

มติความหมายในชีวิตของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ

สิงหาคม 2560

มติความหมายในชีวิตของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
ปิตินัย สมบัติหอม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ

สิงหาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มติความหมายในชีวิตของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ

สิงหาคม 2560

ปิติณัช สมบัติหอม (2560). มิติความหมายในชีวิตของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ : ดร. ภิญญาพันธ์ เพี้ยซ้าย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับมิติความหมายในชีวิตของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพสำหรับกระบวนการดำเนินการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยกระบวนการเก็บข้อมูลนั้นเป็นการสนทนาเชิงลึกในหัวข้อมิติความหมายในชีวิต โดยในการสนทนานั้นผู้วิจัยจะควบคุมประเด็นการสนทนาให้อยู่ในกรอบของเรื่องราวที่เป็นเรื่องราวของมิติความหมายในชีวิตแต่ในการควบคุมประเด็นในสนทนานั้นผู้วิจัยยังคงดำเนินการสนทนาด้วยคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับมิติความหมายในชีวิตได้อย่างอิสระและยังทำให้ผู้วิจัยสามารถต่อยอดคำตอบจากเรื่องราวที่ได้จากการสนทนาเพื่อให้ได้คำตอบในเชิงลึก สำหรับการสังเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา โดยการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ผลการศึกษานั้นต้องอยู่บนพื้นฐานขององค์ความรู้ทางวิชาการและหลักฐานที่ค้นพบจากการสนทนา

โดยจากผลการศึกษาที่ได้พบว่า มิติความหมายในชีวิตของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานครนั้นมีมีเจ็ดรูปแบบ คือ 1.เรียบง่าย 2.ครอบครั้ว 3.ทรัพย์สินเงินทอง 4.การช่วยเหลือผู้อื่น 5.การเรียนรู้ พัฒนาทักษะ และประสบการณ์ ให้ชีวิต 6.งานที่ทำ และ 7.การยอมรับจากสังคม และยังพบว่าในหนึ่งคนมีสาเหตุการสร้างมิติความหมายในชีวิต 2 รูปแบบคือ สร้างมิติความหมายในชีวิตจากความพอใจในชีวิต และสร้างมิติความหมายในชีวิตจากความคับข้องในชีวิต ซึ่งทั้งสาเหตุให้สร้างมิติความหมายในชีวิตและมิติความหมายในชีวิตนั้นในช่วงชีวิตของบุคคลสามารถมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา โดยประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ สามารถเพิ่มเติมองค์ความรู้เกี่ยวกับความหมายในชีวิต ในบริบทของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานครในสภาพสังคมปัจจุบันได้

MEANING IN LIFE DIMENSIONS OF YOUNG ADULTHOOD IN BANGKOK

Presented in Partial Fulfillment of the Requirement for the Master of
Education Degree in Development Psychology
at Srinakharinwirot University

August 2017

Pitinat Sombuthoom. (2017). *Meaning in the Life Dimensions of Young Adults in Bangkok*.

Master's thesis, M.Ed. (Developmental Psychology). Bangkok: Graduate School,
Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assist. Dr. Pinyapan Piasai

In this study, the meaning in the Life Dimensions of Young Adults in Bangkok are closely examined. The researcher used a qualitative methodology for data collection and the analysis process to obtain information that suit the purpose of the study. The process of data collection involves an in-depth discussion with informants on the topic of meaning in life. In the discussion process, the researcher must take control of the subject matter within the context of the meaning of life dimensions, but in controlling the subject matter. The discussion process uses open-ended questions that permit informants to be able to answer question about life dimensions freely and enable researchers to make new questions about the conversation to obtain in-depth information. For the synthesis of the data from the researchers must be synthesized the advisor and the researcher. By synthesizing the data in order to obtain results, it must be based on academic knowledge and evidence found in discussions with informants.

The results of this study reveal that the meaning in life dimensions among young adulthood in Bangkok caused the creation of meaning in life in two ways: (1) Create meaning in life by looking at self-doubt, (2) Create meaning in life, in terms of self-satisfaction. In term of the meaning in life dimension had the effect of creating seven meanings (1) simplicity in life; (2) family; (3) wealthy money; (4) to help other people; (5) learn, skills and experience for life; (6) work and (7) social acceptance. On the other hand, in one participant had a cause to create meaning in life dimensions in two forms, creating meaning in life dimensions from life satisfaction and the creation of meaning in life dimensions from a life grievance. In turn, this creates meaning in life and the meaning in life dimensions over a lifetime can change at any time. The benefits of this study provide a deeper knowledge about meaning in life. In the context of young adulthood in Bangkok, it can be described as modern society.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
มิติความหมายในชีวิตของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร
ของ
ปิติณัช สมบัติหอม

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์จัตตชัย เอกปัญญาสกุล)
วันที่ เดือน.....พ.ศ. 2560

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.ภิญญาพันธ์ เพี้ยซ้าย)

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัชญา วัฒนโธ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ภิญญาพันธ์ เพี้ยซ้าย)

ประกาศคุณูปการ

ในประกาศคุณูปการครั้งนี้ กระผม นาย ปิณฑช สมบัติหอม ซึ่งเป็นผู้วิจัยชิ้นในงานนี้ มีความต้องการที่จะขอขอบคุณทุกคนและทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต ผู้วิจัยขอเริ่มการขอบคุณครั้งนี้ด้วยการขอขอบคุณ แม่และพ่อ ที่สามารถเลี้ยงดูกระผมให้สามารถเติบโตขึ้นมาได้บนโลกที่มีทั้งความสุข ความโหดร้าย ความแก่งแย่งชิงดี รวมถึงความงดงามของชีวิต โดยทั้งแม่และพ่อของผู้วิจัยนั้นหากมองตามหลักการการเลี้ยงดูแบบจิตวิทยาพัฒนาการแล้วผู้วิจัยมองว่าในบางครั้งก็ไม่สามารถเลี้ยงดูได้อย่างถูกต้องตามหลักการของพัฒนาการในแต่ละช่วงวัย แต่ก็สามารถทำให้ผู้วิจัยเติบโตขึ้นมาได้ด้วยความรักในแบบชนชั้นกลาง ซึ่งการเติบโตมาในแบบของตัวผู้วิจัยนั้นในบางครั้งก็มีความสุขในบางครั้งก็มีความทุกข์ซึ่งเป็นเรื่องธรรมชาติของชีวิต ส่วนที่สองขอขอบคุณเพื่อนฝูงมากมายที่ผ่านเข้ามาในชีวิต ซึ่งเพื่อนฝูงที่ผ่านเข้ามานั้นมีมากมายหลากหลายรูปแบบทั้งกลุ่มคนที่โดนสังคมมองว่าเป็นคนดีและกลุ่มคนที่โดนสังคมมองว่าเป็นคนเลวร้าย แต่สำหรับตัวผู้วิจัยผู้วิจัยมองว่าทุกคนมีความเป็นปัจเจกทุกคนมีเหตุผลของการกระทำของตนเอง ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมองว่าเพื่อนทุกคนที่ผ่านเข้ามาในชีวิตของผู้วิจัยนั้นทุกคนคือเพื่อนไม่มีคนที่ดีและคนที่ไม่ดีมีเพียงแค่คนที่ต้องทำตามหลักการที่ตนเองยึดถือเพื่อดำเนินชีวิตในแบบของตนเอง ซึ่งเพื่อนฝูงมากมายที่ผ่านเข้ามาในชีวิตของผู้วิจัยมีส่วนอย่างมากในการหล่อหลอมให้ผู้วิจัยเป็นคนที่ต้องการเข้าใจในมนุษย์และทำให้ได้มาศึกษาในสาขาจิตวิทยา ส่วนที่สามขอขอบคุณเหตุการณ์มากมายที่ผ่านเข้ามาในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการต้องย้ายโรงเรียนเป็นประจำในช่วงที่ผู้วิจัยเรียนช่วงประถมซึ่งเป็นการ ย้ายจากนครราชสีมาไปขอนแก่นในช่วง 7 ขวบแล้วย้ายกลับมานครราชสีมาในช่วง 9 ขวบ รวมถึงการได้ย้ายเข้ามาในกรุงเทพในช่วง 10 ขวบซึ่งหลังจากนี้สามารถอ่านต่อได้ในบทที่สาม โดยสาเหตุการย้ายโรงเรียนนั้นมีทั้งการเกิดจากปัญหาครอบครัว ปัญหาการย้ายที่ทำงานของพ่อ ซึ่งการย้ายโรงเรียนทั้งสามครั้งนั้นผู้วิจัยมองว่ามีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อเสียคือตัวผู้วิจัยในตอนที่เป็นแค่เด็กหนึ่งคนเมื่อมีเพื่อนที่สนิทแล้วมักจะไม่ต้องการแยกจากเพื่อนและการย้ายโรงเรียนแต่ละครั้งนั้นสำหรับตัวผู้วิจัยในตอนเด็กนั้นการได้ไปอยู่ในสังคมใหม่ๆและต้องปรับตัวเข้ากับสถานที่ใหม่นั้นเป็นเรื่องที่น่าอึดอัดมาก แต่ข้อดีของเรื่องดังกล่าวคือมันเป็นสิ่งที่สอนให้ตัวผู้วิจัยได้เรียนรู้ในการพยายามสร้างเพื่อนใหม่ได้อย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ที่จะพาตนเองเข้าไปในสถานการณ์ใหม่ๆได้อย่างเป็นธรรมชาติ ส่วนที่สามผู้วิจัยขอขอบคุณช่วงเวลาวัยรุ่นซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ได้อยู่เป็นหลักแหล่งอย่างจริงจังในกรุงเทพมหานคร ได้มีเพื่อนที่เติบโตมาด้วยกันและเข้าใจกันอย่างลึกซึ้ง ได้เริ่มมีความรักครั้งแรกตามประสาวัยรุ่นโดยรักในช่วงวัยรุ่นของผู้วิจัยนั้นเป็นรักที่มีร่วมกับบาร์เทนเดอร์คนหนึ่งซึ่งความรักในครั้งนั้นก็เป็นสิ่งที่เริ่มต้นให้ผู้วิจัยได้ทำความรู้จักของโลกในเวลากลางคืนและโลกของเครื่องดื่มมีเมา ขอขอบคุณช่วงเวลาในการเรียนปริญญาตรีที่มีทั้งเรื่องราวที่ดีและเรื่องราวที่ไม่ดี ในส่วนเรื่องราวที่ไม่ดีนั้นเป็นเรื่องราวของการเรียนในสาขาวิชาที่ตนเองไม่ได้เลือกจากความชอบภายในจิตใจของตนเองอย่างร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่เป็นการเลือกเรียนตามคำแนะนำของคนรอบข้างมากมายที่ไม่ได้รู้เรื่องราวของโลกแห่งความเป็นจริงดีสักเท่าไร แต่ให้คำแนะนำมากมายเหมือนกับว่ารู้ทุก

อย่างที่อยู่บนโลกใบนี้ ทั้งให้เหตุผลว่า คณานี้ดี คณานี้ไม่ดี คณานี้จบมามีงานทำได้เงินเดือนเยอะ คณานี้จบแล้วตกงาน ดูลูกบ้านนั้นเป็นตัวอย่างสิ ดูลูกบ้านนี้เป็นตัวอย่างสิ ซึ่งผู้วิจัยในตอนนั้นก็ยังคงไม่มีความรู้ในเรื่องราวเกี่ยวกับการใช้ชีวิตของผู้ใหญ่มากมายได้แต่ทำตามคำแนะนำของคนนั้น ที่คณานี้ที่ จนได้เรียนคณะวิทยาศาสตร์ แต่ข้อดีของการเรียนคณะวิทยาศาสตร์นั้น มีทั้งเรื่องราวของการทำให้ตัวผู้วิจัยเองได้มีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุและผลในแบบของวิทยาศาสตร์ ได้เจอผู้คนมากมายหลายแบบ ได้เจอเพื่อนที่ชื่นชอบการเล่นดนตรีเหมือนกัน ได้เจอคนรักในปัจจุบัน และอีกหนึ่งข้อดีของการได้เรียนคณะวิทยาศาสตร์นั้นคือทำให้ผมได้ลงเรียนวิชาจิตวิทยาพื้นฐานและทำให้ผู้วิจัยได้พบตัวเองว่าศาสตร์ของจิตวิทยาและการสังเกตพฤติกรรมของคนนั้นเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยชื่นชอบ คุณตัวตนของผู้วิจัยเองที่เลือกที่จะทำงานวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งๆที่มีความสามารถและความรู้ในเรื่องงานวิจัยเชิงคุณภาพเพียงน้อยนิดหรืออาจจะเรียกได้ว่าไม่มีเลย แต่งานวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปด้วยการแสวงหาความรู้ในเชิงคุณภาพอย่างหนักและความชอบในความสวยงามของงานเชิงคุณภาพล้วนๆ และขอขอบคุณอาจารย์ในสาขาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาวิทาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่านที่คอยให้ความรู้ทางวิชาการให้การช่วยเหลือด้านต่าง และคอยเป็นห่วงสุขภาพของผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ที่ขับเคลื่อนชีวิตในเวลากลางวันด้วยเครื่องดื่มชูกำลัง และที่สำคัญต้องขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างสูง ที่ต้องเคี่ยวเข็ญผู้ที่ไม่หวั่นมีแต่กระบวนการคิดแบบวิทยาศาสตร์ให้ได้เรียนรู้ถึงวิธีการทำงานทำแบบคุณภาพ จนในบางครั้งอาจารย์ที่ปรึกษาของผู้วิจัยที่ใครๆต่างก็บอกว่าเป็นคนใจเย็นและใจดีถึงกับต้องมีอาการหัวร้อนและหงุดหงิดในช่วงเวลาที่ปรึกษางานและแก้งานกับตัวผู้วิจัย

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ที่ได้เข้ามาอ่านงานวิจัยชิ้นนี้ ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพชิ้นแรกในชีวิตของตัวผู้วิจัย แต่ผู้วิจัยจะไม่บอกว่าหากผิดพลาดประการใดก็ขออภัย ณ ที่นี้เนื่องจากผู้วิจัยมองว่าไม่มีสิ่งใดสมบูรณ์แบบร้อยเปอร์เซ็นต์ และงานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยที่ผู้วิจัยทำอย่างสุดความตั้งใจ

ปิติณห์ สมบัติหอม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล	5
ขอบเขตด้านพื้นที่.....	5
ขอบเขตด้านเวลา	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
วัยผู้ใหญ่ตอนต้น.....	8
ภารกิจเชิงพัฒนาการของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น.....	9
พัฒนาการทางร่างกายของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น.....	9
พัฒนาการด้านอารมณ์ของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น.....	10
พัฒนาการด้านสังคมของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น.....	10
พัฒนาการทางสติปัญญาของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น.....	11
การปรับตัวกับบทบาทใหม่ของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น.....	11
ความหมายในชีวิต	13
นิยามความหมายในชีวิต.....	13
ธรรมชาติความหมายในชีวิต	14
โครงสร้างความหมายในชีวิต.....	17
วิธีการศึกษาความหมายในชีวิต	22
แนวคิดทางจิตวิทยาที่ใช้ในการศึกษาความหมายในชีวิต	22
การศึกษาเชิงคุณภาพของความหมายในชีวิต	23
แบบวัดความหมายในชีวิต	24
ประโยชน์ของความหมายในชีวิต.....	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

2 (ต่อ)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
งานวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างความหมายในชีวิต	27
งานวิจัยเกี่ยวกับมิติความหมายในชีวิต	28
วิธีการศึกษาความหมายในชีวิตในเชิงคุณภาพ	28
วิธีการศึกษาความหมายในชีวิตในเชิงปริมาณ	29
วิธีการศึกษาความหมายในชีวิตแบบผสมวิธี	31

3 วิธีดำเนินการวิจัย

ความสำคัญของงานวิจัย	33
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38

4 ผลการศึกษา

ปรากฏการณ์การการสนทนาเพื่อให้ได้มิติความหมายในชีวิต	41
สรุปปรากฏการณ์จากร่องรอยของผู้ให้ข้อมูล	84

5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

มองหาแบบแผน เรื่อง หรือประเด็นสำคัญที่ปรากฏขึ้นมาจากข้อมูล	86
จัดกลุ่มเรื่องที่คล้ายกันไว้ภายใต้มโนทัศน์เดียวกัน	86
มิติความหมายในชีวิตด้าน การแสวงหาความเรียบง่าย	87
มิติความหมายในชีวิตด้าน การให้ความสำคัญกับครอบครัว	87
มิติความหมายในชีวิตด้าน การให้ความสำคัญกับทรัพย์สินเงินทอง	88
มิติความหมายในชีวิตด้าน ความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น	88

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
มิติความหมายในชีวิตด้าน ความต้องการเรียนรู้ พัฒนาทักษะ และ ประสบการณ์ให้ชีวิต	89
มิติความหมายในชีวิตด้าน ให้คุณค่าในงานที่ทำ	90
มิติความหมายในชีวิตด้าน ความต้องการการยอมรับจากสังคม	90
สร้างข้อสรุปเชิงแนวคิดและทฤษฎีที่มีเหตุผล สอดคล้องกับข้อเท็จจริง	91
ข้อเสนอแนะในการทำการศึกษารั้งต่อไป	93
บรรณานุกรม	96
ประวัติย่อผู้วิจัย	103

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กระบวนการตั้งแต่แรงขับพื้นฐานถึงการกระทำของ Edwin (2002).....	20
---	----

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับมิติความหมายในชีวิตของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร เริ่มจากการที่ผู้วิจัยเห็นว่าวัยผู้ใหญ่ตอนต้นเป็นวัยที่เป็นแรงขับเคลื่อนประเทศทั้งในด้านของเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งการขับเคลื่อนดังกล่าวจะสามารถเป็นไปในทิศทางที่ดีได้นั้นควรจะต้องเกิดจากการที่ผู้ใหญ่ตอนต้นมีต้นทุนทางความคิดและมีความหมายในชีวิต ซึ่งจะส่งผลต่อแนวทางการขับเคลื่อนการใช้ชีวิต โดยข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวกับวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ความหมายในชีวิตและสังคมกรุงเทพมหานครที่จะกล่าวต่อไปนี้จะทำให้เห็นภาพรวมถึงความสำคัญของการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยจะเริ่มต้นจากการกล่าวถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น โดย สุชา จันทน์เอม (2540) ได้กล่าวว่า วัยผู้ใหญ่ตอนต้นเป็นช่วงที่พัฒนาการเข้าสู่ภาวะก่อนข้างสมบูรณ์ทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ทำให้ผู้ใหญ่ตอนต้นเป็นวัยที่เริ่มการใช้ชีวิตของตัวเองทั้งในด้านการประกอบอาชีพ การเลือกคู่ครอง การเริ่มสร้างรากฐานในการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าในสังคมและปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสังคมที่ตนอยู่ตามความเหมาะสมรวมถึงความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ และการเริ่มปรับตัวกับสิ่งใหม่ ๆ หรือการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ นับเป็นสถานการณ์สำคัญสำหรับการสร้างความหมายในชีวิตของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2542) ได้กล่าวว่า ในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นนั้นการเลือกที่จะตัดสินใจต่าง ๆ เกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิตว่าสิ่งไหนถูกสิ่งไหนผิด สิ่งไหนควรทำหรือไม่ควรทำ เกิดจากทั้งปัจจัยเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก การให้คุณค่าต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอยู่ภายในจิตใจของตนเองและปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวกับการรับรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตในสังคมที่ตนเองอยู่ ความคาดหวังจากคนในครอบครัวและคนรอบข้างซึ่งเป็นอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม โดยสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งภายในจิตใจและอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่มีความเป็นปัจเจกและเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะนำไปสู่การสร้างความหมายในชีวิตที่เหมาะสมในแต่ละบุคคลเปรียบเสมือนแบบทดสอบที่จะช่วยสร้างต้นทุนทางความคิดในการที่จะพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะในการใช้ชีวิต

โดยในกระบวนการสร้างความหมายในชีวิตนั้น Budd (2011) ได้กล่าวว่าในการสร้างความหมายในชีวิตให้กับตนเองนั้นต้องมองถึงความเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง โดยความสามารถของตนเองนั้นต้องสามารถเข้ากันได้กับสังคมเป็นที่ตั้ง Yeoman (2014) ได้กล่าวว่า การเริ่มสร้างความหมายในชีวิตนั้นจะต้องเป็นความหมายที่หากทำสำเร็จแล้วจะได้รับการยอมรับจากคนในสังคมหมู่มาก และนอกจากนั้น Baumeister และ Vohs (2002) ได้กล่าวว่าความหมายในชีวิตนั้นไม่จำเป็นต้องมีเพียงความหมายเดียวเสมอไปแต่คนหนึ่งคนสามารถที่จะมีความหมายในชีวิตได้หลายแบบ โดยปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความหลากหลายของความหมายในชีวิตก็คือการเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่อย่างรู้สึกมีคุณค่าในสภาพสังคมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ สำหรับตัวผู้วิจัยนั้น

กระบวนการสร้างความหมายในชีวิต เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับบุคคล ซึ่งทำให้ความหมายในชีวิตนั้นมีความเป็นปัจเจกและแตกต่างกันไปในรายละเอียดของแต่ละคน ซึ่งหลังจากที่วัยผู้ใหญ่ตอนต้นสามารถสร้างความหมายในชีวิตได้แล้วนั้นสิ่งที่ตามมาคือ แรงขับเคลื่อนให้บุคคลนั้นสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความหมาย

ในส่วนประโยชน์และผลของความหมายในชีวิตนั้น ความหมายในชีวิตมีผลต่อเนื่องถึงการสร้างอัตลักษณ์ แนวคิด ทศนคติ ทำให้เป็นกรอบหรือแนวทางสำหรับกระบวนการคิดในการดำเนินชีวิตของบุคคลเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตได้ในแบบที่เป็นแนวทางของตนเองและความหมายในชีวิตยังเป็นสิ่งที่สามารถตอบสนองความพึงพอใจในการใช้ชีวิตของตนเอง ซึ่งเป็นผลจากกระบวนการการทำงานที่เกิดจากการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เหมาะสมกับตนเองที่ไม่หยุดนิ่งตลอดเวลา ในงานวิจัยของ Singer (2001) ได้อธิบายความหมายในชีวิตว่าเป็นสิ่งที่มีผลต่อบุคลิกภาพของบุคคลและการให้คุณค่าต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งสำหรับใช้ในชีวิตประจำวัน ในขณะที่ Wong (2008) ได้กล่าวถึงความหมายในชีวิตไว้ว่าเป็น “สิ่งที่คนหนึ่งคนสามารถทำได้และมีความสามารถที่จะทำสิ่งนั้นได้อย่างดีจะเป็นสิ่งที่ขับเคลื่อนการสร้างความหมายในชีวิตให้แก่คนคนนั้น” ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับประโยชน์และผลของความหมายในชีวิตที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ผ่านตัวตนของผู้ใหญ่ตอนต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าความหมายในชีวิตเป็นแรงขับเคลื่อนการใช้ชีวิตที่สามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคนในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น โดยความหมายในชีวิตนั้นจะเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับการใช้ชีวิตของบุคคลหนึ่ง ซึ่งจะมีความเป็นปัจเจกและมีความเป็นเอกลักษณ์สำหรับบุคคลหนึ่ง โดยเฉพาะ ในเมื่อผู้วิจัยได้ทราบถึงกระบวนการสร้าง ประโยชน์ และผลของความหมายในชีวิตแล้ว ทำให้ผู้วิจัยเกิดคำถามว่าในสังคมปัจจุบันซึ่งเป็นสังคมสมัยใหม่ที่มีความหลากหลายนั้นวัยผู้ใหญ่ตอนต้นจะสามารถสร้างความหมายในชีวิตได้ก็มีดี

โดยงานวิจัยที่บอกถึงสภาพสังคมไทยในปัจจุบันของ พัทธี สมกำลัง และ มาริสา ไกรฤกษ์ (2551) ได้กล่าวว่า ด้วยสภาพสังคมไทยในปัจจุบันความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและการหลั่งไหลของวัฒนธรรมต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่มีความรวดเร็วทำให้สังคมไทยปัจจุบันกำลังเผชิญกับปัญหาความไม่สมดุลทางความคิด ทศนคติ คุณธรรม และจริยธรรม เนื่องจากความเจริญต่าง ๆ และความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้เข้ามามีบทบาทและมีอิทธิพลในการสร้างความหลากหลายและการเจริญของสังคม ซึ่งได้ส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในปัจจุบันทั้งในด้านการมีตัวเลือกในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ที่มากขึ้น การแยกตัวออกจากพ่อแม่เพื่อหาที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับการใช้ชีวิตของตนเอง รวมถึงการเริ่มสร้างครอบครัวของตนเอง และมีผลทำให้วัยผู้ใหญ่ตอนต้นจำนวนมากมีค่านิยมเบี่ยงเบนไปจากค่านิยมดั้งเดิมที่ดีงามในอดีต รวมถึง สุวรรณ คำนัน (2551) และ ศิรัชฐ์ เอมโกษา (2555) ได้กล่าวไว้ว่า ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายของประชากร ข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีอย่างเสรี ทำให้สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จากที่เคยเป็นสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน และรักความสงบกลายเป็นสังคมของการแก่งแย่ง ชิงดีชิงเด่น เอาเปรียบ คำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเองและพรรคพวกมากกว่าส่วนรวมให้ความสำคัญกับศีลธรรม

และวัฒนธรรมที่ดิ่งามลดลง ส่งผลให้ค่านิยมที่ดิ่งามเสื่อมถอยและประเพณีดั้งเดิมถูกบิดเบือน สอดคล้องกับคำกล่าวของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) ยังได้คาดการณ์ว่า “ในอนาคต จริยธรรมของคนไทยมีแนวโน้มเสื่อมถอยลง คนขาดความศรัทธาในหลักศาสนาและไม่ได้นำหลักธรรมมาใช้ในการดำรงชีวิตเท่าที่ควร” ซึ่งมูลเหตุดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย และจากงานวิจัย “ภายใต้กระแสสังคมไทยที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน” ของ วิเชียร พงศธร (2555) พบว่า คนไทยพอใจในคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ลดลงจากปี 2554 แม้จะเห็นว่าการพัฒนาประเทศมีความเหมาะสมมากขึ้นแต่ในขณะเดียวกันยังระบุว่าปัญหาระดับประเทศและสังคมรุนแรงมากขึ้นเช่นกัน ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยมาก ได้แก่ ปัจจัยด้านรายได้ ทรัพย์สินและหนี้สิน รายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่าย ค่าครองชีพที่สูงขึ้น สุขภาพ ความไม่มั่นคงในการทำงาน การใช้เวลาร่วมกันในครอบครัวที่น้อยลง และวิถีชีวิต นอกจากนี้ยังพบว่าภายใน 5 ปีภูมิภาคของประเทศไทยภาคตะวันตกมีความสุขมากที่สุดในประเทศ ในขณะที่ กรุงเทพฯ มีระดับความสุขต่ำสุด ส่วนภาคกลางเหนือ และอีสาน มีความสุขน้อยกว่าภาคใต้และตะวันออก และจากงานวิจัยยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ปัญหาเรื่องรายจ่ายของคนไทยสะท้อนอุปนิสัยคนไทยรักสนุก ชอบมีหน้ามีตาในสังคม

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่าสังคมไทยในปัจจุบัน มีกระบวนการทางความคิด คุณภาพชีวิตและความสุขของคนในสังคมส่วนใหญ่ที่ค่อนข้างมีคุณภาพต่ำ โดยเฉพาะความสุขของคนใน กรุงเทพฯ ซึ่งเกิดจากการที่มีสภาพทางสังคมเมืองที่มีความเฉพาะตัวสูง มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่รวดเร็ว กล่าวคือมีการรับแนวคิดทั้งจากตะวันตก ตะวันออก ซึ่งนำมาผสมผสานเข้ากับความเป็นไทยที่มีมาตั้งแต่อดีต ซึ่งการผสมผสานแนวคิดเกิดขึ้นทั้งในเรื่อง วัฒนธรรม ศาสนา การเมือง การศึกษา มีผลทำให้สังคมไทยเกิดวิวัฒนาการทางกระบวนการความคิด ทักษะคิด วิถีชีวิตของคนในสังคมที่หลากหลายแตกต่างกันไป บางส่วนคล้อยตามกระแสแนวคิดหลักทางสังคม บางกลุ่มมีความยึดมั่นในรูปแบบของตนเอง ซึ่งปัญหาอยู่ที่ต้นทุนทางชีวิตของแต่ละคนไม่เท่ากันแต่พยายามผลักดันตนเองเพื่อไปสู่เป้าหมายตามค่านิยมทางสังคมที่ตนเองอยู่และยังถูกสังคมชักจูงโดยที่เราไม่ทันยังคิดว่าแท้จริงแล้ว สิ่งที่เหมาะสมกับความต้องการในจิตใจและสภาพสังคมที่ตนเองอยู่คืออะไรกันแน่ ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนการมีความหมายในชีวิตของแต่ละคน ทำให้ความหมายในชีวิตของผู้ใหญ่ตอนต้นในปัจจุบันที่มีทั้งชัดเจนและไม่ชัดเจนรวมทั้งมีความแตกต่างหลากหลายด้านออกไป ทั้งนี้ดังที่กล่าวไปข้างต้นว่าการสร้างความหมายในชีวิตเกิดจากการเรียนรู้ผ่านการมองสังคมที่ตนเองอยู่ ความต้องการภายในจิตใจซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ที่ได้จากสังคมที่ตนเองอยู่ ซึ่งความหมายในชีวิตนั้นเป็นการพยายามตอบสนองในสิ่งที่ทั้งตนเองและสังคมให้คุณค่าเพื่อตั้งเป้าหมายให้ตนเองสามารถรู้สึกได้ว่าสามารถมีคุณค่าในสังคมและเป็นส่วนหนึ่งที่ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น

จากการพยายามหาคำตอบของผู้วิจัยเพื่ออธิบายว่าในเมื่อความหมายในชีวิตเป็นสิ่งที่สามารถทำให้บุคคลสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความหมาย แต่สภาพสังคมปัจจุบันทำให้ผู้คนมากมายไม่มีความสุขในการใช้ชีวิต ซึ่งทำให้เกิดคำถามสำหรับงานวิจัยนี้คือ ความหมายในชีวิตเป็น

สิ่งที่มีความเป็นปัจเจกที่เหมาะสมกับการใช้ชีวิตให้มีความหมายในแบบที่เหมาะสมกับตนเอง แต่ถ้าหากอาศัยอยู่ในสังคมสมัยใหม่จะสามารถสร้างความหมายในชีวิตได้ในมิติใดบ้าง

ในงานวิจัยเกี่ยวกับความหมายในชีวิตในช่วงเวลาที่ผ่านมา ได้มีการพยายามศึกษาเพื่อหาโครงสร้างหรือการเกิดความหมายในชีวิต แต่ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาผ่านสังคมและวัฒนธรรมในแบบตะวันตก เพื่อเป็นองค์ความรู้สำหรับพัฒนาคุณภาพการใช้ชีวิตของคนตะวันตก แต่ในการศึกษาครั้งนี้ต้องการองค์ความรู้เกี่ยวกับมิติความหมายในชีวิตที่เกิดขึ้นในสังคมกรุงเทพมหานคร โดยงานวิจัยที่ผ่านมาได้แก่ การศึกษาของ Baumeister (1991) ที่ได้ศึกษาความหมายในชีวิตในเชิงคุณภาพ และได้กล่าวว่าความหมายในชีวิตประกอบขึ้นจากโครงสร้าง 4 อย่างคือ การเห็นคุณค่าในสิ่งที่ตนเองกระทำ การคาดหวังสิ่งตอบแทนในอนาคต สิ่งที่สามารถทำได้ และการเติมเต็มจิตใจ ในผลการศึกษาเชิงคุณภาพของ Maddi, Brow, Khoshaba และ Vaitkus (2006) พบว่าความหมายในชีวิตเกิดจากการประสบการณ์และการตัดสินใจของคนคนหนึ่งในแต่ละวัน และจากผลการศึกษาแบบผลานวิธีในเรื่องมิติของความหมายในชีวิตของ Reker และ Wong (1988) ที่ได้กล่าวว่า ความหมายในชีวิตของคนหนึ่งคนนั้น จะมีแกนของมิติหลัก อยู่ 4 แกน คือหนึ่งมิติเกี่ยวกับการรับข้อมูลจากแหล่งข้อมูล (Sources) มิติที่สอง คือ มิติที่เกี่ยวกับกระบวนการคิดในตัวบุคคลที่มีความแตกต่างกันซึ่งแบ่งย่อยออกได้เป็นสามมิติ คือ การรู้จัก (Cognition) แรงจูงใจ (Motivation) และ อารมณ์ (Affection) มิติที่สาม คือ มิติทางด้าน ความหลากหลายของความหมายในชีวิตที่ได้รับ(Breadth) และ มิติที่สี่ คือ ความเข้มข้น/ความลึกของความหมายในชีวิต (Depth) และยังมีการสร้างเครื่องมือเพื่อวัดความหมายในชีวิตเพื่อใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ เช่นแบบวัด Meaning in life questionnaire (MLQ) ของ Steger, Frazier, Oishi และ Kaler (2006) โดยผลจากแบบวัดที่ได้จะเป็นการบอกว่า บุคคลสามารถที่จะพบความหมายในชีวิตของตนเองแล้วหรือคนเหล่านี้กำลังมองหาความหมายของชีวิตในตนเองอยู่

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายในชีวิตที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าการศึกษทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งสองแบบสามารถตอบคำถามได้ดีตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่แตกต่างกัน โดยในการศึกษาเชิงคุณภาพจะทำให้สามารถได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความหมายในชีวิตแต่มีข้อจำกัดคือไม่สามารถทำในกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากได้ ส่วนการศึกษาเชิงปริมาณจะทำให้สามารถได้ข้อมูลเป็นจำนวนมากเพื่อสามารถนำมาหาคะแนนความหมายในชีวิตของบุคคลจำนวนมากในสังคมแต่ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลที่ไม่มีความลึกซึ้งและเข้มข้นเหมือนในเชิงคุณภาพ สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการที่จะทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับมิติความหมายในชีวิตของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกการศึกษาโดยใช้วิธีเชิงคุณภาพ แม้ว่าการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาจะทำให้ทราบถึงการเกิดความหมายในชีวิตว่าประกอบด้วยโครงสร้างอะไรบ้างและมีมิติในด้านใดบ้าง แต่ทั้งนี้สิ่งดังกล่าวเกิดขึ้นในบริบทของต่างประเทศจึงเป็นความรู้จากฝั่งตะวันตก ฉะนั้นในงานวิจัยครั้งนี้จะเป็นการศึกษาภายใต้บริบทของสังคมไทยโดยศึกษาในกรุงเทพมหานครเพื่อที่จะเกิดองค์ความรู้และทำความเข้าใจกระบวนการเกี่ยวกับมิติความหมายในชีวิตตามแนวคิด ค่านิยม ความเชื่อของคนไทย โดยเฉพาะสังคมกรุงเทพมหานครที่

ถูกหล่อหลอมโดยวัฒนธรรมที่หลากหลายที่ส่งผลต่อผู้คนที่มิต้นทุนทางชีวิตและต้นทุนทางความคิดที่หลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่ามิติของความหมายในชีวิตในกรุงเทพมหานครมีมิติเป็นเช่นไร โดยจะศึกษาผ่านการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ทั้งนี้อาศัยองค์ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและมิติของความหมายในชีวิตจากการทบทวนวรรณกรรม เป็นพื้นฐานหลักของข้อคำถามในการสัมภาษณ์ ประโยชน์จากการค้นพบในครั้งนี้จะเป็นข้อค้นพบที่สามารถนำไปขยายองค์ความรู้ในเรื่องความหมายในชีวิตและนำข้อมูลที่ได้มาเป็นพื้นฐานในการเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาความหมายในชีวิตที่ดีให้ผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานครต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เป็นการศึกษาความหมายในชีวิตและกระบวนการสร้างความหมายในชีวิตของผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

นำข้อมูลที่ได้ไปขยายองค์ความรู้ในเรื่องความหมายในชีวิตเพื่อที่จะสามารถนำไปต่อยอดและเป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือหรือแบบวัดความหมายในชีวิตสำหรับผู้ที่ต้องการสร้างเครื่องมือและแบบวัดเพื่อศึกษาความหมายในชีวิตของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานครในเชิงปริมาณ รวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับนำไปพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างความหมายในชีวิตสำหรับผู้ที่ต้องการพัฒนาโปรแกรมเกี่ยวกับความหมายในชีวิตของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น โดยอายุของผู้ให้ข้อมูลที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในครั้งนี้คือ 20 - 39 ปี (Erikson, 1998) เนื่องจากเป็นระยะที่เริ่มปักหลักเรื่องหน้าที่การงานซึ่งเป็นการเริ่มต้นงานอาชีพอย่างแท้จริง เริ่มต้นมีครอบครัว รับภาระความรับผิดชอบต่าง ๆ โดยผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลที่ มีความสามารถด้านการสื่อสารและเข้าใจภาษาไทยที่สมบูรณ์ มีความหลากหลายทั้งในเรื่องของอาชีพ รายได้ ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร พนักงานเงินเดือน หรือรับจ้างทั่วไป และเป็นผู้ให้ข้อมูลที่สามารถให้ข้อมูลที่เป็นจุดมุ่งหมายหลักของการศึกษา แต่จะต้องไม่มองหาหรือเลือกเอาเฉพาะบุคคล สถานที่ ปรากฏการณ์หรือกระบวนการที่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี หรือสิ่งที่ผู้วิจัยมีอยู่ในใจเท่านั้นแต่จะต้องเลือกตัวอย่างให้ได้ทุกรูปแบบ

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้กำหนดขอบเขตพื้นที่เฉพาะในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากกรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งรวมของการเคลื่อนย้ายผู้คน และกระแสวัฒนธรรมที่หลากหลาย ดังนั้นในด้านวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของกรุงเทพฯ จึงมีลักษณะเฉพาะ โดย กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่

เปิดรับการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมโลกอย่างเต็มรูปแบบ มีลักษณะปัจเจกนิยม หรือสภาพพื้นที่ต่างใจตามความต้องการ มีวิถีชีวิตที่รีบเร่ง วัฒนธรรมเสมือนจริง โลกของอินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลสูง เกิดเครือข่ายทางความคิด ความเชื่อ การแลกเปลี่ยน ความรู้หรือการรวมกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกับพื้นที่หรือถิ่นที่อยู่ ทิศทางวัฒนธรรมของกรุงเทพมหานครมีทั้งทิศทางวัฒนธรรมดั้งเดิม ซึ่งได้แก่ภูมิปัญญาไทย ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และสถานที่สำคัญที่มีชื่อเสียงระดับโลก มีทิศทางวัฒนธรรมสมัยใหม่ซึ่งเปิดพื้นที่สำหรับแนวคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ ตามกระแสโลก อาทิ ศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ โรงละครเวที หอศิลป์ ศูนย์วัฒนธรรม ห้องแสดงภาพ ตลอดจนถนนสายต่าง ๆ ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่ เช่น ตลาดนัดที่เป็นห่วงโซ่ธุรกิจสร้างสรรค์รวมถึงที่แจ้งเกิดของแบรนด์แฟชั่นไทยหรือทาว์นอินทาว์น และสังคมกรุงเทพเป็นสังคมสมัยใหม่ของไทยที่เปลี่ยนแปลงจากระบบเศรษฐกิจแบบเกษตรกรรมพึ่งตนเองผสมกับระบบศักดินา เป็นระบบทุนนิยมอุตสาหกรรม ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงวิถีการผลิตและวิถีการจัดการชีวิตของมนุษย์เป็นการจ้างแรงงานและการผลิตสินค้าเพื่อขาย ที่ต้องเน้นความร่วมมือของมนุษย์และการแข่งขันกันในเชิงประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นโลกที่ซับซ้อน พึ่งพากันในรูปแบบที่แตกต่างจากสังคมสมัยเก่า มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และมีความไม่แน่นอนสูง ซึ่งตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่าสังคมกรุงเทพมหานครเป็นสังคมที่มีเอกลักษณ์และมีความเป็นปัจเจกเฉพาะตัว ซึ่งความเฉพาะตัวดังกล่าวของสังคมกรุงเทพมหานครนั้นสามารถสร้างความหมายในชีวิตที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องสำหรับการอาศัยและดำเนินชีวิตท่ามกลางเมืองที่มีเอกลักษณ์และความปัจเจกดังกล่าว

ขอบเขตด้านเวลา

สำหรับช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลนั้น ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้ตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อความหลากหลายของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มอาชีพที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเวลาการทำงาน ซึ่งบางอาชีพต้องทำงานตอนกลางวัน บางอาชีพต้องทำงานตอนกลางคืน ซึ่งการที่ผู้วิจัยมีขอบเขตด้านเวลาในรูปแบบดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่มีความหลากหลายมากที่สุด ในส่วนขอบเขตของเวลาในการสนทนานั้นผู้วิจัยใช้เวลาไม่ต่ำกว่า 20 นาทีและไม่เกิน 3 ชั่วโมงในการสนทนาสำหรับผู้ให้ข้อมูลหนึ่งท่าน ซึ่งระยะเวลาในการสนทนานั้นขึ้นอยู่กับว่าข้อมูลเกี่ยวกับความหมายในชีวิตที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลมีความครบถ้วนและชัดเจนแค่ไหนก่อนที่จะกล่าวปิดประเด็น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทที่ 2 นี้จะเป็นการนำเสนอองค์ความรู้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับวัยผู้ใหญ่ตอนต้นและความหมายในชีวิต โดยมีการสำรวจกรอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบในการศึกษาโดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้

1. วัยผู้ใหญ่ตอนต้น

- 1.1 การกิจเชิงพัฒนาการของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น
- 1.2 พัฒนาการทางร่างกายของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น
- 1.3 พัฒนาการด้านอารมณ์ของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น
- 1.4 พัฒนาการด้านสังคมของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น
- 1.5 พัฒนาการทางสติปัญญาของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น
- 1.6 การปรับตัวกับบทบาทใหม่ของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

2. ความหมายในชีวิต

- 2.1 นิยามของความหมายในชีวิต
- 2.2 ธรรมชาติของความหมายในชีวิต
- 2.3 โครงสร้างของความหมายในชีวิต
- 2.4 วิธีการศึกษาความหมายในชีวิต
 - 2.4.1 ความหมายของกัลยาณมิตร
 - 2.4.2 ความสำคัญของกัลยาณมิตร
 - 2.4.3 คุณสมบัติของกัลยาณมิตร
- 2.5 ประโยชน์ของความหมายในชีวิต

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 3.1 งานวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างความหมายในชีวิต
- 3.2 งานวิจัยเกี่ยวกับมิติความหมายในชีวิต
- 3.3 วิธีการศึกษาความหมายในชีวิตในเชิงคุณภาพ
- 3.4 วิธีการศึกษาความหมายในชีวิตในเชิงปริมาณ
- 3.5 วิธีการศึกษาความหมายในชีวิตแบบผสมวิธี

1. วัยผู้ใหญ่ตอนต้น

ศรีประภา ชัยสินธพ (2559) ได้พูดถึงพัฒนาการในการเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้นว่า จากวัยเด็กกับวัยรุ่นเป็นระยะของความมกงามมีการพัฒนาทางด้านร่างกายและจิตใจที่รวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจอยู่ตลอดเวลา พอถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นหรือวัยหนุ่มสาว (young adult) คือช่วงอายุ 18-35 ปี นั้นจะเป็นวัยที่บุคคลเริ่มมีภาระที่ต้องรับผิดชอบ ที่สำคัญคือวัยผู้ใหญ่ตอนต้นหรือวัยหนุ่มสาวนี้เป็นเวลาที่คนเรามีความใฝ่ฝันทะเยอทะยาน และมุ่งมั่นในการสร้างจุดมุ่งหมายรวมถึงความหมายในชีวิตให้กับชีวิตของตนเอง ถ้าทำการพิจารณาวัยผู้ใหญ่ตอนต้นโดยใช้กฎเกณฑ์อายุ 18 ปีเป็นจุดเริ่มต้น จะเห็นว่าช่วง 5 ปีแรก คือ อายุ 18-23 ปี เดิมทรพย์ จันเพชร (2557) ได้กล่าวว่า วัยผู้ใหญ่ตอนต้น เป็นระยะเริ่มแรกที่คนเริ่มมองหาอาชีพการงานของตนในอนาคต รวมถึงเริ่มแยกออกจากครอบครัว อาจจะโดยการศึกษาในที่ห่างไกล หรือการเริ่มต้นออกทำงาน แสวงหารูปแบบของตนเองในแง่มุมต่างๆ เช่น การเลือกเรียนต่อในสาขาที่ตนเองสนใจ การเลือกทำงานที่ตนเองถนัด เรื่องของค่านิยม หน้าที่ต่อตนเองและสังคม รวมถึงภาพพจน์ของตนเอง ช่วงระยะ 10 ปีถัดมาคืออายุ 24-34 ปี เป็นระยะที่เริ่มปักหลักเรื่องหน้าที่การงานซึ่งเป็นการเริ่มต้นงานอาชีพอย่างแท้จริงและมีครอบครัว รับภาระความรับผิดชอบต่างๆ มีความมุ่งมั่นกระตือรือร้นที่จะสร้างความสำเร็จในหน้าที่การงาน อันมีความหมายถึงการประสบความสำเร็จและความภาคภูมิใจในตนเอง เริ่มต้นชีวิตแต่งงาน และเริ่มต้นการเป็นพ่อแม่ซึ่งนับว่าเป็นภาระหน้าที่ใหม่ที่นำตื่นเต้น น่าสนใจ และท้าทาย มีความมุ่งมั่นในการสร้างฐานะครอบครัว เริ่มต้นมีรายได้สำหรับตนเอง พึ่งพาอาศัยพ่อแม่น้อยลง เริ่มที่จะเลือกรูปแบบของชีวิต วิธีการดำเนินชีวิต รวมถึงความหมายในชีวิตที่ตนพึงพอใจ ภาวะแวดล้อมทางสังคมรวมถึงหน้าที่การงานจะมีบทบาทมากขึ้นเพื่อที่จะสามารถสร้างความมั่นคงต่อตนเองและครอบครัว สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2547) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า คนในวัยนี้จะเริ่มสร้างมิตรภาพกับผู้อื่นในระดับของความเป็นเพื่อน เป็นผู้ใหญ่ต่อผู้ใหญ่ เริ่มมีหน้าที่ความรับผิดชอบแบบผู้ใหญ่ ต้องเปลี่ยนแปลงหรือเอาชนะความรู้สึกต่างๆที่เคยมีในวัยรุ่นซึ่งยึดมั่นในอุดมการณ์ความสมบูรณ์แบบบางอย่าง จนกลายมาเป็นเหตุของความขัดแย้งความคับข้องใจ ทำให้วัยผู้ใหญ่ตอนต้นในช่วงอายุ 24-34 ปี นั้น เป็นวัยที่ควรหยุดคิดพิจารณาตัวเองว่าได้ใช้ชีวิตมาถูกทางหรือยัง ยืนอยู่ในจุดที่ต้องการหรือไม่ พอใจหรือไม่ ถ้าจะมีการเปลี่ยนแปลงในชีวิตครอบครัวหรือหน้าที่การงาน ก็มักจะเกิดขึ้นในช่วงระยะนี้ ก่อนที่จะเริ่มเข้าสู่วัยกลางคน

ศรีประภา ชัยสินธพ (2559) ยังได้พูดถึงความคาดหวังของสังคมที่มีต่อวัยผู้ใหญ่ตอนต้นว่า ในปัจจุบันสังคมมองว่าผู้ที่อายุ 30 ปีขึ้นไปนั้น เป็นผู้ใหญ่เต็มตัวและพร้อมจะรับภาระต่างๆได้ ในฐานะที่เป็นที่บุคคลเจริญเติบโตเต็มที่ บรรลุวุฒิภาวะโดยสมบูรณ์ มีพฤติกรรมที่แน่นอน การเปลี่ยนแปลงจะมีน้อย ซึ่งวุฒิภาวะที่มั่นคงนั้นทำให้วัยผู้ใหญ่ตอนต้นช่วงหลังอายุ 30 เป็นวัยที่พร้อมสำหรับชีวิตการทำงานที่ยาวนาน และ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2547) ยังได้กล่าวถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นว่าเป็นวัยที่ยังต้องดำรงอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่วัย

นี่จำเป็นต้องมีความรู้ความรู้อยู่ มีปัญญา มีความสามารถ และก้าวทันต่อสภาวะการณ์ของโลกซึ่งนอกจากจะเพื่อศักยภาพในการทำงานตามสายอาชีพของตนเองแล้ว จะยังช่วยเพิ่มผลผลิตทางความคิดและเป็นประสิทธิผลของการทำงานอย่างมีคุณภาพให้กับสังคมส่วนรวมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ นั่นทำให้เห็นได้ว่าวัยผู้ใหญ่ตอนต้นนั้นเป็นวัยที่มีความเข้มข้นในการแสวงหาวิถีการใช้ชีวิตที่เหมาะสมกับตนเองและการค้นพบสิ่งที่เป็นความหมายในชีวิตสำหรับตนเอง

1.1 การกิจเชิงพัฒนาการของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

สวุธน์ วัฒนวงศ์ (2547) ได้พูดถึงภารกิจในช่วงชีวิตที่วัยผู้ใหญ่ตอนต้นต้องพบเจอ โดยได้กล่าวว่า ผู้ใหญ่ตอนต้นหรือวัยหนุ่มสาว (young adult) ถือว่าเป็นวัยแห่งความสมบูรณ์สูงสุดของพัฒนาการในด้านต่างๆ และยังเป็นวัยเริ่มต้นแห่งความเสื่อมของพัฒนาการทุกด้านอีกด้วย การกิจเชิงพัฒนาการที่อยู่ในช่วงผู้ใหญ่ตอนต้นคือ การเลือกหาคู่ครอง หรือเพื่อนสนิท การเรียนรู้ที่จะอยู่อาศัยกับคู่ครอง สามี ภรรยาให้ได้ตลอดไป การเริ่มต้นการมีชีวิตครอบครัวภาระหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูลูกและหลาน การมีบ้านเป็นของตนเอง การเริ่มต้นที่จะมีอาชีพเป็นที่แน่นอนและมั่นคง มีความรับผิดชอบในฐานะการเป็นพลเมืองดี และการแสวงหากลุ่มทางสังคมที่เหมาะสมกับอุปนิสัยของตนเอง เช่นการเป็นสมาชิกสมาคมหรือสโมสรต่างๆ และ ศรีประภา ชัยสินทรพ (2559) ยังได้กล่าวว่า วัยผู้ใหญ่ตอนต้น นอกจากการมีสุขภาพที่ดีแล้วก็น่าจะมีความสำเร็จในการทำงานสัมพันธภาพระหว่างตนเองกับผู้อื่น และความสำเร็จในชีวิตครอบครัว ทั้งหมดนี้ย่อมได้มาด้วยความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ความมานะพยายาม ความอดทนที่จะต่อสู้แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ได้ ซึ่งความหลากหลายของสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบในการใช้ชีวิตของคนคนหนึ่งนั้น จะเกิดการหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมและบุคลิกที่บ่งบอกตัวตนของคนคนนั้น รวมถึงการเกิดหล่อหลอมทางความคิดเกี่ยวกับปรัชญาการใช้ชีวิตในแบบที่เหมาะสมกับตนเองซึ่งทำให้เกิดความหมายในชีวิตของคนคนนั้น

1.2 พัฒนาการทางร่างกายของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

สวุธน์ วัฒนวงศ์ (2547) ได้กล่าวว่าบุคคลในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นมีการพัฒนาทางร่างกายอย่างเต็มที่ทั้งเพศหญิงและเพศชาย ร่างกายสมบูรณ์มีการพัฒนาความสูงมาจากวัยรุ่นและจะมีความสูงที่สุดในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นนี้ รวมทั้งกล้ามเนื้อและเนื้อเยื่อไขมันมีการพัฒนาอย่างเต็มที่เช่นกัน เมื่อเพศชายอายุประมาณ 20 ปี ไหล่จะกว้าง มีการเพิ่มขนาดของต้นแขนและมีความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมากขึ้น ในเพศหญิงเต้านมและสะโพกมีการเจริญเต็มที่ ในวัยนี้ร่างกายจะมีพลัง คล่องแคล่วว่องไว สุชาติ โสมประยูร (2533) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นนั้นการรับรู้ต่างๆจะมีความสมบูรณ์เต็มที่ เช่น สายตา การได้ยิน ความสามารถในการดมกลิ่น การลิ้มรส และเต็มทรัพย์ จันเพชร (2557) ยังได้กล่าวว่าวัยผู้ใหญ่ตอนต้นถือเป็นวัยแห่งความสมบูรณ์สูงสุดของพัฒนาการในด้านร่างกาย และยังเป็นวัยเริ่มต้นแห่งความเสื่อมของพัฒนาการทุกทางด้านร่างกายอีกด้วย เพราะฉะนั้นวัยผู้ใหญ่ตอนต้นจึงเป็นวัยที่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างเต็มที่ตามประสิทธิภาพของร่างกายแต่ก็ควรตระหนักถึงความเสื่อมถอยของร่างกายด้วย ซึ่งความสมบูรณ์

ทางด้านร่างกายที่แตกต่างกันในแต่ละคนนั้น ย่อมส่งผลต่อกระบวนการคิดในการใช้ความสามารถทางด้านร่างกายที่เติบโตอย่างเต็มที่ของตนเป็นส่วนหนึ่งในการทำงาน รวมถึงกระบวนการสร้างความหมายในชีวิต

1.3 พัฒนาการด้านอารมณ์ของวัยรุ่นใหญ่ตอนต้น

สุชาติ โสมประยูร (2533) ผู้ใหญ่ตอนต้นจะมีอารมณ์และความมั่นคงทางจิตใจดีกว่าระยะวัยรุ่น มีความสนใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่ส่งผลกับตัวเอง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความสนใจบ่อยครั้งไม่คงที่ และยังคงต้องพร้อมประสบการณ์กับความตึงเครียดทางอารมณ์ในเรื่องต่าง ๆ เพราะเป็นวัยที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้นนั้นจึงทำให้วัยรุ่นใหญ่ตอนต้นมีการควบคุมอารมณ์ได้ดี มีความมั่นคงทางจิตใจดีกว่าวัยรุ่น คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น รู้สึกรับรู้ผู้อื่นได้ดีขึ้น มีพัฒนาการด้านอารมณ์รัก (Love) ได้ในหลายรูปแบบ เช่น รักแรกพบ (Infatuation) หรือรักแบบโรแมนติก (Romantic love) ในวัยรุ่นใหญ่ตอนต้นนี้จะมีความรู้สึกแตกต่างจากในวัยรุ่น โดยจะมีความรู้สึกที่จะปรารถนาใช้ชีวิตคู่ด้วยกัน มีการใช้กลไกทางจิตชนิดฝันกลางวัน (Fantasy) การเก็บกด (Impulsiveness) น้อยลง แต่จะใช้การตอบสนองด้วยเหตุผลทั้งกับตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ศรีประภา ชัยสินธพ (2559) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ในกรณีที่เกิดอุปสรรคต่อการตอบสนองความต้องการทางด้านอารมณ์ จะทำให้เกิดความคับข้องใจ ความวิตกกังวล ทำให้วัยรุ่นใหญ่ตอนต้นต้องพยายามหาทางออกเพื่อคลี่คลายปัญหาและปกป้องสภาพจิตใจด้วยตนเอง โดยการหาทางออกในรูปแบบของพฤติกรรมต่าง ๆ การที่เราจำเป็นต้องใช้กลไกการปรับตัวหรือ defense mechanism เป็นบางครั้งบางคราวนั้น ถือว่าเป็นสิ่งที่ปกติ นั้นหมายความว่าในสังคมปัจจุบันจึงสามารถเห็นความแตกต่างทางด้านอารมณ์ที่หลากหลายของวัยรุ่นใหญ่ตอนต้น ซึ่งอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในวัยรุ่นใหญ่ตอนต้นนั้น ยังส่งผลถึงสิ่งที่จะส่งผลถึงการเลือกวิถีทางในการใช้ชีวิตให้เหมาะสมกับสิ่งที่ตนเองชอบ รวมทั้งสอดคล้องกับอารมณ์ที่เป็นความสุขหรือความพอใจของตนเอง ซึ่งอารมณ์นั้นส่งผลถึงกระบวนการสร้างและวางแผนความหมายในชีวิตที่เหมาะสมกับอารมณ์ความสุขของตนเอง

1.4 พัฒนาการด้านสังคมของวัยรุ่นใหญ่ตอนต้น

สุชาติ โสมประยูร (2533) ได้กล่าวว่าวัยรุ่นใหญ่ตอนต้นเป็นวัยแห่งการเริ่มสร้างรากฐานให้ชีวิต โดยประกอบอาชีพการงาน มีคู่ครอง มีบุตร ฯลฯ ต้องปรับตัวหลายอย่าง เช่น ปรับตัวให้เหมาะสมกับงานอาชีพ ชีวิตคู่ โดยกระบวนการเกิดความหมายในชีวิตนั้นสิ่งแวดล้อมและสังคมเป็นส่วนที่มีอิทธิพลอย่างมาก โดยพัฒนาการทางด้านสังคมของวัยรุ่นใหญ่ตอนต้น สามารถอธิบายได้ตามทฤษฎีพัฒนาบุคลิกภาพของ Erikson โดยได้กล่าวว่าวัยรุ่นใหญ่ตอนต้นอยู่ในขั้นพัฒนาการขั้นที่ 6 คือ ความใกล้ชิดสนิทสนมหรือการแยกตัว (intimacy and solidarity vs. isolation) สังคมของบุคคลวัยนี้คือเพื่อนรัก คู่ครอง บุคคลจะพัฒนาความรัก ความผูกพัน แสวงหามิตรภาพที่สนิทสนม หากสามารถสร้างมิตรภาพได้มั่นคง จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไว้วางใจและนับถือซึ่งกันและกัน ตรงข้ามกับผู้ใหญ่ที่ไม่สามารถสร้างความสนิทสนมจริงจังกับผู้อื่นผู้ใดได้จะมีความรู้สึกอ้างว้างเดียวดาย (isolation) หรือเป็นคนที่หลงรักเฉพาะตนเอง

(narcissism) วัยนี้จะให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนร่วมวัยลดลง จำนวนสมาชิกในกลุ่มเพื่อนจะลดลง แต่สัมพันธภาพในเพื่อนที่ใกล้ชิดหรือเพื่อนรักยังคงอยู่และจะมีความผูกพันกันมากกว่าความผูกพันในลักษณะของคู่รักและพบว่ามักเป็นในเพื่อนเพศเดียวกัน การสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากเป็นวัยที่เริ่มใช้ชีวิตครอบครัวกับคู่ของตนเอง และเกิดการปรับตัวกับบทบาทใหม่ ศรีประภา ชัยสินธพ (2559) ยังได้กล่าวว่า ในภาวะทางสังคม คือ สัมพันธภาพกับผู้อื่น แรงจูงใจ ซึ่งเกิดจากการรู้จักคิดรู้จักใช้ปัญญา ทำให้คิดเพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีเหตุผลซึ่งนับว่า เป็นสิ่งที่สามารถควบคุมได้เมื่อเรามีเหตุผล รู้จักผิดชอบชั่วดี มีจุดมุ่งหมาย แต่ความคิดเหตุผลนี้ จะเกิดขึ้นต่อเมื่อได้มีพัฒนาการทาง ด้านสติปัญญาและอารมณ์อย่างเหมาะสม ซึ่งควรจะเกิดขึ้นในวัยผู้ใหญ่ทุกคน ซึ่งพัฒนาการทางด้านสังคมนั้นมีอิทธิพลที่จะส่งผลถึงการสร้างความหมายในชีวิตเกี่ยวกับการเลือกสังคม การเลือกวิถีทางในการใช้ชีวิตรวมถึงการเลือกหน้าที่การงาน ที่เหมาะสมกับสังคมของตน

1.5 พัฒนาการทางสติปัญญาของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

สุชาติ โสมประยูร (2553) ได้กล่าวว่าวัยผู้ใหญ่ตอนต้นจะพัฒนาประสิทธิภาพทางสมองเต็มที่และคงอยู่สูงสุงสุดไปจนถึงวัยกลางคน โดยจากการวิจัยของ Thorndike ได้กล่าวว่า ระยะเวลาที่บุคคลเรียนรู้ได้ดีที่สุด คือ อายุระหว่าง 20-25 ปี นอกจากนั้นพัฒนาการทางความคิดตามแนวคิดของ Piaget กล่าวว่าวัยผู้ใหญ่มีพัฒนาการทางความคิดสติปัญญาอยู่ในระดับ Formal operations ซึ่งเป็นขั้นสูงที่สุดของพัฒนาการตลอดช่วงชีวิต มีความสามารถทางสติปัญญาสมบูรณ์ที่สุด คือ คุณภาพของความคิดจะเป็นระบบ มีความสัมพันธ์กันและมีความคิดรูปแบบนามธรรม (Abstract logic) ผู้ใหญ่จะมีความคิดเปิดกว้าง ยืดหยุ่น และรู้จักจดจำประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ ทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2547) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า วัยผู้ใหญ่ตอนต้นมีลักษณะของความคิดสร้างสรรค์และค้นหาปัญหาด้วย ซึ่งพัฒนาการด้านสติปัญญาของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นนั้นมีทั้งสติปัญญาที่ได้จากการเรียนรู้ในห้องเรียนเกี่ยวกับแนวทางอาชีพและวิชาการที่ตนสนใจ รวมถึงสติปัญญาที่ได้จากการเรียนรู้ผ่านสภาพแวดล้อม ซึ่งสติปัญญาที่มีความเป็นปัจเจกในแต่ละบุคคลจะเป็นสิ่งที่ทำให้วัยผู้ใหญ่ตอนต้นสามารถเห็นหนทางที่เหมาะสมสำหรับการเลือกทางเดินในชีวิตให้สอดคล้องกับระดับสติปัญญาของตนเอง ทั้งในด้านการใช้ชีวิต อาชีพการงาน การเลือกคู่ครอง เพื่อให้ตนเองสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับความหมายในชีวิตของตนเอง

1.6 การปรับตัวกับบทบาทใหม่ของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

เต็มทรัพย์ จันเพชร (2557) ได้กล่าวถึงการปรับตัวของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นว่า ผู้ใหญ่ตอนต้นจะต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อให้สามารถมีกรอบในการใช้ชีวิต รวมถึงความหมายในชีวิตเพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ได้อย่างมีความสุข นอกจากนั้นยังต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลาทั้งในด้านความคิด การกระทำความรู้ความสามารถ ความชำนาญ และทัศนคติให้เจริญงอกงามขึ้น มีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น

เพื่อช่วยให้ตนเองมีความสุขความเจริญเป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคมโดยสอดคล้องกับชีวิตการทำงานของคนคนนั้น ศรีประภา ชัยสินธพ (2559) ได้กล่าวว่าในชีวิตทำงานเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้นบุคคลส่วนใหญ่จะมีการวางแผนในการเลือกอาชีพ ประกอบอาชีพที่ตนมีความรัก ความพึงพอใจในงาน และการได้พิจารณาแล้วว่าจะมีความเหมาะสมกับตนเอง ย่อมทำให้ชีวิตการทำงานมีความสุข มีความพร้อมที่จะปรับตัวกับเพื่อนร่วมงาน และพร้อมที่จะเผชิญปัญหาและการแก้ไขปัญหาต่อไป ชีวิตคู่ อาจมีการเริ่มต้นความสัมพันธ์ด้านความรักในช่วงวัยรุ่นจนพัฒนาเป็นความรักในวัยผู้ใหญ่ หรือบางคนเพิ่งเริ่มต้นมีความสนใจเรื่องความรักอย่างจริงจัง สร้างสัมพันธ์ภาพกับคนต่างเพศรูปแบบถาวรในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น โดยมีลักษณะคิดที่อยากจะใช้ชีวิตร่วมกัน อยากที่จะสร้างครอบครัวใหม่ ซึ่งเมื่อบุคคลสองคนตกลงใจใช้ชีวิตร่วมกันจึงต้องมีการปรับตัวกับบทบาทใหม่ที่เกิดขึ้น ได้แก่ บทบาทของการเป็นสามีหรือภรรยา มีความรับผิดชอบในบทบาทใหม่ที่ตนได้รับ โดยการเป็นสามีที่ดี ภรรยาที่ดี มีความรักความเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน มีความอดทน ร่วมกันประกอบครองชีวิตคู่ รวมทั้งให้การดูแลครอบครัวเดิมของแต่ละคน ในระยะแรกของการใช้ชีวิตคู่ อาจต้องมีการปรับตัวอย่างมาก จนกระทั่งปรับตัวได้ดีชีวิตคู่ก็มีความสุขและจะส่งเสริมให้ชีวิตในด้านอื่นมีความสุขด้วยบทบาทการเป็นบิดามารดา ผู้ใหญ่ตอนต้นมีความปรารถนาที่จะเป็นผู้มีความสามารถในการปกป้อง ดูแลผู้ที่อ่อนแอกว่า สุชาติ โสมประยูร (2533) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า เมื่อมีชีวิตคู่จึงมีความต้องการที่จะมีบุตรเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าวประกอบความต้องการที่จะมีทายาท เมื่อมีบุตรชีวิตครอบครัวจะต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทอีกครั้งโดยการเพิ่มเติมบทบาทของการเป็นบิดามารดาโดยเฉพาะในผู้หญิงที่เมื่อแต่งงานแล้วแยกครอบครัวออกจากครอบครัวเดิมของตน หรือการเป็นครอบครัวเดี่ยวภายหลังการแต่งงาน การทำงานนอกบ้านกับการเพิ่มหน้าที่ของการเป็นมารดา อาจทำให้ประสบกับความยากลำบากในการปรับตัวในระยะแรก สามีจึงจำเป็นต้องมีบทบาทในการเป็นผู้ช่วยมารดาในการเลี้ยงดูบุตร การมีบุตรนี้ทำให้ทั้งสามีและภรรยาได้มีการเรียนรู้ถึงความรักอีกชนิดหนึ่ง คือ ความรักที่มีแต่การให้โดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทนส่วนบุคคลที่มีชีวิตโสดในสังคมปัจจุบันพบว่ามีคนจำนวนไม่น้อยมีความสุขกับชีวิตโสดซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการอุทิศเวลาให้กับงาน มีความภาคภูมิใจในตนเองอย่างมาก ไม่ต้องการที่จะมีชีวิตคู่หรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการมีชีวิตคู่ คนโสดต้องมีการปรับตัวเช่นกันเนื่องจากกลุ่มเพื่อนสนิทตั้งแต่ในวัยรุ่น เพื่อนร่วมงานมักมีครอบครัว คนโสดจึงต้องหาเพื่อนใหม่ที่เป็นโสดเช่นเดียวกัน ต้องมีการปรับตัวกับเพื่อนใหม่ หรือเลี้ยงสัตว์เลี้ยงเพื่อเป็นเพื่อนและตอบสนองความต้องการที่จะปกป้องดูแลผู้ที่อ่อนแอกว่านั่นเอง

โดยในการปรับตัวของผู้ใหญ่ตอนต้นเพื่อให้เข้ากับสิ่งใหม่ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้เพื่อที่จะสร้างรูปแบบการใช้ชีวิตที่เหมาะสมกับตัวเอง และต้องมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง คู่รักและครอบครัว และยังสามารถพัฒนาตนเองให้มีความรู้ทันโลกสมัยใหม่ตลอดเวลา ทำให้ผู้ใหญ่ตอนต้นในช่วงนี้เกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ในการใช้ชีวิตว่าวิธีการใช้ชีวิตในรูปแบบไหนที่เหมาะสมสำหรับการใช้ชีวิตของตนเองภายใต้เงื่อนไขของความสมบูรณ์ทางร่างกายของตนเอง ความสามารถทางความรู้และอาชีพของตนเองการอยู่ร่วมกับคนรอบข้าง รวมถึงสังคมที่ตนเองอยู่

โดยหลังจากผ่านการเรียนรู้และพบสิ่งที่เหมาะสมกับตนเองที่สุด จะทำให้เกิดการสร้างความหมายในชีวิต

2. ความหมายในชีวิต

2.1 นิยามความหมายในชีวิต

การนิยามความหมายในชีวิตเป็นเรื่องยากที่จะหาคำจำกัดความที่ชัดเจนเนื่องจากมีความเป็นนามธรรมและความเป็นปัจเจก ทำให้มีนักวิชาการมากมายหลายแขนงได้ให้นิยามความหมายในชีวิตที่แตกต่างกันออกไป Heidegger (1949) และ Lechte (1994) ได้ให้มุมมองเกี่ยวกับความหมายในชีวิตในทางปรัชญาว่า ความหมายในชีวิตหมายถึงการเชื่อมโยงความนึกคิดด้านการใช้ชีวิตในตัวบุคคลกับสิ่งแวดล้อมที่คนคนนั้นมีอยู่ในชีวิต นอกจากนี้ Hesse (1951) และ Sartre (1956) ยังหมายรวมความหมายในชีวิตถึงการรู้เห็นธรรมชาติของชีวิตและพยายามแสวงหาหนทางที่จะหลุดพ้น ส่วนมุมมองทางด้านจิตวิทยาได้มีบุคคลที่ศึกษาและให้นิยามความหมาย สรุปพอสังเขปไว้ดังนี้

Frankl (1963) ได้กล่าวว่า ความหมายในชีวิต คือการให้คุณค่ากับการกระทำต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นที่ยอมรับของทั้งตนเองและสังคม โดยการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่มีคุณค่าต่อตัวบุคคล โดยคุณค่าดังกล่าวเป็นคุณค่าที่ตอบสนองต่อ ความต้องการพื้นฐานในการใช้ชีวิตของมนุษย์

Kahn (1990) ได้กล่าวว่า ความของความหมายในชีวิตคือ ความรู้สึกที่ได้รับผลตอบแทนทั้งในทางกายภาพ ความรู้สึก และอารมณ์ โดยเป็นความรู้สึกที่คนคนหนึ่งมีความรู้สึกประสบความสำเร็จ รู้สึกมีคุณค่า รู้สึกมีประโยชน์ และรู้สึกถึงความมีตัวตนในสังคม

Baumeister และ Vohs (2002) กล่าวว่าความหมายในชีวิตคือ “การเชื่อมโยง” การให้คุณค่า แนวคิด ค่านิยม อัตลักษณ์ของชีวิต โดยเป็นการเชื่อมโยงที่สามารถทำให้บุคคลทำการกระทำที่หลากหลายทั้งในทางการกระทำและความคิด ยกตัวอย่างเช่น การกระทำเพื่อตอบสนองความหมายในชีวิตซึ่งเป็นเป้าหมายที่ตั้งไว้เพื่อบรรลุในช่วงชีวิต ทำให้เกิดการเชื่อมโยง ทั้งการกระทำ คำพูด กระบวนการคิด เพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังนั้นความหมายในชีวิตคือความเป็นจริงทางรูปธรรมและนามธรรมในการที่จะสามารถสร้างผลกระทบเชิงสาเหตุของแท้ที่เป็นรูปธรรมและยังสามารถสร้างผลกระทบเชิงนามธรรม

Darling และ Chalofsky (2004) ได้อธิบายความหมายในชีวิตและจิตวิญญาณว่าคือสิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากที่มีความรู้สึกรวมเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งที่ตนเองรักและต้องการที่จะกระทำ และยังกล่าวว่างานคือส่วนหนึ่งที่จะทำให้บุคคลพัฒนาลำดับขั้นของความต้องการได้ ซึ่งสิ่งที่จะสามารถช่วยบุคคลที่เกิดปัญหาด้านความหมายในชีวิตได้คือการทำให้เห็นว่างานที่คนเหล่านั้นทำคือสิ่งที่สร้างความหมายในชีวิตให้แก่คนเหล่านั้นได้

Mascolo และ Rosen (2008) ได้พูดถึงความหมายในชีวิตว่า ความหมายในชีวิตคือ สิ่งที่จะคอยควบคุมการทำงานถึงกรอบมุมมองของชีวิตที่ต้องการใช้ในอนาคต และคอยกำหนดแนวทางในการกระทำในการใช้ชีวิตในแต่ละวัน และยังกล่าวเสริมถึงบุคลิกที่แตกต่างกันของคนในสังคมว่า การที่ทุกคนในสังคมมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันทุกคนนั้นเนื่องจากรายละเอียดของกรอบการสร้าง ความหมายในชีวิตของทุกคนในสังคมนั้นมีความแตกต่างกันทุกคน

โดยสรุปแล้วความหมายในชีวิต คือ กรอบแนวทางหรือกรอบมุมมองที่ทำให้คนคนหนึ่งกำหนดวิธีที่จะดำเนินไปในชีวิต โดยองค์ประกอบที่ทำให้เกิดกรอบแนวคิดสำหรับความหมายในชีวิตนั้น เริ่มจากการพยายามตอบสนองแรงขับพื้นฐานของมนุษย์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยความสำเร็จของการสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานนั้น จะเกิดการส่งผลต่ออารมณ์ทางบวกจากการประสบความสำเร็จ รู้สึกมีคุณค่า รู้สึกมีประโยชน์ ซึ่งสามารถส่งผลต่อเนื้อให้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับการกระทำซึ่งทำให้การกระทำนั้นและกลายเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตชีวิต โดยการกระทำดังกล่าวสามารถเกิดการเชื่อมโยงกับการกระทำอื่นที่เกิดจากการพยายามตอบสนองแรงขับพื้นฐานที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันเช่นกัน ซึ่งการเชื่อมโยงการกระทำดังกล่าวทำให้เกิดกรอบในการสร้างความหมายในชีวิตเพื่อเป็นวิธีที่จะดำเนินชีวิต โดยรูปแบบความหมายในชีวิตสามารถพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสภาพสังคมในปัจจุบัน

2.2 ธรรมชาติความหมายในชีวิต

Maslow (1954) หนึ่งในนักทฤษฎีที่สำคัญที่สุดในเรื่องจิตวิทยาแรงจูงใจได้กล่าวว่า บุคคลที่ไม่สามารถมีความเชื่อกับสิ่งที่ตนเองกระทำจะทำให้ไม่สามารถพัฒนาระดับความต้องการในชีวิตได้ โดยมีฐานคิดมาจากทฤษฎี fulfilling needs ซึ่งเป็นทฤษฎีพื้นฐานในเรื่องความต้องการของมนุษย์ โดยแนวคิดที่สำคัญคือความพอใจในเรื่องการตอบสนองความพึงพอใจในชั้นความต้องการที่ได้และพัฒนาความต้องการไปในขั้นที่สูงกว่า ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถอธิบายความต้องการของคนได้ชัดเจนโดยการเติมเต็มความต้องการนี้ยังอยู่ในขั้นที่สูงจะยังเป็นการเติมเต็มความต้องการในเรื่องของคนคนนั้นมากขึ้นเท่านั้น

Frankl (1963) ได้กล่าวว่าความหมายในชีวิตพัฒนาจากแรงขับพื้นฐานของความ ต้องการของมนุษย์ ได้แก่การแสวงหาความปลอดภัย การตอบสนองความหิวโหย และการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด แนนอนว่า การสร้างความหมายในชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่ยุคดึกดำบรรพ์ส่งให้มนุษย์มีการพัฒนาความเป็นอยู่เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยทฤษฎีของ Frankl ได้ถูกศึกษาและพัฒนาต่อยอดเพื่อทำความเข้าใจความหมายของชีวิตอย่างลึกซึ้ง โดย Klinger (1998) ซึ่งได้กล่าวว่ามนุษย์มีแรงขับให้พัฒนาตลอดเวลาซึ่งแรงขับนั้นเกิดขึ้นตลอดเวลาและมีความต้องการแสวงหาความปลอดภัยและความสุขสบายตลอดเวลา โดยแรงขับนั้นจะได้รับการพัฒนาโดยการรับเอาสิ่งแวดล้อมรอบตัว และเกิดการสังเคราะห์ว่าสิ่งแวดล้อมนั้นยังขาดสิ่งใดที่ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยและความไม่สบาย จากนั้นมนุษย์จะสร้างแรงขับเพื่อพยายามแก้ปัญหาความไม่ปลอดภัยและความไม่สบายนั้น ซึ่งแรงขับเหล่านี้เป็นพื้นฐานของความหมายในชีวิต นอกจากนั้น Steger, Kashdan, Sullivan และ

Lorentz (2008) ยังได้พูดถึงความหมายในชีวิตว่า ธรรมชาติของความหมายในชีวิตนั้นไม่มีกฎเกณฑ์ที่สามารถอธิบายธรรมชาติของความหมายในชีวิตของคนคนหนึ่งได้อย่างตายตัวแต่ความหมายในชีวิตนั้นจะเกิดขึ้นตลอดเวลาจากการที่คนคนนั้นมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมนอกจากนั้นยังมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมและความหมายในชีวิต ซึ่งจากการศึกษาทำให้เป็นว่ายิ่งบุคคลคนหนึ่งมีความรู้สึกปลอดภัยและสุขสบายกับสิ่งที่เป็นอยู่มากเท่าไรคนคนนั้นก็มีโอกาสที่จะมีการพยายาม แสวงหาความหมายในชีวิตน้อยลง

Baumeister และ Vohs (2002) ได้กล่าวว่ามนุษย์เริ่มต้นวงจรชีวิตจากการเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมและวิวัฒนาการขึ้นเรื่อย ๆ ผ่านวงจรชีวิตโดยการกินการนอนหลับ การเกิดการตาย การสืบพันธุ์ การอยู่ท่ามกลางความอันตรายและความปลอดภัย แต่สิ่งที่ทำให้ผลลัพธ์ของวงจรชีวิตในมิติข้างต้นที่กล่าวมาแตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมทำให้ความคิดของมนุษย์นั้นมีความแตกต่างกันออกไปในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดวิวัฒนาการของความคิด ทำให้เกิดความเชื่อ การใช้สัญลักษณ์ ภาษา วัฒนธรรม และการสร้างความหมายของชีวิต ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็จะมีวิวัฒนาการเรื่อย ๆ จนถึงปัจจุบัน

Baumeister (1991) ยังได้กล่าวไว้ว่าชีวิตเป็นกระบวนการทางชีวภาพที่สามารถอธิบายโดยใช้หลักความจริงได้อย่างเต็มที่ในแง่กายภาพและวิทยาศาสตร์ นั้นหมายความว่าชีวิตมนุษย์ถูกผูกไว้ตามกฎของธรรมชาติและเป็นเช่นนี้ตามความต้องการของสัตว์ชั้นพื้นฐานซึ่งยังคงมีประสิทธิภาพที่มีผลต่อกิจกรรมของมนุษย์โดยความหมายของชีวิตเป็นสิ่งที่มิเสถียรภาพสูงซึ่งขัดแย้งกับร่างกายของมนุษย์เนื่องจากว่าความหมายในชีวิตหนึ่งนั้นสามารถถ่ายทอดวิธีคิดและพัฒนาได้ภายในสังคมส่วนร่างกายมนุษย์นั้นจะเสื่อมสลายไปตามกาลเวลา ความหมายในชีวิตเป็นสิ่งที่ต้องสร้างต้องแชร์กันในสังคมซึ่งนั่นหมายความว่าความหมายของภาษาต้องคงที่ตลอดเวลาด้วยยกตัวอย่างเช่น ถ้าหากคนครึ่งหนึ่งพูดคำว่า “ไม่” แทนที่คำว่า “ใช่” ในขณะที่ยีกครึ่งที่เหลือยังพูดคำว่า “ใช่” ในความหมายเดิมความวุ่นวายในการสื่อสารและสร้างความหมายในสังคมจะตามมา ในอีกตัวอย่าง เช่น เลขที่ประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านเป็นความหมายในทางนามธรรมที่มีเสถียรภาพที่บอกให้รู้ว่าเราคือใครแม้มีความเปลี่ยนแปลงในทางชีวภาพขึ้นเรื่อย ๆ ภาษายังส่งผลต่อการสร้างความหมายในเรื่องของการรักชาติหรือความยุติธรรมในแบบของสังคมนั้น ๆ ซึ่งจะเพิ่มเสถียรภาพขึ้นเรื่อย ๆ เมื่ออยู่ในสังคมนั้นนาน ๆ เป็นความหมายทางนามธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมดจะเป็นพัฒนาการที่มีการพัฒนาขึ้นในแต่ละคนที่แตกต่างกัน ในขณะที่ความหมายในชีวิตด้านนามธรรมพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ความหมายในชีวิตทางรูปธรรมของร่างกายก็มีการพัฒนาโดยผ่านการกิน การนอน การขับถ่ายซึ่งมีความเกี่ยวพันกับความหมายในชีวิตด้านนามธรรม ความหมายในชีวิตจึงเป็นการจัดเก็บและพัฒนากลไกทางความคิดพร้อม ๆ กับการพัฒนาร่างกายตั้งแต่เกิด ซึ่งเป็นเหตุผลทำให้คนคนหนึ่งมีความต้องการลึก ๆ ในชีวิตที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งเหตุผลลึก ๆ นี้เป็นเหตุผลที่ทำให้ความหมายในชีวิตของคนคนนั้นมีความมั่นคงในขณะที่ร่างกายเกิดการเปลี่ยนแปลงเรื่อย ๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงไม่ได้เป็นสิ่งที่ดีต่อความหมายในทางรูปธรรม แต่

ทุกคนยังต้องใช้ชีวิตร่วมกับการเปลี่ยนแปลงทางรูปธรรมพร้อมกับการตอบสนองความหมายในชีวิตในทางรูปธรรมท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่อาศัยอยู่

Baumeister (1991) ยังได้กล่าวถึง ความหมายในชีวิตว่า สามารถพิจารณาได้จากพัฒนาการด้านจิตใจและร่างกายมนุษย์ ดังจะเห็นได้ว่าร่างกายมนุษย์นั้นมีการเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพตลอดเวลาซึ่งเป็นความหมายในชีวิตที่มีเสถียรภาพต่ำ แต่ความหมายในชีวิตทางนามธรรมที่เกิดขึ้นในจิตใจมนุษย์แล้วมีความเสถียรภาพสูงและเปลี่ยนแปลงได้ยาก อีกหนึ่งตัวอย่างของความแตกต่างระหว่างความหมายที่เปลี่ยนแปลงทางชีวภาพและความหมายที่มีความมั่นคงทางจิตใจที่อาศัยร่วมกัน คือแรงดึงดูดทางเพศและความสัมพันธ์ระยะยาวในการแต่งงานของวัยผู้ใหญ่ขึ้นไป โดยแรงดึงดูดทางเพศนั้นมีเสถียรภาพในการเกิดความหมายในชีวิตต่ำแต่ความสัมพันธ์ระยะยาวในการแต่งงานจะทำให้เกิดความหมายในชีวิตในระยะยาว ซึ่งเป็นความหมายในชีวิตที่มีเสถียรภาพสูง ถึงแม้ในระยะยาวคู่ครองจะไม่มีแรงดึงดูดทางเพศแล้วก็ตาม และในการสร้างพิธีแต่งงานยังเป็นการสร้างเสถียรภาพในทางรูปธรรมในจิตใจเพื่อให้เกิดความรู้สึกที่มีเสถียรภาพในชีวิต เช่นเดียวกับการสร้างเลขประจำตัวประชาชนหรือการสร้างกฎหมาย ก็เป็นการสร้างเสถียรภาพในการใช้ชีวิตในสังคมให้เป็นรูปธรรม

ความสำคัญต่อมาในเรื่องของความหมายในชีวิตที่เข้ากับแนวคิดในด้านจิตวิทยาเชิงปรัชญาในการดำเนินชีวิต Vallacher และ Wegner (1985, 1987) ได้อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมและประสบการณ์ของมนุษย์ว่าพฤติกรรมและประสบการณ์ของมนุษย์ก่อให้เกิดการสร้างความหมายในชีวิตที่มีระดับสูงหรือต่ำแตกต่างกัน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตในแต่ละวัน ตัวอย่างในทางรูปธรรมเช่นการเดินไปโรงเรียน ซึ่งนักเรียนที่เดินไปโรงเรียนเป็นประจำทุกวันอย่างต่อเนื่องจะมีขาที่แข็งแรงกว่านักเรียนที่เดินไปโรงเรียนในกรณีที่น้อยกว่า โดยเปรียบเทียบขาเป็นเหมือนความหมายในชีวิต เช่นเดียวกับการกระทำในทางนามธรรมซึ่งยังได้กระทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นเวลานานและมีความต่อเนื่อง สิ่งนั้นจะเป็นสิ่งที่สร้างความหมายในชีวิตให้กับการใช้ชีวิตของคนคนนั้น ในงานวิจัยของ Vallacher และ Wegner (1985, 1987) ยังได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในระดับการสร้างความหมายในชีวิตว่า คนที่มีพฤติกรรมต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งน้อยจะมีแรงจูงใจและโอกาสในการทำสิ่งนั้นน้อย ซึ่งตรงกันข้ามกับคนที่มีพฤติกรรมต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากจะทำให้มีแรงจูงใจและโอกาสที่จะทำสิ่งนั้นมากและเกิดการสร้างความหมายให้กับสิ่งนั้นรวมทั้งสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถที่มีในสิ่งนั้นได้ และจากงานวิจัยยังได้พบอีกว่า ผู้ที่พบปัญหาที่ยากต่อการแก้ไขเลือกที่จะหนีปัญหาเนื่องจากการง่ายต่อความรู้สึกแต่หากสามารถแก้ปัญหาได้บุคคลนั้นจะสร้างความหมายต่อความสามารถในการแก้ปัญหาขึ้นขึ้นมาในใจ และหากครั้งต่อไปเจอปัญหาในลักษณะคล้าย ๆ กันแต่มีความยากในการแก้ปัญหาขึ้นมาอีก บุคคลนั้นจะมีความพร้อมในการรับมือกับปัญหามากขึ้น

ในพัฒนาการด้านธรรมชาติของความหมายในชีวิตนั้น Vogler และ Ebersole (1980s) ได้ทำการสำรวจธรรมชาติของความหมายในชีวิตที่แตกต่างกันของแต่ละช่วงวัยพบว่าในระยะวัยรุ่นนั้นวัยรุ่นจะให้ความสัมพันธ์กับผู้คน (relationships) กิจกรรม (activities) โรงเรียน (school) การ

เจริญเติบโต (growth) รูปร่างหน้าตาและร่างกาย (appearance) และสุขภาพ (health) (Vogler & Ebersole, 1983) ในวัยมหาวิทยาลัยนั้นจะให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์กับผู้คน (relationships) การทำตนให้มีประโยชน์ (service) ความเชื่อ (belief) การแสดงออก (expression) การเจริญเติบโต (growth) การรู้สึกประสบความสำเร็จ (obtaining) การมีอยู่ของความสุข (existential/hedonistic) และการเข้าใจในตนเอง (understanding) (Vogler & Ebersole, 1981) และในวัยผู้ใหญ่ นั้น จะให้ความสำคัญกับ ความสัมพันธ์กับผู้คน (relationships) การทำตนให้เป็นประโยชน์ (service) ความเชื่อ (belief) ชีวิตการทำงาน (life work) การเจริญเติบโต (growth) การรู้สึกประสบความสำเร็จ (obtaining) ความสุขทางใจ (pleasure) และสุขภาพร่างกาย (health) (Vogler & Ebersole, 1981) ซึ่งจากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ในแต่ละช่วงวัยนั้นจะให้ความสำคัญในชีวิต ตามประสบการณ์ที่ตนเองพบเจอในชีวิตประจำวันและตามพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยของตนเอง

2.3 โครงสร้างความหมายในชีวิต

Baumeister (1991) ได้กล่าวว่า สิ่งที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการสร้างความหมายในชีวิตของคนหนึ่งคนเกิดจากการซึมซับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่คนคนนั้นอาศัยอยู่ ซึ่งในการที่คนหนึ่งคน สามารถที่จะสร้างความหมายในชีวิตได้นั้นกรอบวิธีคิดที่สังคมสร้างขึ้นย่อมส่งผลต่อการสร้างความหมายในชีวิตของคนคนนั้นอย่างมาก ซึ่งรวมถึงศาสนาด้วยนั้นหมายความว่าวัฒนธรรมและศาสนาก็ยังเป็นสิ่งที่ส่งผลถึงกันและกันเช่นเดียวกัน

หลังจากทำการศึกษาและเก็บข้อมูลเป็นเวลานาน Baumeister (1991) ได้สรุปภารกิจเพื่อให้บุคคลคนหนึ่งประสบความสำเร็จในการแสวงหาความหมายในชีวิต ซึ่งได้แบ่งออกเป็นความต้องการทั้ง 4 รูปแบบที่เป็นปัจจัยต่อการแสวงหาความหมายในชีวิต ซึ่งทั้งสี่รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่จะทำให้บุคคลคนหนึ่งสามารถสร้างความหมายในชีวิตของตนเองขึ้นมาได้ ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการด้านใดด้านหนึ่งมีแนวโน้มที่จะไม่มีความพอใจในชีวิต

สิ่งแรกที่ต้องการคือ วัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต สำคัญของความ ต้องการวัตถุประสงค์ในอนาคต คือการกระทำที่ในปัจจุบันต้องมีความหมายเชื่อมโยงไปถึง ผลตอบแทนในอนาคต ซึ่งวัตถุประสงค์นี้สามารถตอบสนองได้ด้วยการกระทำที่หลากหลายซึ่ง เป้าหมายที่คาดหวังในอนาคตนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นเป้าหมายที่เห็นภาพชัดเจน แต่เป็นเป้าหมายที่เห็นภาพรวมซึ่งจะสามารถนำทางให้บุคคลหนึ่งเกิดการกระทำเพื่อเป้าหมายได้ ตัวอย่างเช่นต้องการอนาคตที่มั่นคงทางการเงินต้องทำงานอย่างหนักเพื่อที่จะได้มีอนาคตทางการเงินที่มั่นคง แต่ภาพรวมของอนาคตทางการเงินที่มั่นคงนั้น ยังไม่สามารถเห็นภาพที่ชัดเจนได้ ซึ่งวัตถุประสงค์นี้สามารถทำได้ในเชิงจิตวิญญาณเช่นกัน ตัวอย่างเช่นขยันทำบุญอย่างหนักเพื่อที่จะมีความสุขในอนาคต แต่ไม่สามารถบอกได้ว่าความสุขในอนาคตที่ต้องการเป็นมีภาพที่ชัดเจนเป็นอย่างไร

ความต้องการที่สองคือความมีคุณค่า ซึ่งคุณค่านี้เป็นสิ่งที่เกิดจากการตีความที่แตกต่างกันในแต่ละคน ซึ่งส่งผลให้บุคคลคนนั้นมีความสุขในการตัดสินใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือทำให้การกระทำที่ตัดสินใจทำนั้นไม่มีความวิตกกังวล Frankl (1963) ได้กล่าวว่าการที่บุคคลคนหนึ่งจะให้

คุณค่ากับสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าดีหรือแย่จะเป็นสิ่งที่มีการตีความหมายอย่างกว้างๆเฉพาะบุคคลคนนั้น โดยความหมายเรื่องคุณค่าเป็นความหมายในเชิงนามธรรมในแต่ละบุคคล ซึ่งคุณค่านี้สามารถอธิบายในเชิงนามธรรมได้เช่นกันซึ่ง Baumeister (1991) ได้ยกตัวอย่างในเชิงนามธรรมในทางศาสนาว่า แต่ละศาสนาจะสร้างข้อกำหนดเรื่องคุณค่าในการกระทำว่า การกระทำใดจะมีคุณค่าต่อพระเจ้าที่เป็นศาสดาหรือศาสนา

ความต้องการที่สามคือ ความสามารถที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งของแต่ละบุคคล ซึ่งความสามารถที่แตกต่างกันของแต่ละคนในสังคมก็จะสร้างความหมายในชีวิต ที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล Baumeister (1998) ได้กล่าวไว้ว่าบุคคลใดที่ต้องการที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยขัดกับความสามารถของตัวเองจะส่งผลให้คนคนนั้นเกิดปัญหาในเรื่องการสร้างความหมายในชีวิต ทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ

การสร้างความหมายที่ดี คือการสร้างมูลค่าทางจิตใจให้ตัวเอง ซึ่ง “มูลค่า” นี้เป็นคุณค่าที่สังคมส่วนใหญ่สร้างขึ้นว่าเป็นมูลค่าที่ดีและยังบุคคลคนหนึ่งมี “มูลค่า” นี้มากเท่าไรจะมีความรู้สึกกว่าตัวเองมี “มูลค่า” ในสังคมซึ่งสอดคล้องกับ Wood (1989) และ Turner (1975) ที่ได้กล่าวถึง “มูลค่า” นี้ว่าสามารถเป็นได้ทั้งในเชิงรูปธรรมและนามธรรม Emmons (1997) ยังได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าจากความต้องการทั้งสี่ที่กล่าวมาดูเหมือนว่าการสร้างความหมายในชีวิตสามารถตอบสนองได้จากการกระทำเพียงหนึ่งเดียว ซึ่งในความเป็นจริงแล้วการตอบสนองความต้องการทั้งสี่สามารถมาได้จากหลายการกระทำ ซึ่งโดยรวมแล้วความต้องการในการสร้างความหมายจะเกิดจากสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม งาน ครอบครัว ความรัก และศาสนา

ความต้องการทั้งสี่ด้านสามารถอธิบายการสร้าง “ความหมาย” ในทางสังคมได้เช่นกัน Baumeister (1991) ได้อธิบายถึงการใช้ชีวิตที่แตกต่างกันของบุคคลในแต่ละยุคสมัยว่าเกิดจากความแตกต่างในเรื่องของความต้องการทั้งสี่ของแต่ละยุคสมัย และความแตกต่างของความต้องการของสังคมในแต่ละยุคสมัย

สิ่งที่เห็นได้ชัดในสังคมคือวัตถุประสงค์ในการสร้างความหมายในชีวิตของการทำงานใน ศตวรรษที่ 20 ซึ่งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Bellah, Madsen, Sullivan, Swidler และ Tipton (1985) ว่าจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติของความต้องการของมนุษย์ และความต้องการของสังคม ทำให้เกิดการสร้างความหมายในชีวิตและการสร้างงานใหม่ๆเกิดขึ้นในสังคมซึ่งเป็นการพยายามปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่หลากหลายขึ้น นั้นหมายความว่า “ความหมาย” ในการทำงานของบุคคลบางกลุ่มเป็นสิ่งที่ไร้ค่าเนื่องจากเป็นสิ่งที่เกิดการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างสังคมและทำให้เกิดการไม่ต้องการในสังคม

สิ่งที่สอง เป็นความหมายในชีวิตในเรื่องของการให้คุณค่าที่พัฒนาตามสังคม ซึ่งจะเกิดความขัดแย้งในการพยายามสร้างแนวคิดเกี่ยวกับความหมายในชีวิตในเรื่องของคุณค่า ตัวอย่างเช่น การที่คนสร้างความหมายในเรื่องคุณค่าว่าชีวิตจะมีคุณค่าและเกิดความสุขหากได้มาซึ่ง “สิ่งใดสิ่งหนึ่ง” ซึ่งเป็นการสร้าง “ความหมาย” ในเรื่องการให้คุณค่าในระยะสั้น ส่วนการสร้าง “ความหมาย” ในเรื่องคุณค่าในระยะยาวนั้น จะต้องเป็นมากกว่าการได้มาซึ่ง “สิ่งใดสิ่งหนึ่ง” แล้วมีความสุข แต่

จะต้องเป็นเรื่องของการได้มีคุณค่า กับ “สิ่งใดสิ่งหนึ่ง” แล้วเกิดความหมายกับความสุขกับสิ่งนั้นและอยู่กับสิ่งที่มีคุณค่านั้นได้ตลอดชีวิต

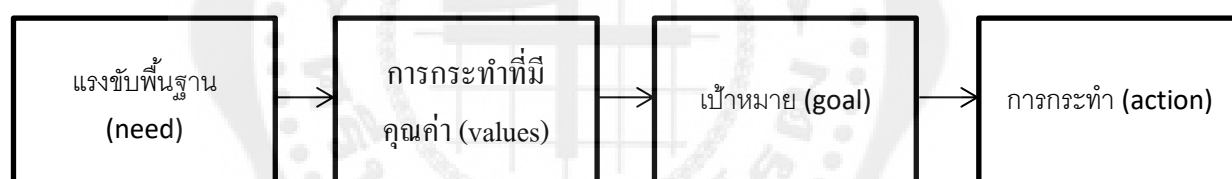
ในส่วนของความหมายในชีวิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพในตัวบุคคลนั้น จะสามารถเห็นได้ในตัวบุคคลในเรื่องของการทำงาน ครอบครัวยานอดิเรก หรือกิจกรรมเพื่อสังคม ซึ่งคนหนึ่งคนสามารถทำได้หลายหน้าที่แต่ปัญหาในเรื่องความสามารถของสังคมในศตวรรษที่ 20 คือการที่บุคคลคนหนึ่งไม่สามารถรู้ถึงประสิทธิภาพที่ทำให้ตัวเองมีความสุข แต่พยายามสร้างประสิทธิภาพของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของสังคมโดยดูจากความต้องการของสังคมเป็นที่ตั้ง

ในส่วนการเติมเต็มความหมายในชีวิตด้านมูลค่าทางจิตใจนั้นสามารถเติมเต็มได้ทั้งในรูปแบบสังคมกลุ่มใหญ่หรือในรูปแบบส่วนบุคคล ซึ่งมูลค่าทางจิตใจจะเป็นความต้องการที่มีร่วมกันในสังคมที่มีความแตกต่าง และเป็นความต้องการที่ทุกคนต้องการมีเหมือนกัน ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบของศาสนา แน่หนอว่าคนหนึ่งคนอาจจะต้องการเติมเต็มความต้องการในส่วนนี้มากกว่าคนอื่น ซึ่ง Bellah และคณะ (1985) และ Baumeister (1991) ยังได้กล่าวถึงปัญหาในเรื่องของการเติมเต็มมูลค่าทางจิตใจนั้นจะสามารถเห็นได้ในกลุ่มคนที่อยู่ในสังคมที่มีวัฒนธรรมหรือความเชื่อแตกต่างจากตนซึ่งเป็นปัญหาที่พบได้ทุกยุคทุกสมัย หนึ่งเหตุผลที่ทำให้ความหมายของคนกลุ่มหนึ่งไม่มีค่าเนื่องจากในสังคมที่มีความหลากหลายนั้นความหมายในชีวิตของคนกลุ่มใหญ่จะมีพลังและมีคุณค่ามากกว่าความหมายในชีวิตของคนกลุ่มน้อย Berger และ Luckmann (1967) ยังได้กล่าวว่าสังคมส่งเสริมความหมายในชีวิตของคนกลุ่มใหญ่และเลือกที่จะละเลยความหมายในชีวิตของคนกลุ่มน้อย ทำให้ความหมายในชีวิตของคนกลุ่มน้อยกลายเป็นสิ่งที่ไร้ค่า (Habermas, 1973) อีกหนึ่งเหตุผลเป็นเรื่องของวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนา ของคนกลุ่มใหญ่ในสังคมซึ่งถึงแม้สังคมจะมีการเปิดกว้างและยอมรับในความหลากหลาย แต่ตัวบุคคลในสังคมกลับให้ความสำคัญและส่งเสริมคนที่มีวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนาเหมือนตนเองซึ่งคนกลุ่มน้อยในสังคมนั้นจะถูกละเลยในที่สุด

ดังที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีกลุ่มคนที่มีปัญหาในเรื่องความหมายในชีวิตและมีกลุ่มคนที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องสิ่งที่เป็นความหมายในชีวิตซึ่งเป็นธรรมชาติของความหลากหลายของคนจำนวนมากที่อาศัยอยู่ร่วมกันในสังคม โดยความแตกต่างในเรื่องความหมายในชีวิตนี้จะเป็นปัญหาต่อกลุ่มบุคคลกลุ่มที่เป็นส่วนน้อยทำให้ท้ายที่สุดแล้วสังคมเลือกที่จะละทิ้งคนกลุ่มนี้ หรือคนกลุ่มนี้เลือกที่จะละทิ้งสังคม แน่หนอว่าสิ่งที่จะสามารถช่วยบุคคลกลุ่มนี้ได้โดยการปรับมุมมองเรื่องความหมายในชีวิตที่แตกต่างจากคนกลุ่มใหญ่โดยการเปลี่ยนมุมมองที่สามารถมองการให้ความหมายของตนสามารถเข้าร่วมอาศัยในสังคมกลุ่มใหญ่ได้และสามารถเป็นหนึ่งในการขับเคลื่อนสังคม ส่วนเรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรม และความเชื่อ เป็นสิ่งที่ยังคงแก้ไขได้ยาก และต้องยอมรับว่าในทุกสังคมทุกยุคทุกสมัยจะมีคนที่ “เห็นแก่ตัวทางวัฒนธรรม” เสมอ แต่จากข้อมูลดังกล่าวก็ยังไม่สามารถตอบคำถามที่ผู้วิจัยเคยสงสัยได้อย่างชัดเจน ดังเช่นในเรื่องความแปลกแยกหรือความแตกต่างทางวัฒนธรรมหรือสังคมกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ เนื่องจากในสังคมปัจจุบันแม้คนที่ไม่มี ความแปลกแยกทางวัฒนธรรมและอยู่ในสังคมหมู่มากก็ยังไม่สามารถที่จะมี

ความสุขในการใช้ชีวิตในสังคมได้ หรือแม้แต่คนที่มีความแปลกแยกทางวัฒนธรรมและเป็นคนในสังคมกลุ่มเล็ก แต่ก็ยังมีความสุขในการใช้ชีวิตหรือความหมายในชีวิตที่ดีได้

นอกจากนี้ยังมีโมเดลที่แสดงถึงกลไกที่ส่งผลให้เกิดกระทำโดย Edwin (2002) ได้นำแนวคิด แรงขับพื้นฐานของมนุษย์ (need) มาต่อยอดในการสร้างแนวคิดความต้องการขั้นพื้นฐานที่ส่งผลไปถึงการกระทำโดยมีการกระทำที่มีคุณค่า (values) ซึ่งเป็นส่วนประกอบหนึ่งของความหมายในชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของกลไกการเกิดกระบวนการ โดยโครงสร้างกลไกที่ส่งผลให้เกิดการกระทำ (action) เริ่มต้นจากความต้องการขั้นพื้นฐาน (need) ทั้งห้าขั้นตามทฤษฎีของ Maslow (1954) ซึ่งความต้องการขั้นพื้นฐานที่รายละเอียดในความต้องการที่แตกต่างกันนั้นจะส่งผลต่อการมองการกระทำคุณค่า (values) ที่แตกต่างกัน เช่นในด้านความสำเร็จส่วนตัวความพึงพอใจส่วนตัว นาย ก ต้องการประสบความสำเร็จในด้านการสร้างครอบครัว ส่วนนาย ข ต้องการสำเร็จทางด้านทางธรรม ทำให้นาย ก และนาย ข เกิดกระบวนการมองการกระทำที่มีคุณค่า (values) แตกต่างกัน โดยความแตกต่างในการมองการกระทำที่มีคุณค่าแตกต่างกันนี้เป็นสิ่งที่ทำให้ความหมายในชีวิตแตกต่างกันในแต่ละคน ซึ่งหลังจากกระบวนการสร้างความหมายในชีวิตแล้วบุคคลนั้นจะเกิดการวางเป้าหมายการกระทำหรือกระบวนการ (goal) เพื่อให้ตนเองไปถึงความหมายในชีวิตที่ต้องการ ซึ่งเป้าหมายการกระทำและกระบวนการก็จะส่งผลต่อการกระทำที่กระทำ (action) ในปัจจุบัน

ภาพประกอบ 1 กระบวนการตั้งแต่แรงขับพื้นฐานถึงการกระทำของ Edwin (2002)

ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายในชีวิตกับการเลือกที่จะตัดสินใจต่อเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันนั้นเป็นสิ่งที่มีความเชื่อมโยงกันเช่นกัน Maddi และ Khoshaba (1998) ได้กล่าวว่า การที่คนหนึ่งคนเลือกที่จะตัดสินใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นเกิดมาจากประสบการณ์ที่สะสมทุกวันตั้งแต่เกิด และการตัดสินใจนั้นต้องเป็นผลดีต่อความหมายในชีวิตของบุคคลคนนั้นด้วย ซึ่งกระบวนการตัดสินใจได้ถูกกำหนดโดยกรอบแนวคิดจากวัฒนธรรม สังคม ครอบครัว และศาสนา ซึ่งวิธีคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งเหล่านี้จะทำให้การตัดสินใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในชีวิตตนเอง Maddi และ Khoshaba ยังได้ทำการศึกษาต่อในการตัดสินใจของบุคคลสองแบบคือคนที่เลือกที่จะตัดสินใจตามแบบเดิม ๆ ที่เคยตัดสินใจแล้วประสบความสำเร็จในอดีต กับคนที่เลือกที่จะตัดสินใจอะไรใหม่ ๆ โดยไม่สนใจความเสี่ยงที่จะเกิดความผิดพลาด จากผลการศึกษาพบว่าคนที่เลือกที่จะตัดสินใจอะไรในแบบเดิมที่เคยตัดสินใจแล้วประสบความสำเร็จแบบในอดีต คนกลุ่มนี้จะเป็นคนที่มีความหมายในชีวิตหยุดอยู่กับที่ ซึ่งวิธีที่คนคนหนึ่งเลือกที่จะตัดสินใจแบบนี้มีสาเหตุมาจากนิสัยที่ไม่กล้าที่จะรับความเสี่ยงที่ไม่

สามารถควบคุมได้ และประสบการณ์จากการที่เคยเลือกตัดสินใจอะไรใหม่ๆ แล้วเกิดความผิดพลาด ทำให้เลือกที่จะตัดสินใจในแบบเดิมเพื่อความปลอดภัยในผลที่ตามมา สำหรับคนที่กล้าที่จะเลือกตัดสินใจอะไรใหม่ๆ โดยที่ไม่สนใจความสำเร็จในอดีตนั้นจะเป็นคนที่ความหมายในชีวิตไม่หยุดอยู่กับที่ และเป็นคนที่ถึงแม้จะสามารถพบความหมายในชีวิตของตนเองแล้วก็ยังพร้อมที่จะแสวงหาความหมายใหม่ ๆ เสมอ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้คนกลุ่มนี้กล้าที่จะตัดสินใจอะไรใหม่ๆ เกิดจากประสบการณ์ที่เคยประสบความสำเร็จจากการตัดสินใจใหม่ ๆ และเกิดความรู้สึกดีแบบแปลกใหม่ทำให้คนกลุ่มนี้กล้าที่จะลองอะไรใหม่ ๆ โดยที่ไม่กลัวที่จะล้มเหลว

Maddi, Brow, Khoshaba และ Vaitkus (2006) ยังได้เพิ่มเติมแนวคิดทางจิตวิทยาที่ผสมผสานระหว่างความหมายในชีวิตและการดำรงอยู่ของชีวิต โดยพื้นฐานของแนวคิดคือ “ความหมายในชีวิตเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากผลของการตัดสินใจในทุก ๆ วัน” ซึ่งองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดพื้นฐานของแนวคิดนี้คือ การได้รับความสำเร็จในชีวิต คุณสมบัติการมีความรับผิดชอบในตนเอง ความสามารถในการควบคุมตนเอง และการเปิดรับความท้าทายในชีวิต

ในการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างของความหมายในชีวิต ยังมี Reker และ Wong (1988) ที่ได้กล่าวว่า ความหมายในชีวิตของบุคคลนั้น จะประกอบขึ้นจากมิติต่าง ๆ ที่พัฒนาร่วมกันประกอบไปด้วย 4 มิติ มิติที่หนึ่งคือมิติเกี่ยวกับแหล่งข้อมูล (sources) กล่าวคือในบุคคลจะมีการรับรู้ข้อมูลในชีวิตประจำวันที่แตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมที่บุคคลคนนั้นอาศัยอยู่ ซึ่งการที่ได้รับแหล่งข้อมูลจากที่หนึ่งเป็นประจำและมีความต่อเนื่องจะทำให้บุคคลคนนั้นเกิดการสร้างความหมายในชีวิตที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ตนเองรับรู้ มิติที่สองคือมิติที่เกี่ยวกับองค์ประกอบความหมายในชีวิต แบ่งได้ออกเป็นมิติการรู้คิด (cognition) แรงจูงใจ (motivation) และอารมณ์ (affection) โดยมิติที่เกี่ยวกับกระบวนการคิดของบุคคลนั้นจะส่งผลให้เกิดความชอบและไม่ชอบในสิ่งที่แตกต่างกันไปในแต่ละคน ซึ่งความรู้สึกชอบและไม่ชอบดังกล่าวเป็นสิ่งที่ส่งผลให้เกิดการสร้างความหมายในชีวิตตามที่บุคคลนั้นต้องการ มิติที่สามคือมิติทางด้านความหลากหลายของความหมายในชีวิต (breadth) โดยมิติดังกล่าวนี้อ้างถึง การที่ในชีวิตประจำวันของบุคคลคนหนึ่งนั้น สามารถได้รับข้อมูลที่หลากหลายและกว้างขวางโดยเฉพาะในสังคมที่เปิดกว้างในเรื่องข้อมูลและข่าวสาร ซึ่งความกว้างของข้อมูลที่บุคคลคนหนึ่งได้รับในชีวิตประจำวันนั้นจะส่งผลให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ว่าอะไรคือสิ่งที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมกับตนเอง และส่งผลต่อเนื่องถึงการสร้างความหมายในชีวิตที่เหมาะสมกับตนเอง มิติที่สี่คือความเข้าใจ/ความลึกของข้อมูลความหมายในชีวิต (depth) โดยความเข้าใจ/ความลึกของข้อมูลที่ได้รับในชีวิตประจำวันนั้นเกิดจากการที่อยู่กับสิ่งนั้นเป็นเวลานานและต่อเนื่องทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับสิ่งนั้นและสามารถทำให้บุคคลนั้นเกิดการประยุกต์หรือพัฒนาข้อมูลหรือความรู้ดังกล่าวเพื่อให้เป็นสิ่งที่เหมาะสมกับตน และเป็นสิ่งที่ตนสามารถทำได้ อย่างเชี่ยวชาญและเป็นหนึ่งในกระบวนการสร้างความหมายในชีวิตของคนคนนั้น

จากการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างความหมายในชีวิตที่ผ่านมา นั้น Reker และ Wong (1988) ได้เชื่อมโยงมิติเกี่ยวกับกระบวนการคิดภายในตัวบุคคลที่ส่งผลถึงกระบวนการคิดในการสร้างความหมายในชีวิตของบุคคล โดยจะเห็นได้ว่ามีความเชื่อมโยงกับแนวคิดความหมายในชีวิต

ของ Baumeister (1991) โดยในเรื่อง การรู้คิด (cognition) นั้นจะสามารถทำให้บุคคลเกิดการเข้าใจในตนเองและเกิดความรู้ความเชื่อในสิ่งที่ตนเองสามารถทำได้ ซึ่งสามารถทำให้บุคคลรู้ถึงสิ่งที่ตนยึดถือเป็นวิธีการดำเนินชีวิตในการสร้างความหมายในชีวิต แรงจูงใจ (motivation) นั้นจะส่งผลจากการที่ได้เห็นคุณค่าในสิ่งที่ตนเองกระทำ และแรงจูงใจ (motivation) ยังสามารถทำให้บุคคลเกิดการคาดหวังสิ่งตอบแทนในอนาคตจากการกระทำของตนเองส่งผลให้บุคคลนั้นมีเป้าหมายของการได้มาซึ่งสิ่งที่เป็นความหมายในชีวิตที่ชัดเจน ในส่วนของอารมณ์ (affection) จะเป็นสิ่งที่เกิดจากการกระทำที่บุคคลนั้นทำแล้วมีการเติมเต็มความต้องการในจิตใจ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวข้างต้นจะสามารถเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นเลือกที่จะตัดสินใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวเป็นการตัดสินใจเพื่อให้ตอบสนองความต้องการพื้นฐานและความต้องการทางด้านอารมณ์เพื่อให้เกิดผลตอบแทนที่ดีที่สุดต่อความหมายในชีวิตของตนเอง (Edwin, 2002) โดยในการตัดสินใจที่แตกต่างกันในแต่ละคนนั้นเกิดมาจากการประสบการณ์จากการสะสมที่มีความแตกต่างกันในแต่ละคน (Maddi & Khoshaba, 1998) ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิด แหล่งข้อมูลที่บุคคลได้รับ (sources) ความหลากหลายของความหมายในชีวิต (breadth) และ ความเข้าใจ/ความลึกของข้อมูลความหมายในชีวิต (depth) (Reker & Wong, 1988) และในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยอาศัยองค์ความรู้เกี่ยวกับความหมายในชีวิตดังกล่าวเป็นพื้นฐานในการสัมภาษณ์เชิงลึก

2.4 วิธีการศึกษาความหมายในชีวิต

การศึกษาความหมายในชีวิตโดยตรงเริ่มศึกษาครั้งแรกของ Adrian (1966) โดยใช้ชื่อ งานวิจัยว่า Review of Existential Psychology and Psychiatry โดยได้ทำการศึกษาทั้งในแง่ของปรัชญา จิตวิทยา และศาสนา โดยเป็นการสำรวจที่มีกรอบความคิดเกี่ยวกับวิธีสร้างความหมายในชีวิต

2.4.1 แนวคิดทางจิตวิทยาที่ใช้ในการศึกษาความหมายในชีวิต

ในการศึกษาเกี่ยวกับความหมายในชีวิตนั้น การที่จะสามารถเข้าใจในความลึกซึ้งของข้อมูลนั้นจำเป็นที่จะต้องเปิดรับความคิดที่แตกต่างกันของมนุษย์ทุกคน นั้นหมายความว่า การยอมรับในความแตกต่างของบุคคลโดยในความแตกต่างของบุคคลนั้นล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้บุคคลเกิดความหลากหลายในความต้องการของความหมายในชีวิต ซึ่งมุมมองดังกล่าวเป็นมุมมองในงานวิจัยที่ผ่านๆมานิยมนำมาใช้และยังสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีจิตวิทยามนุษยนิยม ที่ไม่ได้มองมนุษย์เป็นเครื่องจักร หรือสัตว์ทดลอง แต่มองมนุษย์ในการเป็นมนุษย์ที่แท้จริง การมีอิสระในการเลือกที่จะมีความสุขของตนเอง หรือความหมายในชีวิตของตนเองโดย จิตวิทยามนุษยนิยมเป็นเรื่องของการเคลื่อนไหวไม่ใช่เรื่องของแนวคิดที่เคร่งครัดของคนใดคนหนึ่งหรือของกลุ่มคนบางกลุ่ม โดยรากฐานของจิตวิทยามนุษยนิยมเริ่มจากงานเขียนเล่มแรกของ Carl Rogers และ Carmichael "Counseling and Psychotherapy : Newer Concepts in Practice" (ค.ศ.1942) ตามด้วยหนังสือ Client Centered Therapy (ค.ศ.1951)

ในปี ค.ศ.1967 สมาคมนักจิตวิทยามนุษยนิยมได้ตีพิมพ์เรื่องของจิตวิทยามนุษยนิยม ซึ่ง Bühler และ Allen (1972) ได้นำเสนอไว้ดังนี้

1) จิตวิทยามนุษยนิยมให้ความสนใจกับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งแรก เหตุการณ์อื่นการอธิบายทฤษฎีและพฤติกรรมเป็นลำดับที่สองต่อจากประสบการณ์และมีความหมายต่อแต่ละคน

2) เน้นในเรื่องของคุณภาพของมนุษย์ เช่น ทางเลือก ความคิดสร้างสรรค์ การประเมิน และการเข้าใจตนเองแทนการมองว่ามนุษย์เป็นผลผลิตหรือเครื่องจักร

3) เน้นให้ความสำคัญกับการเลือกปัญหาที่จะศึกษาเครื่องมือการวิจัยเป็นสิ่งที่ไม่เห็น ด้วยที่จะใช้ในฐานะเป็นเครื่องมือในการศึกษาประสบการณ์ที่สำคัญ ๆ

4) ให้คุณค่ากับเกียรติของความเป็นมนุษย์และสนใจการพัฒนาศักยภาพที่มีมาแต่กำเนิด ของแต่ละบุคคล

2.4.2 การศึกษาเชิงคุณภาพของความหมายในชีวิต

การสร้าง “ความหมาย” มักจะทำการศึกษาโดยการสำรวจในรูปแบบเฉพาะโดยส่วนมากใช้วิธีสัมภาษณ์หรือวิธีเชิงคุณภาพ Davis (1998) ได้กล่าวว่าการสัมภาษณ์เป็นวิธีที่ดีที่สุดเนื่องจากการเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้มีโอกาสในการสื่อสารโดยตรงกับผู้สัมภาษณ์และยังเป็นประโยชน์ในกรณีที่ผู้สัมภาษณ์เขียนหนังสือไม่ได้ (Clarke, 1996) ยังได้กล่าวว่าการสัมภาษณ์ยังเปิดโอกาสให้ผู้สัมภาษณ์ถามคำถามเชิงลึก เฉพาะบุคคลด้วยโดยในการศึกษาการสร้าง “ความหมาย” จะเป็นการสัมภาษณ์จนข้อมูลอิ่มตัว นอกจากการสัมภาษณ์แล้ว Pennebaker (1993) ยังสามารถให้ผู้เข้าร่วมเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ในบางครั้งสามารถใช้ได้ร่วมกันทั้งในการสัมภาษณ์และการเขียน ในส่วนการเก็บข้อมูลเชิงลึก McAdams (1993), Heatherton และ Nichols (1994) กล่าวว่าสามารถทำได้โดยให้ผู้เข้าร่วมบอกถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวในชีวิต หรือเรื่องราวในชีวิต ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ และตีความ “ความหมาย” ของคนนั้น ๆ โดยผู้เข้าร่วมจะต้องยินยอมในการให้ข้อมูลเชิงลึกเช่นกัน ในปัจจุบันกระบวนการเชิงคุณภาพในการหาความหมายในชีวิต เป็นกระบวนการที่มีความน่าเชื่อถือต่อผลที่ได้ในวงการจิตวิทยา เนื่องจากความหมายในชีวิตนั้นเกิดจากทัศนคติจึงเป็นตัวแปรที่ไม่สามารถแปลผลแบบเจาะจงโดยใช้ตัวเลขได้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะทำการสังเคราะห์เรื่องราวที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกต โดยในการจำแนกการหยั่งรู้ที่เกิดขึ้นในจิตใจของผู้ให้ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยจะทำให้แบ่งข้อมูลที่มีความคล้ายคลึงกันเข้าด้วยกันและมีความแตกต่างกันออกจากกัน โดยผู้วิจัยจะจัดกลุ่มและประเมินจากกลุ่มคำที่ผู้ให้ข้อมูลพรรณนาในแงุ่มเกี่ยวกับชีวิต ความต้องการในชีวิต และความรู้สึกเกี่ยวกับชีวิต

Bauer และ Bonnano (2001) ยังได้กล่าวว่างานวิจัยเชิงคุณภาพทำให้เห็นว่าหากผู้ให้ข้อมูลได้เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับพื้นฐานในชีวิตอย่างอิสระจะทำให้ผู้ให้ข้อมูลกล้าที่จะเปิดเผยเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตในระดับที่คุ้นชินกับผู้เก็บข้อมูล และการได้เล่าเรื่องต่าง ๆ อย่างมีอิสระนั้นยังทำให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถปลดปล่อย ความรู้สึก ทัศนคติ รวมถึงกระบวนการคิดผ่านเรื่องราวที่ตนเองเล่า ซึ่งโดยภาพรวมของการศึกษาเชิงคุณภาพนั้น ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่เป็นการรวมตัวของ

พฤติกรรมหลาย ๆ อย่างในชีวิตประจำวันของบุคคลหนึ่งคน และบุคลิกภาพส่วนบุคคลที่จะก่อให้เกิดการสร้างโครงสร้างความหมายในชีวิตของบุคคลคนนั้นใน ส่วน ในส่วนข้อเสนินั้น Steger (2007) ได้กล่าวว่าข้อเสียของการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความหมายในชีวิตนั้นเกิดจากการที่การศึกษาเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาที่ต้องใช้เวลานานในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหนึ่งคน ทำให้ไม่สามารถที่จะรู้ความหมายในชีวิตของบุคคลจำนวนมากได้ในเวลาอันสั้น ทำให้ในปัจจุบันเกิดการพยายามสร้างแบบวัดเพื่อวัดความหมายในชีวิต ซึ่งแนวคิดที่นำมาสร้างแบบวัดได้พัฒนามาจากการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเชิงคุณภาพ

2.4.3 แบบวัดความหมายในชีวิต

แบบวัดที่ใช้ประเมินความหมายในชีวิต คือแบบวัดที่ทำการทดสอบว่า ชีวิตของคนคนหนึ่ง มีผลลัพธ์ด้านคะแนนเกี่ยวกับความหมายในชีวิตได้มาตรฐานตามที่ประชากรส่วนใหญ่ในสังคมควรจะเป็นหรือไม่ การสร้างเครื่องมือวัดความหมายในชีวิตบางรูปแบบนั้นสามารถทำให้ตรวจพบความเจ็บป่วยทางจิตใจ เพื่อที่จะสามารถหาเดือนบุคคลคนนั้นให้เข้ารับการรักษาได้ ในการสร้างแบบวัดความหมายในชีวิตนั้นคำถามที่ผู้สร้างแบบวัดต้องหาคำตอบก่อนสร้างแบบวัดคือ อะไรคือความหมายในชีวิต รวมถึงต้องสามารถสร้างความเที่ยงตรงให้กับข้อคำถามเพื่อให้ข้อคำถามสามารถใช้ได้กับคนหลากหลายประเภท หลากหลายภาษา หลากหลายสภาพสังคม และรวมถึงความหลากหลายในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

เครื่องมือวัดความหมายในชีวิตชิ้นแรกเป็นของ Crumbaugh และ Maholick (1964) ตีพิมพ์ครั้งแรกในชื่อ Purpose in life test โดยมีแนวคิดในการสร้างเครื่องมือมาจาก Frankl (1963) ว่าอะไรคือสัมผัสในจิตใจที่ทำให้คนหนึ่งคนต้องการที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไปถึงแม้ว่าคนคนนั้นจะต้องพบเจอกับความเจ็บป่วยหรือความทุกข์ทรมานในการใช้ชีวิต รวมถึงความคาดหวังในคุณภาพชีวิตที่จะต้องมียในอนาคต ซึ่งเป็นคุณภาพชีวิตที่จะเกิดจากสัมผัสในจิตใจที่มีในปัจจุบัน ซึ่งนั้นทำให้ความหมายในชีวิตเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต เป็นสิ่งที่นักจิตวิทยาควรให้ความสนใจ และเป็นสิ่งที่จะทำให้คนหนึ่งคนสามารถฟันฝ่าอุปสรรคที่พบเจอในชีวิต ไม่ว่าจะยากลำบากสักแค่ไหน เพื่อให้การดำเนินชีวิตสามารถบรรลุตามความหมายในชีวิตที่ตั้งไว้ได้ Purpose in life test (PIL) เป็นแบบวัดที่สามารถวัดคะแนนที่เป็นสัมผัสในจิตใจที่ต้องการจะไปให้ถึงเป้าหมายในชีวิตที่ตนเองตั้งไว้ สามารถวัดสัมผัสที่จะทำให้บุคคลนั้นมีอาการวิตกกังวล หรือ ซึมเศร้า รวมถึงสามารถวัดสัมผัสของพื้นฐานการคิดของบุคคลด้วย อย่างไรก็ตามการนำแบบวัด (PIL) ไปวัดบุคคลที่มีอาการวิตกกังวลหรือซึมเศร้าโดยตรงเป็นการใช้แบบวัดในทางที่ไม่เหมาะสมกับบริบทของเครื่องมือเนื่องจากแบบวัด (PIL) เป็นแบบวัดที่เหมาะสมกับการวัดในบุคคลที่มีสภาพจิตใจอยู่ในเกณฑ์ปกติของสังคมจาก

จุดเริ่มต้นในการพยายามพัฒนาแบบวัดความหมายในชีวิตทำให้ปัจจุบันมีการพัฒนาแบบวัดความหมายในชีวิตขึ้นอีกจำนวนมากโดยมีทั้งวัดความหมายในชีวิตโดยตรง วัดคุณค่าในชีวิต หรือแม้กระทั่งวัดคุณภาพในชีวิต ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแบบวัดความหมายในชีวิตนั้นทำให้ผู้วิจัยได้รู้ถึงวิธีการศึกษาและกระบวนการในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ แต่ในการ

วิจัยขั้นนี้ผู้วิจัยไม่ได้ใช้แบบวัดความหมายในชีวิตเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล จึงเป็นการทบทวนวรรณกรรมเพื่อให้เห็นการพัฒนาแบบวัดความหมายในชีวิตเท่านั้น

2.5 ประโยชน์ของความหมายในชีวิต

Sartre (1956) ได้เริ่มศึกษาความหมายในชีวิต โดยกล่าวว่าความหมายในชีวิตเป็นสิ่งที่วงการจิตวิทยาเริ่มให้ความสำคัญเพื่อที่จะได้สามารถเข้าใจว่า อะไรคือวิธีที่ผู้คนสามารถสร้างแรงจูงใจในการดำเนินชีวิตเพื่อให้ชีวิตมีเป้าหมายและมีความสุข โดยความหมายในชีวิตนั้นมีการศึกษาไปพร้อมกับสาขาวิชา ปรัชญา โดยมีเป้าหมายในการศึกษาร่วมกันในมุมมองในเรื่องการมีชีวิตระบุว่า และ Frankl (1963) ยังได้พูดถึงประโยชน์ของความหมายในชีวิตว่า สามารถทำให้คนคนนั้นสามารถอดทนเพื่อที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไปไม่ว่าจะพบกับความยากลำบากสักแค่ไหน

การศึกษาความหมายในชีวิต เริ่มต้นด้วยการพยายามช่วยเหลือบุคคลที่โชคร้ายหรือไม่มีความสุขในสังคมนั้น ๆ หรือบุคคลที่มีความบอบช้ำทางจิตใจ ทำให้มีหลักฐานและผลการศึกษามากมายเกี่ยวกับผลด้านบวกของการสร้างความหมายในชีวิตเพื่อการใช้ชีวิตในสังคมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ Baumeister และ Wilson (1996) McAdams (1996) ได้กล่าวถึงผลด้านบวกของการสร้างความหมายในชีวิตเกิดขึ้นเนื่องจากความหมายในชีวิตทำให้คนคนหนึ่งเห็นคุณค่าในตัวเอง ซึ่งผลด้านบวกที่เกิดขึ้นทั้งในทางร่างกายและจิตใจ จะสอดคล้องกับวิธีมองโลกในชีวิตของคนคนนั้น ตัวอย่างเช่น หากเจอเหตุการณ์ร้าย ๆ ที่ไม่สามารถเผชิญเข้ามาอย่างมากในหนึ่งวัน คนคนนั้นสามารถมองให้มันเป็นแค่วันแย่ๆหนึ่งวันและต้องสามารถผ่านมันไปได้ด้วยดี

McAdams, Diamond, Aubin และ Mansfield (1997) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตสามารถเลือกที่จะรู้สึกกับมันได้ว่าจะรู้สึกดีหรือรู้สึกแย่กับเหตุการณ์นั้น แน่นอนว่าสามารถตีความได้จากการวิธีมองชีวิตของตัวเองและบุคลิกภาพของตัวเองในด้านบวกเช่นกัน

Pennebaker และ Beall (1986) ได้ทำการสังเกตการสร้างพลังทางบวกของจิตใจและร่างกาย พบว่าผู้ที่ได้รับการสร้างความหมายในชีวิตนั้น สามารถเปลี่ยนมุมมองเกี่ยวกับชีวิต และความหมายในชีวิตอย่างเห็นได้ชัด ทั้งในด้าน อารมณ์ และทางร่างกาย โดยในงานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างความหมายในชีวิต ได้ทำการสร้างความหมายในชีวิตในผู้ที่มีความบอบช้ำทางจิตใจ และจากการวิจัยพบว่า การสร้างความหมายในชีวิต สามารถทำให้จิตใจของผู้เข้าร่วมดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด Francis และ Pennebaker (1992) ยังได้ทำการศึกษาต่อยอด จากงานข้างต้นยังพบว่า ร่างกายของผู้ที่ได้รับการสร้างความหมายในชีวิต มีภูมิคุ้มกันในร่างกายเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด รวมถึงผลการเรียนหรือผลการทำงานและการเข้าสังคมที่ดีขึ้น

ในทางกลับกันพื้นฐานทางสุขภาพจิตของแต่ละบุคคลยังสามารถส่งผลถึงการสร้างความหมายในชีวิตด้วยโดย Davis (1998) ได้ทำการสำรวจในกลุ่มผู้ที่มีการสูญเสียบุคคลในครอบครัวจากโรคมะเร็ง ซึ่งพบว่าผู้ที่มีสุขภาพจิตดีอยู่แล้วสามารถมีวิธีในการมองโลกและสร้างความหมายในชีวิตได้ดีกว่าผู้ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี นอกจากนั้น Clarke (1996) ยังพบอีกว่าผู้ที่

สุขภาพจิตดีอยู่แล้วสามารถมีวิธีสร้างมุมมองด้านบวกและสร้าง ความหมายในชีวิตได้ทุกคน แตกต่างจากผู้ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ซึ่งส่วนใหญ่ไม่สามารถสร้างมุมมองด้านบวกได้ ก่อนได้รับการ สร้าง ความหมายในชีวิต

Van Selm และ Dittman-Kohli (1998) ยังได้ทำการสร้างความหมายในกลุ่มคนที่ตกงานโดยเป็นการศึกษาระยะยาว พบว่า สามารถทำให้กลุ่มคนที่ตกงานมีมุมมองชีวิตในทางที่ดีขึ้น และพบว่าหลังจากกลุ่มผู้ตกงานได้งานใหม่แล้ว สามารถมีมุมมองที่ดีกับงานใหม่ นอกจากนี้ยังพบ อีกว่าความหมายในชีวิต มีความสัมพันธ์กับการลาออกจากงาน ซึ่งเกิดจากปัญหาในเรื่องงานไม่ ตอบสนองความหมายในชีวิตในตัวบุคคล และเป็นเรื่องของ วัฒนธรรม สังคม และศาสนา ในที่ ทำงาน

Silver, Boon และ Stones (1983) ยังได้กล่าวว่าความหมายในชีวิต ยังสามารถ เชื่อมโยงไปถึง กระบวนการคิดและอารมณ์ด้านบวกของคนนั้นๆ แต่อารมณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ได้เป็น อารมณ์ในเชิงตื่นตระหนก ตื่นเต้น บั่นป่วน แต่เป็นอารมณ์ที่จะส่งผลให้บุคคลนั้น มีแรงบันดาลใจ ที่จะให้ “ความหมาย” ของตัวเองประสบความสำเร็จในรูปแบบที่สูงขึ้นเรื่อยๆ และความหมายใน ชีวิตยังมีผลต่อ การประเมินด้าน well-being (Zika & Chamberlain, 1992) และมีผลต่อการสร้าง well-functioning ในตัวบุคคลต่อไป (Firestone, Firestone, & Catlett, 2003)

Suppanut (2014) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความหมายในชีวิตกับคุณภาพชีวิต ในวัยก่อนเกษียณโดยกลุ่มตัวอย่างคือบุคลากรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในวัยก่อนเกษียณโดยใช้ แบบวัด MLQ และ Quality of Life-BREF-THAI (QOL) ร่วมกันในการช่วยแปลผล ซึ่งจาก การศึกษาทั้งหมดนั้นสามารถให้ข้อสรุปถึงประโยชน์โดยตรงของความหมายในชีวิตได้ว่า สามารถ ทำให้บุคคลมีความสุขทั้งในทางการใช้ชีวิตในสังคม และทางจิตวิญญาณสำหรับการดำเนินชีวิตใน แบบของตัวเอง และยังสามารถพัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์ผลงานที่เกิดจากความหมายใน ชีวิตของคนคนนั้น นั้นหมายความว่าความหมายในชีวิตจะเป็นแนวทางในการใช้ชีวิตที่บุคคลมองว่า เป็นแนวทางที่เหมาะสมกับตนเองในการที่จะสามารถอาศัยอยู่ในสังคมได้อย่างมีความหมาย

Ryff และ Singer (1998) ยังได้สรุปประโยชน์ของความหมายในชีวิตว่า พลังของ ความหมายในชีวิตมีพลังทั้งต่อผู้ที่มีจิตใจทั้งในด้านบวกและด้านลบ นั้นทำให้ความหมายในชีวิตที่ แท้จริง จะทำให้มนุษย์มีแรงจูงใจในการดำเนินชีวิต มีความสุขมีมุมมองและทัศนคติที่ดี และสามารถ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากการทบทวนวรรณกรรมเรื่องความหมายในชีวิตทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ความหมายใน ชีวิตนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยประโยชน์ดังกล่าวนี้ไม่ใช่ประโยชน์ ระยะสั้นที่จะใช้แล้วจะหมดไปแต่เป็นประโยชน์ระยะยาวที่ถ้าบุคคลสามารถได้พบกับความหมายใน ชีวิตแล้ว จะสามารถส่งผลบวกต่อการใช้ชีวิตในด้านอื่นๆได้อีก ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกายหรือจิตใจ การเรียนการทำงานที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ที่ส่งผลถึงการ ดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคลให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสิ่งที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับ ประโยชน์ของความหมายในชีวิตนั้น เป็นสิ่งที่ช่วยยืนยันความเชื่อมั่นในผู้วิจัยว่า การพยายามเข้าใจ

เชิงลึกเกี่ยวกับมิติความหมายในชีวิตจะต้องเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญที่จะสามารถนำไปต่อยอดเพื่อช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการใช้ชีวิตของคนในสังคมได้อย่างแน่นอน

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยจะนำเสนอต่อไปนี้เป็นงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเพื่อพยายามทำความเข้าใจในโครงสร้างของความหมายในชีวิต มิติของความหมายในชีวิตและเพื่อดูแนวทางการศึกษาเกี่ยวกับความหมายในชีวิต จากงานวิจัยที่ผ่านมา ซึ่งจากการทบทวนการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สามารถทำให้ผู้วิจัย ได้เห็นทั้ง การตีความความหมายในชีวิต รวมทั้งวิธีการในการศึกษาความหมายในชีวิต โดยงานวิจัยที่ผ่านมามีดังนี้

3.1 งานวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างความหมายในชีวิต

Baumeister (1991) ได้เริ่มต้นศึกษาความหมายในชีวิตผ่านกระบวนการเชิงคุณภาพ และได้พยายามจัดกลุ่มของข้อมูลที่ได้โดยแบ่งเป็นข้อมูลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันและมีลักษณะที่แตกต่างกัน โดยใช้กระบวนการเข้ารหัสข้อมูลจากข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้ ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางความคิดที่เกิดจากความสำนึกในชีวิตและความล้มเหลวในชีวิต ซึ่งทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวคือสิ่งที่หล่อหลอมให้ความหมายในชีวิตของแต่ละบุคคลมีความแข็งแกร่งเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของความสำเร็จและล้มเหลวในชีวิตมี 4 องค์ประกอบที่ส่งผลในการเสริมสร้างความเข้มแข็งในความหมายของชีวิต ได้แก่ วัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ความสามารถที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งของแต่ละบุคคล ความมีคุณค่าของสิ่งที่ตนเองกระทำ และสิ่งที่สร้างมูลค่าทางจิตใจ ในด้าน ความสามารถที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งของแต่ละบุคคลได้พบข้อสรุปว่าการบุคคลคนหนึ่งคิดว่าตนเองมีประสิทธิภาพในการที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือไม่นั้น เกิดจากการที่คนคนนั้นเคยประสบความสำเร็จและเห็นผลลัพธ์ในเรื่องนั้นชัดเจน ซึ่งผลของความสำเร็จที่บุคคลคนนั้นได้เผชิญจะทำให้บุคคลคนนั้นประเมินตนเองต่อการกระทำสิ่งนั้นในทางบวก และมีความเชื่อว่าตนเองสามารถประสบความสำเร็จในเรื่องนั้นได้อีก และยังต้องการเพิ่มความท้าทายที่สูงขึ้นในเรื่องที่เคยประสบความสำเร็จด้วย ซึ่งถ้าหากบุคคลนั้นประสบความสำเร็จในระดับความท้าทายที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จะเกิดการหล่อหลอมความแข็งแกร่งในการสร้างความหมายในชีวิตต่อความสามารถที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลคนนั้น ในด้าน ความล้มเหลวต่อความสามารถที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะมีกระบวนการประเมินตนเอง เช่นเดียวกัน ซึ่งถ้าหากบุคคลคนหนึ่งล้มเหลวในการที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งบุคคลคนนั้นจะประเมินความสามารถในการกระทำสิ่งนั้นของตนเองในด้านลบ ซึ่งความล้มเหลวนี้จะไปเสริมสร้างแง่มุมของความหมายในชีวิต ที่จะทำให้คนคนนั้นหลีกเลี่ยงที่จะกระทำสิ่งดังกล่าว ด้านความมีคุณค่าของสิ่งที่ตนเองกระทำ คือการที่บุคคลคนหนึ่งประสบความสำเร็จต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งและเชื่อว่าสิ่งที่ตนเองประสบความสำเร็จนั้นได้มอบคุณค่าบางอย่างให้แก่คนคนนั้น ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลคนนั้นเกิดกระบวนการคิดและกระบวนการให้เหตุผลเชิงบวกต่อสิ่งที่ตนเองทำลงไปทางตรงกันข้ามหากบุคคลคนนั้นกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งสำเร็จแต่

เกิดความรู้สึกว่าสิ่งที่กระทำลงไปเป็นสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดคุณค่ากับบุคคลคนนั้น บุคคลคนนั้นจะเกิดการประเมินต่อการกระทำสิ่งนั้นว่าเป็นการกระทำที่ไม่ก่อให้เกิดคุณค่าซึ่งกระบวนการได้คุณค่าจากการกระทำนี้ได้ส่งผลให้เกิดความแข็งแรงของโครงสร้างความหมายในชีวิตต่อสิ่งที่จะทำให้บุคคลคนนั้นกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ด้านสิ่งที่สร้างมูลค่าทางจิตใจ คือการที่คนคนนั้นให้ความสำคัญกับความรู้สึกที่ดีและความรู้สึกที่แย่ที่เคยเกิดขึ้นกับตัวเอง ซึ่งความรู้สึกที่ได้เหล่านี้จะเป็นผลโดยตรงต่อการสร้างความหมายในการเลือกที่จะทำสิ่งที่ตนเองรู้สึกดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งท้ายที่สุดแล้วความต้องการทั้งสี่ด้านนั้นจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยมี มูลค่าทางจิตใจเป็นตัวควบคุมโครงสร้างที่เหลืออีกสามด้าน เพื่อที่จะไม่ให้เกิดโอกาสในการสร้างความเสียหายต่อโครงสร้างความหมายในชีวิต

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับโครงสร้างความหมายในชีวิตทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจถึง ระบบการสร้างและพื้นฐานของมนุษย์ที่จะก่อให้เกิดกระบวนการสร้างความหมายในชีวิตซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับพื้นฐานของกระบวนการคิดในการทำงานวิจัยขั้นนี้

3.2 งานวิจัยเกี่ยวกับมิติความหมายในชีวิต

นอกจากนั้น Connor และ Chamberlain (1996) ยังได้ศึกษาและได้ข้อสรุปสำหรับมิติความหมายในชีวิตที่เหมาะสมกับวัยรุ่นวัยกลางคน โดยได้กล่าวว่ามีติดังกล่าวนี้เป็นมิติซึ่งมีความลึกซึ้งและเป็นมิติที่มีความหมายสำหรับบุคคลที่มองเห็นชีวิตและผ่านประสบการณ์ชีวิตมามาก โดยแบ่งออกเป็น 6 มิติคือ ด้านความสัมพันธ์กับผู้คน (relationships with people) โดยในด้านความสัมพันธ์กับผู้คนนั้นจะเป็นมิติจากผลสำรวจ 100% ซึ่งเป็นมิติที่มีความหมายสำหรับชีวิต มิติด้านที่สองคือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ (creativity) ด้านที่สามคือ การพัฒนาตนเอง (personal development) ด้านที่สี่คือความสัมพันธ์กับธรรมชาติ (relationship with nature) ด้านที่ห้าคือ ศาสนาและจิตวิญญาณ (religious and spiritual) ด้านที่หกคือ สังคมและการเมือง (social and political) โดยคะแนนที่บุคคลต้องการให้มีติดังข้างต้นเป็นมิติที่มีความหมายในชีวิตจากการสำรวจนั้นคือ 74%, 71%, 53%, 45% และ 29% ตามลำดับ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับมิติความหมายในชีวิต ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นถึงรูปแบบมิติความหมายในชีวิตต่างๆที่ผ่านการศึกษาผ่านสังคมตะวันตก ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ความหมายในชีวิตสำหรับมนุษย์นั้นไม่จำเป็นต้องมีเหมือนกับเสมอไป แต่ความหมายในชีวิตสามารถสร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการคิดในความเป็นปัจเจกของบุคคลผ่านการเรียนรู้จากสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่ยืนยันกับผู้วิจัยว่าควรที่จะศึกษาความหมายในชีวิตที่เกิดขึ้นผ่านสังคมกรุงเทพมหานคร เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้มาพัฒนาต่อไป

3.3 วิธีการศึกษาความหมายในชีวิตในเชิงคุณภาพ

Bauer และ Bonnano (2001) ได้ทำการประเมินบุคคลผ่านการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการประเมินได้ประเมินโดยดูจากบริบทการใช้ชีวิตควบคู่ไปกับสภาพแวดล้อมที่คนคนนั้นใช้ชีวิต โดยบริบทการใช้ชีวิตในการศึกษารั้งนี้การเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับวิธีที่คนคนนั้นเจริญเติบโตมาความเจ็บป่วยโดยตรงต่อบุคคลนั้น และความเจ็บป่วยของบุคคลรอบข้างมีนิสัยและ

บุคลิกภาพยังงี้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทำให้ทราบว่าคนที่บุคคลคนหนึ่งจะเกิดการหยั่งรู้ขึ้นในจิตใจว่าตนเองมีความสามารถในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือไม่รวมถึงพื้นฐานโดยรวมในการใช้ชีวิตของคนคนนั้น จะส่งผลถึงโครงสร้างความหมายในชีวิตที่เกิดขึ้นในจิตใจ

Bauer, McAdams และ Pals (2008) ได้ทำการสำรวจเชิงคุณภาพและวิเคราะห์ผ่านเรื่องราวของชีวิตในแต่ละบุคคล และได้ข้อสรุปว่า ความหมายในชีวิตของบุคคลบุคคลหนึ่งจะผสมเข้ากับความเข้าใจในชีวิตของตนเอง ซึ่งถ้าหากบุคคลนั้นมีความเข้าใจในวิธีการดำเนินชีวิตของตนเองดีจะส่งผลให้ มีความแข็งแรงของโครงสร้างของความหมายในชีวิตที่มากขึ้น ซึ่งการที่บุคคลนั้นมีความแข็งแรงของโครงสร้างความหมายในชีวิตมากเท่าไรจะส่งผลดีกับ well-being วิธีการมองโลกความสุขด้าน hedonic และความสุขด้าน eudaimonia ซึ่งความสุขในด้าน Eudaimonia จะส่งผลดีกลับไปยัง well-being และยังส่งผลต่อเนื่องถึง ความพอใจในชีวิต ความรู้ความเข้าใจในชีวิต และความพอใจในชีวิต

พัชนี สมกำลัง มาริสา ไกรฤกษ์ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความผาสุกทางจิตวิญญาณจากการแสวงหาความหมายของชีวิต: การศึกษาชีวิตฟลอเรนซ์ ในติงเกลผู้นำทางการพยาบาล โดยจากการศึกษาพบว่าผู้นำทางการพยาบาลฟลอเรนซ์ ในติงเกล เป็นผู้ที่แสวงหาค้นพบความหมายและเป้าหมายของชีวิต ผ่านทางการมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับอำนาจเหนือธรรมชาติ สำหรับท่านก็คือพระเจ้าที่ท่านเชื่อถือศรัทธา ท่านมีมุมมองว่าชีวิตถูกสร้างและออกแบบมาจากพระเจ้า และพระองค์มีวัตถุประสงค์เฉพาะในแต่ละชีวิต

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับวิธีการศึกษาในเชิงคุณภาพทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพนั้นเหมาะกับการศึกษาที่ต้องการองค์ความรู้ที่ใหม่ซึ่งจะสามารถเกิดขึ้นได้จากกระบวนการคิดแบบเปิดกว้าง วางกรอบแบบหลวมๆและยืดหยุ่น ซึ่งจะทำให้สามารถได้องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการคิดแบบอิสระจากความเป็นปัจเจกในมนุษย์ ซึ่งวิธีการเชิงคุณภาพนั้นผู้วิจัยมองว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการหาองค์ความรู้เกี่ยวกับความหมายในชีวิตเนื่องจากความหมายในชีวิตเป็นองค์ความรู้ที่มีความลึกซึ้งและกว้างขวางดังเช่นความหลากหลายของจิตใจมนุษย์ และผู้วิจัยยังมองว่าวิธีเชิงคุณภาพเป็นวิธีที่เหมาะสมกับการศึกษาในครั้งนี้

3.4 วิธีการศึกษาความหมายในชีวิตในเชิงปริมาณ

Steger, Frazier, Oishi และ Kaler (2006) พิสูจน์ว่า ความหมายในชีวิตเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงศาสนากับความสุขทางจิตใจ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยใช้เครื่องมือวัดความใส่ใจศาสนา และ เครื่องมือวัด well-being โดยทำการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรในหลายวิธี ผลการศึกษาพบว่าความหมายในชีวิตเป็นส่วนที่เชื่อมระหว่างความใส่ใจในศาสนากับความพอใจในชีวิต รวมถึงความหมายในชีวิตเป็นสื่อกลางระหว่างความพอใจในตนเองกับการมองโลกในแง่บวก และได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมนอกจากนี้ทำให้พบว่า ความหมายในชีวิตเป็นสื่อกลางระหว่างพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางศาสนา และ well-being

Strack (2007) The meaning in life questionnaire เป็นข้อคำถาม 10 ข้อ ซึ่งเป็นข้อคำถามที่ออกแบบมาเพื่อใช้ในทางสากลโดยแนวคิดหลักในข้อคำถามความหมายในชีวิตจะเป็นการจัดวางออกเป็น 1) สิ่งนั้นคือความหมายของชีวิต 2) แรงจูงใจของผู้คนในการสร้างความหมายของชีวิต 3) วิธีที่ผู้คนหาความหมายในชีวิตอย่างอิสระ ซึ่งข้อคำถามสามารถใช้ได้ทุกเพศทุกเชื้อชาติและช่วงอายุที่หลากหลาย

Neerpal Rathi และ Renu Rastogi (2007) ศึกษา องค์ประกอบของความหมายในชีวิตและ well-being ในนักเรียนชายและหญิงในเด็กวัยรุ่นตอนต้นโดยใช้นักเรียนทั้งหมด 104 คน เก็บข้อมูลจากโรงเรียนต่างๆนักเรียน 54 คนมาจากเกรด 12 และนักเรียน 20 คนมาจากเกรด 9 โดยใช้ 2 แบบวัดคือ Personal Meaning Profile (PMP) และ Well-Being Manifestation Measure Scale (WBMMMS) โดยผลการศึกษาที่ได้แสดงให้เห็นว่า เด็กทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกันในเรื่ององค์ประกอบของความหมายในชีวิต และ well-being อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Suppanut (2014) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความหมายในชีวิตกับคุณภาพชีวิตในวัยก่อนเกษียณโดยกลุ่มตัวอย่างคือบุคลากรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในวัยก่อนเกษียณ 296 คนโดยแบบสอบถามจะมี 3 ส่วนคือ 1. ลักษณะทางสังคม 2. แบบวัดความหมายในชีวิต Meaning in life questionnaire including the presence of meaning (MLQP) และ The search for meaning (MLQS) 3. แบบวัดคุณภาพชีวิต Quality of Life-BREF-THAI (QOL) โดยผลการศึกษาพบว่า บุคลากรในวัยก่อนเกษียณของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีคุณภาพชีวิตอยู่ในเกณฑ์ที่สูงโดยไม่พบผลว่ามีคุณภาพชีวิตระดับต่ำเลย และจากการศึกษายังพบว่า บุคลากรส่วนใหญ่ยังคง ตามหาความหมายของชีวิตอยู่โดยผลที่ได้จากวิธีการหาความสัมพันธ์ทางสถิติพบว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญระหว่าง MLQP และคุณภาพชีวิต ($r = 0.532, p < 0.001$) และ MLQS มีนัยสำคัญในเชิงลบกับคุณภาพชีวิต ($r = -0.197, p < 0.001$)

ภมรพรรณ ยุระยาตร์ (2554) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาความผาสุกทางจิตใจของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยมีความมุ่งหมายคือ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของความผาสุกทางจิตใจของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย 2) เพื่อเปรียบเทียบความผาสุกทางจิตใจของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ในระยะก่อนการให้คำปรึกษากลุ่ม หลังการให้คำปรึกษากลุ่ม และการติดตามผล และ 3) เพื่อเปรียบเทียบความผาสุกทางจิตใจของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม และกลุ่มที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มในระยะก่อนการให้คำปรึกษากลุ่ม หลังการให้คำปรึกษากลุ่มและการติดตามผล โดย ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความผาสุกทางจิตใจของ นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย พบว่าโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความผาสุกทางจิตใจประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการยอมรับตนเอง ด้านอิสระแห่งตน ด้านความงอกงามส่วนบุคคล ด้านการมีจุดหมายในชีวิต ด้านการมองโลกในแง่ดี ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการมีจิตวิญญาณ ด้านความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น และด้านการสร้างคุณประโยชน์แก่สังคม ซึ่งโมเดลความผาสุก

ทางจิตใจมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถวัดองค์ประกอบความผาสุกทางจิตใจของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยได้ 2. ความผาสุกทางจิตใจของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยโดยรวมและรายองค์ประกอบของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ความผาสุกทางจิตใจของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยโดยรวมและรายองค์ประกอบของกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยในเชิงปริมาณเกี่ยวกับความหมายในชีวิต ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าวิธีการเชิงปริมาณนั้นเหมาะกับการศึกษาที่มีวัตถุประสงค์คือ การต้องการเก็บข้อมูลที่มีปริมาณมากโดยผ่านการเก็บโดยใช้แบบวัดหรือเครื่องมือ ซึ่งวิธีการเชิงปริมาณนั้น จะต้องมีการรอบองค์ความรู้ที่ชัดเจน ซึ่งการรอบองค์ความรู้ที่ชัดเจนนั้นจะต้องได้จากองค์ความรู้ที่ผ่านการศึกษาค้นคว้า แต่การศึกษาในครั้งนี้องค์ความรู้ที่จะเป็นกรอบที่ทำให้สร้างเครื่องมือหรือแบบวัดที่เหมาะสมกับสังคมกรุงเทพมหานครนั้นยังมีไม่มากพอที่ผู้วิจัยจะสามารถนำมาสร้างเป็นเครื่องมือหรือแบบวัดได้ ทำให้การศึกษาเชิงปริมาณไม่เหมาะสมกับการศึกษาในครั้งนี้

3.5 วิธีการศึกษาความหมายในชีวิตแบบผสมวิธี

ณาตการณ ชยุตสาหกิจ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำความผิดที่ใช้สารเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอิทธิพลของการสนับสนุนจากครอบครัว และความหมายในชีวิตที่มีต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำความผิดที่ใช้สารเสพติด และ 2) ศึกษาประสบการณ์ทางจิตใจด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะของเยาวชนผู้กระทำความผิดที่ใช้สารเสพติด โดยผลการวิจัยพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของการสนับสนุนจากครอบครัวที่มีต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำความผิดที่ใช้สารเสพติด โดยมีความหมายในชีวิตเป็นตัวแปรส่งผ่าน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 25.49$, $df = 22$, $p = .27$, $GFI = .98$, $RMSEA = .03$) ทั้งนี้ การสนับสนุนจากครอบครัวและความหมายในชีวิตสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของสุขภาวะ ได้ร้อยละ 49 ($R^2 = .49$, $p < .01$) โดยการสนับสนุนจากครอบครัวมีอิทธิพลต่อสุขภาวะในเยาวชนผู้กระทำความผิดที่ใช้สารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าอิทธิพลรวมต่อสุขภาวะสูงที่สุด ($\beta = .64$, $p < .01$) รองลงมาเป็นอิทธิพลทางตรงของการสนับสนุนจากครอบครัวต่อสุขภาวะ ($\beta = .50$, $p < .01$) และค่าอิทธิพลทางอ้อมผ่านความหมายในชีวิต ($\beta = .13$, $p < .01$) ตามลำดับ นอกจากนี้ความหมายในชีวิตมีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาวะเท่ากับ .32 ($\beta = .32$, $p < .01$) ด้านผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบ 5 ประเด็นหลัก คือ การขาดการยั้งคิดทำให้กระทำความผิดและใช้สารเสพติด การเริ่มตระหนักรู้ในสุขภาพ และการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพร่างกาย มุมมองที่เปลี่ยนไปในความสัมพันธ์กับครอบครัวและคน

รอบข้าง การเรียนรู้การจัดการอารมณ์ ความรู้สึกของตน และการเติบโตของงานของสุขภาวะที่เกิดขึ้นภายหลังการเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกฯ

โดยจากผลงานวิจัยที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าวิธีการวิจัยมีทั้งการใช้วิธีเชิงคุณภาพวิธีเชิงปริมาณและผสมวิธี และจากงานวิจัยที่ผ่านมาทำให้ได้รู้ถึงโครงสร้างและมิติของความหมายในชีวิต รู้ถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลถึงโครงสร้างความหมายในชีวิต รู้ถึงการเชื่อมโยงว่าความหมายในชีวิตมีผลต่อความใส่ใจในศาสนา well-being รวมถึงคุณภาพชีวิต มีการสร้างเครื่องมือในการวัดความหมายในชีวิตและยังมีการนำเครื่องมือวัดความหมายในชีวิตหลายชิ้นมาใช้ร่วมกันเพื่อหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการศึกษา แต่จากงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ทำการศึกษาเฉพาะความหมายในชีวิตนั้นจะเห็นได้ว่าการพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายในชีวิตในเชิงลึกซึ่งผลจากการศึกษาที่ได้นั้นเป็นการแสดงให้เห็นถึงองค์ความรู้ที่ได้รับการสรุปโดยเจ้าของงานวิจัยชิ้นนั้นๆ ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักของงานวิจัยเชิงคุณภาพ ทำให้ผลการศึกษาจากงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้นั้นมี ความแตกต่างกันซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งขององค์ความรู้เกี่ยวกับความหมายในชีวิต โดยความหมายในชีวิตนั้นยังคงเป็นตัวแปรที่มีความลึกซึ่งมีความหลากหลายและมีความแตกต่างกันไปในแต่ละคน และยังคงเป็นตัวแปรที่ยังหาข้อสรุปร่วมกันที่ชัดเจนทั่วโลกไม่ได้ ทำให้การใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพยังคงเป็นวิธีที่เหมาะสมในการศึกษาความหมายในชีวิตเพื่อให้เกิดความเข้าใจและองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่จะสามารถนำมาอธิบายและเพิ่มเติมองค์ความรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับความหมายในชีวิต ทำให้ผู้วิจัยเลือกที่จะใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษามิติความหมายในชีวิตของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการวิจัยแบบผสมวิธีนั้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าการวิจัยแบบผสมวิธีเหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการได้ข้อมูลทั้งในเชิงลึกและได้ปริมาณมาก ซึ่งเหมาะกับการศึกษาที่ต้องใช้ทรัพยากรเยอะทั้งในเรื่องของบุคคลและเวลา ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการวิจัยแบบผสมวิธีนั้นไม่เหมาะกับการศึกษาในครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญของวิธีดำเนินการวิจัย
2. การกำหนดผู้ให้ข้อมูลและเลือกผู้ให้ข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและความเชื่อถือได้ของข้อมูลเชิงคุณภาพ

ความสำคัญของวิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อนำข้อมูลมาสังเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจในกระบวนการของความหมายในชีวิตและจำแนกมิติความหมายในชีวิตออกเป็นมิติต่างๆ โดยในการวิจัยเชิงคุณภาพมีการออกแบบการวิจัยที่ผ่านการใช้เครื่องมือในการวิจัยที่หลากหลายและนักวิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในกระบวนการวิจัย โดยข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้ทำให้เกิดความรู้ว่ามิติความหมายในชีวิตของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพฯ ที่เกิดจากสภาพสังคมในปัจจุบันเป็นอย่างไร

การกำหนดผู้ให้ข้อมูลและเลือกผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพฯ ทั้งเพศชายและหญิง

วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูล

ใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบไม่มีโครงสร้างที่เคร่งครัด มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการที่ไม่ซับซ้อน ไม่กำหนดจำนวนที่แน่นอนแต่จะทำการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลไปเรื่อยๆจนข้อมูลอิ่มตัว ซึ่งจุดมุ่งหมายหลักของการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบนี้เพื่อที่จะได้ตัวอย่างที่เหมาะสมที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้สำหรับแนวคิด จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมีลักษณะเป็น “Information-rich case” คือมีข้อมูลให้ศึกษาในระดับลึกได้มาก และสามารถสะท้อนความเป็นจริงได้ดีที่สุด ซึ่งจะมีความหมายต่อวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อให้ได้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษามากที่สุด (ชาย โพธิ์สิตา, 2550) โดยมีกระบวนการในการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ เป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่ใช้ชีวิตในกรุงเทพฯ และอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ มาอย่างน้อยหนึ่งปี โดยมีอายุระหว่าง 20-39 ปี ซึ่ง สุกงศ์ จันทวานิช (2531) ได้กล่าวถึงความเป็นส่วนหนึ่งกับพื้นที่หลังจากใช้เวลาหนึ่งปีว่า ในช่วงระยะเวลาหนึ่งปี จะสามารถ

ทำให้บุคคลได้เข้าใจและเป็นส่วนหนึ่งในวงจรชีวิตความเป็นอยู่และเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งในด้านการศึกษา สภาพความเป็นอยู่ของชุมชนในสังคม สามารถสะท้อนความคิดออกมาให้เห็นในลักษณะความคิดที่เคลื่อนไหวตามรูปแบบของสังคม รวมทั้งทราบถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมที่แปรผันไปในแต่ละช่วงเวลา นอกจากนี้ก็สามารถที่จะบอกให้ทราบถึงสาเหตุของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลคนนั้นได้

เกณฑ์ในการเลือกผู้ให้ข้อมูลอีกด้านคือ การกระจายความหลากหลายของอาชีพ โดยผู้วิจัยได้จำแนกอาชีพเป็น 8 กลุ่มที่มีในสังคมกรุงเทพมหานครโดยผ่านการศึกษาข้อมูลจาก สุ่มทางจันทวนิช (2531) คือ กลุ่มวิชาการวิชาชีพ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน กลุ่มเสมียนพนักงาน กลุ่มพ่อค้าแม่ค้า กลุ่มบริการ กลุ่มแรงงาน กลุ่มทหารตำรวจ โดยมีความยินดีในการเข้าร่วมการวิจัย และส่วนที่สำคัญที่สุดคือ สามารถให้ข้อมูลด้วยความสมัครใจและเป็นความจริงแก่ผู้วิจัย โดยความสมัครใจและความจริงของข้อมูลนั้น สามารถสังเกตได้จากการที่ผู้ให้ข้อมูลให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในพื้นฐานการใช้ชีวิตเพื่อไปใช้ในการศึกษาโดยถ้าหากผู้ให้ข้อมูลไม่พร้อมที่จะให้ข้อมูลในการสนทนาผู้วิจัยก็จะไม่ขอข้อมูล และในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลตลอดการสนทนา โดยถ้าหากข้อมูลไม่สามารถนำไปวิเคราะห์เพื่อให้ได้เรื่องราวเกี่ยวกับความหมายในชีวิต ผู้วิจัยจะนำข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวออกจากการศึกษาทันที

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแนวทางในการควบคุมการสนทนาเกี่ยวกับมิติความหมายในชีวิต

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความหมายในชีวิต ผู้วิจัยได้พัฒนาประเด็นคำถามสำหรับสัมภาษณ์ในเรื่องมิติความหมายในชีวิตโดยแนวทางในการสัมภาษณ์เป็นความรู้ที่ได้จากทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับธรรมชาติ โครงสร้าง และวิธีการศึกษา ความหมายในชีวิต ทำให้เกิดรูปแบบประเด็นคำถามโดยผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและได้ผ่านการทดลองใช้ประเด็นในการสนทนาเพื่อตรวจสอบว่าประเด็นคำถามที่สร้างขึ้นมานั้นสามารถสนทนาแล้วได้มาซึ่งข้อมูลความหมายในชีวิตจริง โดยรูปแบบประเด็นคำถามในการสนทนาเพื่อให้ได้คำตอบเกี่ยวกับมิติความหมายในชีวิต มี 4 ประเด็น กล่าวคือ

ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม โดยมีตัวอย่างข้อคำถามคือ “กำลังทำอะไรอยู่” “เพราะอะไรถึงเลือกเดินทางนี้”

ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม โดยมีตัวอย่างข้อคำถามคือ “ตอนนี้กำลังทำอะไรเพื่ออนาคตและคาดหวังผลตอบแทนแบบไหนจากสิ่งที่กำลังทำอยู่”

ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเติมเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม โดยมีตัวอย่างข้อคำถามคือ “คิดว่าสิ่งที่กำลังทำอยู่และสิ่งที่วางแผนจะทำในอนาคตนั้นเมื่อทำได้สำเร็จแล้วจะทำให้เกิดความสุขสบายใจไหม”

ประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม โดยมีตัวอย่างข้อคำถามคือ “สิ่งที่กำลังทำอยู่ และวางแผนจะทำในอนาคตตั้งในประเด็นที่ 1 ที่ได้ถามไป ขอให้ผู้ให้ข้อมูลได้อธิบายคุณค่าให้ได้เห็นด้วย ไม่ว่าจะเป็นในเชิงรูปธรรมหรือนามธรรม”

ประเด็นสุดท้าย เป็นการปิดการสัมภาษณ์ โดยผู้สัมภาษณ์ถามผู้ให้ข้อมูลถึงสิ่งที่อยากบอกเพิ่มเติม (หากมี) และกล่าวขอบคุณผู้ให้ข้อมูล

ตัวผู้วิจัย

ในการเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับพื้นฐานตัวผู้วิจัยนั้น เป็นการเล่าเพื่อให้เห็นกระบวนการเติบโตและพื้นฐานทางกระบวนการคิด ซึ่งความเป็นปัจเจกของตัวผู้วิจัยนั้นถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับความหมายในชีวิต ผู้วิจัยเติบโตในต่างจังหวัดเป็นลูกชายคนเดียว เกิดในครอบครัวที่มีฐานะปานกลางพ่อแม่ต้องทำงานเพื่อหาเงินเข้าบ้าน โดยพ่อทำงานรัฐวิสาหกิจ ส่วนแม่ทำธุรกิจส่วนตัว โดยในช่วงวัยเด็กนั้นผู้วิจัยได้เติบโตทั้งในจังหวัดขอนแก่นและนครราชสีมา ในช่วงตั้งแต่เกิด ถึงอายุ 9 ขวบ จากการเติบโตในจังหวัดขอนแก่นและนครราชสีมา ทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจถึงกระบวนการทางความคิดเกี่ยวกับการใช้ชีวิตของคนในต่างจังหวัดในกรุงเทพมหานคร ทั้งในเรื่องมุมมองและทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ชีวิตของคนกรุงเทพ มุมมองและทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ชีวิตของคนต่างจังหวัดที่ต้องทำงานเกี่ยวกับการใช้แรงงานในกรุงเทพ ซึ่งความเข้าใจต่อผู้คนต่างจังหวัดเป็นประโยชน์สำหรับการค้นหาและเข้าใจในการสนทนาเนื่องจากผู้ให้ข้อมูลในการสนทนานี้จำนวนหนึ่งเป็นบุคคลที่มีพื้นฐานเป็นคนต่างจังหวัดที่ต้องเข้ามาทำงานใช้แรงงานในกรุงเทพมหานคร และในบางครั้งผู้ให้ข้อมูลบางท่านมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ผู้วิจัยสามารถละลายพฤติกรรมได้ง่ายด้วยการเริ่มสนทนาภาษาอีสาน ซึ่งเป็นภาษาที่ผู้วิจัยสามารถใช้ได้ดี

ในช่วงอายุ 9-10 ขวบนั้น ครอบครัวของผู้วิจัยได้เข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครทำให้ผู้วิจัยได้เริ่มใช้ชีวิตในย่านศรีนครินทร์ของกรุงเทพมหานคร ซึ่งการใช้ชีวิตในย่านศรีนครินทร์นั้นทำให้ผู้วิจัยได้เริ่มพบกับเพื่อนในชั้นประถมที่มีพื้นฐานเป็นคนกรุงเทพอย่างแท้จริง ได้เริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับการเที่ยวเล่นในกรุงเทพในย่าน สถาบันกวดวิชาย่านร้านเกมส์ ย่านตู้เกมส์โรงหนัง รวมถึงห้างสรรพสินค้า ซึ่งการเติบโตในสภาพแวดล้อมดังกล่าวทำให้ผู้วิจัย มีเครือข่ายเพื่อนฝูงมากมายไม่ว่าจะเป็นเพื่อนระดับประถมที่เติบโตมาด้วยกัน การเข้าใจสังคมเด็กร้านเกมส์ เด็กตามตู้เกมส์โรงหนัง เด็กตามสถาบันกวดวิชา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเข้าใจและเข้าถึงบุคคลดังกล่าว

ต่อมาในช่วงอายุ 16 ปีของผู้ให้ข้อมูลนั้น ครอบครัวของผู้วิจัยต้องย้ายพื้นที่การทำงานไปที่จังหวัดขอนแก่น แต่ตัวผู้วิจัยนั้นต้องการที่จะเรียนต่อที่กรุงเทพมหานครที่โรงเรียนเดิม ทำให้

ผู้วิจัยเริ่มใช้ชีวิตที่กรุงเทพมหานครคนเดียวตั้งแต่อายุ 16 ปี โดยในช่วงอายุ 16 ปีสำหรับผู้วิจัยนั้นเป็นช่วงวัยรุ่นที่มีเพื่อนฝูงและคนรู้จักในกรุงเทพมหานครจำนวนเพิ่มขึ้นนอกจากนั้นผู้วิจัยยังสามารถเดินทางในกรุงเทพมหานครอย่างคล่องแคล่วได้ ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้เริ่มอาศัยอยู่คนเดียว นั้นสิ่งที่เป็นประสบการณ์ในการใช้ชีวิตมากขึ้นมีมากกว่าสังคมที่เคยพบเจอตอนเป็นเด็ก แต่เป็นสังคมที่ผู้วิจัยเริ่มเข้าสู่ด้านมืดของสังคมมากขึ้นเนื่องจากไม่มีผู้ปกครองคอยเข้มงวดเท่าไร ซึ่งสังคมด้านมืดดังกล่าว ซึ่งเป็นสังคมกลางคืน มีทั้งสังคม โต๊ะสนุก การโอเค โต๊ะพนันต่างๆ การมีเพื่อนฝูงที่ยอมทิ้งการเรียนเพื่อทำงานกลางคืน รวมถึงวิธีการเข้าถึงสิ่งผิดกฎหมายหลายประเภท ซึ่งประโยชน์ที่ได้จากการใช้ชีวิตในช่วงเวลาดังกล่าวนั้น ทำให้ผู้วิจัยยอมรับความคิดของบุคคลหลายประเภทมากขึ้น ซึ่งในบางครั้งบุคคลที่ผู้วิจัยพบเจอในเวลานี้ เป็นบุคคลที่ยอมมีเหตุผลของตนเองในการที่จะเลือกใช้ชีวิตในแบบของตนเอง และยังเป็นประโยชน์ต่อการสนทนากับการเข้าถึงบุคคลดังกล่าว

ในช่วงอายุ 18 ปีผู้วิจัยได้ศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยรังสิต โดยตลอดสี่ปีที่ศึกษานั้นผู้วิจัยพักอยู่ที่ย่านรังสิต แต่ยังคงเดินทางเข้าไปในกรุงเทพมหานครในบางวันหยุดสุดสัปดาห์เพื่อเป็นการพักผ่อนกับเพื่อนฝูงในวัยมัธยม โดยในช่วงชีวิตมหาลัยนั้นเป็นช่วงที่ผู้วิจัยได้มีเพื่อนฝูงที่มาจากหลากหลายจากพื้นที่ทั่วประเทศที่เข้ามาล่าปริญญาในมหาวิทยาลัย หลากหลายฐานะ หลากหลายแนวคิด และในการใช้ชีวิตช่วงมหาวิทยาลัยนั้น ผู้วิจัยยังได้ทำงานในสโมสรนักศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ ซึ่งในช่วงการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยนี้เองทำให้ผู้วิจัยได้มีเพื่อนฝูงที่มีแนวคิดในการดำเนินชีวิตที่แปลกใหม่ ไม่ว่าจะเป็นต้องการเรียนอย่างเดียวเท่านั้นเนื่องจากพ่อแม่ส่งมาเรียน หรือต้องการทำกิจกรรมเนื่องจากต้องการความสนุกสนานและประสบการณ์ในการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ในช่วงวันหยุดพักผ่อนผู้วิจัยยังได้เดินทางเข้ากรุงเทพมหานครเพื่อพบปะเพื่อนฝูงในวัยมัธยม ซึ่งการพบกับเพื่อนฝูงนั้น เป็นการพบเจอและนั่งสนทนาในบริเวณร้านนั่งดื่มข้างมหาวิทยาลัยของเพื่อนแต่ละคน ซึ่งการได้ท่องเที่ยวย่านมหาวิทยาลัยที่หลากหลายนี้ ยิ่งทำให้ผู้วิจัยได้พบเจอเพื่อนของเพื่อนที่มากมายขึ้น ซึ่งได้ทำให้ผู้วิจัยได้ขยายแวงวงเพื่อนฝูงที่มากขึ้น ได้เรียนรู้การใช้ชีวิตในกรุงเทพที่หลากหลายขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเข้าใจความหลากหลายของความคิดผู้คนและยังเป็นประโยชน์ในการเข้าถึงบุคคลเพื่อทำการสนทนาในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป

ในช่วงอายุ 22 ปี ผู้วิจัยได้ศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตัวผู้วิจัยได้อาศัยพักอยู่ในย่านตลาดพลูฝั่งธนบุรีโดยอาศัยมาจนถึงปัจจุบัน ปัจจุบันผู้วิจัยอายุ 25 ปี กำลังศึกษาปริญญาโทสาขาจิตวิทยาพัฒนาการซึ่งทำให้ได้เรียนรู้ถึงพัฒนาการทางด้านจิตใจของวัยต่างๆ ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยสูงอายุโดยช่วงวัยที่ผู้วิจัยเห็นความสำคัญสำหรับนำมาศึกษานั้นคือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งวัยผู้ใหญ่ตอนต้นนั้นเป็นวัยที่ต้องเริ่มต้นสร้างรากฐานให้ชีวิตตนเอง เริ่มต้นในการสร้างครอบครัวของตนเอง รวมถึงการเริ่มต้นในการรับผิดชอบช่วยเหลือพ่อแม่ที่เริ่มแก่ชรา ซึ่งทำให้ชีวิตในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นส่วนใหญ่เป็นชีวิตที่ค้นพบแล้วว่าตนเองต้องการประกอบอาชีพอะไร มีความชอบแบบไหน รวมถึงเข้าใจในความหมายของชีวิตสำหรับตนเอง ในการเรียนปริญญาโทใน

ด้านจิตวิทยาพัฒนาการนั้นผู้วิจัยยังได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยไม่เคยได้เรียนรู้มาก่อนในช่วงปริญญาตรี แต่หลังจากได้เรียนรู้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแล้วทำให้ผู้วิจัยได้เกิดความชอบ ความหลงใหล ซึ่งนั่นทำให้ผู้วิจัยได้ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติมด้วยตนเองหลังจากนั้นตลอดเวลา นอกจากนั้นในด้านแนวคิดและการใช้ชีวิตในช่วงนี้ผู้วิจัยยังมีงานอดิเรกคือ การอ่านหนังสือฟิสิกส์ ปรัชญา การ์ตูน การดูหนัง ฟังเพลง การเสพงานศิลปะ ซึ่งจากงานอดิเรกดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงกระบวนการตั้งคำถามและการตีความเกี่ยวกับความหมายในชีวิตของศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งในหลายๆงานก็มักจะมีการตีความเรื่องราวเกี่ยวกับความหมายในชีวิตแตกต่างกันออกไป ซึ่งจากการเห็นถึงการตั้งคำถามและการตีความในรูปแบบต่างๆที่มากมายเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการคิด รายละเอียดในการสร้างคำถามสำหรับการสนทนาและการตีความที่ผู้วิจัยจะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

จากร่องรอยการเติบโตและประสบการณ์การใช้ชีวิตของผู้วิจัยที่อยู่ภายใต้ความหลากหลายของบริบทในสังคมเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้การเข้าถึงข้อมูลเป็นไปด้วยความรู้ความเข้าใจในเมืองกรุงเทพมหานคร ทั้งในเรื่องความรู้เกี่ยวกับย่านธุรกิจของวัยทำงานซึ่งเป็นย่านที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ เช่นย่านทองหล่อ หรือย่านอโศก ย่านทองเทียวยาวของวัยต่างๆ ซึ่งมีทั้งทองเทียวยาวในเชิงทำบุญตามศาสนาของตนเอง ตลาดนัดกลางวันตลาดนัดกลางคืนที่เป็นแหล่งพักผ่อนของคนวัยทำงาน แหล่งทองเทียวยาวกลางคืนสำหรับผู้ใหญ่ต่างๆทั่วกรุงเทพมหานคร ชุมชนแออัด ชุมชนของกลุ่มคนที่ชอบอะไรคล้ายกัน ทั้งในเรื่องการปั่นจักรยาน การเล่นดนตรี งานศิลปะ แหล่งทองเทียวยาวอินดี้ และผู้วิจัยยังเข้าใจความหลากหลายของการใช้ชีวิตในกรุงเทพมหานครรวมถึงเกิดจากการเรียนรู้จากการพบปะผู้คนในทุกๆวันของการใช้ชีวิต

นอกจากความเป็นส่วนหนึ่งในการใช้ชีวิตในกรุงเทพมหานครแล้ว ผู้วิจัยยังได้ศึกษาข้อมูลของสังคมสมัยใหม่ รวมถึงการศึกษาเกี่ยวกับผู้คนและกลไกทางสังคมที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการอธิบายถึงกรุงเทพมหานครในมุมมองทางวิชาการ เพื่อเปรียบเทียบและทำความเข้าใจกับมุมมองตามประสบการณ์ชีวิตที่ปรากฏขึ้นตรงหน้า นอกจากนี้ผู้วิจัยมีมุมมองว่า มนุษย์มีความเป็นปัจเจกและสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับฐานคิดสำคัญของจิตวิทยามนุษยนิยม โดยฐานคิดสำคัญของจิตวิทยามนุษยนิยม (Carl Rogers, 1942) โดยมีหลักการมองมนุษย์คือ

1) จิตวิทยามนุษยนิยมให้ความสนใจกับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งแรก ให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ การอธิบายทฤษฎี และพฤติกรรมเป็นลำดับที่สองต่อจากประสบการณ์ และมีความหมายต่อแต่ละคน

2) เน้นในเรื่องของคุณภาพของมนุษย์ เช่น ทางเลือก ความคิดสร้างสรรค์ การประเมินและการเข้าใจตนเองแทนการมองว่ามนุษย์เป็นผลผลิตหรือเครื่องจักร

3) เน้นให้ความสำคัญกับการเลือกปัญหาที่จะศึกษาเครื่องมือการวิจัยเป็นสิ่งที่ไม่เห็นด้วยที่จะใช้ในฐานะเป็นเครื่องมือในการศึกษาประสบการณ์ที่สำคัญ ๆ

4) ให้คุณค่ากับเกียรติของความเป็นมนุษย์และสนใจการพัฒนาศักยภาพที่มีมาแต่กำเนิด ของแต่ละบุคคล

ทั้งนี้ฐานคิดดังกล่าวจะมีส่วนอย่างมากต่อการทำงานของผู้วิจัย ซึ่งถือเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเข้าถึง เข้าใจ และอธิบายต่อปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยหวังว่าองค์ความรู้ที่ได้ครั้งนี้จะเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญ และสามารถนำไปต่อยอดเพื่อเพิ่มพูนชุดประสบการณ์ที่เรียกว่า “ความหมายในชีวิต”

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยก่อนการเก็บข้อมูลได้ผ่านการตรวจทานเนื้อหาสำหรับความเหมาะสมในการเก็บข้อมูลและเนื้อหาเชิงวิชาการ โดยผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาเค้าโครงปริญญานิพนธ์และคณะกรรมการจริยธรรม เพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูลโดยคำนึงถึงความยินดีของผู้ให้ข้อมูลเป็นหลักตั้งแต่เริ่มกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล จนกระทั่งนำเสนอผลการวิจัย โดยผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย และลักษณะการสัมภาษณ์เชิงลึก มีการขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและชี้แจงให้ทราบสิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัยในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ ขออนุญาตบันทึกเสียง และนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียงไปถอดความ เก็บรักษาไว้เป็นความลับและทำลายข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียงเมื่อสิ้นสุดการวิจัย และเมื่อผู้วิจัยพิจารณาแล้วว่าข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลส่วนใดที่มีผลกระทบสร้างความเสียหายต่อบุคคลที่ 3 หรือไม่มีความหนักแน่นเพียงพอในการนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการตัดออกจากการรวบรวมข้อมูล ส่วนการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลผู้วิจัยทำการนำเสนอในภาพรวมและใช้นามสมมุติแทนชื่อจริง

หลังจากผ่านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แล้ว ผู้วิจัยจึงเริ่มติดต่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินการเก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ขอความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลรูปแบบความหมายในชีวิต ในกระบวนการสนทนานั้น เริ่มจากการที่ผู้ให้ข้อมูลได้มีเวลาว่างให้กับผู้วิจัยสักครึ่งชั่วโมงถึง 1 ชั่วโมง รวมทั้งสอบถามถึงความสะดวกที่จะคุย ชี้แจงข้อตกลงเกี่ยวกับข้อมูลที่ขอบันทึกวิดีโอเทปจากนั้นจึงเริ่มสนทนา

สำหรับผู้ให้ข้อมูลนั้นมีการนัดหมายกันก่อนการสนทนาและมาจากการสุ่มผู้คนที่พบเจอในชีวิตประจำวันของผู้วิจัย โดยหลังจากที่ผู้ให้ข้อมูลมีเวลาว่างพร้อมกับกับสถานที่ที่มีความเหมาะสมแก่การสนทนากับผู้ให้ข้อมูลแล้ว จะมีการละลายพฤติกรรมกันก่อนด้วยการพูดคุยเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน การถามเกี่ยวกับความรู้สึกในวันนี้ การถามข้อมูลเกี่ยวกับอายุ และอาชีพในปัจจุบัน และหลังจากนั้นผู้วิจัยจึงได้เริ่มชวนสนทนาเกี่ยวกับความหมายในชีวิต หลังจากได้ข้อมูลจากการสนทนาที่สมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลดังกล่าวมาถอดเทปเป็นเนื้อความเพื่อไปวิเคราะห์ข้อความและสังเคราะห์เป็นมิติตความหมายในชีวิตต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและความเชื่อถือได้ของข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลในงานวิจัยนี้ เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงคุณภาพในแบบปรากฏการณ์วิทยา โดย ซาย โพรสิตา (2550) ได้กล่าวว่าปรากฏการณ์วิทยา เป็นเครื่องมือและวิธีการที่มุ่งศึกษาและทำความเข้าใจ ประสบการณ์การดำเนินชีวิตในแต่ละช่วงเวลาของบุคคลว่าแท้จริงแล้วบุคคลนั้นรับรู้และให้ความหมายกับประสบการณ์ที่กระทำอย่างไรบ้าง มีความคิด ความรู้สึกอย่างไรต่อตนเอง และเหตุการณ์แวดล้อมต่างๆ ซึ่งปรากฏการณ์วิทยาในการศึกษาครั้งนี้เป็นเครื่องมือและเป็นวิธีที่มุ่งทำความเข้าใจความหมายในชีวิต ที่เกิดจากประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล โดยหลังจากที่ได้หลากหลายข้อมูลเกี่ยวกับความหมายในชีวิตที่ ผู้ให้ข้อมูลมีอิสระในการสนทนาและแสดงความคิดอย่างเต็มที่ ผู้วิจัยได้ดำเนินขั้นตอนมาผ่านกระบวนการวิเคราะห์ 3 ขั้นตอน คือ

1. มองหาแบบแผน เรื่อง หรือประเด็นสำคัญที่ปรากฏขึ้นมาจากข้อมูล (noting patterns and themes) ซึ่งจะบอกให้ทราบว่า ในเรื่องที่วิเคราะห์นั้นข้อมูลบอกให้เรารู้อะไรบ้าง โดยปกติ แบบแผนหรือประเด็นเช่นนี้เป็นผลมาจากการที่ข้อมูลหลายๆส่วนมีความสัมพันธ์ต่อกัน

2. จัดกลุ่มเรื่องที่คล้ายกันไว้ภายใต้มนทัศน์เดียวกัน (subsuming particulars into the general) นี่คือการจัดกลุ่มหรือการจำแนกประเด็นที่ปรากฏขึ้นในการสังเคราะห์โดยการจับเอาหลายๆเรื่องหลายๆประเด็นที่คล้ายกัน หรือที่เข้ากันได้ เข้ามารวมอยู่ภายใต้มนทัศน์หรือแนวความคิดเดียวกัน มโนทัศน์หรือแนวความคิดนั้นเป็นความคิดรวบยอดที่สรุปสาระสำคัญของประเด็นทั้งหมดที่อยู่ภายใต้ข้อมูลจากการสนทนาที่ค้นพบ และ การเชื่อมโยงหลักฐานอย่างมีเหตุผล (building logical chain of evidences) ข้อสรุปต้องยืนอยู่บนหลักฐาน ไม่ว่าหลักฐานนั้นจะเป็นสิ่งของ พฤติกรรม ความคิด หรืออะไรก็ตาม หลักฐานเหล่านั้นต้องเชื่อมโยงกันได้อย่างมีเหตุและผล (logical) ถ้าหลักฐานต่างกันนำไปสู่ข้อสรุปที่เหมือนกัน นักวิจัยก็ต้องสามารถอธิบายได้ว่าเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

3. สร้างข้อสรุปเชิงแนวคิดและทฤษฎีที่มีเหตุผล สอดคล้องกับข้อเท็จจริง (logical theory grounded in the data) ซึ่งเป็นการสรุปแนวคิด ไม่ใช่สรุปข้อค้นพบ เป็นการสรุปเพื่อที่จะหาคำอธิบายเชิงทฤษฎี จากหลักฐานหรือข้อค้นพบทั้งหมดที่แสดงมานั้น ว่าเราได้เรียนรู้ได้ความคิดอะไรบ้าง สิ่งที่เราได้เรียนรู้มีลักษณะเป็นแนวคิดและทฤษฎีที่สามารถอธิบายได้ทั่วไปคือไม่ใช่สามารถใช้อธิบายกับข้อมูลข้อเท็จจริงในปริภูมิพนธ์ขึ้นนี้เท่านั้น หรืออย่างน้อยผู้วิจัยก็เชื่อว่าเป็นความรู้/คำอธิบายที่ใช้ได้ ซึ่งข้อสรุปเชิงแนวคิดทฤษฎีที่ดีจะต้องเป็นข้อสรุปที่สอดคล้องกับโลกแห่งความเป็นจริง และมีหลักฐานจากข้อมูลยืนยันได้ (grounded in the data)

ความเชื่อถือได้ของข้อมูลเชิงคุณภาพ

หลังจากที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้วได้นำมาตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Trustworthiness) ดังนี้ (ซาย โพรสิตา, 2550)

1) ข้อมูลที่ได้ต้องเกิดจากผู้สัมภาษณ์มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้เกิดความไว้วางใจในตัวผู้วิจัย ซึ่งจะมีผลต่อความถูกต้องและเป็นจริงของข้อมูล

2) ตรวจสอบความไว้วางใจได้ของข้อมูล (Dependability) โดยการนำข้อมูลไปตรวจสอบกับอาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์เพื่อยืนยันความถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

3) ความสามารถในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ (Transferability) โดยการเขียนระเบียบวิธีการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลและบริบทที่ต้องการศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือของการวิจัยในการที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในบริบทที่ใกล้เคียงกัน

4) การยืนยันผลการวิจัย (Conformability) โดยการที่ผู้วิจัยจะเก็บเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยไว้เป็นอย่างดีพร้อมสำหรับการตรวจสอบ (Audit Trail) เพื่อยืนยันว่าข้อมูลที่ได้ไม่มีความลำเอียงหรือเกิดจากการคิดขึ้นของผู้วิจัย

และความเชื่อถือได้ของข้อมูลเชิงคุณภาพนั้นยังคงต้องสอดคล้องกับวิธีการดำเนินการวิจัยภาคสนาม โดยวิธีการลงภาคสนามของผู้วิจัยนั้นเป็นอีกกระบวนการที่ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือนั้น ใช้แนวคิดของ Wiersma (2000) คือ

1) เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ในภาพรวม ไม่แยกบางส่วนหรือบางองค์ประกอบมาทำการศึกษา

2) นักวิจัยต้องเข้าไปอยู่ในสนาม และสังเกตสิ่งที่ศึกษาอย่างเป็นธรรมชาติไม่มีการจัดกระทำใหม่เพื่อศึกษา

3) การรับรู้ “ความหมาย” ของสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นไปอย่างเป็นจริงที่สุด และได้มาซึ่งข้อมูลที่เปิดกว้างที่สุด ซึ่งเป็นข้อมูลที่ต้องการในการวิจัย

4) ข้อตกลงเบื้องต้นใดๆ สามารถยืดหยุ่นหรือเปลี่ยนแปลงได้หลังจากค้นพบข้อตกลงใหม่หรือข้อสรุปใหม่ที่สามารถทำให้ได้ข้อมูลที่ดีกว่า

5) ปรากฏการณ์ ก็คือรูปแบบโครงสร้างหลวมๆ ที่มีความยืดหยุ่นในการทำนายไม่เฉพาะตายตัว

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ปรากฏการณ์การสนทนาเพื่อให้ได้มิติตความหมายในชีวิต

ในการศึกษาครั้งนี้สิ่งแรกก่อนการเก็บข้อมูลนั้น ผู้วิจัยต้องพึงเตือนตนเองเสมอว่าในการสนทนาทุกครั้ง ผู้วิจัยจะต้องเปิดรับข้อมูลทุกอย่างที่ผู้ให้ข้อมูลให้มาภายใต้การสนทนาที่ผู้วิจัยเป็นผู้ควบคุมประเด็น โดยผู้ให้ข้อมูลที่มีความแตกต่างกันนั้นจะสะท้อนถึงความเป็นปัจเจกของข้อมูล โดยความเป็นปัจเจกมีทั้งเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตของผู้ให้ข้อมูล อารมณ์ของผู้ให้ข้อมูลขณะเล่าเรื่องราวต่าง ๆ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องราวภายใต้การสนทนากับอารมณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลมี ณ ขณะสนทนาในประเด็นดังกล่าว

ขั้นตอนแรกก่อนการเริ่มต้นการสนทนาเกี่ยวกับมิติตความหมายในชีวิต ผู้วิจัยต้องละลายพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูลทุกคนก่อนเริ่มทำการสนทนา โดยการละลายพฤติกรรมระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลนั้นมีการสนทนาเรื่องราวในชีวิตประจำวัน ภูมิลำเนา อายุ เรื่องการศึกษาและอาชีพ การงานในปัจจุบัน รวมถึงการทานของว่างและดื่มเครื่องดื่ม ซึ่งการละลายพฤติกรรมดังกล่าวนี้ยังทำให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล รวมถึงยังทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดการทบทวนตนเองในปัจจุบัน

ในการสนทนาเกี่ยวกับความหมายในชีวิตนั้น หลังจากที่ได้ที่ผู้วิจัยได้แนะนำตัวเองและละลายพฤติกรรมกับผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยจะขออนุญาตบันทึกวิดีโอเทปทั้งภาพและเสียงในการสนทนาเกี่ยวกับความหมายในชีวิต หากผู้ให้ข้อมูลไม่อนุญาตให้บันทึกวิดีโอ แต่ต้องการพูดคุยประเด็นความหมายในชีวิต ผู้วิจัยจะทำการพูดคุยประเด็นความหมายในชีวิตด้วย แต่ประเด็นความหมายในชีวิตจากผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ได้รับการบันทึกเทป จะไม่นำมาใช้ในปริญญานิพนธ์นี้ เนื่องจากไม่มีหลักฐานที่สามารถนำมาสังเคราะห์ได้ แต่ถ้าหากผู้ให้ข้อมูลอนุญาตให้บันทึกวิดีโอผู้วิจัยจะบอกเสมอว่าเนื้อหาในวิดีโอเทปนั้นจะมีเพียงผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาเท่านั้นที่สามารถดูข้อมูลได้เพื่อความสบายใจในการให้ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลและข้อมูลส่วนที่จะนำไปใช้เป็นเนื้อหาในปริญญานิพนธ์นั้น จะมีเพียงแค่ส่วนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความหมายในชีวิตเท่านั้น

ในส่วนข้อมูลที่จะได้เห็นในบทที่ 4 นี้จะเป็นข้อมูลการสนทนาที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการทางความคิดที่ส่งผลถึงการสร้างมิติตความหมายในชีวิตของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งกระบวนการทางความคิดผู้วิจัยอธิบายโดยใช้พื้นฐานองค์ความรู้ของ Reker และ Wong (1988) จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งในเรื่องของการรู้คิด(cognition) กล่าวถึงกระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่มีคุณค่ากับตนเองและสิ่งที่ตนเองทำได้ซึ่งเป็นสิ่งที่ผ่านการหล่อหลอมมาจากการใช้ชีวิต แรงจูงใจ(motivation) กล่าวถึงความต้องการได้รับผลตอบแทนที่มีคุณค่าสำหรับตนเองทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม อารมณ์(affection) กล่าวถึงความรู้สึกที่มี ณ ช่วงเวลาหนึ่ง โดยการได้มาซึ่งคำตอบเกี่ยวกับกระบวนการคิดของผู้ให้ข้อมูลนั้นผ่านการสนทนาโดยมีโครงสร้างคำถามที่ได้จากองค์ความรู้

เกี่ยวกับโครงสร้างความหมายในชีวิตของ Baumeister (1991) ทั้งสี่ประเด็นคือ ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเต็มเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม และ ประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีความคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม โดย ทั้งองค์ความรู้กระบวนการทางความคิดและองค์ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างความหมายในชีวิตนั้นเป็น องค์ความรู้ที่มีความสอดคล้องกันและสามารถนำมาใช้ร่วมกันได้ ผู้วิจัยจึงได้นำองค์ความรู้ทั้งสองมา เป็นองค์ความรู้หลักที่ใช้ในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์มิติความหมายในชีวิตในงานวิจัยครั้งนี้ และในการสนทนาผู้วิจัยคอยเป็นเครื่องมือในการกำหนดกรอบแนวทางในการสนทนา

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 อายุ 25 ปี ปัจจุบันเป็นวิศวกรเครื่องมือแพทย์โรงพยาบาล เอกชน

การสนทนาเริ่มต้นในบรรยากาศเป็นกันเอง ณ ร้านอาหารแห่งหนึ่งในตอนค่ำที่มีบรรยากาศเงียบสงบและผ่อนคลาย พื้นฐานผู้ให้ข้อมูลนั้นเป็นคนจังหวัดนนทบุรี พ่อและแม่รับข้าราชการครูเป็นคนจริงจังกับการทำงานและเคยได้เกียรติยศอันดับหนึ่งในขณะจบการศึกษา ระดับปริญญาตรี ก่อนการเริ่มการสนทนาเกี่ยวกับความหมายในชีวิตนั้น ผู้ให้ข้อมูลมีมุมมอง เกี่ยวกับการใช้ชีวิตในกรุงเทพมหานครว่าเป็นชีวิตที่เหนื่อยยาก เนื่องจากทัศนคติที่เกี่ยวกับความต้องการในการบริโภคที่ไม่รู้จักพอของมนุษย์และมีอารมณ์เปื้อนหาย(affection)ในการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานที่มีทัศนคติในการทำงานแบบเช้าชามเย็นชามที่พบเจอในสถานที่ทำงานของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าเป็นบรรยากาศการทำงานที่ไม่เหมาะกับตน(cognition) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีการรู้คิด(cognition) ที่จะขจัดความคับข้องใจคือความต้องการที่จะหลุดจากวงจร เงินเดือนไปใช้ชีวิตที่มีอิสระภาพ ดังนี้

“วงจรเดือนชนเดือน มีทั้งลูกน้องและหัวหน้าที่เราทำอะไรไม่ได้อะแต่เราต้องทำงานร่วมกับมัน วงมันวนอยู่อย่างนี้ทุกเดือน ต่อให้โตขึ้นในตำแหน่งหน้าที่การงาน ก็เข้าอีกรอบเดิม เราไม่ใช่เจ้าของบริษัท เราไม่ใช่เจ้าของโรงพยาบาล เราต้องมีทั้งหัวหน้าแล้วก็มีทั้งลูกน้อง แถมลูกน้องก็ใช้ว่าจะบังคับเค้าได้ เพราะเราไม่ใช่เจ้าของ ถ้าเราเรียนจบเราก็จะเข้ามาในลูปนี้ ลูปที่ทุกคนไม่อยากจะเจอ แต่ทุกคนเลือกหลังจบเรียน มันเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ การที่จะหลุดจากลูปนี้ได้ มันก็ต้องมีอิสระภาพ และถ้าหลุดได้ก็จะมีอิสระภาพ”

ต่อมาผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลตรงประเด็นที่ 1 ที่เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการรู้คิด(cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต ซึ่งการกระบวนการรู้คิดดังกล่าวคือการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ดังนี้

“ผมค้นพบคำหนึ่ง คือคำว่าพอ ถ้าเราเข้าใจมันจะมีพลังมหาศาล พอทุกอย่างพอทั้งเงินพอทั้งงาน แต่ขอทำงานเก็บเงินก่อน เพราะก็ยังไม่พออยู่ ยังตัดคำว่าพอไม่ได้ใจ เพราะผมยัง อยากๆๆๆ อยากมีเงินเก็บเพื่อไปอยู่สบายๆ ก็อยากเหมือนคนทั่วไปแหละ”

ผู้ให้ข้อมูลยังได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสุขที่ได้หากสามารถทำให้ตนเองสามารถเข้าถึงความเรียบง่ายได้ โดยในที่นี้ผู้ให้ข้อมูลได้พูดในแนวทางที่เกี่ยวข้อกับแนวคิดพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 โดยเป็นชุดคำพูดที่เป็นคำตอบของประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเต็มเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม และประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งส่งผลถึงกระบวนการทางอารมณ์(affection) ของผู้ให้ข้อมูลในขณะที่พูดเกี่ยวกับความหมายในชีวิตของตนเอง โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกเป็นสุขและพอใจ ของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเองคือความเรียบง่ายและพอเพียง ดังนี้

“ถ้าใครบอกว่าหน้าที่การงานผมดี แต่ผมมองเฉยๆ ผมว่าถ้าผมไม่พอ ผมก็เท่านั้น ถ้าไปถึงจุดๆหนึ่งแล้วที่รู้ว่าพอ พอที่นี้คือพอจริงๆ พอแบบที่ในหลวงสอนอะ ไม่ต้องพึ่งสิ่งปัจจัยที่มันเป็นแบบวัตถุปัจจัยปัจจัยที่มีแต่ผลบุญเงิน แม้กระทั่งเครื่องดื่มมีเนมา รวมทั้งนาฬิกาดีๆ แต่งตัวหรู ผมว่าจุดนั้นอะเจ๋ง ชีวิตไม่เครียด ชีวิตไม่ทุกข์ เราทุกข์เพราะเราคาดหวัง ถ้าเป็นอย่างที่คาดหวังก็ happy ไม่เป็นไปตามคาดหวังก็ทุกข์ ทุกข์มากก็เครียด ต้องตัดตั้งแต่ความอยาก”

ผู้วิจัยจึงได้ให้ผู้ให้ข้อมูลเริ่มอธิบายเกี่ยวกับมุมมองหรือแผนการที่เป็นรูปธรรมในการใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายจึงได้คำตอบของประเด็นที่ 2 ที่เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ (motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับความสุขที่ได้ใช้ชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ต้องดิ้นรนหรือรีบร้อนในการใช้ชีวิต ซึ่งจะสามารถเกิดขึ้นได้เมื่อได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเองคือการได้ใช้ชีวิตในแบบพอเพียงเรียบง่าย ดังนี้

“ยังคิดไม่ออก ถึงจังหวะนั้นผมคงคิดได้ จะนำเข้าเครื่องมือแพทย์ก็ดูเกินไปหมดละ เห็นบริษัทเล็กๆ ใหม่ ถ้าจะทำก็ต้องตัดราคาบริษัทใหญ่ ก็ต้องตัดแหละถ้าไม่ตัดก็อยู่ไม่ได้ บริษัทแบบนี้เยอะมาก แล้วผมจะเอาอะไรไปสู้เค้า ผมอยู่ในวงการมาแค่สองปี บางคนสามสิบสี่สิบถึงเปิด ย้ายโรงพยาบาลมาสี่โรงพยาบาล มันทำได้แหละแต่ทำเสร็จแล้วต้องคิดว่ามันจะโตไหม ผมอาจจะเปิดร้านเล็กๆ เล็กจริงๆอะ ลูกน้องไม่เก็นสิบคน ทำไรสักอย่างหนึ่ง ที่แบบว่าห้องนอนหรือบ้านอยู่ข้างๆ อาบน้ำแล้วไปทำงานเลย เวลาเลิกงานถ้าทุกคนกลับหมดละ อยากเคลียงานต่อกก็เคลีย เดินได้ใกล้ๆ หรือติดกัน หรือคนละชั้น ผมว่าชีวิตเรา 60 เปอร์เซนต์คือการทำงาน มันจะดีแต่ไหนถ้านี่คือที่ทำงานและบ้าน มันจะฟรีมาก”

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้นิยามความหมายในชีวิตของตนเองคือ ความรู้จักพอ ทั้งพอในเรื่องของความต้องการที่จะไม่ยากได้วัตถุที่ทำให้ต้องสิ้นเปลืองเงินเพื่อที่ชีวิตจะได้

ไม่ต้องเครียดไม่ต้องทุกข์ พอในเรื่องความต้องการในอาชีพที่เรียบง่ายไม่โหยหาตำแหน่งสูงๆ และการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 อายุ 29 ปี ปัจจุบันเป็นนักศึกษาปริญญาโท

ในการเริ่มการสนทนาผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลได้สนทนาก่อนเรื่องก่อนเล็กน้อยและนั่งดื่มกาแฟภายในร้านกาแฟแห่งหนึ่งเพื่อละลายพฤติกรรม โดยพื้นฐานผู้ให้ข้อมูลนั้นเป็นคนจังหวัดลพบุรีจบปริญญาตรีด้านคณิตศาสตร์เคยใช้ชีวิตกับการทำงานมาก่อนโดยเคยทำงานในบริษัทเอกชนก่อนที่จะศึกษาต่อระดับปริญญาโท ก่อนผู้วิจัยจะเริ่มเปิดหัวข้อในการสนทนาเกี่ยวกับความหมายในชีวิต โดยผู้วิจัยเปิดหัวข้อการสนทนาด้วยคำถามง่ายๆว่า วางแผนในการใช้ชีวิตอย่างไรบ้าง โดยมีคำตอบที่สอดคล้องกับประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งคือการได้ทำงานข้าราชการ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการรู้คิด (cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมาย และสามารถตอบสนองต่อสิ่งที่มีความหมายในชีวิตของตนเองนั่นคือการเป็นข้าราชการ ดังนี้

“ไม่เฉพาะเจาะจง ยังไม่มี แต่อยากเป็นข้าราชการเพราะเห็นแก่สวัสดิการ ไม่อยากทำงานบริษัท เพราะว่าทำงานบริษัทแล้ว แล้วรู้สึกไม่ชอบอารมณ์แบบนั้นคิดว่าอยู่ได้ไม่นาน ก็อยากลองทำงานแบบราชการ”

ผู้ให้ข้อมูล ได้พูดแนวคิดว่าอยากเป็นข้าราชการ ทำให้ผู้วิจัยถามคำถามในเชิงความรู้สึกว่า ถ้าเป็นข้าราชการแล้ว จะรู้สึกดีกับการใช้ชีวิตงานที่ทำหรือไม่ และอยู่กับมันได้ตลอดหรือไม่ ผู้ให้ข้อมูลจึงได้ให้คำตอบ ซึ่งคำตอบในการสนทนานั้นเป็นคำตอบที่มาพร้อมกับอารมณ์คับข้องใจ (affection) โดยความคับข้องใจนั้นเกิดจากการที่ตัวผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติว่าปัจจุบันยังไม่สามารถดูแลครอบครัวได้ (cognition) ทำให้ผู้ให้ข้อมูลจำเป็นต้องเลือกหนทางสู่ข้าราชการ เนื่องจากต้องการทำเพื่อความมั่นคงของครอบครัว พร้อมทั้งยังได้ให้ข้อมูลว่า ถ้าหากตนเองสามารถประสบความสำเร็จในการรับผิดชอบครอบครัวแล้วในอนาคตชีวิตมีการเปลี่ยนแปลง อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงความคิดว่าไม่อยากเป็นข้าราชการแล้วซึ่งสอดคล้องกับ ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ (motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิตเมื่อได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตน นั่นคือการเป็นข้าราชการแล้วจะได้รับสวัสดิการที่ดีเพื่อครอบครัว แต่ผู้ให้ข้อมูลยังได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าถ้าหากดูแลครอบครัวได้ตลอดรอดฝั่งแล้วแล้ววันหนึ่งไม่มีภาระด้านครอบครัวผู้ให้ข้อมูลก็สามารถเปลี่ยนกระบวนการแรงจูงใจ (motivation) ได้รวมทั้งยังได้คำตอบของประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเต็มเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม นั่นคือให้ครอบครัวได้มีสวัสดิภาพที่ดี และประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีคุณค่าในการกระทำทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทาง

อารมณ์(affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกเป็นสุขของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง นั่นคือการที่ได้เห็นครอบครัวได้สวัสดิภาพที่ดีซึ่งคือสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกถึงคุณค่าในการใช้ชีวิต ดังนี้

“เอาจริงปะ ทุกอาชีพไม่มีใครที่สนุกแบบนั้นได้ตลอด ยกเว้นว่าเราจะเป็นนายของตัวเองหรือเราได้ทำในสิ่งที่เรารักจริงๆ แต่ทำไมถึงยอมเลือกการเป็นข้าราชการมากกว่าจะไปใช้ชีวิตพนักงานบริษัทเหมือนเดิม เหมือนแบบการเป็นข้าราชการมันมั่นคงและตอนนี้รู้สึกต้องการความมั่นคง แล่นั่นแหละ พี่ยังไม่ได้ต้องการเงิน และถ้าพี่ต้องการความมั่นคงแล้วอย่างอื่นที่เป็นปัญหาก็ต้องแก้ให้ได้ เพราะเราต้องการความมั่นคง”

“ณ ตอนนั้นะ พี่อาจจะเปลี่ยนก็ได้เพราะอย่างที่บอกไว้ว่าแบบพี่อยากได้ความมั่นคง ถ้าเป็นไปได้อยากได้ข้าราชการ เพราะว่าเรื่องสวัสดิการ รักษา พยาบาล เหมือนพ่อพี่ ที่ป่วยเป็นมะเร็งแล้วรู้สึกว่ตรงนี้มันช่วยเราเยอะ แล้วที่ความมั่นคงเพราะความมั่นคงทำให้พ่อพี่สบายใจ ถ้าจะจากไปเมื่อไหร่เค้าจะสบายใจ ตอนนี้พี่ให้ความสำคัญกับตรงนี้ แต่ในอนาคตถ้าพี่เป็นข้าราชการแล้ว ได้ความมั่นคง พ่อพี่สบายใจ แล้วสุดท้ายเปลี่ยนแปลงพ่อพี่อาจจะไม่อยู่ ณ จุดหนึ่งพี่อาจจะต้องการเงิน ก็ได้ พี่ก็อาจจะไปไฝหาเงินอีกก็ได้ อาจจะลาออกไปทำธุรกิจส่วนตัวเพื่อให้ได้เงินเยอะๆอย่างนี้ก็ได้ ยังไม่รู้ สำหรับพี่ความหมายในชีวิตมันเป็น ไตนามิก”

จากคำตอบของผู้ให้ข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลมองว่า ณ เวลาปัจจุบันต้องการความมั่นคงในเรื่องสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลเนื่องจากความมั่นคงสามารถประคับประคองครอบครัวได้และสามารถทำให้ครอบครัวสบายใจ แต่ในอนาคตหากสภาพแวดล้อมในชีวิตเกิดการเปลี่ยนแปลง ผู้ให้ข้อมูลก็อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงความหมายในชีวิตได้

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 อายุ 25 ปี ปัจจุบันทำงานเป็นวิศวกรบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง

การสนทนาเริ่มต้นในบรรยากาศการสนทนาที่ผ่อนคลายหลังเลิกงาน โดยเป็นการสนทนาพร้อมกับเครื่องดื่มในบรรยากาศที่เย็นสบาย โดยพื้นฐานผู้ให้ข้อมูลนั้นเรียนจบปริญญาตรีสาขาวิศวกรรมไฟฟ้าที่มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง เป็นคนจังหวัดกรุงเทพมหานครโดยกำเนิด พ่อทำงานรัฐวิสาหกิจส่วนแม่ทำธุรกิจร้านอาหาร โดยในการสนทนานั้นผู้ให้ข้อมูลได้มีทัศนคติเกี่ยวกับความจำเป็นในการต้องการเติมเต็ม ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ เพื่อปรับตัวให้ใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างราบรื่น อีกทั้งการเติมเต็ม ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ดังกล่าว ยังเป็นการเติมเต็มเพื่อขจัดอารมณ์คับข้องใจในการใช้ชีวิตของตนเอง(affection) โดยผู้ให้ข้อมูลได้ให้แนวคิดที่ว่าอารมณ์คับข้องใจนั้นเป็นสิ่งที่เกิดตลอดช่วงชีวิต ซึ่งนั้นเป็นสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลต้องเรียนรู้และจัดการกับอารมณ์ดังกล่าวตลอดชีวิต ซึ่งหากสามารถจัดการความคับข้องใจในการใช้ชีวิตได้แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการจัดการต่อตัวเอง จัดการเหตุการณ์ ผู้ให้ข้อมูลมองว่าจะทำให้ได้พบกับความสุข(cognition) สอดคล้องกับประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการรู้คิด(cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำ

ได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต โดยในที่นี้ผู้ให้ข้อมูลได้พูดถึง ความสามารถที่ตนเองต้องเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ในสังคมให้ได้อย่างมีความสุข รวมถึงสอดคล้องกับประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคต ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ(motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิต เมื่อได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตน นั่นคือการคาดหวังว่าจะได้รับความความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตจากการเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ในสังคมอย่างเหมาะสม รวมทั้งประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเต็มเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งการเต็มเต็มจิตใจในที่นี้หมายถึงถ้าหากเรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคมได้แล้วนั้นจะสามารถเต็มเต็มให้ตนเองสามารถมีความสุขในการใช้ชีวิตได้ และประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม นั่นคือการเรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคมนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการกระทำเพื่อความหมายในการใช้ชีวิตของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง นั่นคือความรู้สึกถึงคุณค่าที่ได้ใช้ชีวิตอย่างลงตัวกับสังคม ดังนี้

“ชีวิตคือการเดินทาง การพบเจอ การเรียนรู้ เรียนรู้ที่จะอยู่กับโลกยังไป การปรับตัวไปเรื่อย ต่อให้มันไม่จบหรอก เราอยู่ที่เดิมๆ เหตุการณ์มันก็ไม่ได้เดิมๆ ตลอด ไม่มีอะไรเหมือนเดิมต่อให้อยู่ที่เดิม ต้องเจอเหตุการณ์ใหม่ คนใหม่ๆ เราต้องเรียนรู้ที่จะอยู่กับมนุษย์ด้วยกันเอง คนเราที่เราเคยดกันทุกวันนี้ เพราะเรื่องคนรอบข้าง คนรอบข้างกดดัน สังคมกดดัน เลยต้องทำตัวให้ดีขึ้นจะได้ไม่โดนเครียด เลยต้องเรียนรู้ที่จะอยู่กับความเครียดให้เป็น”

“ถ้าบริหารความเครียดเป็นก็มีความสุข คนเราไม่สามารถหลุดพ้นจากความเครียดได้ ต่อให้รวยจน ทุกคนมีความเครียดหมด ขึ้นอยู่กับว่า เราจะการมันยังไง ระบายมันออกยังไง หรือว่าลบล้างมันได้ยังไง แค่นั้นก็มีความสุข ถ้าไม่ทำให้มันหายไป มันก็จะเครียดๆ และก็ไม่มีความสุข ถ้ามันไม่มีไรมากก็เครียด ไม่ต้องคิด ไปคิดเรื่องอื่น ถ้าเป็นสิ่งที่ต้องจัดการกับมัน อย่างเรื่องเรียนเรื่องงานงาน ก็คิดเรื่องเรียนเรื่องงานและจัดการกับมันให้เสร็จ เพื่อให้หลุดพ้นจากความเครียด ที่เครียดมันเพราะว่าเกิดจากความกดดัน จากความคิดตัวเอง คนรอบข้าง สังคมด้วย เราก็ต้องจัดการความคิดตัวเอง จัดการเหตุการณ์ จัดการเพื่อที่จะให้มีความสุขอยู่กับตัวเอง”

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เพื่ออยู่กับสังคมอย่างมีความสุข นอกจากนั้นผู้ให้ข้อมูลยังคาดหวังเป้าหมายการใช้ชีวิตในอนาคต ซึ่งเป็นแนวคิดเป้าหมายที่เกี่ยวกับการมองถึงความสำคัญในการใช้ชีวิตที่มีความสุขสบาย แรงจูงใจ(motivation)

“อยากนอนตื่นสักสิบโมง ไปช้อปปิ้ง ทำกับข้าว แล้วก็นอนต่อ”

“งานที่ผมอยากทำนะ แบบงานที่อยู่เฉยๆ แล้วเงินมันมาเอง มันเป็นไปได้นะ มันอาจจะเรียกว่าเป็นงานเงินต่อเงิน เงินทำงานแทนเรา หรือว่าเราลงทุนอะไรสักอย่างไปแล้วมันรันของมันเอง มันไม่เว่รเกินไป แล้วก็มีคนทำอยู่เยอะด้วย”

“ความฝันของผมไม่ใช่การมีเงินเยอะ แต่ความฝันของผมจะได้มาด้วยเงิน ซึ่งมันก็คืออยู่อย่างสบายๆ ไปวันๆ”

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้นิยามความหมายในชีวิตของตนเองคือการเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตและจัดการกับชีวิต เรียนรู้ที่จะปรับตัวเพื่ออยู่กับคนรอบข้าง และอยู่กับสังคม แต่ในส่วนเรื่องของการมีเงินและการอยู่สบายนั้นเป็นเพียงเรื่องของความต้องการในรูปแบบการใช้ชีวิต

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 อายุ 25 ปี ปัจจุบันทำธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และเป็นนักศึกษาปริญญาโท

การสนทนาเริ่มต้นในบรรยากาศการสนทนาที่ผ่อนคลายในเวลาหลังเลิกงาน โดยการสนทนาเริ่มต้นในร้านนั่งดื่มที่มีบรรยากาศเงียบสงบแห่งหนึ่ง โดยพื้นฐานผู้ให้ข้อมูลนั้นเรียนจบปริญญาตรีสาขาบริหารธุรกิจที่มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง มีพื้นฐานทางบ้านเป็นกิจการค้าขายขนาดกลาง โดยก่อนการสนทนาเกี่ยวกับความหมายในชีวิตนั้น ผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลได้สนทนาเกี่ยวกับที่มาที่ไปของการศึกษาต่อในปริญญาโท โดยผู้ให้ข้อมูลได้ให้เหตุผลว่า พยายามให้เรียนเพื่อมีความรู้ในด้านบริหารธุรกิจ และในปัจจุบันนั้นผู้ให้ข้อมูลกำลังดำเนินธุรกิจอย่างจริงจังกับการซื้อขายตึกแถวมือสองเพื่อปล่อยให้เช่า ทำให้ผู้วิจัยเริ่มสนทนาเกี่ยวกับความหมายในชีวิต ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้ให้คำตอบโดยเป็นคำตอบที่มาพร้อมกับอารมณ์ความสุขและความพอใจในชีวิตตนเอง (affection) โดยความสุขและความพอใจดังกล่าวเกิดจากการพอใจในต้นทุนชีวิตของตนเอง รวมถึงพอใจในหน้าที่การงานในปัจจุบันของตนเอง โดยทั้งต้นทุนชีวิตของและหน้าที่การงานนั้นให้ความสำคัญกับการใช้ชีวิตไปที่เงินทอง(cognition) ดังนี้

“ตอนนี้ อยากจะใช้นั่งแบบไม่ต้องทำอะไรเลย เพราะปล่อยตึกให้เช่าก็โอเคแล้ว”

“เรียนโทไม่จบไม่ใช่ปัญหาเลย มีตังค์”

จากการสนทนาผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการรู้คิด(cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต ซึ่งคือการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์เพื่อสะสมเงินทอง

“ในอนาคตก็อยากจะแบบซื้อตึกเยอะๆ ทำตึกเยอะๆ แล้วก็เก็บตังค์เช่า สบายออก เวลาว่างเอาไปทำอย่างอื่น เอาไปเปิดร้านขนมเปิดร้านอะไรก็ได้ที่อยากทำ ไปเที่ยวอะไรเจ๊แล้วก็ช่วยขายของที่บ้านต่อบ้านรวยแล้ว”

“ถ้ามีเงินเยอะแล้ว ก็เอาไปซื้อตึกอีก เปิดร้านขนมร้านอะไรก็ได้ที่อยากเปิด เพื่อให้เงินมันเยอะๆอีก”

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้สนทนากับผู้ให้ข้อมูลในช่วงระยะเวลาหนึ่งจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้มองถึงความสุขในชีวิตเป็นเรื่องของเงินทอง ผู้วิจัยจึงได้ถามคำถามต่อเกี่ยวกับคุณค่าและความสุขที่

จะได้ ในการตั้งเป้าหมายเกี่ยวกับความหมายในชีวิต ผู้ให้ข้อมูลจึงได้ให้คำตอบซึ่งสอดคล้อง ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ(motivation) ที่จะได้รับผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิตเมื่อได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตน นั่นคือผลตอบแทนในรูปแบบของเงินทองที่จะได้รับกลับมาจากการทำงานและการใช้ชีวิตในแบบที่ผู้ให้ข้อมูลมองเห็นว่ามีคุณค่า รวมทั้งประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเติมเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรมนั่นคือการมีแนวคิดที่ว่าเงินทองสามารถเติมเต็มความสุขได้ และประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีคุณค่าในการกระทำทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง นั่นคือความสุขจากการมีเงินทองมากมายสำหรับการใช้ชีวิต

“ก็มีเงินเยอะๆ ใ้ยอยากได้อะไรก็ซื้อดิ”

“มันทำให้เรามีเวลา มีเงินด้วยมีเวลาด้วย แล้วเรามีเงินกับเวลา เราจะเอาเงินกับเวลาไปทำอะไร ใช้ไปหาความสุขให้ตัวเอง”

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้นิยามความหมายในชีวิตของตนเองคือต้องการที่จะมีเงินเยอะๆ ซึ่งเห็นได้จากคำพูด “ถ้ามีเงินเยอะแล้ว ก็เอาไปซื้อดีก็อีก เปิดร้านขนมร้านอะไรก็ได้ที่อยากเปิด เพื่อให้เงินมันเยอะๆอีก” ซึ่งมองว่าเงินสามารถซื้อได้ทุกอย่างแม้กระทั่งความสุข

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 อายุ 25 ปี เคยประกอบอาชีพเกี่ยวกับด้านนำเข้าสินค้า ปัจจุบันเตรียมตัวศึกษาปริญญาโท

การสนทนาเริ่มต้นในบรรยากาศการสนทนาที่ผ่อนคลายพร้อมเครื่องดื่มกับบรรยากาศนั่งสนทนาบนดาดฟ้าตึกแห่งหนึ่ง โดยพื้นฐานผู้ให้ข้อมูลนั้นเรียนจบปริญญาตรีสาขาเกษตรที่มหาวิทยาลัยรัฐบาลแห่งหนึ่ง แต่ต้องประกอบอาชีพเกี่ยวกับการนำเข้าสินค้า ในส่วนพื้นฐานทางความคิดเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลนั้นผู้ให้ข้อมูลนั้นผู้ให้ข้อมูลเคยมีอุดมการณ์ต้องการช่วยเหลือสังคมและเพื่อนมนุษย์ ผู้ให้ข้อมูลจึงเลือกที่จะเรียนสาขาวิทยาศาสตร์การเกษตร ซึ่งมองว่าการใช้ชีวิตต้องสามารถช่วยเหลือเกษตรกรซึ่งเป็นกำลังหลักของชาติและช่วยเหลือสังคมเกี่ยวกับความมั่นคงทางอาหารซึ่งเป็นสิ่งมีคุณค่าในการใช้ชีวิตของผู้ให้ข้อมูล แต่ในปัจจุบันผู้ให้ข้อมูลได้ลาออกจากงานที่ทำซึ่งเป็นงานที่ผู้ให้ข้อมูลนิยามว่า “เป็นงานสกปรก” ซึ่งหมายถึงงานที่ไม่โปร่งใส เต็มไปด้วยทุจริตคอร์รัปชันและเบียดเบียนสังคม ซึ่งทำให้เกิดความไม่สบายใจในการทำงานรวมถึงไม่สามารถตอบสนองอุดมการณ์เกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคมที่เคยมี ดังนี้

“ผมไม่เอาละ ผมดูทรงละผมทำงานผมก็ได้ขึ้นเป็นหัวหน้า ซึ่งหัวหน้าทำงานเหมือนผมเลยสิ่งที่ต่างคือทำงานหนักกว่าแล้วก็เงินเดือนเยอะกว่า วันหยุดก็ไม่ได้หยุด โอเคเงินเดือนเยอะกว่าแต่ใครจะอยากทำละทำงานหนักขนาดนี้ เห็นละแบบว่านี่แหละทางออก ลาออกมาเรียนก่อนเลย ไม่อยู่ละเดียวได้เลื่อนยศตอนนี้เป็นรองหัวหน้า ได้ยศมาเร็วมาก ดูทรงอยู่อยู่ต่อไปได้เป็นหัวหน้าแน่ เลยไม่เอาละ โตขึ้นหนักขึ้น แถมโดนตำเเยะขึ้นอีก กรรมการบริษัทจัดหนักเลยเวลามีปัญหา”

“ผมรู้สึกว่างานที่ผมทำมันมีกินนอกกินในมีได้โตะเเยะ มันเป็นงานที่มีแต่คนเห็นแก่ตัว มันเป็นงานสกปรก แล้วก็ป็นงานที่ไม่มีคุณค่า”

“ผลเห็นเลยว่ โลกแห่งความจริงทำงานยังงั้ ที่หนีออกจากตรงนั้นเพราะว่างานมันบีบคั้นบีบคั้นสังคัมด้วย”

จากการสนทนาผู้วิจัยเห็นว่าผู้ให้ข้อมูลได้พูดพร้อมกับอารมณ์คับข้องใจในชีวิตตนเอง (affection) และอารมณ์คับข้องใจดังกล่าวก็เป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเลือกที่จะลาออกจากงานเนื่องจากไม่มีความสุขในการทำงาน รวมถึงมีความต้องการในจิตใจคือความต้องการช่วยเหลือสังคม แต่ช่วงเวลาที่ผ่านมานั้นผู้ให้ข้อมูลไม่สามารถใช้ชีวิตโดยตอบสนองความต้องการในจิตใจของตนเองได้ ซึ่งทำให้เลือกที่จะลาออกจากงานเพื่อไปทำในสิ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการในการช่วยเหลือสังคมของตนเอง โดยผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกเปลี่ยนแปลงทางเดินชีวิตโดยหวังว่าทางเดินชีวิตที่เลือกใหม่นั้นจะต้องสามารถทำตามความต้องการในจิตใจในการช่วยเหลือสังคมได้ซึ่งเป็นเหตุผลในการเรียนต่อปริญญาโท สาขาพัฒนามนุษย์และสังคม(cognition) ต่อมาผู้วิจัยได้ให้ผู้ให้ข้อมูลความหมายในชีวิตในการช่วยเหลือผู้อื่นโดยมีเนื้อหาสอดคล้องกับประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการรู้คิด(cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือการเรียนต่อในสาขาพัฒนามนุษย์และสังคมเพื่อที่จะนำเอาความรู้และคุณวุฒิที่ได้ไปช่วยเหลือผู้อื่น

“ชีวิตไม่ได้มีเป้าหมายขนาดนั้น แต่มีทิศทางก็พอ แล้วใช้ชีวิตเหมือนกับการเดินรำ เดินรำไปในทุกจังหวะของชีวิต สบายๆเดินรำไปเรื่อยๆโดยไม่ต้องสนใจอะไร แต่มีดวงดาวนำทางให้ถ้ายังหลงทางการช่วยเหลือคนอื่นอันนี้คือดวงดาวนำทางของผม ผมเลยเลือกเรียนต่อโทพัฒนามนุษย์และสังคมยังงั้ละ”

ยังพบประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ(motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิต เมื่อได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตน นั่นคือผลตอบแทนเกี่ยวกับความสบายใจหลังจากที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งเป็นผลตอบแทนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเต็มเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม และประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affection) โดยในส่วนของ

อารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง ซึ่งเกี่ยวกับการที่ผู้ให้ข้อมูลมีความรู้สึกว่าการได้ช่วยเหลือผู้อื่นนั้นคือสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับการดำเนินชีวิตดังนี้

“ว่าจะเรียนต่อเอกอีก เรียนจนกว่าแม่จะบอกว่าไม่ไหวแล้วนะ แต่ไม่ได้เรียนมาเวลานานะ มีเป้าหมายอยู่เรียนเพื่อไปเป็นนักวิจัยสังคมหรืออะไรก็ว่าไป อยากเรียนให้ถึงเอกแต่ไม่รู้จะถึงเปล่าถ้ามีโอกาสก็อยากต่อเอกต่างประเทศ เป็นอาจารย์ก็น่าสนใจเพราะว่าได้ทำวิจัยโดยตรง ทำวิจัยก็เพื่อให้มีประโยชน์ต่อสังคมเพื่อว่าสิ่งที่เราทำมันช่วยใครได้บ้าง อาชีพที่ทำวิจัยและช่วยคนได้คืออาจารย์ สิ่งที่จะทำให้เราเป็นอาจารย์ก็ต้องมีวุฒิและความรู้ถึงทำวิจัยได้และเส้นทางการเลือกเรียนตอนนี้ทำให้เราได้วุฒิและความรู้”

“ถ้าต้องทำวิจัยช่วยเหลือองค์กรเอกชน ต้องดูว่าตอนนั้นทำอะไรอยู่ ดูว่าทางเลือกในชีวิตเหลือทางนั้นทางเดียวหรือเปล่า ถ้าไม่มีอันจะกินก็ต้องเอา แต่ถ้าสามารถทำงานให้มหาวิทยาลัยได้ก็จะเลือกมหาวิทยาลัยก่อน เพราะดูเนื้องานไม่ค่อยสนเงิน แต่ถ้าทำงานเพื่อแลกเงินมันไม่มีความสุข เพราะผ่านจุดนั้นมาแล้วเคยได้วันละพันกับสิ่งที่เจอเนี่ยมันไม่มีความสุขเลย ถ้าทำงานแล้วคิดแต่เรื่องเงินยังงี้กลั่ม ยังงี้ก็ต้องเครียดตลอด ความสุขที่ได้คือการได้ช่วยเหลือคนอื่นนี่แหละที่สุดละ”

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลต้องการทำให้ช่วงเวลาการใช้ชีวิตในอนาคตสอดคล้องกับความต้องการในจิตใจของตนเอง นั่นคือความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น และจากการสนทนาก็จะเห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลได้นิยามความหมายในชีวิตของตนเองคือ ต้องการช่วยเหลือผู้อื่นและช่วยเหลือสังคม ถึงแม้ไม่รู้ว่าจะดำเนินไปอย่างไรแต่ก็มีการช่วยเหลือผู้อื่นเป็นตัวชี้นำหนทางในการใช้ชีวิต

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 อายุ 39 ปี ประกอบอาชีพพนักงานอำนวยความสะดวกบริเวณท่าเรือ

การสนทนาครั้งนี้ เริ่มต้นในช่วงเวลาบ่ายวันธรรมดาหนึ่งซึ่งเป็นวันที่ผู้คนน้อยและเงียบสงบ โดยในการสนทนานั้นเกิดขึ้นในบริเวณจุดแนะนำนักท่องเที่ยวของท่าเรือตากสิน ในการสนทนาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ผู้ให้ข้อมูลได้เล่าข้อมูลอย่างอิสระแต่การให้ข้อมูลที่อิสระนั้นจะมีผู้วิจัยคอยกำหนดกรอบแนวทางของเนื้อหาไม่ให้ออกนอกกลุ่มนอกทางและให้อยู่ในกรอบข้อคำถามที่ตั้งไว้ โดยพื้นฐานผู้วิจัยเป็นคนกรุงเทพมหานครตั้งแต่กำเนิดมีครอบครัวกับภรรยาซึ่งเป็นคนต่างจังหวัดที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้เกริ่นนำว่าต้องการข้อมูลที่เป็นความหมายในชีวิต จากนั้นให้ผู้ให้ข้อมูลอธิบายเกี่ยวกับความหมายในชีวิตของตนเอง โดยเริ่มต้นจากการที่ผู้ให้ข้อมูลได้แนะนำตัวเอง และได้เริ่มเล่าความหมายในชีวิตของตนเองซึ่งในการเล่าเรื่องราวนั้น ผู้ให้ข้อมูลได้เล่าพร้อมกับอารมณ์ความสุขที่มีอยู่ซึ่งเกิดจากความพอใจในพื้นฐานชีวิตตนเอง(affection) โดยให้ความสำคัญกับครอบครัว โดยในบทสนทนานั้นจะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลได้มีความสุขแม้กระทั่งการต้องยอมเสียสละ สุขส่วนตัวเพื่อให้ครอบครัวมีความสุข(cognition) ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการรู้คิด(cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้ว

จะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือการทำตนเองให้มีพฤติกรรมที่ทำให้ครอบครัวสบายใจและมีความสุข ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ(motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิต เมื่อได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตน นั่นคือความสุขที่ตนเองได้รับเมื่อเห็นครอบครัวมีความสุข ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเติมเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม นั่นคือเมื่อเห็นครอบครัวมีความสุขแล้วนั้นจะเป็นสิ่งที่เติมเต็มจิตใจตนเอง และประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีความคุณค่าในการกระทำทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง ซึ่งคุณค่าทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรมนั้นเกิดจากการที่ครอบครัวได้รับความสุข โดยข้อมูลทั้งหมดจะเห็นได้จากการที่ผู้ให้ข้อมูลได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดซึ่งเป็นข้อมูลองค์รวมเกี่ยวกับครอบครัวดังนี้

“ครอบครัวเรา คนข้างเราตัวเรา บางครั้งบางอย่างความสุขส่วนตัวเราก็อาจจะต้องเสียสละออกก็ได้ เพราะว่าพอมีครอบครัวแล้ว รู้สึกถึงความสุขส่วนตัว อยากได้นั้นได้นี้ ชันซื้อชันซื้อไม่ได้ละ มันมีคนมาใช้เงินกับเรา ไหนลูกจะเรียน ไหนลูกจะเข้าโรงเรียน พอเรียนก็ขึ้นชั้นสูงๆ ความรู้เพิ่มขึ้นการใช้จ่ายก็ต้องมากขึ้น ครอบครัวมันไม่ใช่เรื่องง่ายๆนะ มันเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนนะ คู่ชีวิตคนหนึ่ง จริงอยู่อยู่ด้วยกันแต่ถามว่าเค้าจะอยู่กับเราได้ทนทานไหม มันต้องอยู่ที่ว่าเรากับเค้ามีความเข้าใจซึ่งกันและกันรู้เปล่า คำว่าครอบครัวมันก็หมายความว่าความเข้าใจซึ่งกันและกัน เห็นใจซึ่งกันและกัน สามปีไปทำงานเหนื่อยมา ภรรยาอยู่บ้านก็เตรียมอาหารเตรียมอะไรไว้ต้อนรับสามี ภรรยาไปทำงานสามีกลับมาท่อนก็ช่วยกันได้ อย่างครอบครัวผม ผมยอมรับว่าผมช่วยภรรยาทำ อย่างภรรยาไปทำงานล้างจาน ตอนกลางคืนก็กลับบ้านก่อน ก็ ล้างจานมั่ง กวาดบ้านมั่ง ซักผ้ามั่ง ทำทุกอย่างเหมือนผู้หญิงแทนเขา แต่เค้ากลับมาเค้ามีเวลาก็ทำกับข้าวให้หญิงข้าวให้แลกกัน เราทำงานทั้งคู่เราก็ต้องช่วยกัน อย่างวันอาทิตย์หยุดทั้งคู่ก็ช่วยกัน มันเป็นการแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกัน เราก็อยู่ด้วยกันได้”

“การมีครอบครัวถามว่ามีภาระหองระแห่งกันไหมมีการทะเลาะกันไหม ลื่นกับพื้นมันย่อมมีการกระทบกันเป็นธรรมดา เราก็ต้องเอาหลักเหตุผลมาอธิบาย ถ้าเราเข้าใจหลักแห่งการครองเรือนดีๆ ตามหลักพระพุทธศาสนาแล้วนะ ครอบครัวทุกครอบครัวจะอยู่เย็นเป็นสุข”

“สิ่งไหนที่เค้า (ภรรยา และ ลูก) ไม่ชอบ สถานที่ไหนที่เค้าไม่ชอบ สถานที่ที่เค้าไม่ชอบ เค้าไม่ให้เราไปเราก็ไม่ไป ตอนนั้นถามว่ากินเหล้าไหม ไม่กิน สูบบุหรี่ไหม สูบ ถือว่าแค่การสูบบุหรี่นี้ก็พออยู่แล้ว จะไปกินเหล้าอีกอะไรอีก เงินที่เราเอาไปซื้อเหล้า เราเอามาเก็บไว้ให้ลูกให้หลานใช้เราเอามาเก็บไว้ใช้จ่ายในครอบครัวไม่ได้ดีกว่าหรอ มันยังได้ประโยชน์กว่า ไม่ใช่ยื่นมาเพื่อนฝูงตั้งวง ภรรยากลับมาจากทำงานเหนื่อยๆมาเจอวงเหล้าซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้หญิงเค้าไม่ชอบ เค้าอยากจะพักผ่อนอยากมีเวลาส่วนตัว เค้าก็มีเวลาไม่ได้เพราะมัวแต่มาเกรงใจเพื่อนสามี ครั้นจะมาไม่พอใจพูดมากไปก็ไม่ใช่การให้เกียรติสามีทะเลาะกันไปทะเลาะกันมา ลงไม่ลงมือ สุดท้ายก็หย่าร้างกัน

“ความสุขคุณไม่สามารถที่จะใช้เงินซื้อมาได้ ไอ้ที่ใช้เงินซื้อมานั้นคือความสุขชั่วคราวช่วยยามชั่วเดียวมาก แลหลังแค่นั้นเอง แต่ความสุขจริงๆในชีวิต ตื่นเช้ามาเห็นหน้าลูกกินข้าวกินปลาไปทำงานเย็นกลับมา เห็นหน้าครอบครัว มันหายเหนื่อย ไม่ใช่ไม่มีเวลาให้กันและกัน มัวแต่แข่งกันหาเงินไม่มีเวลาให้กันและกันมันก็ไม่มีความสุข เพราะฉะนั้นมันต้องมีความพอดีมีความปานกลางเข้าใจกันทุกฝ่าย ลูกก็ต้องเข้าใจพ่อแม่ แม้ก็ต้องเข้าใจลูกว่าลูกต้องการอะไร”

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้นิยามความหมายในชีวิตของตนเองคือ การให้ความสำคัญกับครอบครัว การประคับประคองครอบครัวของตนเองทั้งในเรื่อง การช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในครอบครัวและการเข้าใจซึ่งกันและกันภายในครอบครัว

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 อายุ 30 ปี ปัจจุบันเป็นพระภิกษุสงฆ์

ในการสนทนาครั้งนี้เริ่มต้นในบรรยากาศสบายในบ่ายวันธรรมดาวนึ่งบริเวณวัดภูเขาทอง โดยพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลนั้นเป็นคนจังหวัดตาก บวชเรียนตามคำแนะนำของน้าตั้งแต่อายุ 12 ปีเป็นผู้อยู่ในศีลมาตลอดจนถึงปัจจุบัน ซึ่งในการสนทนาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เกริ่นนำว่า ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับความหมายของชีวิต จากนั้นได้ให้ผู้ให้ข้อมูลได้เล่าข้อมูลอย่างอิสระโดยยังคงมีผู้วิจัยคอยควบคุมการสนทนาไม่ให้ออกนอกประเด็นความหมายในชีวิตและให้อยู่ในกรอบของข้อคำถามที่ตั้งไว้ โดยผู้ให้ข้อมูลอธิบายความหมายในชีวิตพร้อมกับอารมณ์ความสุขที่มีอยู่โดยเกิดจากความพอใจในต้นทุนชีวิตของตนเอง(affection) โดยมีความต้องการคือการช่วยเหลือผู้อื่นจากความสามารถที่ตนเองมีและมีความสุขในการทำงานซึ่งสำหรับผู้ให้ข้อมูลท่านนี้หมายถึงความสุขในการที่ตนเองมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นพระภิกษุสงฆ์(cognition) โดยมีความต้องการช่วยเหลือผู้อื่นและมีความสุขในการทำงานนั้นเป็นแก่นของเรื่องราวที่มีความหมายในการใช้ชีวิต โดยในบทสนทนานั้นจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้มีความหมายในชีวิตจากการประเมินช่วงเวลาปัจจุบันของตนเองว่า ตนเองสามารถทำอะไรได้บ้างในบทบาทที่เหมาะสมกับตนเองในปัจจุบัน และการประเมินตนเองก็สามารถตอบสนองความต้องการในจิตใจได้อย่างเหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับ ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้ และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการ การรู้คิด (cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือความสามารถในการช่วยเหลือผู้อื่นซึ่งเกี่ยวเนื่องกับหน้าที่ที่ตนเองมีนั่นคือการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความรู้ความสามารถที่ตนเองเป็นพระภิกษุสงฆ์ รวมทั้งประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ(motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิต เมื่อได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตน นั่นคือการได้เห็นผู้อื่นมีความสุขจากการได้ช่วยเหลือสังคมของตนเอง ดังนี้

“เกิดมาเพื่อที่จะทำคุณงามความดี เกิดมาเพื่อที่จะทำเพื่อคนอื่น ทำเพื่อตัวเราด้วยและทำเพื่อคนอื่นด้วย ทำสิ่งที่ประโยชน์ให้กับตัวเอง ทำสิ่งที่ประโยชน์ให้กับผู้อื่นด้วย เพราะเราเป็นสัตว์สังคม

มนุษย์เราเป็นสัตว์สังคมอยู่คนเดียวไม่ได้ เพราะฉะนั้นเวลาเราเกิดมาแล้วเราต้องทำสิ่งที่ประโยชน์ต่อตัวเราด้วยและต่อสังคมด้วย จึงเป็นการใช้ชีวิตที่คุ้มค่ากับการที่ได้เกิดมา พอเราอยู่ไปเรื่อยๆ แล้ว ได้เรียนธรรมะไปเรื่อยๆ ก็จะได้ผลตอบแทนเป็นการเข้าใจว่าความหมายในชีวิตคืออะไร”

จากนั้นผู้ให้ข้อมูลยังได้สรุปคำว่าความหมายในชีวิต ในมิติของนักบวชซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของตนเองในชีวิตประจำวันซึ่งสอดคล้องกับประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเติมเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรมและประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีความคุณค่าในการกระทำทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง คือการที่ได้ใช้ทำหน้าที่ตามความสามารถของตนเองในการช่วยเหลือผู้อื่นแล้วผลที่กลับมาซึ่งเป็นทั้งสิ่งที่เติมเต็มจิตใจและเป็นคุณค่าที่เหมาะสมกับความสุขของตนเองและหน้าที่ของตนเอง นั่นคือการที่ตนเองได้รับความสุข ที่เกิดจากการที่จิตใจสงบ

“ในทางของนักบวช การที่จะให้ความหมายของชีวิตก็คือการที่จิตสงบ อยู่ในความไม่วุ่นวาย ความสงบจิตว่าง ก็คือว่างจากความวุ่นวาย ว่างจากความทุกข์ ไม่ใช่ว่างแบบไม่มีอะไรเลย เอาความสงบเข้าไปแทนที่ในจิตใจ นี่คือการให้ความหมายในชีวิตของนักบวช”

และในตอนท้ายของการให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลได้สรุป แนวคิดความหมายในชีวิตของนักบวชตามหลักศาสนาพุทธดังนี้ ประเด็นสุดท้าย เป็นการปิดการสัมภาษณ์

“เป้าหมายในชีวิตคือการดำรงพระพุทธศาสนาเพื่อที่จะให้อยู่ได้นานและการเผยแผ่ธรรมะ ยึดแนวทางของพระพุทธเจ้า ให้ดำเนินไปข้างหน้า เพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข เพื่ออนุเคราะห์แก่ชาวโลก นี่คือนิยามสูงสุดของชีวิตนักบวช”

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้นิยามความหมายในชีวิตของตนเองคือ การเผยแผ่ศาสนาเพื่อ เป็นประโยชน์ต่อสังคม เพื่อเกื้อกูลความสุขแก่ชาวโลก และยังมีความหมายในด้านที่เกี่ยวกับหน้าที่การงานโดยความหมายดังกล่าวสามารถสังเกตได้จากการที่ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกถึงความมีคุณค่าในงานที่ตนเองกำลังทำอยู่

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 อายุ 29 ปี ปัจจุบันเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย

ในการสนทนาครั้งนี้ผู้ให้เกิดขึ้นในปลายวันธรรมดาวนึ่งบริเวณประตูทางเข้ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งเป็นวันที่สงบเรียบร้อยไม่มีความวุ่นวายทำให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถคุยกับผู้วิจัย ได้อย่างสะดวก โดยในช่วงเวลาการสัมภาษณ์นั้น ผู้ให้ข้อมูลอยู่ในระหว่างนั่งรับทานไอศกรีมกับลูกชายอายุ 2 ขวบ โดยพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลนั้นเป็นคนจังหวัดอุบลราชธานีเข้ามา

ทำงานในกรุงเทพมหานครและได้เจอกับภรรยาและมีลูกชายด้วยกัน ในตอนแรกเริ่มของการสนทนา ผู้ให้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลได้ละลายพฤติกรรมด้วยการพูดคุยเรื่องราวเกี่ยวกับการใช้ชีวิตทั่วไป ทั้งเรื่องของ การทำงานของทั้งผู้ให้ข้อมูล และ ภรรยา ภูมิลำเนา รวมถึงการใช้ชีวิตในกรุงเทพฯ จากนั้นได้เข้าการสนทนาในเนื้อหาที่เกี่ยวกับความหมายในชีวิต โดยในส่วนของความหมายในชีวิตของผู้ให้ข้อมูลนั้น ผู้ให้ข้อมูลได้เล่าถึงความหมายในชีวิตที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับความสุขของลูกชาย ซึ่งได้อธิบายพร้อมกับอารมณ์สุขและความพอใจสิ่งที่มีในชีวิตตนเอง(affection) โดยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความหมายในชีวิตเป็นการให้ความสำคัญกับครอบครัว ซึ่งในบทสนทนานั้นจะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลได้มีความหมายในชีวิตตนเองเพื่อสร้างเป้าหมายในอนาคตสำหรับลูกชาย จากการประเมินช่วงเวลาปัจจุบันของตนเองว่าต้องการให้ความสำคัญกับความสำเร็จทางการศึกษาของลูกชาย โดยได้ให้เหตุผลถึงการเคยผ่านความยากลำบากในอดีตซึ่งเกิดการประเมินตนเองในอดีตว่า ตนเองไม่ชอบเรียนหนังสือ จากนั้นได้เกิดการเรียนรู้ว่าการศึกษาคือหนทางสู่การใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม(cognition) ทำให้ในปัจจุบันผู้ให้ข้อมูลใช้ชีวิตอย่างรู้สึกมีคุณค่าเพื่อทำงาน เก็บเงิน สำหรับตอบสนองความต้องการในจิตใจที่คาดหวังไว้ในตัวลูกชายเรื่องความสำเร็จในอนาคต ดังนี้

“ผมเป็นเด็กบ้านนอก แต่ก่อนก็ไม่ชอบเรียนหนังสือ ผมมองว่าจบไปก็ทำไรทำนาที่บ้านอยู่ดี เลยจบแค่ ม. สาม แต่ทุกวันนี้มันไม่ใช่ การศึกษามันสำคัญ ผมเลยต้องการให้ลูกผมได้เรียนสูงๆ”

จากนั้นผู้วิจัยได้พบคำตอบที่สอดคล้องกับประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการ การรู้คิด (cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือความสามารถที่ต้องการเลี้ยงดูลูกให้ได้รับการศึกษาที่ดี ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ(motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าและความสุขในการใช้ชีวิต เมื่อได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตน นั่นคือการได้เห็นลูกชายได้สำเร็จการศึกษา ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเต็มเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรมและประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกมีความสุขและพอใจของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้น คือการที่ได้เห็นลูกชายสำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่เต็มเต็มจิตใจและมีคุณค่าของผู้ให้ข้อมูล

“อยากให้ลูกเรียนจบ มีการศึกษาว่าเรา ไม่ต้องมาลำบากเหมือนเรา เมื่อก่อนเรามีโอกาสเรียนเราไม่ตั้งใจ ไม่อยากให้ลูกเป็นเหมือนเรา คือในอนาคตก็เป็นไปได้อยากให้ลูกเรียนจบปริญญา เหมือนพวก

น้องๆเนี่ยแหละ ทุกวันนี้ทำงานเก็บเงินก็เพื่อให้ลูกได้เรียน คือครอบครัวลำบากตั้งแต่เด็ก เป็นไปได้ก็อยากให้ลูกเรียนจบ มีความสุขกว่าเรา ไม่ให้ลำบากเหมือนเรา"

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้นิยามความหมายในชีวิตของตนเองคือ ความต้องการให้ลูกชายตนเองได้รับการศึกษาที่ดี สามารถใช้ชีวิตได้สุขสบาย ไม่ลำบากเหมือนตนเอง ซึ่งเป็นความต้องการเกี่ยวกับการได้เห็นคนในครอบครัวได้มีความสุขไม่ลำบาก

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 อายุ 33 ปี ปัจจุบันเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย

ในการสนทนาครั้งนี้ ผู้ให้เกิดขึ้นในปลายวันธรรมดาดำเนินการ บริเวณประตูทางเข้ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งเป็นวันที่สงบเรียบร้อยไม่มีความวุ่นวาย ทำให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถคุยกับผู้วิจัยได้อย่างสะดวก พื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลนั้นเป็นคนจังหวัดอุดรธานี โสธ โดยในการสนทนานั้นผู้ให้ข้อมูลได้มีแนวคิดเกี่ยวกับความหมายในชีวิตที่คาดหวังไว้ของตนเอง ซึ่งความหมายในชีวิตที่คาดหวังไว้นั้นเกิดจากความต้องการหนีจากอารมณ์ซับซ้อนใจในชีวิต(affection)โดยเป็นประเด็นการใช้ชีวิตการทำงานที่ต้องอดทนในปัจจุบัน แต่ในส่วนประเด็นที่เกี่ยวกับความหมายในชีวิตนั้นผู้ให้ข้อมูลมีข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับความต้องการความเรียบง่ายในการใช้ชีวิต และครอบครัว แต่ในช่วงเวลาปัจจุบันไม่สามารถให้ความสำคัญกับความเรียบง่ายได้เนื่องจากจำเป็นต้องทำงานเก็บเงิน(cognition) ทำให้เกิดการตอบสนองต่อการใช้ชีวิตไม่ราบรื่นเหมือนอย่างที่ความต้องการในจิตใจต้องการ จากนั้นพบคำตอบที่สอดคล้องกับประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการรู้คิด(cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือการทำงานเก็บเงินในปัจจุบันเพื่อที่จะได้ไปใช้ชีวิตในแบบที่ตนเองให้ความหมายในอนาคต

"ทำงานอยู่กรุงเทพฯได้ความอดทน อดกลั้น โดนเจ้านายตำบ้างก็ไม่ใช่ไร"

"มันเห็นอะไรหลายๆอย่าง ได้เห็นความเห็นแก่ตัวของคน คนดีก็มี คนไม่ดีก็มี ผมว่าเห็นสันดานดิบของคนมากกว่า"

"แต่ก็ต้องทนทำงานเก็บเงินไปก่อน ตัวเลือกในการทำงานของเรานั้นมีไม่มาก"

จากนั้นผู้ให้ข้อมูลได้ประเมินประสบการณ์การเรียนรู้ในชีวิต และได้อธิบายถึงชีวิตที่มีความหมายรวมถึงวางแผนช่วงชีวิตในอนาคตซึ่งผู้ให้ข้อมูลคาดว่าจะในช่วงชีวิตที่ตอนสนองต่ออารมณ์ที่เป็นความพอใจในชีวิตในอนาคต ซึ่งเป็นมิติที่เกี่ยวกับความเรียบง่ายและครอบครัว ซึ่งเป็นการกระทำที่ตนเองสามารถทำได้และวางแผนไว้ว่าจะทำในอนาคตสอดคล้องกับ ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการรู้คิด(cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือการไปอาศัยอยู่

ชนบทอย่างเรียบง่ายและสร้างครอบครัว รวมทั้งประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ(motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าและความสุขจากการใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตน นั่นคือการได้ใช้ชีวิตอย่างไม่เครียดและมีความสุข รวมทั้งประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเติมเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรมและประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีคุณค่าในการกระทำทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง นั่นคือการที่ได้ใช้ชีวิตในชนบทมีครอบครัวและเรียบง่ายนั้นเป็นความหมายในการดำเนินชีวิตที่มีความสุข ดังนี้

“อยากกลับไปอยู่บ้านนอก ใช้ชีวิตแบบที่คนรุ่นพ่อรุ่นแม่เคยทำมา ผมคิดว่ามันน่าจะดีกว่าอยู่กรุงเทพฯ กร๊าดยาง ปลุกมัน ส่งลูกเรียน มีไรก็หากินแถวป่า หาดปลา เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่กิน มันคงจะดีกว่าอยู่กรุงเทพฯ มันคงจะมีความสุขในชีวิต อยู่กับเมียที่เข้าใจ กินเหล้ามั่ง สนทนากับคนหมู่บ้านเดียวกัน มีอะไรก็แบ่งกันกิน น่าจะมีความสุขกว่าอยู่กรุงเทพฯ เงินก็ปัจจัยสำคัญ แต่อยู่บ้านนอกคงไม่ได้ใช้อะไรมากมาย กับข้าวก็ทำได้”

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้นิยามความหมายในชีวิตของตนเอง 2 มิติ คือ มิติที่หนึ่งความต้องการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย อยู่แบบพอมีพอกินในแบบชนบทที่คนสมัยก่อนเคยทำ แล้วสามารถมีความสุขในการใช้ชีวิตได้ และมิติที่สองคือการให้คุณค่าในการสร้างครอบครัวคือ มีครอบครัวที่เข้าใจกัน มีภรรยาที่เข้าใจ มีลูกและสามารถส่งลูกเรียนหนังสือได้

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 อายุ 29 ปี ปัจจุบันเป็นครูสอนเต้นและกำลังศึกษาปริญญาโท

ในการสนทนาครั้งนี้ เกิดขึ้นในบ่ายวันหนึ่งในห้องแอร์ที่เย็นสบายในย่านอโศก โดยพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลนั้นเป็นคนจังหวัดสุพรรณบุรี เคยจบการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ ครอบครัวทำอาชีพค้าขายโดยก่อนการเริ่มต้นการสนทนาได้มีการพูดคุยกันถึงเรื่องราวการใช้ชีวิตประจำวัน รวมถึงการทำงานของผู้ให้ข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยจึงเริ่มต้นสนทนากับผู้ให้ข้อมูลในหัวข้อความหมายในชีวิต ซึ่งพอเริ่มต้นในประเด็นการสนทนาเกี่ยวกับความหมายในชีวิตนั้น ผู้ให้ข้อมูลได้เริ่มสำรวจตัวตนของตนเอง จากนั้นได้เริ่มพูดถึงสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลมองว่าเป็นความหมายในชีวิตของตนเองพร้อมกับอารมณ์ความสุขที่มีอยู่ซึ่งเกิดจากการประเมินตนเองและพอใจในชีวิต(affection) โดยมีแนวทางการความหมายในชีวิตคือความสุขในการทำงาน ความสุขจากการช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งเป็นความสุขที่เกิดขึ้นแล้วกับชีวิตในช่วงเวลาปัจจุบันและเป็นสิ่งที่ตอบสนองความต้องการในจิตใจซึ่งคือการต้องการช่วยเหลือผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม(cognition) โดยการช่วยเหลือผู้อื่นในที่นี้ คือบทบาทการเป็นครูของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการรู้คิด(cognition) โดย

เป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือความสุขในความสามารถจากการเป็นครูของตนเองรวมทั้งความสามารถในการสอนผู้อื่นเพื่อให้เกิดจากพัฒนาการไปข้างหน้า

“เหมือนตัวเองจะชอบเป็นครู เพราะจากการสอนเด่น สอนนู่นสอนนี่ เหมือนทุกครั้งที่เราเป็นครูแล้วเราเหมือนให้อะไรใครไปสักอย่าง แล้วเราเห็นเค้าดีขึ้น เราจะรู้สึกดี ความสุขมันอยู่ตรงนี้มั้ง คือเป็นคนที่ชอบขับเคลื่อนชีวิตโดยใช้ความสุข การที่เป็นครูมัน fulfill ในตัวเองเมื่อเห็นเค้า fulfill “

จากนั้นการสนทนาจะเห็นประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ (motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิตเมื่อได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตน นั่นคือความสุขที่ได้จากการทำงานและความสุขที่ได้เห็นพัฒนาการของผู้อื่น รวมทั้งประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเต็มเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรมและประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์ (affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง คือการได้เป็นครูและได้ช่วยเหลือผู้อื่นนั้น ทำให้เกิดความรู้สึกเต็มเต็มในจิตใจและเป็นคุณค่าในการใช้ชีวิต

“คือเหมือนทุกวันนี้อาชีพที่ทำในปัจจุบัน ถามว่าชอบไหม ชอบ มีความสุขไหม มี ไม่เคยรู้สึกว่าไม่อยากตื่นไปทำงานเลย คือทุกวันนี้ถามว่าการประสบความสำเร็จในชีวิตคืออะไร รู้สึกว่าตื่นมาโดยที่เราไม่คิดว่า โอ้ยวันนี้วันจันทร์อีกแล้ว รู้สึกว่านี่เป็นก้าวแรกของความสำเร็จในชีวิต แปลว่าเราอยู่ถูกทาง ไม่รู้หรือกว่ามันจะไปจบตรงไหน แต่รู้แล้วว่าโอเคมาถูกทางแล้ว”

ในการสนทนาครั้งนี้ผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลยังได้ลองพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องความสุขจากการได้ช่วยเหลือผู้อื่นจากความสามารถของตนเอง โดยผู้วิจัยได้ให้ลองจินตนาการว่าถ้าได้มีโอกาสในการสอนเด็กในพื้นที่ห่างไกลโดยที่ไม่มีค่าตอบแทนในค่าวิชาชีพ จะยังคงมีความหมายในชีวิตในด้านการให้ความสำคัญกับความต้องการในการช่วยเหลือผู้อื่น อยู่ไหม ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้ให้คำตอบดังนี้ ประเด็นสุดท้าย เป็นการปิดการสัมภาษณ์

“สอนเด็กในพื้นที่ห่างไกล มันเต็มเต็มจิตใจมาก ๆ เลยนะ อันนั้นคือคนที่เค้าไม่มีโอกาสจะได้ทำ ถ้าเราไปสอนเค้าทำมันยิ่งใหญ่เลยนะ คือจุดนี้ที่พี่เป็นครู ทุกคนเค้ามีโอกาสได้เรียน อยู่ที่ว่าเราจะเรียนรีเปล่า แต่อันนั้นเค้าไม่มีโอกาสอะ แล้วเราเอาโอกาสไปให้เค้า รู้สึกว่าโอกาสสำคัญมากในชีวิต พี่มีวันนี้ได้ เพราะว่าโอกาสจริง ๆ อยากให้โอกาสทุกคน”

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้นิยามความหมายในชีวิตของตนเองคือ ความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น ได้เห็นพัฒนาการของผู้คนที่ได้เข้าไปพัฒนา และความพอใจที่ได้โอกาสในการที่ไปพัฒนาผู้อื่นและยังมีความหมายในด้านที่เกี่ยวกับหน้าที่การงานโดยความหมายดังกล่าวสามารถสังเกตได้จากการที่ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกถึงความมีคุณค่าในงานที่ตนเองกำลังทำอยู่

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 อายุ 30 ปี ปัจจุบันบรรณารักษ์ห้องสมุด

การสนทนาครั้งนี้เกิดขึ้นบริเวณห้องสมุดในกลางย่านสีลม พื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลนั้นเป็นคนจังหวัดนครราชสีมา เคยจบการศึกษาด้านครุศาสตรบัณฑิตโดยหลังจากจบการศึกษาก็มาทำงานเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดทันที โดยจากในการสนทนาเป็นช่วงบ่ายวันธรรมดาวันหนึ่งซึ่งเป็นบรรยากาศที่ไม่มีผู้คนมาใช้บริการห้องสมุด พื้นฐานของผู้ให้ทำให้การสนทนาครั้งนี้เป็นการสนทนาที่ราบรื่นไม่มีคนรบกวน เริ่มต้นการสนทนาผู้วิจัยได้อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับความหมายในชีวิตให้ผู้ให้ข้อมูลได้เข้าใจ จากนั้นได้ลองให้ผู้ให้ข้อมูลได้อธิบายความหมายในชีวิตของตนเอง โดยผู้ให้ข้อมูลได้เล่าเรื่องราวความหมายในชีวิตที่เคยเกิดขึ้นในชีวิตช่วงเวลาก่อนหน้านี้ โดยเป็นข้อมูลในด้านที่เคยมีอารมณ์สุขและพอใจในชีวิต (affection) ของผู้ให้ข้อมูลกับสภาพแวดล้อม ณ ขณะนั้นจนถึงสภาพแวดล้อมที่ผู้ให้ข้อมูลคาดหวังถึงชีวิตการทำงาน โดยประเมินจากความสามารถของตนเองในช่วงเวลาขณะนั้นซึ่งทำให้เกิดความต้องการเป็นครูอาสาสมัคร โดยเป็นความหมายในชีวิตในด้านต้องการช่วยเหลือผู้อื่น (cognition) ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการรู้คิด (cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือการได้ใช้ความสามารถที่ตนเองเรียนมาในการช่วยเหลือผู้อื่น

“จริงๆตอนเรียนจบแรกๆอยากเป็นครู พวก ดชด. พวกชายแดนไรเงี้ย แต่ในความเป็นจริงมันทำค่อนข้างยาก”

แต่ในช่วงเวลาปัจจุบันผู้ให้ข้อมูลมองว่าสังคมในปัจจุบันที่ผู้ให้ข้อมูลเคยคาดหวังสำหรับใช้ชีวิตพร้อมกับความหมายในชีวิตที่คาดหวังนั้น เป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำแล้วเกิดความรู้สึกมีคุณค่าและตอบสนองความความคาดหวังเกี่ยวกับความหมายในชีวิต ทำให้ในปัจจุบันผู้ให้ข้อมูลได้มุ่งเป้าไปที่การพยายามสร้างชีวิตของตนเองเพื่อทำให้ช่วงเวลาในอนาคตของตนเองสามารถตอบสนองความหมายในชีวิตเกี่ยวกับความต้องการช่วยเหลือผู้อื่นได้ ดังนี้

“สังคม พี่ว่าเดี๋ยวนี้ 50/50 เหมือนมันดีครึ่งไม่ดีครึ่ง เหมือนเราเป็นอาสาสมัครไรเงี้ย เหมือนเราทำเพื่อหน้าตาเพื่อชื่อเสียงอันนี้คืออาจจะส่วนน้อยนะ คือที่พี่เห็นมาก่อนข้างยั้งนั้น คือพี่อยู่ที่พี่เจอคนทุกชาติทุกแบบ”

“ตอนมาทำที่นี่ที่แรกตอนเรียนจบ แล้วก็อยู่ยาว มุมมองเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ตอนทำงานตอนแรกก็ไม่ได้คิดจ้ะ พอทำงานไปเรื่อย ๆ ก็คิดว่าคนไทยเห็นแก่ตัวจริง ๆ อาจจะเป็นการศึกษาของเรา เด็กไทยไม่ค่อยเป็นอาสาสมัคร แต่ต่างชาติเค้าจะมีวิชา วิชาที่เค้าจะให้ไปเป็นจิตอาสา แต่พี่ว่า 5-6 ปีหลังเด็กไทยก็โอเคขึ้นนะ”

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลพบความหมายในชีวิตในด้านต้องการในการช่วยเหลือผู้อื่นอย่างที่ตนเองต้องการนั้น ไม่สามารถมีช่วงเวลาที่ทำได้จริงในช่วงเวลาปัจจุบันจึงได้มีเกิดอารมณ์ซับซ้อนใจ(affection) ของผู้ให้ข้อมูลกับสภาพแวดล้อมที่ผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่ ณ ช่วงเวลานั้น ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้เกี่ยวกับความจริงของอาสาสมัคร ซึ่งไม่สอดคล้องกับความคาดหวังที่เกิดจากความคิดของตนเอง(cognition) ทำให้ผู้ให้ข้อมูลได้พยายามสร้างการใช้ชีวิตของตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับความหมายในชีวิตที่ตนเองมี และยังสามารถทำให้เกิดอารมณ์ความสุขและความพอใจในอนาคตนั้นคือความต้องการในการช่วยเหลือผู้อื่นในแบบที่ตนเองทำได้และยังได้เรียนรู้ว่าควรใช้ชีวิตโดยมีความหมายในชีวิตด้านการแสวงหาความเรียบง่ายให้กับชีวิต ซึ่งคำตอบสอดคล้องกับประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการรู้คิด(cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้ว จะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือการใช้ชีวิตที่เรียบง่ายรวมทั้งได้ช่วยเหลือผู้อื่นในแบบที่ตนเองสามารถทำได้และใช้ชีวิตที่เรียบง่าย รวมถึงประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ(motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิต เมื่อได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเองนั่นคือการได้รับความสงบและความสุขจากการใช้ชีวิตที่เรียบง่ายรวมทั้งได้ช่วยเหลือผู้อื่นในแบบที่ตนเองทำได้

“ตอนนี้จุดมุ่งหมายเปลี่ยน คือสักสี่สิบอีกสักสิบปีอะไรเงี้ยอาจจะ move ตัวเองไปทำอะไรเล็ก ๆ เจียบ ๆ อะไรเงี้ยครับ”

“เพื่ออยากใช้ชีวิตเจียบ ๆ เปิดเกสเข้าเล็ก ๆ หรือใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง มีพื้นที่ส่วนหนึ่งที่เป็นของตัวเองที่เขาใหญ่อยู่แล้ว อาจจะแบบในอนาคตอีกสักสิบปี สัก 40 ไร่เงี้ย อาจจะแบบไปใช้ชีวิตแบบเจียบ ๆ พี่แวนนั้นมากกว่าไม่ค่อยได้อยากไปไขว่คว้าสักเท่าไร”

“ทุกวันนี้ก็ยังอยากเป็นอาสาสมัครอยู่นะ แต่จุดมุ่งหมายมันเปลี่ยน มันก็ยังอยากช่วยเหลือคนอื่นอยู่นะ แต่ช่วยในทางอื่นดีกว่า เหมือนที่อยากไปทำเศรษฐกิจพอเพียงอยากไปทำเกสเข้าก็เหมือนไปช่วยคนแถวนั้นด้วย เราพออยู่ได้ ไม่ได้ต้องการทำอะไรมากมาย”

จากการสนทนา ยังพบประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเติมเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรมประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง นั่นคือการได้ใช้ชีวิตที่เรียบง่ายและการได้ช่วยเหลือผู้อื่นในแบบที่

ตนทำได้นั้นเหมาะสมกับความรักสันโดษของตนเองและสามารถเติมเต็มคุณค่าในจิตใจได้พอเหมาะกับความเป็นปัจเจกของตนเอง

“พี่เป็นคนค่อนข้างรักสันโดษและโลกส่วนตัวค่อนข้างสูง อยู่เงียบๆดีกว่าช่วยเหลือคนอื่นแบบเงียบๆ ดีกว่า พี่ว่าอาสาสมัครเดี่ยวนี้นั้นมากอะ ด้วยความที่อยากไปเป็นอาสาสมัครด้วยอะไรหลายๆอย่าง เราไปช่วยในกลุ่มๆหนึ่งที่เป็นกลุ่มเล็กๆดีกว่าเค้าพออยู่ได้เราอยู่ได้”

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้นิยามความหมายในชีวิตของตนเอง 2 มิติคือ มิติที่หนึ่ง ต้องการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย อยู่อย่างเงียบๆ ทำเศรษฐกิจพอเพียง มิติที่สองคือ การช่วยเหลือผู้อื่น โดยเป็นการช่วยเหลือผู้อื่นโดยเป็นการช่วยเหลือกลุ่มเล็กๆในแบบที่ตนเองสามารถทำได้

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 อายุ 25 ปี ปัจจุบันเป็นวิศวกรเครื่องจักรทางการเกษตร

การสนทนาครั้งนี้เกิดขึ้นบริเวณร้านกาแฟแห่งหนึ่งบริเวณอ่อนนุช โดยเป็นการสนทนาในบรรยากาศผ่อนคลายและเงียบสงบของร้านกาแฟ โดยพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลนั้นจบปริญญาตรีคณะวิศวกรรมหุ่นยนต์มหาวิทยาลัยรัฐบาลแห่งหนึ่ง พอรับราชการตำรวจ แม่เป็นแม่บ้าน โดยมีพื้นฐานเป็นคนจังหวัดสุโขทัย ในการเริ่มต้นการสนทนาเกี่ยวกับความหมายในชีวิตนั้น ผู้วิจัยได้ลองถามเกี่ยวกับความรู้สึกในการใช้ชีวิตและการทำงานในปัจจุบัน ผู้ให้ข้อมูลจึงได้เริ่มพูดเกี่ยวกับการใช้ชีวิตพร้อมกับอารมณ์พอใจในการใช้ชีวิตการทำงานในปัจจุบัน ถึงแม้จะพบกับปัญหาในเรื่องเพื่อนร่วมงานบ้าง

“ได้ติดกับทีมหลายๆทีม ได้เจอกลุ่มคนใหม่ๆ หลากหลายประเภท ก็ดีนะได้เจอต่างหน้าที่ต่างประสบการณ์ได้เรียนรู้อะไรเยอะแยะ แต่แบบบางทีก็ด้วยบางคน ด้วยตำแหน่งงาน ด้วยอะไรหลายๆอย่าง บางทีเราก็คงไม่ค่อยถูกใจเค้า บางทีเค้าก็อาจจะไม่ค่อยถูกใจเรา ก็มีบ้าง เหนื่อยๆ เบื่อๆ แต่ก็ต้องเจออยู่แล้วกับชีวิตการทำงาน ไม่ถึงกับเบื่อ แค่เซ็งๆ แต่ก็ถือว่าก็ยังโอเคอยู่”

จากนั้นผู้ให้ข้อมูลได้พูดถึงเรื่องราวความหมายในชีวิต โดยเป็นข้อมูลในด้านที่สร้างความหมายในชีวิตโดยเป็นการเล่าเรื่องราวพร้อมกับอารมณ์สุขที่มีอยู่ซึ่งเกิดจากความพอใจในชีวิตตนเอง(affection) โดยมีความหมายในชีวิตในด้านต้องการความเรียบง่ายเป็นแกนหลักในการใช้ชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับการใช้ชีวิตในช่วงเวลาปัจจุบันของผู้ให้ข้อมูลและผู้ให้ข้อมูลยังได้วางแผนการใช้ชีวิตโดยมีความเรียบง่ายเป็นแกนหลักในการดำเนินชีวิตเพื่อทำให้ช่วงเวลาในอนาคตของตนยังคงมีความหมายในชีวิตคือความเรียบง่าย โดยความเรียบง่ายดังกล่าวนั้นเป็นความเรียบง่ายเกี่ยวกับการทำการเกษตรหลังจากที่ตัดสินใจลาออกจากงานประจำที่ทำ(cognition) ดังนี้

“คือตอนนี้ค่อนข้างโอเค กับบริษัทที่ทำงานอยู่นะ แล้วก็ถ้ามีโอกาสได้ตำแหน่งขึ้นไปได้ก็ดี แต่ถ้าถามว่า จะทำงานแบบนี้ไปทั้งชีวิตไหม ก็คงไม่อะ พอถึงจุดๆหนึ่งเราเห็นช่องทางที่เราสามารถถีบตัวออกมา แล้ว

มีเส้นทางที่ดีกว่าก็ลงไปทางนั้น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็คงต้องเก็บเกี่ยวประสบการณ์ไปก่อน วางแผนไว้ 10 ปี แล้วดูอีกที ถ้ามันมีอนาคตในสายงานที่จะเติบโต ก็จะอยู่ต่อ แต่ถ้าไม่มีแล้วมีช่องทางที่ดีกว่าก็จะไปทางนั้น”

และจากการสนทนานั้นยังได้ข้อมูลที่ สอดคล้องกับประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการรู้คิด(cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือความสามารถของตนเองในการเรียนรู้กระบวนการเกี่ยวกับ product ทางการเกษตรเพื่อเก็บเป็นข้อมูลที่จะสามารถนำไปใช้ได้ในอนาคต และประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ(motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิต เมื่อได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตน นั่นคือ ความคาดหวังเกี่ยวกับการนำความรู้ของตนเองที่มีไปใช้ในการดำเนินชีวิตในแบบเรียบง่ายที่เหมาะสมกับตนเอง

“ที่เก็บประสบการณ์ตอนนี้ เกี่ยวกับ product ทางการเกษตร ทำเกษตรยังไงให้มันดี กับ ทำเครื่องจักร ยังไงให้มันดี ก็มีอยู่หลายแบบ”

“ที่คิดไว้ มันมีหลายทางมาก อย่างเช่น ทุกๆคนคงคิดไว้แหละแบบว่า เก็บเงินก้อนหนึ่งไว้ลงทุน บางคนเล่นหุ้น ซื้อกองทุน ทำธุรกิจอะไรเงี้ย นี่คิดว่าเราจะทำเกี่ยวกับเกษตรกรรม ถึงเวลาหนึ่งแบบมีเงินพออาจจะซื้อที่ดิน คือ หนึ่งเราเริ่มมี knowhow เพราะเราเริ่มสัมผัสกับมัน ถึงจุดๆหนึ่งสามารถไปได้สามารถลงมือทำได้ ก็จะไป”

ในตอนท้ายของการสนทนาผู้ให้ข้อมูลได้เล่าเรื่องราวทัศนคติที่เป็นอารมณ์ความสุขจากผลของการสร้างความหมายในชีวิตเกี่ยวกับการแสวงหาความเรียบง่ายให้กับชีวิตที่คาดหวังในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเต็มเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรมและประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง นั่นคือการทำที่สามารถได้ใช้ชีวิตในแบบเรียบง่ายนั้นเป็นสิ่งที่สามารถเต็มเต็มจิตใจ มีคุณค่า และเป็นความหมายสำหรับการดำเนินชีวิต

“อิสรภาพ ไร้ซึ่งพันธะ อยู่อย่างสงบ ไม่มีพันธะมาเกี่ยวพัน บางคนรวยมากแต่หนี้สินเพียบเลย มันก็ไม่มีความสุข ของผมคือ ไม่จำเป็นต้องมีเงินเยอะ หรือรถหรู อยู่บ้านใหญ่ ขอแค่แบบเราไม่มีหนี้ เรามีครอบครัว เรามีเงินพออยู่พอกิน เพียงพออะ เพียงพอตอบโจทย์ทุกอย่าง แต่คำว่าเพียงพอของแต่ละคนไม่เหมือนกัน อย่างไปถามบางคน บางคนบอกมีบ้านใหญ่ๆ มีรถหรูๆ มีเมียสวยๆ มีลูกเต็มบ้านมีหลานเต็มเมือง มีชื่อเสียงในสังคม แต่ถามว่า เท้าโห่ เมื่อโห่ บ้านหลังใหญ่แค่ไหน เมียสวยแค่ไหน มี

เงินแค่ไหน มันก็ตอบไม่ได้ มันอาจจะรวยแล้วก็ได้ แต่มันก็ไม่พอ คือ จุดหมายในชีวิตคือเมื่อไหร่จะพอ มีบ้านหนึ่งหลังมีรถหนึ่งคัน ใช้ชีวิตสะดวก ไม่ต้องกังวลว่าจะมีใครคอยมาฆ่าเรา หรือกังวลใช้หนี้ work life balance แบ่งเวลาให้พอดี ไม่ใช่ทำงานหนักจนไม่มีเวลาใช้ชีวิต หรือใช้ชีวิตอย่างเดียวจนไม่มีเวลาทำงาน”

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้นิยามความหมายในชีวิตในด้านความเรียบง่ายของตนเองคือ ต้องการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย อยู่อย่างพอมือพอกิน ไม่มีหนี้สิน พอเพียง มีสมดุลในด้านการใช้ชีวิตและการทำงาน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13 อายุ 34 ปัจจุบันเป็นนักวิชาการคอมพิวเตอร์

การเริ่มต้นการสนทนาครั้งนี้เริ่มต้นในบรรยากาศห้องทำงานของผู้ให้ข้อมูล โดยพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลนั้นเป็นคนกรุงเทพมหานคร เคยแต่งงานหนึ่งครั้ง ปัจจุบันโสด โดยในการสนทนานั้นเป็นเวลาว่างของผู้ให้ข้อมูลจึงไม่มีผลกระทบต่อการทำงาน ในการเริ่มต้นการสนทนาครั้งนี้ ได้เริ่มพูดคุยเกี่ยวกับชีวิตการทำงาน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตการทำงานที่สมดุลกับการใช้ชีวิตของตนเอง ผู้วิจัยจึงได้เริ่มต้นคำถามเกี่ยวกับความหมายที่เป็นเหตุจูงใจ แรงขับเคลื่อนและแรงผลักดันในการใช้ชีวิตและการทำงานซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้เล่าเรื่องราวพร้อมกับอารมณ์ความสุขและความพอใจในชีวิต (affection) จากนั้นผู้ให้ข้อมูลยังได้ให้ข้อมูลถึงแรงจูงใจในการที่จะเลือกย้ายงานจากการประเมินตนเอง ถ้าหากเจอสถานที่ใหม่ที่สามารถตอบสนองความหมายของตนได้ดีกว่า แต่ยังคงเป็นงานที่สอดคล้องกับอารมณ์ความสุขและความพอใจในชีวิต โดยผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลว่า ต้องเป็นงานที่สามารถตอบสนองต่อความมั่นคงเรื่องสวัสดิการการรักษาพยาบาลของครอบครัว (cognition) ซึ่งต่อเนื่องถึงคำตอบที่สอดคล้องกับประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการรู้คิด (cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือการหางานที่สวัสดิการการรักษาพยาบาลที่ดีกว่าปัจจุบันและเหมาะสมกับความสามารถของตนเองเพื่อที่จะสามารถนำผลประโยชน์ที่ได้ไปใช้ดูแลครอบครัว

“อยู่ที่สวัสดิการของมหาลัย ดูว่ามันจะตอบโจทย์เรามากแค่ไหน ตอนนี้ก็เรื่องสวัสดิการการรักษาพยาบาลซึ่งตอนนั้นมองว่ามันไม่ค่อยตอบโจทย์เท่าไร 15000 มันไม่พอสำหรับการรักษาพยาบาลสมัยนี้”

และจากการสนทนายังพบ พบประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ (motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิตเมื่อได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตน นั่นคือการคาดหวังให้ครอบครัวของตนเองมีความสุข

สบายไม่เจ็บไข้ได้ป่วย และความมั่นคงทางการเงินเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล รวมถึงประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเติมเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม และประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีความคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง นั่นคือความสุขของครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญมากซึ่งสำคัญยิ่งกว่าสุขภาพของตนเองเสียอีกและถ้าหากพบเจองานที่สามารถตอบโจทย์เรื่องค่ารักษาพยาบาลของครอบครัวได้ดีกว่าปัจจุบันก็พร้อมที่จะย้ายงาน เนื่องจากครอบครัวคือความหมายของชีวิต

“สุขภาพตัวเองไม่ค่อยกังวล สวัสดิการตรงนี้ 15000 มักรวมถึงพ่อแม่ด้วย ซึ่งพ่อแม่เราแก่แล้ว เราเบิกให้เต็มที่ ไม่ได้รับผิดชอบแต่เราช่วยได้ก็จะช่วย บางทีเราก็อยากจะใช้สิทธิเราให้พ่อแม่ได้ใช้”

“สวัสดิการมหาลัยเป็นหลัก ถ้าเจอสวัสดิการที่ดีกว่าตอนนี้ ก็ตัดสินใจที่จะย้ายงาน”

“สุขภาพ ผมดูที่ครอบครัวดีกว่า สุขภาพผมผมยังไม่ห่วง”

โดยจากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ในด้านสร้างความหมายในชีวิต นั้นผู้ให้ข้อมูลได้มองจากความสุขที่มีอยู่หรือความพอใจในชีวิตตนเอง โดยมีความต้องการคือทำให้มีความสำคัญกับครอบครัว โดยในบทสนทนานั้นจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลต้องการช่วยเหลือพ่อแม่ในเรื่องค่ารักษาพยาบาล ถึงแม้ว่าพ่อแม่ของผู้ให้ข้อมูลไม่ได้เดือดร้อนในเรื่องดังกล่าวก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับผลของการสร้างความหมายในชีวิตในด้านการให้ความสำคัญกับครอบครัว

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14 อายุ 27 ปี ปัจจุบันกำลังเริ่มทำธุรกิจร้านอาหารกับครอบครัว

การสนทนาเริ่มต้นในบรรยากาศการทำบุญในบริเวณวัดแห่งหนึ่ง โดยเป็นบรรยากาศที่สงบร่มรื่นและเย็นสบาย ซึ่งความร่มรื่นและเย็นสบายดังกล่าวทำให้การสนทนาในครั้งนี้เป็นไปด้วยความราบรื่น พื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลนั้นปัจจุบันเป็นนักศึกษาปริญญาตรีกำลังจะย้ายหน่วยกิตระดับจากคณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยรังสิตไปเรียนมหาวิทยาลัยละแวกบ้าน โดยพื้นฐานผู้ให้ข้อมูลเป็นคนจังหวัดจันทบุรี ในการเริ่มต้นสนทนาครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลและผู้วิจัยได้เริ่มสนทนากันถึงการวางแผนในชีวิตของผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลจึงได้ให้คำตอบเกี่ยวกับการเลือกที่จะละทิ้งชีวิตในกรุงเทพฯ ไปเปิดร้านอาหารที่บ้านเกิดโดยผู้ให้ข้อมูลนั้นสร้างความหมายในชีวิตโดยใช้อารมณ์สุขที่มีอยู่ (affection) โดยมีการให้คุณค่าและความหมายในชีวิตที่ได้จากการไปเปิดร้านอาหารที่บ้านเกิดคือสามารถให้ความสำคัญกับครอบครัวและความเรียบง่ายได้อย่างเต็มที่(cognition)โดยในบทสนทนานั้นจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีตามต้องการในจิตใจจากการประเมินสิ่งที่สามารถทำให้ตนเองเกิดความสุขได้และได้ทำช่วงเวลาปัจจุบันให้สอดคล้องกับการให้คุณค่าในจิตใจซึ่งเป็นความหมายในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเติมเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีความคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็น

อารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง นั่นคือการพูดถึงความสุขที่ได้จากความหมายในชีวิตของตนเอง นั่นคือ ความสุขในการอยู่กับคนที่รักซึ่งก็คือครอบครัวและยังสามารถอดทนในการเรียนเพื่อให้ได้ใบปริญญาถึงเพื่อความสุขของคนในครอบครัวแม้ตนเองจะมีความต้องการในการทำอย่างอื่นและไม่อยากได้ใบปริญญา

“ความสุขคือการได้อยู่กับคนที่เรารักและรักเรา พ่อกับแม่ก็เป็นส่วนหนึ่ง คู่ชีวิตด้วย แต่ตอนนี้ยังไม่มี แต่ก็มีความสุขดี ครอบครัวมีความสุขเราก็มีความสุข”
 “เรื่องเรียนคิดว่าจะพอจากที่นี่แล้วกลับบ้านดีกว่า โอนหน่วยกิตไปเรียนแถวบ้านได้ปริญญาตรีเหมือนกัน ผู้ใหญ่เค้าอยากได้ก็เอาให้เค้าสักใบหน่อย”

จากการสนทนายังพบความสอดคล้องกับ ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการรู้คิด (cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือการธุรกิจร้านอาหารที่บ้านเนื่องจากอยากอยู่ใกล้ชิดกับครอบครัว รวมถึงการเรียนเพื่อให้ได้ใบปริญญาดังที่กล่าวข้างต้น

“ที่บ้านธุรกิจถึงตัวอะไรหลาย ๆ อย่าง ขายโครงการบ้านจัดสรรหมด ก็เปิดร้านอาหาร”

และยังพบความสอดคล้องกับประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ (motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิตเมื่อได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง นั่นคือความสุขที่ได้อยู่ใกล้ครอบครัว และยังคงทิ้งท้ายด้วยชุดคำพูดในเชิงสนุกสนานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่มีต่อกรุงเทพด้วย

“อาหารนี้เอาไว้กินเอง ร้านอาหารดี ๆ มันน้อย มันใจด้วยว่าถ้าทำดั่งนั้นนอน คิดว่ารอดแน่ ๆ ทำธุรกิจหวังกำไรอยู่แล้ว แต่แรงขับคือ อยากให้มีร้านดีๆ แล้วก็กินอร่อยจริงๆอยู่ในจันทบุรีสักร้าน แล้วก็เอาไว้กินเองด้วย”
 “ชอบอยู่บ้านด้วย แต่อยู่กรุงเทพก็มีความสุขนะ ว่าจะซื้อคอนโดทิ้งไว้เผื่อมาเที่ยว”

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้นิยามความหมายในชีวิตของตนเองคือ ให้ความสำคัญกับครอบครัว โดยต้องการอยู่กับคนที่ผู้ให้ข้อมูลรักและรักผู้ให้ข้อมูล โดยคนรักนั้นมีทั้ง คู่ชีวิตและครอบครัว ซึ่งจากการสนทนาจะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลไม่มีความต้องการที่จะอยากได้วุฒิปริญญาตรี แต่ก็ยังคงศึกษาต่อเนื่องจากให้เหตุผลว่าเป็นความต้องการของคนในครอบครัว

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15 อายุ 26 ปี ปัจจุบันเป็นพนักงานขายเครื่องมือแพทย์กำลังเรียนนักบินพาณิชย์

การสนทนาเริ่มต้นขึ้นในร้านอาหารยามค่ำโดยเป็นการสนทนาพร้อมกับการดื่มเครื่องดื่มและกับแกล้มชั้นดี ในบรรยากาศร้านที่เปิดเพลงเบาๆ ทำให้การสนทนาเป็นไปอย่างราบรื่น โดยพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลนั้นเป็นคนจังหวัดสระแก้ว พ่อรับราชการและแม่เป็นแม่บ้าน โดยผู้ให้ข้อมูลจบการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาอุปกรณ์การแพทย์และได้ทำงานควบคู่ไปกับการเรียนนักบินพาณิชย์ โดยเหตุผลหลักในความพยายามในการเป็นนักบินคือความชอบซึ่งเป็นอารมณ์สุขหรือพอในที่ก่อให้เกิดการสร้างความหมายในชีวิตของผู้ให้ข้อมูล(affection) โดยมีความต้องการในจิตใจคือต้องการให้ความสำคัญกับความต้องการเติมเต็ม ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ในชีวิต ซึ่งสิ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้สำหรับตัวผู้ให้ข้อมูลคือการได้เป็นนักบินพาณิชย์ (cognition) โดยในบทสนทนานั้นจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีตามต้องการในจิตใจจากการประเมินสิ่งที่สามารถทำให้ตนเองเกิดความสุขได้และทำช่วงเวลาปัจจุบันให้สอดคล้องกับความต้องการของจิตใจ ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการรู้คิด(cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือความต้องการที่จะเป็นนักบินเพื่อให้ได้ใช้ชีวิตสำหรับรับประสบการณ์ใหม่ๆ ซึ่งสิ่งที่จะสามารถตอบสนองได้นั้นคือการได้เป็นนักบิน รวมทั้งประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ (motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิตเมื่อได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง นั่นคือหลังจากที่ได้เป็นนักบินแล้วจะสามารถได้รับผลตอบแทนที่ตนเองต้องการนั้นคือการได้รับประสบการณ์ในการใช้ชีวิต

“ชอบไปไหนมาไหนแบบไม่ซ้ำที่เลยชอบตรงนั้น นักบินเนี่ยแหละตอบใจที่สุด”

“รวมทั้งความชอบมันอยู่ในระบบควบคุมของระบบเครื่องบิน เลยชอบด้วย ระบบของเครื่องบินมันซับซ้อนกว่า มันเกี่ยวพันกันกว่าเครื่องมือแพทย์ ได้เรียนรู้เรื่องเครื่องกลใหม่ๆด้วย เลยชอบ ”

จากการสนทนายังพบประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเติมเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรมและประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง นั่นคือการให้ความหมายและคุณค่าในชีวิตของตนเองในการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆในชีวิตตลอดเวลา

“ถ้ามีงานอื่นที่ได้เงินเยอะกว่า ก็ยังคงเลือกนักบิน เพราะว่าอันดับหนึ่งคือความชอบในการทำอะไร การเรียนรู้ตลอด เงินคือเรื่องรอง เอาชอบความ ความสนุก มาก่อน สนุกคือทำอะไรใหม่ๆ ถึง กฎระเบียบมันจะซ้ำๆ หน่อยแต่ถ้าได้บินจะได้ทำอะไรใหม่ๆ เยอะเลย สังคมใหม่ๆ นักบินใหม่ๆ แอร์ ใหม่ๆ ได้ไปทุกที่ คือสิ่งที่ทำให้ชอบ อะไรใหม่ๆ ตลอด”

ประเด็นสุดท้าย เป็นการปิดการสัมภาษณ์

“นักบินมันไม่มีจุดอิ่มตัว มันได้เรียนรู้ตลอดอะไรใหม่ๆ ประสบการณ์ใหม่ๆ เรียนรู้แล้วเรียนรู้อีก ไม่จบ ไม่สิ้น เหมือนท้องฟ้าแหละ ไม่มีที่สิ้นสุด”

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้นิยามความหมายในชีวิตของตนเองคือ ความชอบและความต้องการที่จะประกอบอาชีพนักบิน เนื่องจากความต้องการใช้ชีวิตท่ามกลาง การเรียนรู้อะไรใหม่ๆ ประสบการณ์ใหม่ๆ เรียนรู้แล้วเรียนรู้อีก ไม่จบไม่สิ้นและยังมีความหมายใน ด้านที่เกี่ยวกับหน้าที่การงานโดยความหมายดังกล่าวสามารถสังเกตได้จากการที่ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกถึง ความมีคุณค่าในงานที่ตนเองกำลังจะไปทำ

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 16 อายุ 27 ปี ปัจจุบันประกอบอาชีพพยาบาล

การสนทนาเริ่มต้นในบริเวณร้านกาแฟบริเวณโรงพยาบาลรัฐบาลย่านใจกลางเมืองแห่ง หนึ่ง โดยเป็นเวลาหลังเลิกงานของผู้ให้ข้อมูลทำให้การสนทนานี้เป็นไปอย่างราบรื่น พื้นฐานของ ผู้ให้ข้อมูลนั้นเป็นคนจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งในการเริ่มต้นการสนทนานั้นผู้ให้ข้อมูลได้พูดถึงสมมูลของ การใช้ชีวิตโดยเป็นการพูดดังกล่าวเป็นการพูดพร้อมกับอารมณ์คับข้องใจ(affection) โดยความคับ ข้องใจดังกล่าวเป็นความคับข้องใจที่ยังไม่ได้รับการเติมเต็มความต้องการในจิตใจซึ่งเป็นสิ่งที่จิตใจ ให้คุณค่า โดยความต้องการในจิตใจดังกล่าว คือความต้องการในจิตใจเรื่องเงินทอง ซึ่งในช่วงเวลา ปัจจุบันผู้ให้ข้อมูลมองว่าไม่สามารถที่จะเติบโตและตอบสนองความต้องการในจิตใจและเพียงพอ สำหรับการใช้ชีวิตในอนาคตได้ โดยในบทสนทนาจะเห็นได้ว่า ปัจจุบันผู้ให้ข้อมูลเลือกที่จะสอบเพื่อ ไปเป็นพยาบาลที่ต่างประเทศซึ่งเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับสร้างช่วงเวลาในอนาคต ให้เหมาะสม กับความหมายในชีวิตของตนเองที่เกิดจากความต้องการในจิตใจ(cognition) ซึ่งเกี่ยวเนื่องถึง คำตอบที่สอดคล้องกับ ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีใน อนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ(motivation) ที่จะได้ ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิต เมื่อได้ใช้ชีวิตตาม ความหมายในชีวิตของตน นั่นคือการมีความมั่นคงทางการเงินในการใช้ชีวิต ดังนี้

“เงินมันก็สำคัญนะ แต่ว่ามันก็ได้เป็นทุกสิ่งทุกอย่างหรอก สมมุติว่าเราไม่มีตังเราก้อยู่ไม่ได้ วันต่อไป ก็ต้องเครียด มันเป็นเรื่องที่ชั่วร้ายจ้ะ แต่ก็มาถึงขั้นหน้าเงิน เลยเลือกที่จะไปเป็นพยาบาลที่อเมริกา มันตอบใจได้ดีที่สุดเลยนะตอนนี้ ”

จากนั้นการสนทนาก็พบชุดคำพูดที่สอดคล้องกับประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการรู้คิด (cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือการได้ไปเป็นพยาบาลที่ต่างประเทศเนื่องจากสามารถสร้างความมั่นคงทางด้านการเงินได้ดีกว่าและ และยังสอดคล้องกับประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเติมเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม และประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีความคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affect) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง นั่นคือการพูดให้เห็นว่าเงินทองคือสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการให้คุณค่าเงินทองในการเติมเต็มความมั่นคงในจิตใจและการกระทำที่สามารถหาเงินทองได้นั้นคือการกระทำที่มีคุณค่าและมีความหมายสำหรับดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการที่จะไปเป็นพยาบาลที่ต่างประเทศ

“ไปเป็นพยาบาลที่อเมริกา เพราะอยากเปิดประสบการณ์ ครั้งหนึ่งในชีวิต แล้วก็เหตุผลที่สองรู้สึกว่าในไทยองค์กรมันไม่เข้มแข็ง ได้เงินแค่นี้ ได้เงินไปถึงหกสิบปี แล้วก็ข้าราชการไม่มีเงินบำนาญได้แค่เงินบำนาญ เลยรู้สึกว่ามันไม่โอเค เราก็ยังต้องการเงินบำนาญนะเวลาเราแก่เลย เลยหาทางออกแล้วก็เจอว่าไปอเมริกามันโอเค ก็เลยรู้สึกว่าขั้นก็ไปต่อมั่งดีกว่า”
 “อยากให้แฟนไปด้วยเพราะเก็บเงินสองคนมันเร็วกว่า ถ้าเรากลับมามันก็สามารถมีธุรกิจได้ มันไม่ใช่แค่ไปช่วยเก็บตัง มันคือประสบการณ์ในการทำงานด้วย มันไม่ใช่แค่จบแค่อาจารย์มหาลัยในไทยอะ มันควรมีประสบการณ์มากกว่านั้น”

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้นิยามความหมายในชีวิตของตนเองคือ ความต้องการในด้านการเงินของตนเอง โดยจากข้อมูลจะเห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลต้องการไปทำงานที่ต่างประเทศเนื่องจากต้องการเงินบำนาญ และยังต้องการให้แฟนไปด้วยทำงานด้วยเนื่องจากมองว่าการไปสองคนนั้นสามารถเก็บเงินได้เร็วกว่า

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 17 อายุ 24 ปี ประจวบกันทำธุรกิจส่วนตัวและลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

การสนทนาเริ่มต้นในบริเวณบ้านของผู้ให้ข้อมูล โดยเป็นช่วงเวลาหลังจากตลาดหลักทรัพย์ปิด ทำให้ผู้ให้ข้อมูลไม่มีความพะว้าพะวงในการทำงาน โดยพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลนั้นเป็นคนจังหวัดสมุทรสงครามแต่ใช้ชีวิตด้านการเรียนและการทำงานในกรุงเทพมหานคร โดยในการสนทนานั้นเป็นไปอย่างราบรื่น โดยในการสนทนานั้นผู้ให้ข้อมูลได้พูดถึงเหตุผลที่ตนเองต้องการประกอบอาชีพอิสระ โดยก่อนหน้าที่จะเลือกประกอบอาชีพอิสระนั้น ผู้ให้ข้อมูลเคยมีการใช้ชีวิตโดยต้องอยู่ในสภาวะอารมณ์ที่มีปัญหาหรือความคับข้องใจ(affect)ของผู้ให้ข้อมูลกับสภาพแวดล้อมที่

ผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่ ณ ช่วงเวลาที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบัน รวมถึงยังได้เล่าประสบการณ์วัยเด็กที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบฐานะของตนเองกับเพื่อนบ้านที่ร่ำรวยกว่าซึ่งส่งผลให้เกิดแรงขับในการใช้ชีวิตที่มีการให้คุณค่าเกี่ยวกับเงินทองในปัจจุบันด้วย(cognition) ดังนี้

“รู้สึกไม่ชอบงานที่ต้องทำที่เรียนจบมา ที่ต้องไปอยู่โรงพยาบาลไปรักษาคนอื่น ก็อยากทำธุรกิจส่วนตัวที่บ้านก็ค้าขาย ทำอาหารทะเลส่ง”

“ปริญญาฉันก็แค่เศษกระดาษตอนนี้ยังไม่รู้เลยเรียนมาเพื่ออะไร ถ้าย้อนเวลาไปได้ อยากเรียนเศรษฐศาสตร์หรือการตลาด เพราะตอนนี้อยู่ตรงนี้เลยรู้ว่าอยู่ตรงไหน แต่ตอนนั้นเลือกเรียนแต่ยังไม่รู้ว่าตัวเองชอบอะไร”

“สมัยเด็กๆ ที่บ้านตอนนั้น พ่อแม่ก็ไม่ได้รวยมาก เป็นคนธรรมดา เพื่อนพ่อเค้ารวย รวยตั้งแต่ต้นตระกูล แล้วพ่อแม่ก็เฝ้ามีลูกพร้อมกัน พ่อแม่ก็ไม่ว่างเลี้ยงลูก พ่อแม่เลยให้ผมไปโตที่บ้านนั้นคือยายเค้าเลี้ยง คือบ้านนั้นมันมีทุกอย่างเพียบพร้อม เหมือนคฤหาสน์ บ้านเค้ามีรถเก๋งมีรถเบนซ์ บ้านผมมีแค่รถกระบะ ตอนนั้นก็คิดทำไมไม่มี ตอนนี้อยากคิดต้องมี”

แต่ในช่วงเวลาปัจจุบันนี้ผู้ให้ข้อมูลได้มีอารมณ์และแรงขับในการใช้ชีวิตเป็นอารมณ์สุข (affection) โดยมีความต้องการในจิตใจคือต้องการให้ความสำคัญกับเงินทองซึ่งเป็นสิ่งที่ตอบโจทย์เงื่อนไขของความต้องการในชีวิตของผู้ให้ข้อมูลในปัจจุบัน(cognition) รวมทั้งยังเกี่ยวเนื่องกับประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเติมเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรมและประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีความคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีความคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง นั่นคือการยกให้เงินทองเป็นทั้งคุณค่าทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรมสำหรับตนเอง และการทำงานของตนเองที่ทำแล้วสามารถตอบสนองความต้องการด้านเงินทองได้นั้นก็คือการกระทำที่ทำแล้วเกิดความรู้สึกเติมเต็มในจิตใจ

“ความสุขของคนแต่ละคนก็ไม่เหมือนกัน ของสุขของผมคือเงิน ผมมองว่าเงินคือสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิต มีเงินความรักก็มา เงินสามารถซื้อความสุขได้ แต่ไม่สามารถซื้อความรักได้ แต่สมมุติมีนาย A นาย B หน้าตาเหมือนกันนิสัยเหมือนกันคนหนึ่งรวยคนหนึ่งไม่รวย ผู้หญิงก็ต้องเลือกคนรวย ถ้าผมรวยผู้หญิงเข้ามาหาเยอะ ผมก็สามารถเลือกได้ว่าชอบคนไหนไม่ชอบคนไหน ถ้ามองว่าเห็นแก่ตัวไหมมันก็เห็นแก่ตัว แต่ทุกคนก็ต้องการสิ่งที่ดีที่สุดให้ตัวเอง คือเราอยากเป็นผู้เลือกมากกว่าผู้ถูกเลือก เงินให้ความสุขให้ทุกสิ่งทุกอย่างได้ ทุกวันนี้ยอมเครียดยอมทำงานก็เพื่อเงิน ถ้าไม่ทำงานเพื่อเงินจะทำไปทำไม คนเราก็กินเงินมาเพื่อวัตถุนิยม บอกว่าคนเราไม่วัตถุนิยมก็ไม่ได้ คนเราก็กินไอโฟน ชี้อรต คือตอนนี้นำหมายคือ อยากได้ bmw ทุกวันนี้บอกได้เลยไม่มีปัญญาซื้อแน่ๆ ถึงซื้อได้ก็เป็นหนี้จายหนัก”

ต่อมาพบความสอดคล้องของคำตอบกับประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการ การรู้คิด

(cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือ ความสามารถของตนเองในการเล่นหุ้นและต่อยอดธุรกิจที่บ้านเพื่อให้สามารถหาเงินให้ได้มากขึ้น ดังนี้

“ธุรกิจเก่าที่บ้านก็ช่วยที่บ้านคิดว่าปีนี้มีอะไรใหม่ๆออกมาใหม่ คัดน้ำพริกปลาอินทรีหอม แต่การเล่นหุ้นคือของใหม่ที่ยังไม่แน่นอน งานเก่าคืองานหลัก หุ้นคืองานรอง ของเก่าและใหม่ทำให้ถึงเป้าหมายได้” “ถ้ามีสิ่งอื่นที่ให้ผลตอบแทนได้มากกว่า ก็จะเปลี่ยนของเก่า แต่ถ้อยอย่างอื่นนั้นมันทับกับเวลาเล่นหุ้น ก็จะเลือกเล่นหุ้น เพราะชอบดูกราฟ ชอบคาดเดาแล้วมันเป็นอย่างที่เราคิด มันมีความสุข ถึงแม้บางครั้งจะคาดการณ์ผิด ก็ช่างมัน พรงี้ก็เอาใหม่ หุ้นมันเหมือนไม่ใช่งาน เหมือนเล่นเกม อยู่กับมันทั้งวันทั้งคืนได้ ได้เงินมันสนุก”

“เล่นหุ้นมันไม่หยุดอยู่นิ่งหรอก มันต้องหาความรู้เรื่อยๆ ตั้งเป้าหมายเรื่องรายได้ใหม่ขึ้นเรื่อยๆ อาจมีพัก แต่ทั้งนี้ไม่ได้มันก็มีมีความสุขในส่วนที่เราตั้งเป้าหมายแล้วเราทำได้”

ซึ่งจากบทสนทนาจะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลมีความหมายในชีวิตที่ชัดเจนคือการให้ความสำคัญกับเงินทอง และให้คุณค่าเกี่ยวกับการเล่นหุ้น นอกจากนี้ยังมีข้อมูลยังเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลสามารถรับมือความเครียดเกี่ยวกับความเสี่ยงในการลงทุนที่มีทั้งความรวดเร็วและความไม่แน่นอนในเรื่องเงินทองที่อาจจะเกิดขึ้นในบางช่วงเวลาซึ่งจะสังเกตได้จากชุดคำพูด ดังนี้ ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ(motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิต เมื่อได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตน นั่นคือผลตอบแทนเกี่ยวกับเงินทอง ที่สอดคล้องกับการใช้ชีวิตโดยให้คุณค่ากับเงินทองและให้คุณค่ากับงานที่ตนเองทำในปัจจุบันซึ่งเป็นงานที่สามารถตอบสนองด้านเงินทองได้

“ทุกวันนี้ก็เลยมองว่า หุ้นมันเป็นทางที่ทำให้เราไปตรงนั้นได้เร็วที่สุด งานประจำไม่ตอบโจทย์ชีวิต เพราะงานประจำไม่ทำให้รวย ถ้ามองว่างานประจำกับธุรกิจส่วนตัวอะไรความเสี่ยงสูงกว่า ก็ต้องธุรกิจส่วนตัวอยู่แล้ว แต่รายได้มันสูงกว่า เป้าหมายตอนนี้อายุได้รถ อยากได้บ้าน อยากได้เงินในบัญชี”

“ความสุขที่เงินสามารถซื้อได้ ถ้าเกิดมีเงิน ก็สามารถสร้างบ้านใหม่ที่มีน้หรูหรูและเพียบพร้อมกว่าที่มีอยู่ แล้วให้พ่อแม่มาอยู่ ถ้าพ่อแม่เห็นลูกประสบความสำเร็จพ่อแม่ก็มีความสุข ถ้าพ่อแม่มีความสุขเราก็มีความสุข แล้วก็เคยเห็นคนอื่นมีทำไมผมไม่มี อยากให้พ่อขับ bmw แล้วมาจอด อยากให้ยกระดับตัวเองขึ้นไปเรื่อยๆ มันไม่รู้จักพอหรอก”

“ผมต้องพยายามขึ้นไปให้เหนือกว่าคนอื่นให้ได้ มันเครียดผมมียังงี้ผมก็ไม่พอ มีร้อยล้านก็ไม่พอ”

ประเด็นสุดท้าย เป็นการปิดการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลยังได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความคาดหวังที่ตนเองจะได้รับหลังจากที่ได้รับความร่ำรวย ซึ่งเป็นการได้มาซึ่งชื่อเสียงและการได้รับการยอมรับจากสังคม ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งเป็นอีกคำตอบที่ตรงกับ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการ

แรงจูงใจ(motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิต นั่นคือการได้มาซึ่งชื่อเสียงและการยอมรับจากสังคมเมื่อได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตน

“ผมเกิดมาเพื่อใช้ชีวิต เกิดมาเพื่อให้คนจดจำผมได้ว่าผมเคยเกิดมาบนโลกใบนี้ได้ แบบคนพูดถึงว่าไม่ได้มีอะไรตั้งแต่ต้นแต่รายขนาดนี้ได้ยังงี้ ต้องมีชื่อเสียงบ้าง แบบรายการหุ่นเชิดไปสัมภาษณ์บ้าง”

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้นิยามความหมายในชีวิตของตนเองคือ การมีทรัพย์สินเงินทองที่มากมาย เนื่องจากมองว่าเงินทองสามารถซื้อได้ทุกอย่างในชีวิต มีความต้องการที่จะมีชื่อเสียงโด่งดังเพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมและยังมีความหมายในด้านที่เกี่ยวกับหน้าที่การงานโดยความหมายดังกล่าวสามารถสังเกตได้จากการที่ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกถึงคุณค่าในงานที่ตนเองกำลังทำอยู่ซึ่งคือการเล่นหุ้น โดยคุณค่าดังกล่าวเป็นคุณค่าที่เกี่ยวกับการให้เงินทองเป็นสิ่งที่มีความหมายในชีวิต

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 18 อายุ 28 ปี ปัจจุบันเป็นเจ้าของร้านน้ำปั่น

การสนทนาเริ่มต้นในบริเวณร้านน้ำปั่นของผู้ให้ข้อมูลซึ่งผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้จัดการร้านทำให้ไม่มีปัญหาเรื่องรบกวนการบริการลูกค้า และผู้ให้ข้อมูลก็มีความต้องการที่จะสนทนากับผู้วิจัยทำให้การสนทนาเป็นไปอย่างราบรื่น โดยพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลนั้น เป็นคนกรุงเทพมหานครโดยกำเนิด พ่อแม่ และ พี่ชายรับราชการ ในการเริ่มต้นให้ข้อมูลครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลได้เริ่มเล่าเหตุผลในการเลือกที่จะมาทำธุรกิจส่วนตัว ซึ่งเป็นการสนทนาผ่านอารมณ์ที่เป็นปัญหาหรือความคับข้องใจในชีวิตตนเอง (affection) โดยความคับข้องใจดังกล่าวเป็นแรงขับเพื่อตอบสนองต่อการต้องการให้ความสำคัญกับครอบครัว และเงินทอง เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลมีมุมมองว่า การทำอาชีพอิสระนั้น มีรายได้เรื่องเงินทองที่เยอะกว่างานอื่นๆในสังคม ซึ่งสามารถทำให้มีรายจ่ายให้ครอบครัวได้ดีกว่า(cognition) ซึ่งคำตอบที่ได้เกี่ยวเนื่องถึงประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรมการรู้คิด(cognition) ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการรู้คิด(cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือความสามารถในการบริหารธุรกิจส่วนตัวเพื่อที่จะสามารถประคับประคองครอบครัวได้

“เริ่มแรกเลย ด้วยความที่เราเรียน ม.เอกชน แล้วเราได้เกรดต่ำ ไปสมัครที่ไหนเค้าก็ไม่รับ แล้วก็ไม่มีลูกตอนเรียนด้วย เงินมันก็ต้องหาให้ได้เยอะ ถ้าเงินเดือน 12,000 15,000 มันอยู่ไม่ได้ ขาดแบบนี้ถ้าเยอะๆหน่อยก็ได้เหี้ยมแสน แต่ถ้าอากาศแย่งก็ได้น้อยหน่อย เพราะเป็นร้านกลางแจ้ง”

ต่อมาพบประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม กับ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ(motivation)

ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิต นั่นคือผลตอบแทนที่ได้คือการได้เห็นครอบครัวของตนเองมีความสุขจากผลของการกระทำของตนเอง

“เคยคิดเหมือนกันว่า ทำยังงี้มันเหนื่อย แล้วบางทีได้บางทีไม่ได้ เคยคิดเหมือนกันว่าไปทำงานประจำดีกว่าไหมแต่พอลองมองเวลาเห็นเพื่อนๆแล้วแบบมานั่งเบื่อ ทำอะไรเป็นเวลา นั่งในออฟฟิศ ผมคิดว่าอยู่ยังงี้ก็มีความสุขดี”

“เรื่องครอบครัว เราก็ไม่ได้คิดอะไรมากมาย คิดแค่เราต้องหาเงินให้ได้เยอะ มันก็เป็นไปตามชีวิตแรกๆเราลำบากเราก็กะแค้น แต่พออยู่ตัวเราก็กะเริ่มดีขึ้น”

“พ่อแม่ ทำงานข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ เลยไม่ค่อยได้รับผิดชอบอะไรมาก แต่พ่อแม่ก็อยากให้มีน้องมากกว่า แต่เราอยากทำอะไรเราก็ทำ อยากปลูกแคนตาลูปก็ปลูก อะไรได้ตั้งทำหมด แต่ตอนนี้ก็หาความมั่นคงอยู่ ความมั่นคงที่คิดไว้คืออยากทำเฟรนไชยของเราเอง เป็นชื่อของเราเอง”

ซึ่งผู้ให้ข้อมูล ยังคงมีความต้องการในจิตใจในส่วนของการที่เยวอย่างอิสระ ซึ่งเป็นส่วนที่ต้องรอช่วงเวลาที่เหมาะสมในอนาคตแต่ช่วงเวลาปัจจุบันผู้ให้ข้อมูลต้องให้ความสำคัญกับสิ่งที่มีความหมายในชีวิตก่อนคือความมั่นคงของครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเต็มเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรมและประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง นั่นคือการกระทำเพื่อความต้องการให้ครอบครัวมีความมั่นคงเป็นอันดับแรกในชีวิตเนื่องจากให้คุณค่ากับความมั่นคงของครอบครัวนั้นเป็นสิ่งที่เต็มเต็มจิตใจทั้งในทางนามธรรมและรูปธรรม รวมถึงการทำให้ความมั่นคงของครอบครัวก็เป็นสิ่งที่มีความหมายและคุณค่าต่อการดำเนินชีวิต

“ความต้องการจริงๆก็คือเลี้ยงดูลูกลูกให้สบายแต่ทำอะไรก็ได้ก็อยากมีมอเตอร์ไซด์ขับเที่ยว อยากมีมอไซค์แพงๆ เราเอาเรื่องลูกเรื่องที่บ้านเป็นตัวตั้งก่อน ถ้าเรื่องที่บ้านอยู่ตัวแล้วก็อยากสานต่อความฝัน”

“ทุกวันนี้มันก็สุขๆทุกๆ บอกไม่ถูกเหมือนกันว่าความสุขคืออะไรผมว่าอาชีพอิสระไม่มีใครทำเพราะความจำเป็นหรอก แต่ยังต้องการที่จะแบบอะไรมากกว่านี้อยู่ อย่างที่บอกว่าต้องการความมั่นคง แต่ตอนนี้ทำหลายอย่างจนไม่รู้จะไปทางไหนดี”

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ความสำคัญกับส่วนที่เป็นความหมายในชีวิตคือครอบครัวและเงินทอง จากตัวอย่างข้อความที่บอกว่า “ความต้องการจริงๆก็คือเลี้ยงดูลูกให้สบาย” และ “เงินมันก็ต้องหาให้ได้เยอะ ถ้าเงินเดือน 12,000 15,000 มันอยู่ไม่ได้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 19 อายุ 39 ปี ปัจจุบันประกอบอาชีพศิลปินวาดภาพอิสระ

การสนทนาเกิดขึ้นบริเวณภูทวดภาพเหมือนของศิลปินอิสระท่านหนึ่ง โดยในการสนทนาเป็นช่วงเวลาบ่ายวันธรรมดาและเป็นช่วงเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลมีเวลาว่างและต้องการที่จะสนทนาในเรื่องของความหมายในชีวิต ทำให้การสนทนานี้เป็นไปอย่างราบรื่น โดยพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลนั้นเป็นคนจังหวัดน่าน ในช่วงแรกเริ่มของการสนทนานั้น ผู้ให้ข้อมูลได้เล่าถึงการใช้ชีวิตของตนเองในอดีตพร้อมกับอารมณ์ความสุขที่มีอยู่หรือความพอใจในชีวิตตนเอง (affection) โดยมีการให้คุณค่าและความหมายในชีวิตคือต้องการให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวผู้ให้ข้อมูลก็สามารถใช้ชีวิตโดยสามารถตอบสนองคุณค่าและความหมายในชีวิตที่ความต้องการในจิตใจสร้างขึ้นได้ดี นั่นคือการได้ทำงาน อดทน เพื่อนำอุดมการณ์ที่ตนเองมีไปใช้เพื่อพัฒนาสังคม (cognition) โดยในบทสนทนานั้นจะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลได้มีความหมายในชีวิตจากการประเมินช่วงเวลาปัจจุบันของตนเองโดยช่วงเวลาดังกล่าวตอบสนองความต้องการในจิตใจได้อย่างเหมาะสม ดังนี้ ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการรู้คิด (cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิต นั่นคือการต้องการเป็น อดทน เพื่อพัฒนาสังคมและช่วยเหลือผู้อื่น รวมทั้งประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม กับ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ (motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิต นั่นคือความสุขจากการได้เห็นสังคมดีขึ้น รวมถึงประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเต็มเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม และประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีความคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์ (affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง นั่นคือการรู้สึกถึงคุณค่าในจิตใจเมื่อตนเองสามารถทำให้สังคมที่ตนเองอยู่สามารถพัฒนาขึ้นได้

“ผมเป็นเด็กต่างจังหวัด ชอบวาดรูป ชอบเล่นดนตรี พ่อก็อยากให้เรียนอีกแบบ เราก็ไม่ชอบ ก็สอบเข้าช่างศิลป์ ไม่เกรแต่ไม่ค่อยทำอะไร นอนอ่านหนังสืออยู่บ้าน ทำกรอบรูป ทำสวน ปลูกต้นไม้ ตอนอายุ 20 กว่า วาดรูปบ้าง ทิ้งบ้าง นานๆวาดที จนหลายปีก็มีครอบครัว พอมีลูกเริ่มคิด อาชีพแรกเลยคือทำน่านเป็น อดทน. อยากมีความฝันอยากทำนู่นทำนี่ แต่มันก็เป็นไปไม่ได้ มันไม่ใช่เราคนเดียวมันมีที่ประชุมสุดท้ายเราอยู่ไม่ได้ มันไม่มีพื้นที่ให้เราฝัน”

“ตอนนั้น อยู่ ม สาม ไป ธรรมศาสตร์ มีงานครบรอบ ตุลา เราก็เห็นภาพต่างๆ 6 ตุลา เราก็รู้สึกมีคำถาม มันเกิดจากอะไร เราก็ไปหาอ่านว่า จี๋ๆ เราก็เห็นว่าอุดมคติของคนยุคนั้นมันสวยงาม เราก็มีความฝันยิ่งอ่าน คาลมาค อ่านเลนินเงี้ย เราก็สนุก อยากทำมั้ง พอไปทำจริง มันไม่ใช่แบบเราซึ่นั้ว มันหลายคน อดทน. ส่วนมาก เน้นจัดซื้อจัดจ้าง เน้นเปอร์เซ็นต์ ไม่ได้เน้นคุณภาพชีวิต ชาวบ้านเค้าก็คล้อยตามเค้า อยากมีส่วนผลประโยชน์เหมือนกัน ไม่ได้มองระยะยาวกันว่าอะไรจะได้อะไร ผมเคยมีประสบการณ์ หมู่บ้านมีโรงเรียนร้างอยู่ เคยไปคุยกับครูใหญ่ กับเจ้าอาวาสวัด บอกว่าขอใช้อาคารนี้จะทำเป็นห้องสมุด

ประชาชน มีหุ่นนี่นั่น มีศูนย์กิจกรรม ก็โดนชาวบ้านด่า มันจะทำไปทำไม มันถูกมันดีของเรา แต่สำหรับ
เค้ามันคนละเรื่องกันมันไม่อินไม่รู้สึก เราก็คงไม่ได้ว่า มันคงยังไม่ถึงเวลา เราก็คงเป็นไร ไม่ผิดหวังเยาะ
เวลาทำถนน เราก็คงไม่ได้เรียกร้องของ ผมแค่ขอว่าให้ทำให้ดีที่สุด แค่นั้นแหละผู้รับเหมามันโกรธ เหมือน
เราด่าเค้าแต่เค้าไม่ยอมรับ”

“เราก็คงเป็นได้ นะ ถ้านึกสนุกอยากเป็น แต่เป็นแบบนั้นไม่ได้ เราต้องเป็นผู้มีอิทธิพลเลย เราต้องชี้แนะ ดบ
ตีต่อไปเลย ทุกวันนี้ไม่กลับไปเป็นแล้ว ไม่สนุกเลย”

ช่วงที่ผ่านไปทำให้ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า ความหมายในชีวิตในด้านการช่วยเหลือผู้อื่นใน
บทบาทนักการเมืองนั้นเป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำได้เนื่องจากเงื่อนไขเกี่ยวกับการทำงานของระบบ
การเมืองท้องถิ่น และในเวลาเดียวกันนั้นผู้ให้ข้อมูลก็ได้เล่าถึงประสบการณ์ในชีวิตที่เคยมีอารมณ์
และแรงขับในการใช้ชีวิตโดยเป็นปัญหาหรือความซับซ้อนใจในชีวิตตนเอง (affection) ของผู้ให้ข้อมูล
ซึ่งในช่วงเวลานั้นเป็นช่วงเวลาและจังหวะชีวิตที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเรียนรู้เพื่อที่จะต้องต่อสู้เพื่อหาเงิน
มารักษาพยาบาลให้กับครอบครัวของตนเอง ซึ่งครอบครัวเป็นสิ่งที่ต้องประคับประคองและสำคัญ
ที่สุดขณะนั้น (cognition) และช่วงเวลาดังกล่าวก็เป็นช่วงเวลาที่บีบบังคับให้ผู้ให้ข้อมูลมีความเหนื่อย
ล้าในการใช้ชีวิตเพื่อตอบสนองต่อความหมายในชีวิต ซึ่งในบทสนทนานั้นจะเห็นได้ว่า มีการ
เปลี่ยนแปลง ทุกๆ ประเด็นจากการต้องการช่วยเหลือผู้อื่นมาเป็น ครอบครัว เนื่องจากเกิดเหตุการณ์
เปลี่ยนแปลงในชีวิต ซึ่งในทุก

“แล้วลูกสาวผมคลอดมาแล้วเค้าพิการ เลยอดสนใจเข้า กทม. มารักษาที่ รามา เริ่มใหม่ตอนอายุ 20
ปลายๆ ตอนนั้นวาดรูปอย่างเดียวไม่ได้ทำอาหารตามสั่งด้วย จน สี่ห้าปี มันใจก็มาวาดรูป พอเรามา
วาดรูปแล้วมันก็ลางอก เราไม่รู้สึกรู้ว่าเราเก่าหรืออะไร เราสบายใจมีความสุข เราสนุกกับสิ่งที่เราวาด
คือผมไม่ค่อยวางแผนอะไร เราจะดูว่าอะไรที่ทำแล้วไม่หนักมาก สบายใจ”

จนถึงในช่วงเวลาปัจจุบัน ผู้ให้ข้อมูลได้มีอารมณ์ในการใช้ชีวิตจากความสุขที่มีอยู่หรือ
ความพอใจในชีวิตตนเอง (affection) ของผู้ให้ข้อมูลกับสภาพแวดล้อมที่ผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่ ณ
ช่วงเวลานั้น โดยมีการให้ความหมายในชีวิตคือ ความต้องการเติมเต็มความรู้ ทักษะ ประสบการณ์
ชีวิต ซึ่งสิ่งที่จะสามารถเติมเต็มทักษะประสบการณ์ชีวิตได้ดีที่สุดและเหมาะสมกับความสามารถของ
ตนเองที่สุดนั่นคือการเป็นศิลปินอิสระ (cognition) ซึ่งในช่วงเวลาปัจจุบันก็สามารถให้ความสำคัญกับ
ความต้องการเติมเต็มความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ชีวิตเช่นกัน ดังนี้

“พอมันผ่านความรู้สึกที่ต้องกดดันว่าเราวาดดีรีเปลา พลาดเว้ยไม่ดีเว้ย แต่เราต้องประคองมันให้จบ
มันก็สนุก เราก็ออยู่ได้ด้วยอาชีพนี้ เวลาว่างเราก็คงไปเขียน landscape”

ดังเช่นที่พบประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้ง
ในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการรู้คิด (cognition) โดยเป็นการคิด
เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจใน

การใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือความสุขจากสามารถของตนเองในการวาดภาพ และการวาดภาพยังสามารถตอบสนองการใช้ชีวิตที่เรียบง่ายและยังได้ เรียนรู้ทักษะประสบการณ์ใหม่ๆได้ตลอดเวลาด้วย

“เพราะเราทำอย่างอื่นไม่ถนัดไม่เป็น แต่วาดรูปนี่ก็เริ่มใหม่นาน แต่เป็นสิ่งที่เฝ้าตั้งแต่เด็ก เลยอยากวาดรูปตลอดเวลา ถึงแม้ว่าเราจะประสบความสำเร็จหรือไม่ในสายตาคนภายนอก แต่สำหรับเรามันมีความสุขกว่าเยอะ ศิลปะมันเป็นเรื่องของชีวิต แบบว่าวาดรูปนี้ขายแสนนึง ผมว่ามันตลก งานศิลปะมันมีความหมายมากกว่าความสวยงาม มากกว่าเรื่องเฮนเมต หรืองานกราฟ มันให้แรงบันดาลใจให้มีความสุข เหมือนดอกไม้เราไปดมมัน เราได้กลิ่นมัน เรารู้สึกมีความสุข สมันสวย หรือเดินไปที่ลางๆแล้วเจอต้นไม้ใหม่ เราก็ออยากนั่งเล่น”

ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม กับ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ (motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิต นั่นคือการคาดหวังความสุขจากการได้ใช้ชีวิตในแบบปัจจุบันและได้เรียนรู้ความรู้ใหม่ๆเพิ่มเติมขึ้นเรื่อยๆ รวมทั้งประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเต็มเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม และประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง นั่นคือความสุขจากการเต็มเต็มจิตใจของตนเองในทุกๆวัน และรู้สึกถึงคุณค่าจากงานของตนเอง และผลที่ได้จากงานของตนเองในทุกวัน

“เราเขียนรูปเสร็จเราได้ตั้งเราอาจจะดีใจ แต่ความสุขแรกคือการได้ทำทำเสร็จแล้วก็อืมเอิบ ขายได้ก็มีความสุขเหมือนกัน สิ่งที่เราคิดทำมีคนชอบ”

“พ่อแม่ผมไม่ว่าอะไรเพราะผมดื้อตั้งแต่เด็ก ภรรยาผมตอนแรกก็ไม่เชื่อว่าจะวาดรูปอยู่ได้ จะให้ไปทำโรงงานอย่างเดียวเลย ทำโรงงานผมนี้ตายเหมือนตายทั้งเป็น เราไม่ชอบอะไรเปะแล้วก็ใครมาสั่งเราบอกเค้าว่าอยู่ไม่ได้หรอก เมื่อก่อนก็ทะเลาะนิดหน่อยเดี๋ยวนี้ไม่มีละ อยู่ได้ ทุกอาชีพอยู่ได้หมด ถ้าเราขยัน รับผิดชอบ”

“ศิลปะไม่มีคำว่าฟลุค มันต้องฝึกหนักมาก ต้องเคี่ยวกรำตัวเองเยอะ ต้องดูสังคมด้วย เราไม่ได้โดดเดี่ยว เราเอาออกมาเป็นงานเป็นความรู้สึก มันเป็นเรื่องของคนทุกคน ของมนุษย์”

“เพราะว่าเราไม่ได้ชอบวาดรูปคนเดียว หมายถึงในระดับอาชีพ เราต้องพัฒนาตัวเอง พอเราพัฒนาทักษะได้ ต้องพัฒนาความคิด ต้องอ่านหนังสือ มีโลกทัศน์ คุณคนดูอะไร ถึงจะสื่อสารได้ ไม่ใช่แบบสวยงามๆลอยๆ ไม่ติดอะไรเลย สื่อสารกับคนต้องเป็นความคิดในงาน”

ในตอนท้ายของการสนทนาผู้ให้ข้อมูลได้พูดถึงแนวคิดที่เกี่ยวกับกับการเปลี่ยนแปลงชีวิต หลังจากการผ่านช่วงเวลาที่ยากลำบากกว่า ประเด็นสุดท้าย เป็นการปิดการสัมภาษณ์

“ถ้าเราลำบากเราก็พลิกความคิดตัวเองได้ ได้ใช้ชีวิตฝึกลำบาก เหมือนพระทำไมพระต้องเดินธุดงค์เพราะ
ฝึกความลำบาก มันก็จะพลิกความคิดตัวเองได้ เหมือนผม ถ้าลูกผมไม่ฝึกการผมก็ไม่มา กทม ก็อยู่เป็น
อบต เป็นชาวนา พอเราอยู่เฉยๆเราพลิกอะไรไม่ได้เราก็ต้องเขย่าความคิด”

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้มีการเปลี่ยนแปลงความหมายในชีวิตในช่วง
ชีวิตคือการเปลี่ยนแปลงจากความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น ไปสู่การให้ความสำคัญกับครอบครัว และ
ไปสู่การเติมเต็มทักษะประสบการณ์ชีวิต ซึ่งมีทั้งช่วงที่เกิดอารมณ์พอใจในชีวิตและซับซ้อนใจในชีวิต
ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลในช่วงเวลา ณ ขณะนั้น โดยในช่วงเวลา
ปัจจุบันที่มีความหมายในชีวิตคือการเติมเต็มทักษะประสบการณ์ชีวิตนั้น มีแนวคิดคือ การต้องใช้
ชีวิตอยู่กับการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆในชีวิตตลอดเวลา เพื่อให้สามารถนำมาใช้ในการทำงานที่ตนเอง
รัก และเป็นสิ่งที่ทำให้การใช้ชีวิตมีคุณค่าและยังมีความหมายในด้านที่เกี่ยวกับหน้าที่การงานโดย
ความหมายดังกล่าวสามารถสังเกตได้จากการที่ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกถึงความมีคุณค่าในงานที่ตนเองกำลัง
ทำอยู่

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 20 อายุ 33 ปัจจุบันทำธุรกิจเครื่องประดับร่วมกับครอบครัว

ในการสนทนาครั้งนี้เกิดขึ้นในบรรยากาศที่ผ่อนคลายในบ่ายวันหนึ่ง บริเวณร้านเกม
กระดานย่านพระโขนง ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ทั้งผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลไม่มีความเร่งรีบและมีเวลาในการ
สนทนาค่อนข้างนาน ทำให้การสนทนาเป็นไปด้วยความราบรื่น โดยพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลนั้นเป็น
คนกรุงเทพมหานครตั้งแต่กำเนิด ในการสนทนานั้นผู้ให้ข้อมูลได้บรรยายความหมายในชีวิตตนเอง
พร้อมกับอารมณ์ความสุขที่มีอยู่หรือความพอใจในชีวิตตนเอง (affection) โดยมีการให้คุณค่าและ
ความหมายในชีวิตคือการให้ทุก ๆ การกระทำของตนเอง ทำประโยชน์สูงสุดและสามารถให้
ความสำคัญกับครอบครัวทั้งในช่วงอดีตและปัจจุบัน ซึ่งในช่วงทุกช่วงเวลาก็สามารถตอบสนองต่อ
ความหมายในชีวิตของตนเองได้ดี เห็นได้จากการที่ถึงแม้ผู้ให้ข้อมูลจะเกิดข้อจำกัดในด้านการเงิน
ทำให้ต้องหยุดเรียน แต่ผู้ให้ข้อมูลยังคงเลือกที่จะทำในสิ่งที่ตอบสนองความสุขและความพอใจของ
ตนเองนั่นคือ การประดับประดาครอบครัว (cognition) ซึ่งเกี่ยวเนื่องถึงประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่
ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ
กระบวนการการรู้คิด (cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้
ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือการทำงานกับที่บ้าน อีกทั้ง
พบประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรม
และนามธรรม กับ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ (motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่ง
ผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิต นั่นคือผลตอบแทนที่ต้องการจากการใช้ชีวิต
ของตนเองคือ ต้องการให้บุคคลในครอบครัวได้รับความสุขเสมอ

“อาชีพการงานปัจจุบันตอนนี้ช่วยงานที่บ้านแล้วก็เล่นหุ้นเป็นหลัก”

“ก่อนที่จะได้ทำงานในแบบปัจจุบันคือ แต่ก่อนเศรษฐกิจของที่บ้านค่อนข้างแย่ เลยตัดสินใจหยุดเรียน แล้วออกมาทำงาน ตอนนั้นภาระไปลงหนักที่น้องน้องเรียนหมอเลยตัดสินใจมาทำงานดีกว่าแล้วก็หาประสบการณ์ด้วย”

จากนั้นพบคำตอบที่สอดคล้องกับประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเติมเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรมนั่นคือการได้ช่วยเหลือครอบครัวในแบบที่ตนเองทำได้นั้นเป็นสิ่งที่เติมเต็มจิตใจในของตนเองถึงแม้ว่าตนเองจะต้องหยุดเรียนกลางคัน และประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีคุณค่าในการกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง นั่นคือการได้ช่วยเหลือครอบครัวเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับตัวผู้ให้ข้อมูลเสมอรวมทั้งยังต้องทำตนเองให้ไม่เป็นที่เดือดร้อนของครอบครัวด้วยทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ดังนี้

“แล้วก็มาทำร้านเกมกระดาน เพราะช่วงหยุดเรียนต้องหาอะไรทำเพื่อหาเงินใช้เอง คือเกมกระดานพอยู่ในวงการค่อนข้างนานแล้ว ตั้งแต่คนเล่น 20-30 คน เลยตัดสินใจมาทำงานแวนนี้แล้วกัน ร้านนี้เปิดเป็นร้านแรกๆที่ไทยเจ้าของก็บอกขาดคนเลยตัดสินใจมาทำงาน พอที่บ้านโอเคเรื่องเงินก็ไปเรียนต่อ พอเรียนจบก็มาทำที่นี่ต่ออีกแป๊บหนึ่ง 3-4 ปี เลยตัดสินใจว่ามันอึดอัดเลยออกจากที่ร้านไปช่วยที่บ้าน”
“เราต้องดูแลที่บ้านก่อนอันดับแรก ธุรกิจครอบครัวมันก็คนไม่เยอะอยู่แล้ว พี่เลยไปช่วยดูแล”

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ความสำคัญกับครอบครัวที่มีอยู่ซึ่งส่งผลให้ตนเองสามารถยอมเสียสละผลประโยชน์บางอย่างได้ ซึ่งทำให้อาจส่งผลต่อการสร้างความหมายในชีวิตที่เกี่ยวกับการให้ความหมายและความสำคัญกับครอบครัว นอกจากนั้นผู้ให้ข้อมูลยังได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับมุมมองการใช้ชีวิตกับงานอดิเรก ด้วยดังนี้

“ความชอบในวงการเล่นเกมกระดานมันไม่จำเป็นที่เราจะต้องทำงานสายนี้ตลอด เราสามารถทำอย่างอื่นแล้วกลับมาเล่นได้ นั่นคือความชอบ”

ประเด็นสุดท้าย เป็นการปิดการสัมภาษณ์

“เรื่องเงินเรามองว่าพอยังไง เรามองแค่เราทำเพื่อพอจะใช้ แค่ต้องการทำเพื่อแค่มิพอไม่ได้ต้องการทำมากเกินไป ชีวิตคนเรามี อดีต ปัจจุบัน และอนาคต อดีตจะบอกให้เรารู้ว่าปัจจุบันควรทำอะไร เพื่อให้ไปถึงอนาคต”

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ความสำคัญกับส่วนที่เป็นความหมายในชีวิตคือครอบครัว จากทั้งตัวอย่างข้อความช่วงที่บอกว่า “เศรษฐกิจของที่บ้านค่อนข้างแย่ เลยตัดสินใจหยุดเรียนแล้วออกมาทำงาน” และในส่วน “เราต้องดูแลที่บ้านก่อนอันดับแรก ธุรกิจครอบครัวมันก็

คนไม่เยอะอยู่แล้ว” ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลมีรู้สึกถึงความหมายกับการที่สามารถยอมเสียสละผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อความมั่นคงของครอบครัว

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 21 ไม่ประสงค์บอกอายุแต่ผู้ให้ข้อมูลยืนยันว่าตนเองอยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ปัจจุบันเป็นนักลงทุน

ในการสนทนาครั้งนี้เกิดขึ้นในบรรยากาศที่ผ่อนคลายในบ่ายวันหนึ่ง บริเวณร้านเกมย่านพระโขนง ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ทั้งผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลกำลังนั่งทานขนมไม่มีความเร่งรีบและมีเวลาในการสนทนาค่อนข้างนาน ทำให้การสนทนาเป็นไปด้วยความราบรื่น โดยพื้นฐานของผู้วิจัยนั้นเป็นคนกรุงเทพมหานครโดยกำเนิด เริ่มต้นนั้นผู้ให้ข้อมูลได้เล่าถึงความหมายในชีวิตของตนเองพร้อมกับอารมณ์สุขที่เกิดจากการประเมินตนเองและมีความพอใจในชีวิตตนเอง (affection) ของผู้ให้โดยมีความต้องการในจิตใจ และการให้คุณค่ากับความต้องการให้ความสำคัญกับ เงินทอง ซึ่งในช่วงเวลาปัจจุบันก็สามารถตอบสนองความต้องการในจิตใจได้ดี จึงทำให้เลือกการทำงานเกี่ยวกับการลงทุนทางการเงิน (cognition) ซึ่งคำตอบเกี่ยวเนื่องถึงประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการรู้คิด (cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือความรู้ความสามารถในการลงทุน

“พี่ลงทุนอสังหาริมทรัพย์ หลักทรัพย์ พันธบัตร ธุรกิจ อะไรลงทุนได้พี่ลงทุนหมด”

“นักลงทุน เป็นคนขี้เกียจ มีทัศนคติที่ขี้เกียจ เค้าจึงต้องขยัน เด็กๆเวลาครูถามโตขึ้นอยากทำอะไร พี่ตอบว่า อยากอยู่เฉยๆแล้วเงินไหลเข้ามาเรื่อยๆ มีแต่คนบอกบ้ารึเปล่า อาชีพนักลงทุนคือตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องแล้วอยู่เฉยๆแล้วเงินจะเข้ามา ชีวิตหนึ่ง ใครมั่งไม่ต้องการสิ่งนี้”

ต่อมาผู้ให้ข้อมูลได้พูดเกี่ยวกับประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม กับ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ (motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิต นั่นคือการมีเงินทำให้เกิดทางเลือกและเวลาในการดำเนินชีวิตที่มากกว่า

“ถ้าหากชีวิตหนึ่งมีสองทางเลือก ทางเลือกหนึ่งจะทำอะไรก็ได้ ทางเลือกหนึ่งจะทำได้บางอย่าง ทางเลือกที่ทำอะไรก็ได้มันน่าสนุกกว่าแล้วก็ทางเลือกหนึ่งที่มีเวลาจะกัด อีกทางเลือกหนึ่งมีตั้งทำอะไรก็ได้ เวลาจะมีมากมันก็น่าสนใจกว่า ทำให้อาชีพนักลงทุนเป็นอาชีพที่น่าสนใจ คุณทำงานหนักมากเลย ตอนแรกตอนที่หาสิ่งที่จะไปลงทุน แต่พอหาเจอก็ถือว่า”

ผู้ให้ข้อมูลยังได้เล่าถึงความมั่นคงในการเลือกที่จะตัดสินใจในแบบของตนเอง โดยในบทสนทนาจะเห็นถึงการให้ความสำคัญกับ การเลือกที่จะพิสูจน์ตนเองในด้านการใช้ชีวิต ถึงแม้จะมีแรงกดดันจากครอบครัว ดังนี้

“ปู่ผมเป็นนักเก็งกำไรที่ดิน พ่อเป็นนักขายประกัน แม่เป็นลูกจ้างธรรมดา ที่บ้านคิดว่าลงทุนหุ้นมันไม่ดี ที่บ้านไม่เห็นด้วย แต่ผมลงทุนไม่ได้เก็งกำไร เราลงทุน ดูประสิทธิภาพของบริษัทอย่าง รมัตถะวัจ เราสามารถตัดสินใจที่ดีได้ ระยะยาว สิบปี ยี่สิบปี สามสิบปี แต่เค้าไม่เข้าใจจนกว่าคุณจะได้เงินเยอะแยะจนเข้าตักใจ ผมผ่านจุดนั้นมาแล้ว พ่อแม่เค้าคิดว่าฉลาดกว่าลูกเสมอ ตอนแรกพ่อแม่บอกมันเสี่ยงเพราะเค้าเคยเจอยังงี้มา คือมันเป็นเหมือนความเชื่อ หักล้างความเชื่อไม่ได้ ถ้าลุยแล้วได้เงินมาเยอะแยะ ชีวิตดี ความคิดเค้าเปลี่ยนเอง แต่บอกให้เค้าเปลี่ยนใจเค้าเปลี่ยนไม่ได้”

และยังพบประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเติมเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรมนั่นคือการมีเงินเป็นไฉนเดียวในการใช้ชีวิตทำให้เกิดการเติมเต็มในด้านจิตใจ และประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีความคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีความคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง นั่นคือการใช้ชีวิตโดยมีความสุขกับแนวคิดของตนเองเกี่ยวกับการใช้เงินเป็นไฉนเดียวหลักในการดำเนินชีวิตสำหรับตัวผู้ให้ข้อมูลนั้นถือเป็นการใช้ชีวิตที่มีความคุณค่าและความหมาย

“เงินมากไม่ได้ทำให้รวย เงินเป็นไฉนเดียว บางคนคิดว่ามีเงินมากแล้วจะรวย ดูอย่างคนจนถูกหวย มีเงินมากแต่ยังจนอยู่ หรือคนมีโชคมาก ๆ ได้เงินก้อนเดียว ไม่นานก็จน แต่คนที่สร้างตัวเป็นแล้วเค้าสูญเสียทุกอย่าง เค้าก็จะใช้ความสามารถกลับมารวยอีก ถ้ามีความสามารถเงินมาเอง”

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ความหมายกับการใช้ชีวิตโดยมีเงินทองเป็นส่วนขับเคลื่อนการใช้ชีวิต โดยเห็นได้จากคำพูดที่ว่า “เงินเป็นไฉนเดียว”

ผู้ให้ข้อมูลที่ 22 อายุ 28 ปี ปัจจุบันเป็นนักศึกษาปริญญาโท

ในการสนทนาครั้งนี้ เริ่มต้นในบรรยากาศเย็นสบายในห้องแอร์ใจกลางย่านโอโซน โดยพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลนั้นเป็นคน ฉะเชิงเทรา เคยเป็นพนักงานรับจ้างทั่วไปและนักบวชก่อนที่จะมาศึกษาปริญญาโท เริ่มต้นผู้ให้ข้อมูลได้พูดถึงเรื่องราวของการใช้ชีวิตโดยเป็นการเล่าเรื่องราวการให้คุณค่าและความหมายในชีวิตพร้อมทั้งอารมณ์ความสุข สอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affection) โดยในช่วงเวลาปัจจุบันนั้นผู้ให้ข้อมูลกำลังสร้างชีวิตของตนเองจากการเรียนปริญญาโท เพื่อให้สามารถนำความรู้และความสามารถที่ได้จากการเรียนไปใช้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการเกี่ยวกับผลตอบแทนทางด้านเงินทอง(cognition) ซึ่งคำตอบเกี่ยวเนื่องถึงประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการรู้คิด(cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือการใช้ความสามารถของตนเอง ในการทำงานเพื่อหาเงินมาสำรองไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน รวมถึงประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่ง

ที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม กับ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ(motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิตนั่นคือการได้สะสมเงินทองที่เป็นผลตอบแทนจากการทำงาน โดยต้องมีสำรองไว้ในชีวิตเป็นจำนวนหนึ่งเนื่องจากไม่สามารถประมาณได้ชัดเจนว่าในชีวิตนั้นต้องใช้เงินจำนวนเท่าไร รวมทั้งประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเต็มเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรมและประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง ได้พูดถึงสิ่งที่เติมเต็มตนเองและสิ่งที่เป็นคุณค่าต่อตนเอง นั่นคือ การเจริญเติบโตทางด้านการงานในองค์กร ซึ่งต้องสอดคล้องกับการเจริญเติบโตทางด้านการเงิน โดยคำตอบของข้อมูลที่ได้นั้นผู้วิจัยได้จากการสนทนาแบบถามคำตอบคำกับผู้ให้ข้อมูลตลอดทั้งวัน ซึ่งคำตอบที่แสดงให้เห็นชัดเจนมีดังนี้

“งานที่หวังไว้ ก็มีการคาดหวังเรื่องเงินทอง เพราะเราประมาณการณ์ไม่ได้ว่าต้องใช้เท่าไร ทั้งเรื่องของตัวเราเอง เรื่องครอบครัว ไลน์จะมีฟงมีแฟนอีก เราต้องมีพอประมาณเท่าที่เราต้องใช้ซึ่งมันก็ต้องมีมากไว้ก่อน เรื่องงานก็ขึ้นอยู่กับความสอดคล้องกับการเจริญเติบโตในชีวิต มันคงและผลตอบรับดี สามารถสู้ได้ด้วยความสามารถของเรา เราต้องเลือกงานที่เงินดีและมั่นคงไว้ก่อนเราก็แข่งขันในองค์กรได้ ทุกองค์กรมันต้องมีแข่งขัน แข่งแข่งชิงดีกัน”

ผู้ให้ข้อมูลยังได้พูดถึงที่มาที่ไปของความหมายในชีวิตดังกล่าว โดยเกิดจากการเรียนรู้ผ่านเหตุการณ์ในอดีตมีเหตุผลที่ส่งผลถึงการสร้างความหมายในชีวิตในปัจจุบัน โดยช่วงเวลาในอดีตนั้นเป็นช่วงเวลาที่คุณให้ข้อมูลได้เรียนรู้ถึงเรื่องราวรอบตัวและสังคมและทำให้ได้คำตอบที่เป็นความหมายในชีวิตว่า ความต้องการด้านเงินทอง ในช่วงต้นเป็นความต้องการที่เป็นความหมายในชีวิต ดังนี้

“ตอนนั้นก็เคยจะเป็นบาทหลวง ก็เคยเตรียมตัวที่จะเป็นสิ่งนั้น แรงขับที่ทำให้อยากเป็นบาทหลวง ตอนนั้นมองว่าเป็นชีวิตที่โอเคระดับหนึ่ง งานไม่ต้องทำอะไรมาก ช่วยเหลือสังคม”

“เมื่อวุฒิมันเป็นเชิงศาสนา แต่ไม่อยากเป็นบาทหลวงแล้วมันไม่ใช่ ในเมื่อพบว่ามันไม่ใช่ก็ต้องหางานใหม่ ในเมื่อสายที่เราเรียนมามันตัน เราก็ต้องหาสายใหม่ที่เราเอาไปทำงานได้”

“อยากเรียนโทเพราะปริญญาตรีเอาไปใช้ไม่ได้ก็เลยต้องมาเรียนเพิ่ม เพราะการมีเพิ่มเติมขึ้นมาก็สามารถเอาไปใช้ทำงานอะไรได้บ้าง”

“แต่เลือกเรียนอันนี้เพราะอยากเปิดสายที่เราต้องการเพิ่มเติม ที่เราสามารถเรียนได้ การช่วยเหลือสังคมก็อยาก แต่ของเก่ามันถูกกำหนดว่า 100 เปอร์เซ็นต์คุณก็ต้องช่วยเหลือเค้า อย่างงานบริการมันสามารถทำรายได้ด้วยและมันก็มีรูปแบบที่เป็นการช่วยเหลือ ทุกอย่างมันก็สามารถช่วยเหลือกันได้ การช่วยเหลือทุกอันมันก็ไม่เหมือนกัน เพราะรูปแบบการให้และการรับมันต่างกัน”

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ความหมายในชีวิตคือต้องการมีงานที่สามารถตอบสนองความหมายในชีวิตในด้านเงินทอง ซึ่งมีการให้ความสำคัญกับแนวคิดที่เกี่ยวกับเงินทองเป็นตัวขับเคลื่อนการใช้ชีวิต และยังมีแนวคิดในเรื่องการสะสมเงินทองให้ได้ในปริมาณมาก เนื่องจากไม่รู้ว่าในชีวิตจะต้องเจอเหตุการณ์อะไรบ้าง เห็นได้จากชุดคำพูด “งานที่หวังไว้ ก็มีความต้องการคาดหวังเรื่องเงินทอง เพราะเราประมาณการณ์ไม่ได้ว่าต้องใช้เท่าไร”

ผู้ให้ข้อมูลที่ 23 อายุ 21 ปี ปัจจุบันเป็นช่างตัดผม

การสนทนาเริ่มต้นในบรรยากาศร้านตัดผมแห่งหนึ่งย่านจตุจักร โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นคนกรุงเทพโดยกำเนิด ซึ่งการสนทนาดำเนินไประหว่างที่ผู้วิจัยกำลังตัดผม โดยในการเริ่มสนทนาผู้ให้ข้อมูลได้เริ่มเล่าเรื่องประสบการณ์ในการใช้ชีวิตในวัยเด็กและวัยรุ่นดังนี้

“เกิดในครอบครัวฐานะปานกลางก็เป็นเด็กปานกลางทั่วไป แล้วก็เรียนแถวบ้าน แถวธนบุรี เรียนก็ไม่ได้เก่งไม่ได้แย่มากก็ไป ม. กรุงเทพคณะนิเทศ ตอนนั้นไม่ได้คิดอะไรแค่เรียนตามเพื่อน ขอให้อภัยมหาลัยเรียนอะไรก็ได้”

จากนั้นผู้ให้ข้อมูลได้มีจุดเปลี่ยนแปลงในชีวิตคือการพบเจอกับแฟนสาว ทำให้เกิดความต้องการที่จะใช้ชีวิตร่วมกัน โดยความต้องการในการใช้ชีวิตร่วมกันนั้นมีการให้คุณค่าและความต้องการในจิตใจคือต้องการให้ความสำคัญกับการสร้างครอบครัว แต่ช่วงเวลาดังกล่าวไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการในจิตใจและสิ่งที่เป็นความหมายในชีวิตได้เนื่องจากมีปัญหาในเรื่องรายได้และค่าใช้จ่าย ทำให้เกิดอารมณ์ทุกข์ในการใช้ชีวิต(affection) ซึ่งช่วงเวลานั้นผู้ให้ข้อมูลก็ได้เกิดกระบวนการคิดเกี่ยวกับชีวิตที่เหมาะสมสำหรับตนเองจึงตัดสินใจย้ายมาทำงานที่กรุงเทพ (cognition) ซึ่งคำตอบของเหตุการณ์ในอดีตนั้นเกี่ยวเนื่องถึงประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการ การรู้คิด(cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือการใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายร่วมกับภรรยา ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม กับ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ(motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิต นั่นคือความสุขจากการที่ได้อยู่ร่วมกับภรรยา รวมถึงประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเต็มเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรมและประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์(affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง โดยสิ่งที่ทำแล้วเต็มเต็มจิตใจและคุณค่าในการกระทำนั้นคือการอยู่ร่วมเป็นครอบครัวกับภรรยา

“แล้วก็เจอแฟน แฟนเรียนที่อุบล เรียนพยาบาล แล้วยากอยู่กับแฟนก็ออกจากงานเอาเงินเก็บไปเปิดร้านขายเสื้อผ้าอยู่อุบล เช้าตึก ตอนนั้นก็เสื้อผ้าแฟชั่นผู้หญิง ตอนนั้นยังไม่มีห้างก็ขายดี ก็มาซื้อเสื้อผ้าในกรุงเทพเดือนละสองครั้ง ก็ไม่คุ้มเหนื่อย ทำได้สักพักก็รู้สึกว่าการเสียค่าเช่า ค่าที่ ค่าอยู่ค่ากิน มันไม่เหลือเก็บ เลยกลับมาตั้งหลักที่กรุงเทพ”

หลังจากผ่านช่วงเวลาดังกล่าวนั้น ผู้ให้ข้อมูลได้มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ชีวิต โดยได้เปลี่ยนแปลงในด้านอาชีพมาเป็นช่างตัดผม โดยการเป็นช่างตัดผมสามารถตอบสนองอารมณ์สุขในการใช้ชีวิต (affection) ทำให้เกิดการให้คุณค่าและการสร้างความหมายในชีวิตโดยให้ความสำคัญกับการเติมเต็มทักษะ ประสบการณ์ในชีวิต และความสุขในการทำงาน ซึ่งช่วงเวลาปัจจุบันก็สามารถใช้ชีวิตให้สอดคล้องกับคุณค่าในจิตใจได้นั้นคือการได้ทำงานเป็นช่างตัดผม และมีความสุขกับการพัฒนาฝีมือตัดผมของตนเอง (cognition) ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้ และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการ การรู้คิด (cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือความสามารถในการตัดผม

“แล้วแม่เคยแนะนำให้มาเรียนตัดผม แรกๆตอนจบใหม่เราก็ไม่ได้สนใจ แก่อยากทำงานให้ตรงสาย พอกลับมาจากอุบลแม่ก็บอกให้ไปเรียนที่สารพัดช่าง พอเราเรียนเราเริ่มชอบตัดผมเราก็อยู่สามคอส สี่คอส เกือบปี มีช่วยงานอาจารย์บ้าง ถึงเวลาเราก็เลยหาร้านอยู่ เลยไปอยู่ร้านแถววัดไทร จอมทอง ตัดอยู่ครึ่งปี แล้วไม่ค่อยชอบ เราต้องการประสบการณ์แต่นั้นไม่น่ามีความก้าวหน้าหรือความรู้เพิ่ม”

จากสมมุติที่เกิดจากความหมายในชีวิตและการใช้ชีวิต ซึ่งทำให้เกิดความสุขในปัจจุบัน โดยมีความหมายในชีวิตคือ การเติมเต็มทักษะ ประสบการณ์ในชีวิตและความสุขจากการทำงาน โดยเห็นได้จากการเล่าเรื่องเชิงเปรียบเทียบว่า ถึงแม้จะต้องทำงานเป็นช่างตัดผมแต่ต้องเป็นช่างตัดผมในร้านที่ตนเองไม่สามารถเติมเต็มทักษะ ประสบการณ์ในชีวิต ก็จะไม่เกิดอารมณ์สุขขึ้นในการใช้ชีวิต พร้อมทั้งยังได้เล่าเรื่องราวการวางแผนการเติบโตของตนเองจากการเติมเต็มทักษะ ประสบการณ์ในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรมนั่นคือ ความสุขจากการได้เพิ่มพูนทักษะทางงานทำงานของตนเอง รวมทั้งประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเติมเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรมและประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์ (affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง โดยสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกเติมเต็มจิตใจนั้น คือการทำหน้าที่ของตนเองอย่างตั้งใจและเติมเต็มทักษะความสามารถในอาชีพของตนเองขึ้นไปเรื่อยๆ นอกการเติมเต็มทักษะจากการทำงานนั้นยังเป็นคุณค่าและความหมายในการดำเนินชีวิตอีกด้วย

“คือร้านพวกนั้นเน้นปริมาณ เน้นตัดเย็บหัวหนึ่งครั้ง ชม เราไม่ยักตัดยั้งนั้น อยากได้เรียนที่ได้เรียนรู้ แล้วก็พัฒนาฝีมือด้วยแล้วรู้จักน้องเจ้าของร้านที่นี้เคยถูกคอ เลยออกจากร้านนั้นแล้วมาเริ่มอยู่นี้ แรกๆ เราแค่มาตัดมาดูวิธีการตัดแบบนี้ พอมาอยู่ไปเรื่อยๆ เราได้ความรู้ ไม่ได้เงินมาก ใช้เงินตัวเอง แล้วอยู่ไปเรื่อยๆ จนขยายร้านแล้วก็เป็นอย่างที่นี้ เราตัดมาเรื่อยๆจนเป็นอาชีพแล้ว เราจะห้วงลูกค้า พอวันไหนเราหยุด เราก็ห้วงลูกค้าโทรมา เหมือนเค้าอยากมาตัดกับเรา”

“คนเราวันหนึ่งต้องโต แต่วันนี้พอใจจุดนี้อยู่ แต่คนเรามีเวลามีจุดก็ต้องโตไป อย่างตอนแรกขยายร้านมีช่าง 7 คน ตอนนี้อย่างหลายคนก็ไปต่อทางของตัวเอง ถ้าได้โตก็แยกย้ายกันไป อย่างบางคนก็ไปทำงานประจำ แล้วก็เปิดร้านตัดผมเป็นอาชีพเสริม บางคนก็ไปทำเป็นการตลาดแบบรับสอน รับตัดที่บ้านแบบส่วนตัว ตอนนี้มี 5 คน เดี่ยวเมื่อก่อนก็มีคนออกอีก เพราะเค้าไปทำห็นส่วนร้านชาลอน”

“ตอนนี้ก็เรื่อยๆ แต่คงไม่ไปงานประจำแล้ว มันเคยกดดัน มันเหนื่อย ช่างตัดผมมันเหมือนเป็นนายตัวเองด้วย แคร่รับโจทย์มาแล้วทำตามที่เราบอกเราไม่ต้องซีเรียสเรื่องเจ้านาย”

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ความหมาย ในด้านเติมเต็มทักษะประสบการณ์ในชีวิต และความสุขในการทำงาน ซึ่งเห็นได้จากชุดคำพูด เป็นอาชีพแล้ว เราจะห้วงลูกค้า พอวันไหนเราหยุด เราก็ห้วงลูกค้าโทรมา เหมือนเค้าอยากมาตัดกับเรา” และยังมีการวางแผนในความก้าวหน้าในการทำงานโดยเห็นได้จากชุดคำพูด “คนเราวันหนึ่งต้องโต แต่วันนี้พอใจจุดนี้อยู่ แต่คนเรามีเวลามีจุดก็ต้องโตไป”

ผู้ให้ข้อมูลที่ 24 อายุ 35 ปี ปัจจุบันประกอบอาชีพมอเตอร์ไซค์รับจ้าง

การสนทนาครั้งนี้เกิดขึ้นบริเวณวินมอเตอร์ไซค์รับจ้างย่านจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเริ่มต้นผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลที่เป็เหตุผลในการให้คุณค่ากับการใช้ชีวิตและความหมายในชีวิต พร้อมกับอารมณ์ซับซ้อนใจในการใช้ชีวิต โดยพื้นฐานผู้ให้ข้อมูลนั้นเป็นคนจังหวัดลำปาง ในช่วงเวลาปัจจุบันผู้ให้ข้อมูลมีการให้คุณค่าและความหมายในชีวิตคือพร้อมกับอารมณ์ซับซ้อนใจในชีวิต (affection) ซึ่งในช่วงเวลาปัจจุบันนั้นผู้ให้ข้อมูลไม่สามารถเป็นไปได้ตามความคาดหวังเกี่ยวกับการใช้ชีวิตที่สามารถตอบสนองเงินทองในการใช้ชีวิต โดยเหตุผลและความต้องการในจิตใจที่เกิดจากความหมายในชีวิตที่มีในปัจจุบันนั้นคือ ต้องการเงินทองที่ได้จากการค้าขาย เนื่องจากได้เยอะกว่าและปลอดภัยกว่ามอเตอร์ไซค์รับจ้าง แต่ในช่วงเวลาปัจจุบันผู้ให้ข้อมูลไม่สามารถเลือกทำตามความต้องการในจิตใจได้ (cognition) ซึ่งส่งผลถึงคำตอบของประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนสามารถทำได้ และต้องการที่จะทำในชีวิตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการ การรู้คิด (cognition) โดยเป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้และทำแล้วจะเกิดการใช้ชีวิตที่มีความหมายมีความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตชีวิต นั่นคือความสามารถในการประกอบอาชีพใช้แรงงานทั่วไปในกรุงเทพมหานคร

“เมื่อก่อนทำไร่ทำสวนอยู่บ้านนอก ที่ดินมันน้อยน้องมันเยอะเลยไม่พอทำกิน เลยร่อนเร่เข้ากรุงเทพ ตอนเข้ามาประมาณ 20 อยู่โรงงานทอผ้า อยู่กับพี่ชายพี่ชายเค้าทำมาก่อนนานเค้าเลยเป็นหัวหน้าโรงงาน”

“แล้วมันยาก ทอเสื้อผ้าแบบฝรั่ง โหลละ 120 บาท ถ้าดีจริง ๆ วันหนึ่ง 2 โหลเต็มที แต่ผมทำไม่ไหว มันเหนื่อยมาก มันไม่คุ้มค่าจ้าง เลยออกมาเป็นช่างกระจก ใส่กระจกตามตึกสูงๆ อยู่ประมาณ 2 ปี แล้วเกิดอุบัติเหตุ เลยลาออกมาขายของริมฟุตบาท อยู่พักหนึ่ง ที่นี้เค้าก็ขอคืนฟุตบาทไม่ให้ขายของ เลยมาขั้ววิน”

จากการสนทนายังพบประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่ดีในอนาคตทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม กับ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแรงจูงใจ(motivation) ที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาซึ่งผลตอบแทนเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าในการใช้ชีวิต นั่นคือการต้องการรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นจากการทำงาน ซึ่งงานปัจจุบันไม่สามารถตอบสนองได้ ทำให้ต้องการเปลี่ยนอาชีพจากมอเตอร์ไซด์รับจ้างไปขายผลไม้ รวมถึงประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำแล้วรู้สึกเติมเต็มในจิตใจทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรมและประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วรู้สึกว่ามีคุณค่าในการกระทำ ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางอารมณ์ (affection) โดยในส่วนของอารมณ์นั้นจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกของการได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเอง โดยสิ่งที่ทำแล้วสามารถทำให้เกิดความรู้สึกเติมเต็มได้นั้นผู้ให้ข้อมูลได้พูดถึงการทำงานที่มีความปลอดภัยที่ดีกว่าการขับมอเตอร์ไซด์รับจ้างเนื่องจากคุณค่าในการใช้ชีวิตที่สำคัญที่สุดนั่นคือชีวิต ซึ่งการขายผลไม้จะสามารถเกิดคุณค่าในทางรูปธรรมทั้งเรื่องรายได้และความปลอดภัยในชีวิต

“จริงๆก็อยากขาย ของ ได้กำไรดีกว่า ขับมอเตอร์ไซด์มันก็เสี่ยง เสี่ยงโดนชน เนี่ยโดนแท็กซีปาดล้อ เบี้ยว ขับมอเตอร์ไซด์ก็เอาแน่เอาอนไม่ได้ บางวันก็พัน บางวันก็หกร้อยเจ็ดร้อย ”

ผู้ให้ข้อมูลยังได้ให้ข้อมูลที่เป็นการคาดการณ์ถึงเป้าหมายในชีวิตในช่วงเวลาอนาคตของตนเอง โดยเป็นชีวิตพร้อมกับอารมณ์สุขที่เกิดจากการประเมินความสามารถของตนเอง ดังนี้

“ถ้าไม่ไหวอายุมากก็อยากกลับไปทำสวนอยู่บ้านเหมือนเดิม”

ประเด็นสุดท้าย เป็นการปิดการสัมภาษณ์

“อยากให้คนพูดจาตรงไปตรงมาซื่อสัตย์ไม่ใส่ร้ายป้ายสี ผมว่ามันน่าอยู่เลยนะ อยู่อย่างสันติ มันน่าอยู่มากกว่า”

จากการสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ความหมาย ในด้านความต้องการด้านเงินทอง ซึ่งจะเห็นได้จากชุดคำพูด “มันเหนื่อยมาก มันไม่คุ้มค่าจ้าง” “จริงๆก็อยากขาย ของ ได้กำไร

ดีกว่า” ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้ให้ความสำคัญผลตอบแทนที่มาได้มาในรูปแบบเงินทอง โดยเกิดจากการประเมินตัวเองทั้งในเรื่อง ความปลอดภัยของชีวิต และความมั่นคงของรายได้

สรุปปรากฏการณ์จากเรื่องราวของผู้ให้ข้อมูล

ในการสนทนาเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับมิติความหมายในชีวิตในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสนทนากับผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 58 ท่าน แต่สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้เพียง 24 ท่าน เนื่องจากอีก 34 ท่านที่เหลือมีทั้งที่ไม่สามารถนำข้อมูลที่ได้มาขยายผลและสังเคราะห์ให้ได้เนื้อหาเกี่ยวกับมิติความหมายในชีวิตเนื่องจากได้เห็นเพียงแค่ชุดคำพูดที่เกี่ยวกับความชอบและความต้องการในการใช้ชีวิตถึงแม้ว่าผู้วิจัยจะพยายามสร้างคำถามในการสนทนาเพื่อกระตุ้นกระบวนการคิด ซึ่งตัวอย่างชุดคำพูดที่เกิดจากแค่ความชอบและความต้องการในการใช้ชีวิตดังกล่าวมีทั้งที่ให้เหตุผลว่า “เพราะชีวิตมันไม่มีอะไรให้คิดมาก ทุกวันนี้อยู่บ้านก็สบายอยู่แล้ว” “เพราะเป็นคนที่มืออะไรก็ทำๆไป ไม่ได้คิดอะไรมากถึงเวลาว่างก็พักผ่อน นอน” โดยถึงแม้ผู้วิจัยจะพยายามถามคำถามที่พยายามเจาะจงเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้ทบทวนชีวิตและบรรยายสิ่งที่เป็ความหมายในชีวิตตนเองแต่ผู้ให้ข้อมูลก็ยังไม่สามารถที่จะให้สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความหมายในชีวิตได้ และส่วนที่สองเป็นผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ยอมให้ทำการบันทึก วิดีโอเทป แต่สามารถสนทนาได้ ซึ่งการสนทนาดังกล่าวทำให้ไม่มีหลักฐานในการได้มาซึ่งข้อมูลทำให้ผู้วิจัยเลือกที่จะไม่ใช้ข้อมูลดังกล่าว

จากข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนาทั้งหมด ทั้งจากผู้ให้ข้อมูลที่สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้ และผู้ให้ข้อมูลที่ไม่สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้นั้น ข้อสังเกตสำคัญที่ผู้วิจัยสังเกตได้คือ ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ทุกช่วงอายุ ทุกกลุ่มอาชีพ และทั้งเพศชายเพศหญิงนั้น มีการกระจายมิติความหมายในชีวิตอย่างหลากหลาย นั้นหมายถึงการศึกษาครั้งนี้ไม่สามารถบอกแนวโน้มมิติความหมายในชีวิตได้ว่า ช่วงอายุไหน กลุ่มอาชีพไหน และเพศอะไร มักจะมีมิติความหมายในชีวิตรูปแบบไหน ในส่วนผู้ที่ไม่พบมิติความหมายในชีวิตก็ยังคง ไม่พบรูปแบบที่ชัดเจนจากความหลากหลายทางด้านช่วงอายุ กลุ่มอาชีพ และเพศ ซึ่งนั่นก็หมายถึงการศึกษาครั้งนี้ไม่สามารถบอกแนวโน้มของผู้ที่ไม่พบมิติความหมายในชีวิตได้เช่นกัน แต่ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ก็เพียงพอต่อวัตถุประสงค์การศึกษา

ในส่วนมิติความหมายในชีวิตที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลนั้น พบว่าชุดคำพูดที่แสดงให้เห็นถึงมิติความหมายในชีวิตนั้น เป็นชุดคำพูดที่เกิดจากกระบวนการแรงจูงใจ(motivation) และ กระบวนการทางอารมณ์(affection) ที่จะเป็นความสุขหรือความพอใจเมื่อได้ใช้ชีวิตที่มีคุณค่าและเหมาะสมกับตนเอง โดยทั้งสองกระบวนการดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ให้ข้อมูล รู้จักตัวตนของตนเองและรู้ว่าสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่าสำหรับชีวิตของตนเองนั้นคืออะไรโดยผ่านกระบวนการการรู้คิด(cognition) ซึ่งจากปรากฏการณ์ที่เห็นนั้นพบว่าในผู้ให้ข้อมูลสามารถเกิดกระบวนการการรู้คิด(cognition) จากนั้นจึงเกิดกระบวนการแรงจูงใจ(motivation) และกระบวนการทางอารมณ์(affection) ถึงสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงมิติความหมายในชีวิตของตนเอง ซึ่งมิติความหมายในชีวิตอาจมี

เพียงแค่หนึ่งมิติหรือได้มากกว่าหนึ่งมิติก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่า ณ ช่วงเวลานั้น กระบวนการรู้คิด (cognition) ของผู้ให้ข้อมูล กับ สภาพแวดล้อมที่ตนเองอยู่ มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไร

อีกหนึ่งข้อสังเกตที่ค้นพบคือ สาเหตุในการสร้างความหมายในชีวิต 2 รูปแบบที่เป็นกระบวนการทางอารมณ์(affection) ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนั้นคือ สาเหตุการสร้างความหมายในชีวิตจากความพอใจในชีวิต และ สาเหตุการสร้างความหมายในชีวิตจากความขัดข้องใจในชีวิต โดยข้อค้นพบเกี่ยวกับสาเหตุในการสร้างความหมายในชีวิตนั้น ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลจากวิธีโอเพนเิน จากการบันทึกเทปของผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้อย่างละเอียดหลายรอบ เพื่อทำความเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก ที่สนทนากันในวันนั้นและเพื่อหารายละเอียด และกลไกความสอดคล้องระหว่างอารมณ์และเรื่องราวที่หลบซ่อนอยู่ในข้อมูล โดยหลังจากที่สังเคราะห์ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยพบว่าทั้งในผู้ที่ สาเหตุการสร้างความหมายในชีวิตจากความพอใจในชีวิต และ สาเหตุการสร้างความหมายในชีวิตจากความขัดข้องใจในชีวิต ทั้งสองสาเหตุดังกล่าวมีกลไกการเกิดสาเหตุที่เป็นจุดร่วมในการสนทนาที่ผู้วิจัยสังเกตได้นั้นคือในบุคคลนั้น จะประกอบไปด้วย ความต้องการในจิตใจของผู้ให้ข้อมูลที่เกิดจากการรู้คิด(cognition) ของตัวผู้ให้ข้อมูลเองกับสภาพแวดล้อมหรือบริบทที่ผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่ ณ ช่วงเวลานั้น

โดยความต้องการในจิตใจของผู้ให้ข้อมูลที่เกิดจากการรู้คิด(cognition) เกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตลอดชีวิตตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบัน โดยเรียนรู้ว่า ตัวเองชอบสิ่งไหน ไม่ชอบสิ่งไหน ถนัดสิ่งไหน ไม่ถนัดสิ่งไหน และยังมีความต้องการที่มีความเฉพาะกับตนเองเท่านั้น ซึ่งโดยประสบการณ์ดังกล่าวนี้จะหล่อหลอมให้บุคคลดังกล่าวเกิดแนวความคิดการใช้ชีวิตที่เหมาะสมกับสิ่งที่เป็นคุณค่าในจิตใจของตนเอง ซึ่งถ้าหากว่าคุณค่าที่มีอยู่ในความต้องการในจิตใจสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมหรือบริบทที่ผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่ ณ ขณะนั้นผู้ให้ข้อมูลจะมีกระบวนการทางอารมณ์(affection) ที่มีความสุข ณ ช่วงเวลาปัจจุบัน โดยผู้ที่มีสาเหตุการสร้างความหมายในชีวิตจากความสุขหรือความพอใจนั้นจะมีของผู้ให้ข้อมูลที่เกิดจากการรู้คิด(cognition) ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่อยู่ในปัจจุบัน รวมถึงการวางแผนความหมายในชีวิตในอนาคตที่ยังคงมีอารมณ์สุขหรือพอใจในปัจจุบันเป็นตัวต่อยอดสิ่งที่คาดหวังในอนาคต ในส่วนสาเหตุการสร้างความหมายในชีวิตจากความคับข้องใจนั้นเกิดจากคุณค่าที่มีอยู่ในความต้องการของผู้ให้ข้อมูลที่เกิดจากการรู้คิด(cognition) ไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมหรือบริบทที่ผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่ ณ ขณะนั้นผู้ให้ข้อมูลจะมีกระบวนการทางอารมณ์ (affection) ที่มีเป็นความคับข้องใจในช่วงเวลาปัจจุบัน โดยผู้ที่มีสาเหตุการสร้างความหมายในชีวิตจากความคับข้องใจนั้นจะมีการสร้างมิติความหมายในชีวิตที่พูดถึงความคาดหวังสภาพแวดล้อมในอนาคตที่การรู้คิด(cognition) ของตนเองสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่ตนเองคาดหวังให้เป็นความหมายในชีวิตโดยเป็นการวางแผนความหมายในชีวิตในอนาคตที่ต้องการอารมณ์สุขหรือพอใจในปัจจุบันเป็นอารมณ์(affection) ในการดำเนินชีวิต

บทที่ 5

อภิปรายผลการศึกษา

ในการอภิปรายผลการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำตามขั้นตอนกระบวนการแปลผลและอภิปรายผลการศึกษา ดังที่ได้กล่าวไว้ในวิธีดำเนินการวิจัยโดยมีขั้นตอนคือ 1. มองหาแบบแผนเรื่องหรือประเด็นสำคัญที่ปรากฏขึ้นมาจากข้อมูล 2. จัดกลุ่มเรื่องที่คล้ายกันไว้ภายใต้มันโนทัศน์เดียวกัน และ 3. สร้างข้อสรุปเชิงแนวคิดและทฤษฎีที่มีเหตุผล สอดคล้องกับข้อเท็จจริง โดยมีรายละเอียดดังนี้

มองหาแบบแผน เรื่อง หรือประเด็นสำคัญที่ปรากฏขึ้นมาจากข้อมูล

ผู้วิจัยจะเริ่มมองหาแบบแผนของเรื่องราวที่เป็นมติความหมายในชีวิตหลังจากที่ได้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 5 เสร็จสิ้น ซึ่งหลังจากที่ได้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 5 นั้นผู้วิจัยจะนำวิดีโอเทปของทั้ง 5 ท่านมาแกะเนื้อหาและทำการสังเคราะห์เพื่อมองหาแบบแผนมติความหมายในชีวิต หลังจากนั้นผู้ให้ข้อมูลจะเก็บข้อมูลต่อ โดยหลังจากที่ได้ข้อมูลเกี่ยวกับมติความหมายในชีวิตตั้งแต่ท่านที่ 6 เป็นต้นไปผู้ให้ข้อมูลจะทำการมองหาแบบแผนทุก ๆ ครั้งหลังจากจบการสนทนากับผู้ให้ข้อมูลแต่ละท่าน โดยหลังจากที่ได้สนทนากับผู้ให้ข้อมูลทั้ง 58 ท่านแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงความหมายในชีวิตนั้นอยู่ตัวแล้ว จึงได้นำข้อมูลที่ผู้วิจัยคิดว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลที่มีความหมายในชีวิตและชุดคำพูดที่สื่อให้เห็นถึงความหมายในชีวิตชัดเจนมาวิเคราะห์แบบสามเส้าร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา โดยข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยเลือกมาจากผู้ให้ข้อมูล 31 ท่าน เพื่อนำมาสังเคราะห์แบบสามเส้าร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากสังเคราะห์เสร็จสิ้นแล้วพบว่า ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงความหมายในชีวิตชัดเจนมีเพียง 24 ท่านเท่านั้น โดยแบบแผนของมติความหมายในชีวิตสำหรับบุคคลที่มีความหมายในชีวิตนั้นพบว่า ในหนึ่งบุคคลสามารถมีมติความหมายในชีวิตได้มากกว่าหนึ่งมิติ หรือจะมีเพียงมิติเดียวก็ได้ มติความหมายในชีวิตยังสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดช่วงชีวิต ขึ้นอยู่กับว่า ณ ช่วงเวลานั้นผู้ให้ข้อมูลได้เจอประสบการณ์เช่นไรที่เปลี่ยนแปลงความหมายในชีวิต และมติความหมายในชีวิตสามารถสร้างขึ้นจากอารมณ์สองรูปแบบคือ อารมณ์พอใจในชีวิตและอารมณ์คับข้องใจในชีวิต

จัดกลุ่มเรื่องที่คล้ายกันไว้ภายใต้มันโนทัศน์เดียวกัน

ในการจัดกลุ่มเรื่องที่คล้ายกันไว้ภายใต้มันโนทัศน์เดียวกันนั้น ผู้วิจัยได้ทำการจัดไว้ทั้งหมด 8 กลุ่มดังนี้ โดยผู้วิจัยใช้หลักการทางด้านภาษาในการสร้าง ชื่อมติความหมายในชีวิตจากแนวคิดของ ชานาญ รอดเหตุภัย(2523), ผกาศรี เย็นบุตร(2526) และ ประทีป วาทิกทินกร(2539) โดยเป็นแนวคิดการสร้างคำ คำที่มีความหมายโดยนัยยะ(connotation) ซึ่งหมายถึง คำที่มีความหมายแฝงอยู่ เป็นความหมายที่พิเศษนอกเหนือไปจากความหมายโดยตรงตามปกติ เป็นคำที่มีบริบทเป็นตัว

กำกับ นั้นหมายความว่า ชื่อมิติตความหมายในชีวิตในหนึ่งด้านนั้นมีความหมายพิเศษในตัวของมันเองซึ่งเป็นความหมายที่เกิดจาก บริบทของงานวิจัยชิ้นนี้เป็นตัวกำกับ

มิติตความหมายในชีวิตด้านเรียบง่าย

มิติตความหมายในชีวิตด้านเรียบง่ายนั้น มีหลักฐานที่เป็นจุดร่วมชัดเจนคือ กระบวนการแรงจูงใจ(motivation) ที่เป็นการต้องการในการใช้ชีวิตที่สงบไม่หือหวาแต่ยังคงมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนอยู่ อยู่อย่างเรียบง่ายไม่ต้องการใช้ชีวิตที่แก่งแย่งกับผู้อื่น พอเพียงทั้งในเรื่องของเงินทองและความต้องการทางวัตถุ สามารถพึ่งพาตนเองได้ไม่เดือดร้อนตนเอง ครอบครัว หรือคนรอบข้าง การเรียนรู้ถึงบทบาทความสามารถในการอยู่ในสังคมของตนเองที่เหมาะสมเรียบง่ายทั้งในด้านอาชีพและการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมและไม่ให้เกิดความเดือดร้อนต่อการใช้ชีวิตด้านอื่นๆ ซึ่งถ้าหากสามารถตอบสนองแรงจูงใจดังกล่าวได้แล้วจะสามารถเกิด อารมณ์(affection) ความสุขในการใช้ชีวิต โดยตัวอย่างทัศนคติของผู้ให้ข้อมูลที่ 1, 9, 11 และ 12 ซึ่งผู้ที่มีความสุขจากมิติตความหมายในชีวิตด้านเรียบง่ายนั้นเป็นรูปแบบที่มีแนวทางการให้คุณค่ากับชีวิตที่เรียบง่ายตามพระราชดำรัสของพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งสอดคล้องกับ สุเมธ ตันติเวชกุล(2542) ซึ่งกล่าวว่า เรียบง่ายและพอเพียงหมายถึง การที่สามารถอุ้มชูตนเองอยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอดี พอมีพอใช้ ทั้งในด้านเงินทองและวัตถุ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไป โดยสรุป คือการหันกลับมายึดทางสายกลางในการดำรงชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเองได้แก่ พึ่งตนเองทางจิตใจพร้อมต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกว่าตนนั้นสามารถพึ่งตนเองได้ มีพลังผลักดันให้มีภาวะจิตใจอีกเข็มต่อสู่ชีวิตด้วยความสุจริต แม้อาจจะไม่ประสบผลสำเร็จบ้างก็ตามไม่ควรท้อแท้ ให้พยายามต่อไป

มิติตความหมายในชีวิตด้านครอบครัว

มิติตความหมายในชีวิตด้านครอบครัวนั้น มีหลักฐานที่เป็นจุดร่วมชัดเจนคือ กระบวนการแรงจูงใจ(motivation) เกี่ยวกับการทำให้คนในครอบครัวสบายใจสบายใจ มีความเข้าใจ เข้าใจซึ่งกันและกันในครอบครัว มีความต้องการให้บุคคลในครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่สุขสบายไม่ลำบาก ตนเองมีความสุขเมื่อสามารถทำให้ครอบครัวมีความสุข ซึ่งถ้าหากสามารถตอบสนองแรงจูงใจดังกล่าวได้แล้วจะสามารถเกิดอารมณ์(affection) ความสุขในการใช้ชีวิต โดยมีตัวอย่างของบทสนทนาจากผู้ให้ข้อมูลที่ 2, 6, 8, 9, 14, 18, 20 และ 23 ซึ่งผู้ที่มีความสุขจากมิติตความหมายในชีวิตด้านครอบครัวนั้นสอดคล้องกับแนวคิดคุณค่าและความสุขจากสัมพันธภาพในครอบครัวของเล็ก สมบัติ(2549) โดยสรุปว่าสัมพันธภาพในครอบครัวหมายถึง ความรัก ความเข้าใจ ความผูกพัน ฯลฯ ซึ่งเป็นอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ที่สมาชิกในครอบครัวมีให้ต่อกัน อาจกล่าวได้ว่าเป็นการร่วมทุกข์และร่วมสุข และยังสอดคล้องกับแนวคิดสัมพันธภาพในครอบครัวของ

ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และคณะ(2546) โดยได้นิยามความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัวว่า หมายถึง ความสัมพันธ์ความใกล้ชิดคุ้นเคยกันตามบทบาทที่คนเรามีต่อสมาชิกในครอบครัว ถ้าความสัมพันธ์เป็นไปในลักษณะปรองดองรักใคร่กลมเกลียวกันถือว่าเป็นสัมพันธภาพที่ดี แต่ถ้าเป็นความขัดแย้งหรือรู้สึกไม่ดีต่อกัน ถือว่าเป็นสัมพันธภาพที่ไม่ดี ในการให้ความหมายในชีวิตในด้านครอบครัว ยังสอดคล้องกับแนวคิด องค์ประกอบที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จ ในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ของ Erickson(1964) ซึ่งได้กล่าวว่า ผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตนั้น ส่วนหนึ่งคือการประสบความสำเร็จในอาชีพการงานของตน ดังนั้นผู้ที่ประสบความสำเร็จในงานก็ย่อมนำความสุขมาสู่ตนเองและครอบครัว การปรับตัวในชีวิตครอบครัวหากบุคคลสามารถปรับตัวได้ดีย่อมมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ร่วมกันฝ่าฟันอุปสรรคปัญหาและเป็นการกำลังใจซึ่งกันและกันหากไม่สามารถปรับตัวเข้ากันได้ก็จะนำไปสู่ปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งในที่สุด

มิติความหมายในชีวิตด้านทรัพย์สินเงินทอง

มิติความหมายในชีวิตด้านทรัพย์สินเงินทอง มีหลักฐานที่เป็นจุดร่วมกันชัดเจนคือ กระบวนการแรงจูงใจ(motivation) ในการมีทรัพย์สินเงินทองเป็นไฉ่เดียวหลักสำหรับการดำรงชีวิต การมองว่าการมีทรัพย์สินเงินทองที่มีปริมาณมาก ไว้สำหรับซื้อวัตถุต่าง ๆ และปัจจัยสำหรับการดำเนินชีวิตรวมถึงสามารถซื้อเวลา ซื้อความสุขและเป็นทางผ่านสำหรับไปหาความรักได้ ซึ่งถ้าหากสามารถตอบสนองแรงจูงใจดังกล่าวได้แล้วจะสามารถเกิดอารมณ์(affection) ความสุขในการใช้ชีวิต โดยมีตัวอย่างแนวคิด จากผู้ให้ข้อมูลที่ 4, 16, 17, 21, 22 และ 24 ซึ่งผู้ที่มีความสุขจากมิติความหมายในชีวิตด้านทรัพย์สินเงินทองนั้นสอดคล้องกับแนวคิดความคุณค่าและสิ่งสำคัญในชีวิต แบบวัตถุนิยมของ Richins and Dawson(1992) โดยอธิบายคำนิยาม แบบวัตถุนิยมว่า เป็นกลุ่มความเชื่อเกี่ยวกับความสำคัญของการได้ครอบครองทรัพย์สินสมบัติ เชื่อว่า ทรัพย์สินสมบัติเป็นแกนหลักเป็นไฉ่เดียว และมีความสำคัญต่อชีวิตของบุคคล และกล่าวว่า วัตถุนิยม เป็นปรากฏการณ์หนึ่งที่บุคคลถือเอาการครอบครองวัตถุ สิ่งของเป็นศูนย์กลางของชีวิตตน และการครอบครองวัตถุสิ่งของนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำมาซึ่ง ความสุขในชีวิต และยังสอดคล้องกับแนวคิดบริโภคนิยมที่หล่อหลอมกระบวนการคิดของคนในสังคมปัจจุบันของ กุลลณี มุทธากุลิน(2551) ที่ได้กล่าวว่าปรากฏการณ์ของบริโภคนิยมในสังคมสมัยใหม่ ที่เน้นให้มนุษย์ตั้งเป้าหมายของความสุขและชีวิตของตนไว้กับการบริโภคให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยภาพของสังคมบริโภคนิยมที่มนุษย์ได้ถูกกระตุ้นและผลักดันจากสังคมและสิ่งแวดล้อม ให้ต้องมีการใช้จ่ายบริโภคสินค้าและการบริการปริมาณที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยการชี้นำของกระบวนการโฆษณาการตลาดการขายและระบบการสื่อสารมวลชนที่ทันสมัยซึ่งแพร่ขยายไปอย่างรวดเร็ว

มิติความหมายในชีวิตด้านการช่วยเหลือผู้อื่น

มิติความหมายในชีวิตด้านการช่วยเหลือผู้อื่น หลักฐานที่เป็นจุดร่วมกันชัดเจนคือ กระบวนการแรงจูงใจ(motivation) เกี่ยวกับความต้องการใช้ชีวิตของตนควบคู่ไปกับการช่วยเหลือผู้อื่นให้ดีขึ้นในแนวทางที่ตนเองสามารถทำได้ การมีความสุขหลังจากที่ได้พบเห็นถึงพัฒนาการที่

ดีขึ้นของบุคคลที่ได้เข้าไปช่วยเหลือ ซึ่งถ้าหากสามารถตอบสนองแรงจูงใจดังกล่าวได้แล้วจะสามารถเกิดอารมณ์ (affection) ความสุขในการใช้ชีวิต โดยมีตัวอย่างจากบทสนทนาของผู้ให้ข้อมูลที่ 5, 7, 10, 11 และ 19 สอดคล้องกับแนวคิดบุคคลที่มีจิตอาสาของ ฌีร์นิซการ ศรีบริบูรณ์(2550) โดยกล่าวว่าคุณค่าที่เกิดในจิตใจของจิตอาสาประกอบไปด้วย 3 ประการ ได้แก่ ด้านแรกคือ การช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ที่แสดงออกถึงความมีน้ำใจเอื้ออาทร จิตใจโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ด้านที่สองคือ การเสียสละต่อสังคมที่แสดงออกถึงการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม การเสียสละเงิน เวลา กำลังกาย กำลังทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม รวมทั้งการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน รู้จัก เป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ และด้านที่สามคือ ความมุ่งมั่นพัฒนาจิตริเริ่มในการพัฒนาตนและสังคม เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับแนวคิดของ ศูนย์คุณธรรม(2551) ที่ได้กล่าวว่าผู้ที่มีให้มีความหมายกับจิตอาสา คือผู้ที่มีกระบวนการของการ “การให้” ที่ดี โดยเป็นการให้เพื่อขัดเกลาละวางตัวตน และบ่มเพาะความหมายในจิตใจตนเอง ความเมตตาผู้อื่น โดยไม่มีเงื่อนไขทั้งนี้ เป็นการยอมสละตนเพื่อรับใช้และช่วยเหลือผู้อื่นที่ประสบกับความทุกข์ยากลำบาก หรือช่วยเหลือแก้ไขวิกฤตปัญหา ของสังคม อาสาสมัครจะมีความสุขจากความหมายในชีวิตชั้นนี้จากการเรียนรู้ ถึงความละเอียดอ่อนต่อสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว สัมผัสความหมายต่าง ๆ รอบตัว เชื่อมโยงเห็นเหตุและปัจจัยของความสุขและความทุกข์

มิติความหมายในชีวิตด้าน การเรียนรู้ พัฒนาทักษะ และประสบการณ์ ให้ชีวิต

มิติความหมายในชีวิตด้าน การเรียนรู้ พัฒนาทักษะ และประสบการณ์ ให้ชีวิต โดยหลักฐานที่เป็นจตุรร่วมกันชัดเจนคือ กระบวนการแรงจูงใจ (motivation) เกี่ยวกับการต้องการในการเรียนรู้ที่จะอยู่กับเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง เรียนรู้กับการจัดการความคิดตัวเอง เรียนรู้กับการจัดการเหตุการณ์ เรียนรู้เพื่อได้รับประสบการณ์ใหม่ๆให้กับตนเอง เรียนรู้เพื่อพัฒนามีโลกทัศน์ของตนเอง เพื่อที่จะได้เกิดความสุขอยู่เมื่ออยู่กับตัวเอง ซึ่งถ้าหากสามารถตอบสนองแรงจูงใจดังกล่าวได้แล้วจะสามารถเกิด อารมณ์(affection) ความสุขในการใช้ชีวิต โดยมีตัวอย่างจากบทสนทนาของผู้ให้ข้อมูลที่ 3, 15, 19 และ 23 สอดคล้องกับแนวคิดพัฒนาตนเอง ของ สมใจ ลักษณะ(2543) โดยได้ให้ความหมายของคุณค่าจากการพัฒนาตนเองว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง แก้ไข สร้างสร้างเกี่ยวกับตนเอง เพื่อนำไปสู่ความดีงาม ความเจริญในตนเอง โดยมีความมุ่งหมายสูงสุดคือการมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่การงานและมีความสุข และการให้ความหมายในชีวิตเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองตลอดเวลา ยังสอดคล้องกับพฤติกรรมในพัฒนาการของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นของ เดิมทรีพีย์ จันเพชร(2557) ที่ได้กล่าวถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นว่า ผู้ใหญ่ตอนต้นจะต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อให้สามารถมีกรอบในการใช้ชีวิตรวมถึงความหมายในชีวิตเพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุข นอกจากนั้นยังต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลาทั้งในด้านความคิด การกระทำความรู้ความสามารถ ความชำนาญ และทัศนคติให้เจริญงอกงามขึ้น

มิติความหมายในชีวิตด้านงานที่ทำ

มิติความหมายในชีวิตด้านงานที่ทำ มีหลักฐานที่เป็นจุดร่วมกันชัดเจนคือ กระบวนการแรงจูงใจ (motivation) เกี่ยวกับคุณค่าในงานที่ตนเองทำหลัก มีแนวคิดที่ว่างานที่ตนเองทำเป็นสิ่งสำคัญและคุณค่าในการดำเนินชีวิต และงานที่ตนเองทำสามารถให้ความหมายในการใช้ชีวิตได้ ซึ่งถ้าหากสามารถตอบสนองแรงจูงใจดังกล่าวได้แล้วจะสามารถเกิดอารมณ์ (affection) ความสุขในการใช้ชีวิต โดยมีตัวอย่างแนวคิด จากผู้ให้ข้อมูลที่ 7, 10, 15, 17, 19 และ 23 สอดคล้องกับแนวคิดของ Hettler(1980) ที่ได้ให้ความหมายของความสุขในการทำงานไว้ว่า เป็นความรู้สึกที่แสดง ถึงความพึงพอใจต่องานที่รับผิดชอบ รู้สึกดีต่อการทำงานนั้น ๆ เป็นความสุขสมบูรณ์ในหน้าที่ และสอดคล้องกับ Darling และ Chalofsky(2004) ที่ได้อธิบายความหมายในชีวิตและจิตวิญญาณว่าคือสิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากที่มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งที่ตนเองรักและต้องการที่จะทำกระทำ และยังกล่าวว่างานคือส่วนหนึ่งที่จะทำให้บุคคลพัฒนาลำดับขั้นของความต้องการได้ ซึ่งสิ่งที่จะสามารถช่วยบุคคลที่เกิดปัญหาด้านความหมายในชีวิตได้คือการทำให้เห็นว่างานที่ตนเองทำนี้ทำคือสิ่งที่สร้างความหมายในชีวิตให้แก่ตนเองได้ และยังสอดคล้องกับ Erickson(1964) ซึ่งได้กล่าวว่า ผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตนั้น ส่วนหนึ่งคือ การประสบความสำเร็จในอาชีพการงานของตน ดังนั้นผู้ที่ประสบความสำเร็จในงานก็ย่อมนำความสุขมาสู่ตนเอง

มิติความหมายในชีวิตด้านการยอมรับจากสังคม

มิติความหมายในชีวิตด้านการยอมรับจากสังคม มีหลักฐานที่ชัดเจนคือ กระบวนการแรงจูงใจ (motivation) สำหรับการให้ความสำคัญกับการได้รับการยอมรับจากสังคมเป็นหลัก มีแนวคิดว่าการได้รับการยอมรับจากเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิต และการได้รับการยอมรับจากสังคมสามารถให้ความหมายในการใช้ชีวิตได้ ซึ่งถ้าหากสามารถตอบสนองแรงจูงใจดังกล่าวได้แล้วจะสามารถเกิดอารมณ์ (affection) ความสุขในการใช้ชีวิต โดยมีตัวอย่างแนวคิด จากผู้ให้ข้อมูลที่ 17 สอดคล้องกับแนวคิดความต้องการขั้นที่ของ Maslow(1954) ที่ได้อธิบายความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งมองว่าความต้องการของมนุษย์มีลักษณะเป็นลำดับขั้น จากระดับต่ำสุดไปยังระดับสูงสุด เมื่อความต้องการในระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้วมนุษย์ก็จะมีความต้องการอื่นในระดับที่สูงขึ้นต่อไปโดยเรียงลำดับจาก 1. ความต้องการทางร่างกาย (physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของ มนุษย์เพื่อความอยู่รอด เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค อากาศ น้ำดื่ม การพักผ่อน เป็นต้น 2. ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (security or Safety Needs) เมื่อมนุษย์ สามารถตอบสนองความต้องการทางร่างกายได้แล้ว มนุษย์ก็จะเพิ่มความต้องการในระดับที่สูงขึ้น ต่อไป เช่น ความต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความต้องการความมั่นคงในชีวิตและ หน้าที่การงาน 3. ความต้องการความผูกพันหรือการยอมรับหรืออาจเรียกได้ว่าความต้องการทางสังคม (affiliation or acceptance needs) เป็นความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของ มนุษย์ เช่น ความต้องการให้และได้รับซึ่งความรัก ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความต้องการได้รับการยอมรับ การต้องการได้รับความ

ชื่นชมจากผู้อื่น เป็นต้น 4. ความต้องการการยกย่อง (esteem Needs) หรือ ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นความต้องการการได้รับการยกย่อง นับถือ และสถานะจากสังคม เช่น ความต้องการได้รับความเคารพ นับถือ ความต้องการมีความรู้ความสามารถ เป็นต้น 5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (self-actualization) เป็นความต้องการสูงสุดของแต่ละบุคคล เช่น ความต้องการที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ ความต้องการทำทุกอย่างเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งจากทบทวนวรรณกรรมจะเห็นว่าความต้องการได้รับการยอมรับจากสังคม เป็นหนึ่งในกระบวนการสร้างความหมายในชีวิตที่มีอยู่ในทุกคน แต่สำหรับผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวนั้นได้พัฒนาระดับความต้องการการยอมรับทางสังคมทางสังคมเป็นคุณค่าและเป็นความหมายสำหรับการชีวิต หรืออาจกล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวมีความหมายสำหรับการใช้ชีวิตอยู่ในลำดับขั้นที่ 4 ของทฤษฎี Maslow

ในการอภิปรายมิติตความหมายในชีวิตครั้งนี้ อีกหนึ่งสิ่งที่เป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการเห็นความสอดคล้องของการใช้อารมณ์ควบคู่กับเหตุผลภายในเรื่องราวที่ผู้ให้ข้อมูลเล่าในระหว่างการสนทนา โดยอารมณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลมีในระหว่างการสนทนาในประเด็นความหมายในชีวิตนั้น ผู้วิจัยสังเกตได้ถึงอารมณ์พอใจ และอารมณ์ซับซ้อนใจ ทำให้สามารถอภิปรายองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ คือ สาเหตุให้สร้างมิติตความหมายในชีวิตนั้น มีสองสาเหตุคือ สร้างความหมายในชีวิตจากความซับซ้อนใจในชีวิต และ สร้างความหมายในชีวิตจากความพอใจในชีวิต

สร้างข้อสรุปเชิงแนวคิดและทฤษฎีที่มีเหตุผล สอดคล้องกับข้อเท็จจริง

สำหรับการสรุปผลที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับมิติตความหมายในชีวิตนั้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า วิทยาลัยผู้ใหญ๋ตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีทั้งที่สามารถพบมิติตความหมายในชีวิตที่เหมาะสมกับการใช้ชีวิตของตนเองแล้วและมีทั้งผู้ที่ยังไม่สามารถที่จะสามารถค้นพบความหมายในชีวิตในแบบที่เหมาะสมกับตนเอง โดยสำหรับในผู้ที่สามารถค้นพบความหมายในชีวิตสำหรับตนเองแล้วนั้นผู้วิจัยพบว่า วิทยาลัยผู้ใหญ๋ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร มีมิติตความหมายในชีวิตที่สามารถนำมาจับกลุ่มกันได้ทั้งหมด 7 มิติ โดยมี การแสวงหาความเรียบง่าย การให้ความสำคัญกับครอบครัว การให้ความสำคัญกับทรัพย์สินเงินทอง ความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น ความต้องการเติมเต็ม ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ให้ชีวิต ให้คุณค่าในงานที่ทำ และความต้องการการยอมรับจากสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ Vogler และ Ebersole (1981) ที่กล่าวว่า ในวิทยาลัยผู้ใหญ๋ตอนต้นมีมิติตความหมายในชีวิต 8 รูปแบบคือ ความสัมพันธ์กับผู้คน (relationships) ซึ่งสัมพันธ์กับทุกมิติตความหมายในชีวิตของงานวิจัยชิ้นนี้ เนื่องจากทุกมิติที่เป็นผลของความหมายในชีวิตมีแนวคิดการใช้ชีวิตร่วมกับผู้คนเสมอ การทำตนให้เป็นประโยชน์ (service) สอดคล้องกับมิติตความหมายในชีวิตในด้าน การช่วยเหลือผู้อื่น ความเชื่อ (belief) มีความคล้ายกับทุกผลของการสร้างความหมายในชีวิตเนื่องจากผลของการสร้างความหมายในชีวิตนั้นเกิดจากความเชื่อในตนเองที่เกิดจากการหล่อหลอมประสบการณ์การใช้ชีวิตของบุคคลนั้น ชีวิตการทำงาน (life work) สอดคล้องกับมิติตความหมายในชีวิตในด้านงานที่ทำ การเจริญเติบโต (growth) การรู้สึกประสบความสำเร็จ (obtaining) สอดคล้องกับมิติตความหมายในชีวิต

ในด้านเงินทอง การเรียนรู้ พัฒนาทักษะ และประสบการณ์ ให้ชีวิต และการยอมรับจากสังคม ความสุขทางใจ (pleasure) และสุขภาพร่างกาย (health) สอดคล้องกับทุกมิติความหมายในชีวิต เนื่องจากผลลัพธ์สุดท้ายของมิติความหมายในชีวิตคือความสุขทั้งในทางร่างกายและจิตใจ และยังพบถึงสาเหตุในการสร้างมิติความหมายในชีวิต โดยสำหรับบุคคลที่สามารถพบความหมายในชีวิต สำหรับตนเองนั้น จะสามารถเห็นได้ว่า ในหนึ่งบุคคลสามารถมีมิติความหมายในชีวิตได้มากกว่าหนึ่งมิติ หรือจะมีเพียงมิติเดียวก็ได้ ณ ช่วงเวลาหนึ่ง ขึ้นอยู่กับว่าช่วงเวลาดังกล่าว ผู้ให้ข้อมูลมีการประเมินตนเองกับสภาพแวดล้อมอย่างไร และมิติความหมายในชีวิตก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ในช่วงชีวิต ในส่วนสาเหตุในการสร้างความหมายในชีวิตนั้น สิ่งที่สามารถสังเกตได้คือ ณ ช่วงเวลาหนึ่ง บุคคลสามารถมีสาเหตุในการสร้างความหมายในชีวิตได้เพียงหนึ่งสาเหตุเท่านั้น ขึ้นอยู่กับว่าช่วงเวลาดังกล่าว ผู้ให้ข้อมูลมีการประเมินตนเองกับสภาพแวดล้อมอย่างไร ซึ่งสาเหตุในการสร้างความหมายในชีวิตก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดในช่วงชีวิตเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Bellah, Madsen, Sullivan, Swidler และ Tipton(1985) ที่ได้กล่าวว่าจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติของความต้องการของมนุษย์ และความต้องการของสังคม ทำให้เกิดการสร้างความหมายในชีวิตและการสร้างงานใหม่ๆเกิดขึ้นในสังคมซึ่งเป็นการพยายามปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่หลากหลายขึ้น

โดยทั้งในเรื่องของมิติความหมายในชีวิตและสาเหตุการสร้างมิติความหมายในชีวิตนั้น สังเกตได้ว่า ในผู้ให้ข้อมูลทุก ๆ ท่านจะเกิดขึ้นจากการประเมินถึงเรื่องราวและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตตนเอง ต้นทุนในชีวิตตนเอง ความเหมาะสมกับและเข้ากันได้ของความหมายในชีวิตของตนเองกับสังคมที่ตนเองอยู่ รวมถึงความสามารถของตนเอง ณ ช่วงเวลานั้น โดยหลังจากที่ผู้ให้ข้อมูลได้ประเมินตนเองแล้วผู้ให้ข้อมูลจะพบถึงสิ่งที่เป็นคุณค่าในชีวิตตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ Baumeister(1991) ได้กล่าวว่า สิ่งที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการสร้างความหมายในชีวิตของคนหนึ่งคน เกิดจากการซึมซับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่คนคนนั้นอาศัยอยู่ ซึ่งในการที่คนหนึ่งคน สามารถที่จะสร้างความหมายในชีวิตได้นั้นกรอบวิธีคิดที่สังคมสร้างขึ้นย่อมส่งผลต่อการสร้างความหมายในชีวิตของคนคนนั้นอย่างมาก โดยคุณค่าดังกล่าวเป็นสิ่งที่สามารถทำให้การใช้ชีวิตสามารถดำเนินไป ด้วยความมีความหมายเพื่อตอบสนองต่อคุณค่านั้นสำหรับตัวบุคคลที่พบความหมายในชีวิต โดยสิ่งที่มีคุณค่านั้นสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งจาก อารมณ์ความพอใจหรืออารมณ์ขับข้องใจ ในเมื่อผู้ให้ข้อมูลพบสิ่งที่เป็นคุณค่าสำหรับการใช้ชีวิตแล้วนั้น ผู้ให้ข้อมูลจะเกิดมิติสร้างความหมายในชีวิตที่ตอบสนองต่อคุณค่านั้น และในเมื่อผู้ให้ข้อมูลสามารถมีความหมายในชีวิตแล้ว ผู้ให้ข้อมูลก็สามารถดำเนินชีวิตของตนเองโดยรู้ถึงคุณค่าและความหมายในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ Frankl(1963) ที่ได้กล่าวว่า ความหมายในชีวิต คือการให้คุณค่ากับการกระทำต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นที่ยอมรับของทั้งตนเองและสังคม โดยการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่มีคุณค่าต่อตัวบุคคล โดยคุณค่าดังกล่าวเป็นคุณค่าที่ตอบสนองต่อ ความต้องการพื้นฐานในการใช้ชีวิตของมนุษย์

อีกหนึ่งเรื่องราวที่สามารถสังเกตได้จากผู้ให้ข้อมูลคือ ความหมายในชีวิตนั้นจะเป็นสิ่งที่จะสามารถตอบสนองต่อความรู้สึกถึงการมีคุณค่าในการใช้ชีวิตในรูปแบบเฉพาะและปัจเจกสำหรับตัว

ผู้ให้ข้อมูล ซึ่งสังเกตได้ว่าในทุกๆ มิติความหมายในชีวิต ผู้ให้ข้อมูลจะมีความคาดหวังว่าหากดำเนินชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเองและสามารถตอบสนองความหมายของการใช้ชีวิตได้แล้ว ผลลัพธ์ของการได้ดำเนินชีวิตตามความหมายในชีวิตของตนเองคือการรู้สึกถึงการได้รับรู้ถึงคุณค่าของการมีชีวิตอยู่ สอดคล้องกับ Kahn(1990) ที่ได้กล่าวว่า ความหมายในชีวิตคือ ความรู้สึกที่ได้รับผลตอบแทนทั้งในทางกายภาพ ความรู้สึก และอารมณ์ โดยเป็นความรู้สึกที่คนคนหนึ่งมีความรู้สึกประสบความสำเร็จ รู้สึกมีคุณค่า รู้สึกมีประโยชน์ และรู้สึกถึงความมีตัวตนในสังคม

ข้อสรุปสุดท้าย ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ความหมายในชีวิตเป็นสิ่งที่เกิดจากการที่บุคคลให้คุณค่า ให้ความสำคัญ กับสิ่งที่ทำให้ตนเองรู้สึกมีคุณค่าซึ่งเป็นคุณค่าสำหรับการดำเนินชีวิตต่อไปในโลกใบนี้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ประเด็นแรกผู้วิจัยมองว่า องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ทั้งเรื่องของมิติความหมายในชีวิตทั้ง 7 มิติ สาเหตุการสร้างมิติความหมายในชีวิต รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งมิติความหมายในชีวิตและสาเหตุการสร้างมิติความหมายในชีวิตนั้น ผู้วิจัยมองว่าองค์ความรู้ที่ได้ในครั้งนี้ เป็นองค์ความรู้ที่มีความเป็นนามธรรม แต่ความเป็นนามธรรมดังกล่าวก็สามารถเป็นองค์ความรู้และตอบคำถามที่ว่าทำไมผู้ใหญ่ตอนต้นในสังคม ถึงมีทั้งคนที่มีความพอใจในชีวิต และ ความขัดข้องใจในชีวิต ซึ่งองค์ความรู้ที่มีความเป็นนามธรรมในครั้งนี้ผู้วิจัยมีความหวังสำหรับผู้วิจัยท่านอื่นที่ต้องการต่อยอดในอนาคต คือสามารถนำไปต่อยอดและพัฒนาเพื่อให้เกิดรูปแบบทางรูปธรรมที่สามารถนำมาแสวงหาความหมายในชีวิตที่เหมาะสมกับเงื่อนไขในชีวิตของแต่ละบุคคลเพื่อส่งเสริมการใช้ชีวิตอย่างมีความหมายของคนไทยได้ ทั้งในเรื่องของการนำไปสร้างเครื่องมือหรือแบบวัดเพื่อนำไปใช้ในรูปแบบงานวิจัยเชิงปริมาณ รวมทั้งการสร้างโปรแกรมเพื่อพัฒนาความหมายในชีวิต

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับมิติความหมายในชีวิตของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร โดยมีองค์ความรู้ทางด้านจิตวิทยาเกี่ยวกับโครงสร้างกระบวนการสร้างและองค์ประกอบของความหมายในชีวิตเป็นแนวทางในการดำเนินการศึกษา ซึ่งสิ่งที่สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดงานวิจัยในอนาคตคือ การเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างในช่วงวัยรุ่น วัยกลางคน หรือวัยสูงอายุ ซึ่งจะเป็นการขยายความรู้เกี่ยวกับมิติความหมายในชีวิตของวัยต่างๆ ในส่วนของพื้นที่การเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในผู้คนที่ใช้ชีวิตในสังคมกรุงเทพมหานคร ทำให้มิติความหมายในชีวิตครั้งนี้เป็นความหมายในชีวิตที่สร้างขึ้นจากการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์การใช้ชีวิตและสภาพแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร ทำให้ผู้วิจัยมองว่า การศึกษาครั้งต่อไปสามารถทำในสถานที่ที่สิ่งแวดล้อม การใช้ชีวิต วัฒนธรรม ความเชื่อที่มีความแตกต่างจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถทำให้เห็นมิติความหมายในชีวิตโดยมีพื้นฐานของกระบวนการคิดที่แตกต่างจากการศึกษาครั้งนี้ และในส่วนองค์ความรู้ที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้อองค์ความรู้ทางด้านจิตวิทยาเป็นองค์ความรู้หลัก ซึ่งในความเป็นจริงแล้วการศึกษาเกี่ยวกับ

ความหมายในชีวิตมีทั้งการศึกษาในเชิงปรัชญา ศาสนา วิทยาศาสตร์ และ เศรษฐศาสตร์ ทำให้
ผู้วิจัยคิดว่าสามารถเพิ่มเติมองค์ความรู้เกี่ยวกับความหมายในชีวิตโดยใช้ฐานวิธีคิดในศาสตร์ข้างต้น
ที่กล่าวมา

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลสินี มุทธากลิน. (2551). ไทยยุควัฒนธรรมทาส. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2550). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชำนาญ รอดเหตุภัย. (2523). สัมมนาการใช้ภาษาปัจจุบัน (ไทย 413). พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร
- ณาตกรการณ ชยุตสาหกิจ. (2557). การสนับสนุนจากครอบครัว ความหมายในชีวิต และสุขภาวะใน
เยาวชนผู้กระทำความผิดที่ใช้สารเสพติด : การวิจัยแบบผสมวิธี. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาจิตวิทยา.
- ประทีป วาทิกทินกร. (2539). ลักษณะและการใช้ภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร.
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เต็มทรัพย์ จันเพชร. (2557). การพัฒนาตนเองของผู้ใหญ่. *Kuakarun Journal of Nursing*. 21. 17-
23.
- ผกาศรี เอ็นบุตร. (2526). ทักษะและความรู้ทางภาษา. กรุงเทพมหานคร. ภาควิชาภาษาไทย
และภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- พัชนี สมกำลัง และ มาริส ไกรฤกษ์. (2551). ความผาสุกทางจิตวิญญาณจากการแสวงหา
ความหมายของชีวิต: การศึกษาชีวิตฟลอเรนซ์ในตึ๊งเกลผู้นำทางการพยาบาล. *Journal of
Nursing Science*. 1. 23-32.
- ภมรพรรณ ยุธยาตร์. (2554). การศึกษาและพัฒนาความผาสุกทางจิตใจของนิสิตนักศึกษาใน
มหาวิทยาลัย. (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา.
- วิเชียร พงศธร. (2555). คนไทยมอไนเตอร์. กรุงเทพมหานคร : โอกลีฟพับลิครีเลชั่นส์.
- เล็ก สมบัติ. (2549). รายงานการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการภาวะการดูแลผู้สูงอายุและ
ครอบครัวในปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วิทยากร เชิงกุล. (2553). ศาสตร์และศิลป์ในการเป็น ผู้นำในโลกยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร:
ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม(ศูนย์คุณธรรม). ชุดความรู้การอบรม
กระบวนการแนวจิตตปัญญาศึกษา เล่ม 2 “การทำงานเชิงอาสาสมัคร (Volunteer
Spirit)”.

- ศรีประภา ชัยสินธพ. (2559). สภาพจิตใจของผู้ใหญ่, สืบค้นเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2559 จาก
[http://med.mahidol.ac.th/psych/sites/default/files/public/pdf/General_Psychiatry/Psychologic al%20of%20adulthood.pdf](http://med.mahidol.ac.th/psych/sites/default/files/public/pdf/General_Psychiatry/Psychologic%20of%20adulthood.pdf)
- ศิวัชรฐ์ เอ็มโกษา.(2555). คนไทยที่ปรารถนา. *นิตยสารยูทธไทย*. 120: 66-74.
- ศิริกุล อิศรานุรักษ์. (2546). พัฒนาการด้านสังคมและการเรียนรู้ของวัยรุ่นและการบริหารความเสี่ยง. *การบริหารความเสี่ยงในการดูแลสุขภาพเด็ก*. กรุงเทพมหานคร. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.
- สมใจ ลักษณะ, (2543). *การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานในกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพมหานคร: คณะวิทยาการจัดการสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุชา จันทรเอ็ม (2540). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาติ โสมประยูร. (2533). *การดูแลสุขภาพของบุคคลวัยผู้ใหญ่และวัยรุ่นและวัยกลางคน* . กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2542). *การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริในวันพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: กรมพัฒนาชุมชน.
- สุภาวค์ จันทวานิช. (2531). *การจัดช่วงชั้นทางสังคม : เกียรติภูมิของอาชีพต่าง ๆ ในสังคมไทย*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณี คามัน. (2551). *โครงการศึกษาภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10-20 ปี: รายงานการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวโน้มบริบทการเปลี่ยนแปลงสังคมโลกและสังคมไทยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์:ด้านสังคม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2542). *การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง*. กรุงเทพมหานคร: สารานุกรมศึกษาศาสตร์: ฉบับเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2547). *จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Al-Mabuk, R. H., Enright, R. D., & Cardis, P. A. (1995). Forgiveness education with parentally love-deprived late adolescents. *Journal of Moral Education*, 24(4), 427-444.
- Boonyarit, I., Chuawanlee, W., Macaskill, A., & Supparerkchaisakul, N. (2013). A psychometric analysis of the workplace forgiveness scale. *Europe's Journal of Psychology*, 9(2), 319-338.
- Battista, J., & Almond, R. (1973). The development of meaning in life. *Psychiatry*, 36, 409-427.

- Bauer, J., & Bonanno, G. (2001). Doing and being well (for the most part): Adaptive patterns of narrative self-evaluation during bereavement. *Journal of Personality*, 69, 451-482.
- Bauer, J.J., McAdams, D.P. & Pals, J.L. (2008). Narrative identity and eudaimonic wellbeing. *Journal of Happiness Studies*, 9, 81 – 104.
- Baumeister, R. F. (1991). *Meanings in Life*. New York: The Guilford Press.
- _____. (1998). The self. *The handbook of social psychology* (4th ed., pp. 680 – 740). Boston: McGraw-Hill.
- Baumeister, R. F. & Kathleen D. Vohs. (2002). *Handbook of Positive Psychology*. OXFORD UNIVERSITY PRESS.
- Baumeister, R. F., & Wilson, B. (1996). Life stories and the four needs for meaning. *Psychological Inquiry*, 7, 322–325.
- Bellah, R. N., Madsen, R., Sullivan, W. M., Swidler, A., & Tipton, S. M. (1985). *Habits of the heart: Individualism and commitment in American life*. Berkeley: University of California Press.
- BERGER Peter L. & LUCKMANN Thomas (1967). *The Social Construction of Reality; a Treatise in the Sociology of Knowledge*. Penguin, Harmondsworth (Original: Doubleday. Garden City, N. Y. 1966).
- Budd J. (2011). *The Thought of Work*. Ithaca: ILR Press.
- Bühler, C. & M. Allen. (1972). *Introduction to humanistic psychology*. Monterey, CA: Brooks/Cole
- Clarke, K. M. (1996). Change processes in a creation of meaning event. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 64, 465–470.
- Crumbaugh, J. C., & Maholick, L. T. (1964). An experimental study in existentialism: The psychometric approach to Frankl's concept of noogenic neurosis. *Journal of Clinical Psychology*, 20, 200-207.
- Darling, J., & Chalofsky, N. (2004). Spirituality in the workplace. In M. Marquardt (Ed.), *Encyclopedia of life support systems (EOLSS)*. Oxford, UK: EOLSS. Retrieved February 5, 2009, from <http://www.eolss.net/outlinecomponents/Human-Resources-Management.aspx>
- Davis, C. G., Davis, F. B. (1998). *Throat cancer*. In R.G. Smith (Ed.), *Studies of disease* (4th ed., Vol. 2, pp. 418-445). Boston, MA: University Press.
- De Vogler, K. L., & Ebersole, P. (1980). Categorization of college students' meaning in life. *Psychological Reports*, 46, 387–390.
- _____. (1981). Adults' meaning in life. *Psychological Reports*, 49, 87–90.

- _____. (1983). Youngadolescents' meaning in life. *Psychological Reports*, 52, 427–431.
- Edwin A. Locke. (2002). Setting Goals for Life and Happiness. *Handbook of Positive Psychology* (pp. 299-312). OXFORD UNIVERSITY PRESS.
- Emmons, R. A. (1997). Motives and goals. *Handbook of personality psychology* (pp. 485–512). San Diego, CA: Academic Press.
- Emmons, R. A. (2005). Emotion and religion. *Handbook of the psychology of religion and spirituality*, 235-252.
- Enright, R. D. (1994). The moral development of forgiveness. *Moral development: A compendium*, 7, 219-248.
- Enright, R. D. (1996). Counseling within the forgiveness triad: On forgiving, receiving forgiveness, and self-forgiveness. *Counseling and values*, 40(2), 107-126.
- Enright, R. D., & Coyle, C. T. (1998). Researching the process model of forgiveness within psychological interventions. *Dimensions of forgiveness: Psychological research and theological perspectives*, 139-161.
- Erick H. Erikson. (1964). *Insight and responsibility*. New York: Norton.
- Erick H. Erikson, Joan M. Erikson. (1998) *The Life Cycle Completed: Extended Version*. 112- 113
- Firestone, R. W., Firestone, L. A., & Catlett, J. (2003). Creating a life of meaning and compassion: the wisdom of psychotherapy. *American Psychological Association* (p. 377 – 385). Washington, DC:
- Francis, M. E., & Pennebaker, J. W. (1992). Putting stress into words: The impact of writing on physiological, absentee, and self-reported emotional well-being measures. *American Journal of Health Promotion*, 6, 280–287.
- Frankl, V. E. (1963). *Man's search for meaning: An introduction to logotherapy*. New York: Washington Square Press.
- Habermas, J. (1973). *Legitimation crisis*. Boston: Beacon.
- Heatherton, T. F., & Nichols, P. A. (1994). Personal accounts of successful versus failed attempts at life change. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 20, 664–675.
- Heidegger, M. (1949). *Existence and being*. Chicago: Henry Regnery Company.
- Hesse, H, (1951). *Siddhartha*. New York: New Directions Publishing Corporation.
- Kahn, W.A. (1990) 'Psychological conditions of personal engagement and disengagement at work'. *Academy of Management Journal*. 33. 692-724

- Klinger, E. (1998). *The Human Quest for Meaning: A Handbook of Psychological Research and Clinical Applications* (pp. 27 – 50). New Jersey: Laurence Erlbaum Associates, Publishers.
- Lechte, J. (1994). *Fifty key contemporary thinkers*. London: Routledge.
- Maddi, S. R., & Khoshaba, D. M. (1998). *HardiSurvey III: Test development and internet instruction manual*. Newport Beach, CA: Hardiness Institute.
- Maddi, S., Brow, M., Khoshaba, D., & Vaitkus, M. (2006). Relationship of hardiness and religiousness to depression and anger. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 58, 148-161.
- Mascaro, N., & Rosen, D. (2008). Assessment of existential meaning and its longitudinal relations with depressive symptoms. *Journal of Social & Clinical Psychology*, 27, 576-599.
- Maslow, A. (1954) *Motivation and Personality*. New York, Harper and Row.
- _____. (1993). *The stories we live by: Personal myths and the making of the self*. New York: Morrow.
- _____. (1996). Personality, modernity, and the storied self: A contemporary framework for studying persons. *Psychological Inquiry*, 7, 295–321.
- McAdams, D. P., Diamond, A., de St. Aubin, E., & Mansfield, E. (1997). Stories of commitment: The psychosocial construction of generative lives. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72, 678–694.
- Meyer, J. P., & Allen, N. (1997). *Commitment in the workplace: Theory, research, and application*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Neerpal Rathi and Renu Rastogi(2007). Meaning in Life and Psychological Well-Being in Pre-Adolescents and Adolescents. *Journal of the Indian Academy of Applied Psychology*, 33, 31-38
- O'Connor, K., & Chamberlain, K. (1996). Dimensions of life meaning: A qualitative investigation at mid-life. *British Journal of Psychology*, 87(3), 461-477.
- Pennebaker, J. W. (1993). Putting stress into words: Health, linguistic, and therapeutic implications. *Behavioral Research and Therapy*, 31, 539–548.
- Reker, G. T. (1992). *Life Attitude Profile – Revised*. Peterborough, Canada: Student Psychologists Press.
- Reker, G. T., & Wong, P. T. P. (1988). Aging as an individual process: Toward a theory of personal meaning. In J. E. Birren & V. L. Bengtson (Eds.), *Emergent theories of aging* (pp. 214–246). New York: Springer.

- Richins, M.L., Dawson, S., 1992. A consumer values orientation for materialism and its measurement: scale development and validation. *Journal of Consumer Research* 19, pp. 303 – 316.
- Rogers, C. R., & In Carmichael, L. (1942). *Counseling and Psychotherapy: Newer Concepts in Practice*. Boston, Massachusetts: Houghton Mifflin.
- Rogers, C. R. (1951). *Client-centered Therapy*. Boston: Houghton Mifflin.
- Ryff, C. D., & Singer, B. (1998). *The role of purpose in life and personal growth in positive human Sartre*. New York: New Directions Publishing.
- Sartre, J. P. (1956). *Being and nothingness*. New York
- Silver, R. L., Boon, C., & Stones, M. H. (1983). Searching for meaning in misfortune: Making sense of incest. *Journal of Social*. 39, 81–102.
- Singer, J. (2001). *Living in the amber cloud: A life story analysis of a heroin addict*. Turns in the road: Narrative studies of lives in transition (pp. 253-277). American Psychological Association.
- Steger, M. F. (2007). Structural validity of the Life Regards Index. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 40, 97-109.
- Steger, M. F., Frazier, P., Oishi, S., & Kaler, M. (2006). Meaning in Life: One Link in the Chain From Religiousness to Well-Being. *Journal of Counseling Psychology*, 52, 574-582.
- Steger, M. F., Kashdan, T. B., Sullivan, B. A., & Lorentz, D. (2008). Understanding the search for meaning in life: Personality, cognition style, and the dynamic between seeking and experiencing meaning. *Journal of Personality*, 76, 199-228.
- Steger, M.F., Frazier, P., Oishi, S., & Kaler, M. (2006). The Meaning in Life Questionnaire: Assessing the Presence of and Search for Meaning in Life. *Journal of Counseling Psychology*, 53,80–93.
- Strack, K. M. (2007). A measure of interest to logotherapy researchers: The Meaning in Life Questionnaire. *The International Forum for Logotherapy*, 30, 109–111.
- Suppanut Sriutaisuk (2014). Meaning in life and quality of life among pre-retirement age chulalongkorn university staff Thailand. *J Health Res*. 28. 107-112
- Turner, J. C. (1975). Social comparison and social identity: Some prospects for intergroup behaviour. *European Journal of Social Psychology*, 5, 5–34.
- Vallacher, R. R., & Wegner, D. M. (1985). *A theory of action identification*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.

- _____. (1987). What do people think they are doing? Action identification and human behavior. *Psychological Review*, 94, 3–15.
- Van Selm, M. & Dittmann-Kohli, F. (1998). Meaninglessness in the second half of life: The development of a construct. *International Journal of Aging and Human Development*, 47, 81-104.
- Van Kaam, Adrian. 1966. *Existential Foundations of Psychology and Psychiatry*. Pittsburgh, PA: Duquesne University Press.
- Wiersma, W. (1991). *Research method in education: an Introduction*. USA: Allyn and Bacon
- Wong, P.T. (2008). *Meaning management theory and death acceptance. Existential and Spiritual Issues in Death Attitudes*, (pp. 65 – 87). New York: Lawrence Erlbaum Associates.
- Wood, J. V. (1989). Theory and research concerning social comparisons of personal attributes. *Psychological Bulletin*, 106, 231–248.
- Yeoman R. (2014). *Meaningful Work and Workplace Democracy: A Philosophy of Work and a Politics of Meaningfulness*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Zika, S. and Chamberlain, K. (1992). On the relation between meaning in life and psychological well-being. *British Journal of Psychology*, 83: 133-145.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล นาย ปิติณัฏ สมบัติหอม
 วันเดือนปีเกิด 18 พฤศจิกายน 2534
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 222/123 the parkland condo รัชดา-ท่าพระ ถนน รัชดาภิเษก
 แขวง บุคคโล เขต ธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2553 มัธยมศึกษาตอนปลาย
 จากโรงเรียนสิริรัตนาร

พ.ศ. 2557 วิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.)
 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวการแพทย์
 จากมหาวิทยาลัยรังสิต

พ.ศ. 2560 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)
 สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ